

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

C 88

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

60ό έτος
21 Μαρτίου 2017

Περιεχόμενα

I Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

Επιτροπή των Περιφερειών

119η σύνοδος ολομέλειας – 10, 11 και 12 Οκτωβρίου 2016

2017/C 088/01	Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενδιάμεση επανεξέταση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου»	1
2017/C 088/02	Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ευρωπαϊκό Εξάμηνο του 2016 και η προοπτική της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης για το 2017»	4
2017/C 088/03	Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018»	7

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Επιτροπή των Περιφερειών

119η σύνοδος ολομέλειας – 10, 11 και 12 Οκτωβρίου 2016

2017/C 088/04	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Απλούστευση των ΕΔΕΤ από τη σκοπιά της τοπικής αυτοδιοίκησης»	12
2017/C 088/05	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Κρατικές ενισχύσεις και υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος»	22
2017/C 088/06	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας»	28
2017/C 088/07	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για το υπολογιστικό νέφος και τις προτεραιότητες τυποποίησης στον τομέα των ΤΠΕ για την ψηφιακή ενιαία αγορά»	34
2017/C 088/08	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Σχέδιο δράσης για τον ΦΠΑ — Προς έναν ενιαίο χώρο ΦΠΑ στην ΕΕ»	39

EL

2017/C 088/09	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Εφαρμογή της παγκόσμιας συμφωνίας για το κλίμα: μια εδαφική προσέγγιση της COP22 στο Μαρακές»	43
2017/C 088/10	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Οδικός χάρτης της ΕΕ για την ποδηλασία»	49

III Προπαρασκευαστικές πράξεις

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

119η σύνοδος ολομέλειας – 10, 11 και 12 Οκτωβρίου 2016

2017/C 088/11	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση 2016-2020»	54
2017/C 088/12	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών — Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων	59
2017/C 088/13	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Επανεξέταση της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας»	64
2017/C 088/14	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Στρατηγική για τις αερομεταφορές» . .	69
2017/C 088/15	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ευρωπαϊκό σύστημα ασφάλισης καταθέσεων (EDIS)»	74
2017/C 088/16	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία»	83
2017/C 088/17	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Μια στρατηγική της ΕΕ για τη θέρμανση και την ψύξη»	91

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

119Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ – 10, 11 ΚΑΙ 12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016

Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενδιάμεση επανεξέταση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου»

(2017/C 088/01)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την ενδιάμεση επανεξέταση/αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020 — Ένας προϋπολογισμός της ΕΕ που θα εστιάζεται στα αποτελέσματα (COM(2016) 603 final) ⁽¹⁾ και το συνοδευτικό της έγγραφο·
  - έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της με θέμα «Ενδιάμεση επανεξέταση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ)» ⁽²⁾.
1. λαμβάνει υπό σημείωση την αναλυτική πρόταση σχετικά με την ενδιάμεση επανεξέταση του ΠΔΠ που παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 14 Σεπτεμβρίου 2016·
  2. τάσσεται υπέρ της σύνδεσης των διαπραγματεύσεων επί της ενδιάμεσης επανεξέτασης με τη διαδικασία του προϋπολογισμού για τον ενωσιακό προϋπολογισμό του 2017· αυτό το χρονοδιάγραμμα θα επιτρέψει την έγκαιρη έγκριση της ενδιάμεσης επανεξέτασης αφήνοντας περιθώρια για συζητήσεις σχετικά με το επόμενο ΠΔΠ μετά το 2020·
  3. εκφράζει την απογοήτευσή της σχετικά με την έλλειψη φιλοδοξίας εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία παρουσιάζει απλώς μια **επανεξέταση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ)**, το οποίο έχει ήδη φτάσει στα όριά του, αντί να προτείνει μια πλήρη αναθεώρηση, η οποία θα εξασφαλίσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει τις τρέχουσες προκλήσεις και να διασφαλίσει ότι ο προϋπολογισμός της ΕΕ εστιάζεται σε τομείς που οδηγούν στη βιώσιμη ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, με μια ισχυρή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία· αναμένει ότι με το επόμενο ΠΔΠ θα επιτευχθεί ένα σημαντικό βήμα προς τον εκσυγχρονισμό του ενωσιακού προϋπολογισμού, ενώ, ταυτόχρονα, θα εξασφαλιστούν οι δυνατότητες για την αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων, καθώς και των νέων προτεραιοτήτων που έχουν ανακύψει·
  4. υπογραμμίζει ότι η προτεινόμενη ενδιάμεση επανεξέταση αντανακλά την προσέγγιση που έχει υιοθετήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή «**προϋπολογισμός της ΕΕ που θα εστιάζεται στα αποτελέσματα**», προβληματίζεται, ωστόσο, για το γεγονός ότι το ποσοστό απορρόφησης των προγραμμάτων της ΕΕ αποτελεί προφανώς το βασικό κριτήριο για τις προτεινόμενες αλλαγές στις πιστώσεις· επιπλέον, επαναδιατυπώνει το αίτημά της προς τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, τα οποία καλεί να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στη διαδικασία αξιολόγησης της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας όλων των ενωσιακών προγραμμάτων·
  5. απορρίπτει σθεναρά την εντύπωση που αποκομίζεται από την ανακοίνωση σχετικά με το ΠΔΠ ότι τα προγράμματα επιμερισμένης διαχείρισης δεν λειτουργούν και τονίζει το γεγονός ότι, παρά τις καθυστερήσεις που παρουσιάστηκαν στην υιοθέτηση των κανονισμών για τα ΕΔΕΤ και παρά την εξαιρετικά περιπλοκή διαδικασία προγραμματισμού, έχουν δρομολογηθεί περισσότερα από 200 000 έργα, ενώ 46 δισεκατ. ευρώ από τους πόρους των ΕΔΕΤ έχουν ήδη δεσμευτεί για τη συγχρηματοδότηση έργων αξία 68 δισεκατ. ευρώ·

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52016DC0603>

⁽²⁾ Γνωμοδότηση COR 9/2016

6. ως προς τούτο, προειδοποιεί ότι πιθανή αναστολή τόσο της χρηματοδότησης μέσω των διαρθρωτικών ταμείων όσο και των ενωσιακών επενδύσεων στην Ισπανία, στην Πορτογαλία και σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος θα αποβεί εις βάρος της εφαρμογής του προγράμματος. Υπενθυμίζει δε ότι α) η ΕτΠ έχει αντιταχθεί στη μακροοικονομική αιρεσιμότητα, καθότι έτσι πλήττονται οι δήμοι και οι περιφέρειες, β) τούτο θα αντίκειται στην ήδη εφαρμοσθείσα απόσυρση των κυρώσεων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1173/2011 για την αποτελεσματική επιβολή της δημοσιονομικής εποπτείας στη ζώνη του ευρώ και γ) υπονομεύει την αρχή της αναλογικότητας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 5 της ΣΛΕΕ και στο υπ' αριθ. 2 πρωτόκολλό του. Για τους λόγους αυτούς, ζητεί οιαδήποτε αναστολή να είναι μηδενική λαμβανομένης υπόψη της κοινωνικής και οικονομικής συγκυρίας, της ανεργίας και των συνεπειών της αναστολής αυτής στις εθνικές οικονομίες, όπως προβλέπει το άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013 (κανονισμός περί κοινών διατάξεων).
7. ανησυχεί ιδιαίτερα για την τάση «**συγκεντρωτισμού**» που διαγράφεται στον προϋπολογισμό της ΕΕ, η οποία είναι σαφώς αντίθετη προς την εξεύρεση εξατομικευμένων λύσεων στις τοπικές και τις περιφερειακές προκλήσεις· η μείωση του αριθμού των προγραμμάτων επιμερισμένης διαχείρισης θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υποχρέωση που προβλέπει η Συνθήκη της ΕΕ για οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, καθώς και στις αρχές της επικουρικότητας, της εταιρικής σχέσης και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης·
8. εκφράζει τη λύπη της που οι προσαρμογές των κονδυλίων για την πολιτική συνοχής περιλαμβάνονται στην ενδιάμεση αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και ενώ είναι υποχρεωτικές σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού για το ΠΔΠ, οι προσαρμογές αυτές δεν θα αποτελέσουν αντικείμενο περαιτέρω διαπραγμάτευσης·
9. επικροτεί, καταρχήν, την πρόταση για **επέκταση και ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ)**, η οποία θα αποτελέσει θέμα ξεχωριστής γνωμοδότησης της ΕτΠ· αναμένει περαιτέρω βελτιώσεις στους τομείς της προσθετικότητας, της γεωγραφικής και τομεακής κάλυψης, καθώς και στο πεδίο της διαφάνειας· επαναλαμβάνει το αίτημά της για δέουσα αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του ΕΤΣΕ, ιδίως σε ό,τι αφορά τις συνέργειές του με τους πόρους των ΕΔΕΤ και τη μέχρι σήμερα συμβολή τους στην εδαφική συνοχή· εκτός αυτού, προσβλέπει σε μια στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναφορικά με τον έλεγχο της εφαρμογής του ΕΤΣΕ με την ελπίδα ότι οι περιφέρειες θα συμμετέχουν περισσότερο στη διακυβέρνηση προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική ενοποίηση με την πολιτική συνοχής·
10. επιδοκιμάζει την προτεινόμενη αύξηση των χρηματοδοτικών πιστώσεων για το πρόγραμμα «**Ορίζοντας 2020**» και τον **μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη»**, υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι αυτές οι αυξήσεις δεν αντισταθμίζουν τις αρχικές δημοσιονομικές περικοπές στα δύο προαναφερόμενα προγράμματα, όταν δημιουργήθηκε το ΕΤΣΕ·
11. λαμβάνει υπό σημείωση την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού και την πρόθεσή της να απλουστεύσει τους κανόνες προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που συνδέονται με τη διοικητική πολυπλοκότητα και τα σφάλματα στην πολιτική συνοχής, ιδίως όσον αφορά την υλοποίηση προγραμμάτων που υπόκεινται σε επιμερισμένη διαχείριση και την ενίσχυση των συνεργειών μεταξύ των επιδοτήσεων και των χρηματοδοτικών μέσων· η αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού θα αποτελέσει αντικείμενο ξεχωριστής γνωμοδότησης·
12. επικροτεί την αύξηση των πιστώσεων του προϋπολογισμού που προορίζονται για την **πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων (ΠΑΝ)** και για το **πρόγραμμα Erasmus+**, αλλά εκφράζει την απογοήτευσή της για την έλλειψη πρωτοβουλιών με στόχο την αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας·
13. λαμβάνει υπόψη τα μέτρα ευελιξίας που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή —ειδικά τη δημιουργία ενός **αποθεματικού κρίσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης** για την επαναχρησιμοποίηση των ήδη αποδεδειγμένων πιστώσεων, την κατάργηση των ετήσιων ανώτατων ορίων για τα συνολικά περιθώρια των πιστώσεων πληρωμών και τη στοχευμένη χρήση της τεχνικής προσαρμογής των κονδυλίων για την πολιτική συνοχής· αναγνωρίζει ότι αυτά τα στοιχεία συνιστούν ικανοποιητικά βήματα προόδου προς την αντιμετώπιση των σημερινών κρίσεων με έναν πιο ευέλικτο προϋπολογισμό της ΕΕ·
14. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν προτείνει στην ενδιάμεση επανεξέταση πρόσθετα μέτρα για την επίλυση των διαφόρων κρίσεων στην ΕΕ που σχετίζονται με την κοινή γεωργική πολιτική, όπως η συγκέντρωση της παραγωγής, η αύξηση του παγκόσμιου ανταγωνισμού, η μείωση του εργατικού δυναμικού και η αυξανόμενη αγροτική παρακμή, που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν οι γεωργοί, οι καταναλωτές και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές της Ευρώπης έως τη λήξη της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου·
15. υπό το πρίσμα της φιλόδοξης **παγκόσμιας συμφωνίας για το κλίμα που επετεύχθη στο Παρίσι το 2015**, η ΕτΠ υπενθυμίζει την εκπλήρωση του στόχου **να διατίθεται το 20 % των δαπανών της ΕΕ** σε έργα και πολιτικές αλλά υπογραμμίζει ότι αυτό το σχήμα αντιπροσωπεύει ένα ελάχιστο και ότι πιθανόν χρειάζονται περαιτέρω προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι μπορεί να διατηρηθεί μέχρι το 2020·
16. επικροτεί τη **λεπτομερή μεσοπρόθεσμη πρόβλεψη για τις πληρωμές**, στην οποία εξετάζονται οι προβληματισμοί σχετικά με τις συσσωρευμένες καθυστερημένες πληρωμές που εμφανίζει το τρέχον ΠΔΠ· ανησυχεί, εντούτοις, για τις μελλοντικές πληρωμές, λαμβανομένων υπόψη των διαρκών καθυστερήσεων στην εκτέλεση των προγραμμάτων που υπόκεινται σε επιμερισμένη διαχείριση· αναδεικνύει την ευθύνη των κρατών μελών και του Συμβουλίου για την εξασφάλιση επαρκών διαθέσιμων πιστώσεων πληρωμών στους ετήσιους προϋπολογισμούς, έτσι ώστε η ΕΕ να έχει τα μέσα να αντιμετωπίσει τις τρέχουσες προκλήσεις·

17. προβληματίζεται για το γεγονός ότι, παρά τις αυξήσεις στους τομείς 3 και 4 για την αντιμετώπιση της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης, τη δημιουργία ενός αποθεματικού κρίσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη δημιουργία ενός «**ευέλικτου αποθεματικού**», οι διαθέσιμοι πόροι στο τρέχον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) είναι ανεπαρκείς για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων απαιτήσεων στον ενωσιακό προϋπολογισμό σε ό,τι αφορά την υποδοχή, την κατανομή και την ένταξη των προσφύγων και των μεταναστών ή την προστασία στις χώρες καταγωγής τους· υπενθυμίζει στο πλαίσιο αυτό, ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν σημαντικές αρμοδιότητες όσον αφορά την υποδοχή και την ενσωμάτωση των μεταναστών και ότι, συνεπώς, η άμεση πρόσβαση σε σχετικές ευκαιρίες χρηματοδότησης από την ΕΕ θα τις βοηθήσει τα μάλα να αντιμετωπίσουν αυτές τις προκλήσεις· προειδοποιεί ότι η αύξηση της ευελιξίας δεν αποτελεί τη λύση για τους ανεπαρκείς χρηματοδοτικούς πόρους·
18. λαμβάνει υπό σημείωση την πρόταση για τη δημιουργία ενός **Ευρωπαϊκού Ταμείου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΕΤΒΑ)** και θα εξετάσει το ζήτημα αυτό λεπτομερέστερα σε μια ξεχωριστή γνωμοδότηση·
19. λαμβάνει γνώση του γεγονότος ότι η δυνητική αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορούσε να έχει αντίκτυπο στο τρέχον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ)· εκφράζει την ανησυχία της για τις συνέπειες στην τρέχουσα εφαρμογή πολλών προγραμμάτων της ΕΕ και συνιστά την έγκαιρη συμμετοχή της ΕτΠ στις περαιτέρω συζητήσεις για την αναθεώρηση του τρέχοντος ΠΔΠ·
20. επιδοκιμάζει το κεφάλαιο «**Προς το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο**», το οποίο συνιστά μια αρχική συμβολή στην ευρύτερη συζήτηση σχετικά με το μέλλον του προϋπολογισμού της ΕΕ· καλεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ σε έναν αρχικό διάλογο με τις πόλεις και τις περιφέρειες της Ευρώπης όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, τη δομή και τα μέσα του επόμενου ΠΔΠ και σκοπεύει να προετοιμάσει σε εύθετο χρόνο τις σχετικές προτάσεις της·
21. αναθέτει στον πρόεδρό της να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Βρυξέλλες, 12 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ευρωπαϊκό Εξάμηνο του 2016 και η προοπτική της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης για το 2017»

(2017/C 088/02)

Υποβάλλεται από τις πολιτικές ομάδες PES, EPP, ALDE και EA

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ (ΕτΠ),

- έχοντας υπόψη τα βασικά έγγραφα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2016, την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, τις εκθέσεις ανά χώρα, τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων και τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις·
- έχοντας υπόψη το σχέδιο έκθεσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με θέμα «Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών: Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2016» [2015/2101(INI)]·

Αναζωογόνηση των επενδύσεων

1. υπενθυμίζει ότι οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις μειώθηκαν κατά περίπου 15 % στην ΕΕ σε σχέση με το 2007, και, σε ορισμένα κράτη μέλη, παρουσίασαν μείωση ακόμη και της τάξης του 50 % λόγω της οικονομικής κρίσης και λόγω των μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης· υπογραμμίζει ότι η συσσώρευση συναπτών ετών τέτοιας ανεπάρκειας επενδύσεων (το επονομαζόμενο «κενό επενδύσεων») συνιστά σοβαρό εμπόδιο για την ανταγωνιστικότητα και τη συνοχή της Ευρώπης, και, συνεπώς, για την ικανότητά της να διασφαλίσει τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας·
2. τονίζει ότι το 40 % των ειδικών ανά χώρα συστάσεων για το 2016 εστιάζονται σε εμπόδια που τίθενται για τις επενδύσεις, στην κατάργηση των οποίων μπορούν να συμβάλλουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές⁽¹⁾ και μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται: χαμηλή ποιότητα δημόσιας διοίκησης και έλλειψη συντονισμού· αναντιστοιχία μεταξύ των αρμοδιοτήτων και των χρηματοδοτικών πόρων των τοπικών και περιφερειακών διοικήσεων· επαχθές κανονιστικό πλαίσιο για τις ιδιωτικές επενδύσεις· διαφθορά· έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και κατάλληλων υποδομών μεταφορών· ανακοινώνει ότι αυτά τα ζητήματα θα εξεταστούν επίσης στην προσεχή γνωμοδότηση της ΕτΠ με θέμα «Η γεφύρωση του επενδυτικού χάσματος και η αντιμετώπιση των προκλήσεων»·
3. υπενθυμίζει τη δήλωση με θέμα «Επενδύσεις και διασυνδέσεις»⁽²⁾, που υιοθετήθηκε στις 9 Ιουλίου 2016 στην Μπρατισλάβα κατά την 7η ευρωπαϊκή διάσκεψη των περιφερειών και των πόλεων και εστιάζεται στη σημασία της εξάλειψης των φραγμών που εμποδίζουν τις τεράστιες ανεκμετάλλευτες δυνατότητες επενδύσεων των πόλεων, των περιφερειών και των αγροτικών περιοχών της Ευρώπης, καθώς και στον ρόλο των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην παροχή καινοτόμων υποδομών και υπηρεσιών για την τόνωση των επενδύσεων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών της ΕΕ·
4. εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι περίπου το 60 % των ερωτηθέντων που συμμετείχαν σε πρόσφατη έρευνα της ΕτΠ για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές της ΕΕ⁽³⁾ παρατήρησε μια πτωχική ή σταθερή τάση τόσο στις δημόσιες όσο και στις ιδιωτικές επενδύσεις κατά τους δώδεκα τελευταίους μήνες, στοιχείο το οποίο, εάν επιβεβαιωθεί, σημαίνει ότι η τάση της ανεπάρκειας επενδύσεων που ξεκίνησε με την οικονομική κρίση συνεχίζεται·
5. υπογραμμίζει ότι, σύμφωνα με την ίδια έρευνα της ΕτΠ, η χρηματοδότηση των δημόσιων επενδύσεων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση για τα δύο τρίτα περίπου των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, εν μέρει λόγω της ανεπαρκούς ικανότητας για ορθό σχεδιασμό των δημόσιων επενδύσεων, δέουσα χρήση των χρηματοδοτικών μέσων, για υποβολή έργων στην ΕΤΕπ και για συμμετοχή σε συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα·
6. επικροτεί τα πρώτα θετικά αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) που αφορούν κυρίως τη λεγόμενη «θυρίδα ΜΜΕ»· συγχρόνως, ζητεί να βελτιωθεί η προσθετικότητα της «θυρίδας υποδομών και καινοτομίας» του ΕΤΣΕ, καθώς και η ισόρροπη γεωγραφική κατανομή του, επίσης με την ενθάρρυνση της ανάπτυξης περιφερειακών επενδυτικών στρατηγικών και με τη χρήση επενδυτικών πλατφορμών, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι όλες οι περιφέρειες, ιδίως οι λιγότερο ανεπτυγμένες, θα μπορέσουν να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματά του·
7. επικροτεί, κατ' αρχήν, την πρόταση για επέκταση και ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ), το οποίο θα αποτελέσει θέμα ξεχωριστής γνωμοδότησης της ΕτΠ· αναμένει περαιτέρω βελτιώσεις στους τομείς της προσθετικότητας, της γεωγραφικής και τομεακής κάλυψης, καθώς και στο πεδίο της διαφάνειας· επαναλαμβάνει το αίτημά της για δέουσα αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του ΕΤΣΕ, ιδίως σε ό,τι αφορά τις συνέργειές του με τους πόρους των ΕΔΕΤ και την μέχρι σήμερα συμβολή τους στην εδαφική συνοχή· εκτός αυτού, προσβλέπει σε μια στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναφορικά με τον έλεγχο της εφαρμογής του ΕΤΣΕ·

⁽¹⁾ ΕτΠ, «Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2016 — Εδαφική ανάλυση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων», έκθεση της συντονιστικής επιτροπής της πλατφόρμας παρακολούθησης της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

⁽²⁾ <http://www.cor.europa.eu/bratislavasummit/>

⁽³⁾ Έρευνα της ΕτΠ με θέμα «Εμπόδια στις επενδύσεις σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο», Ιούλιος 2016.

8. υπογραμμίζει ότι τα τρία τέταρτα των ερωτηθέντων της έρευνας της ΕτΠ με θέμα τα εμπόδια που τίθενται για τις επενδύσεις δεν είχαν ενημερωθεί για τις ευκαιρίες που παρέχει το ΕΤΣΕ και οι επενδυτικές του πλατφόρμες, χαρακτηριστικά τα οποία θα πρέπει να γνωστοποιούνται καλύτερα σε αυτούς αλλά και σε άλλους σχετικούς ενδιαφερόμενους·

9. σημειώνει ότι, συχνά, οι μικρότεροι δήμοι και περιφέρειες, καθώς και οι περιφέρειες με σοβαρά όσο και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα (λ.χ. οι υπερβόρειες αραιοκατοικημένες περιφέρειες και οι νησιωτικές ή ορεινές περιοχές), αδυνατούν να κάνουν χρήση του ΕΤΣΕ λόγω των υψηλών κατώτατων ορίων όσον αφορά την ελάχιστη αξία των υποστηριζόμενων επενδύσεων και αναμένει τη μείωσή τους στο πλαίσιο της αναθεώρησης του ΕΤΣΕ·

10. τονίζει ότι η τεχνική ικανότητα των εν δυνάμει φορέων προώθησης έργων σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο πρέπει να ενισχυθεί με τη βοήθεια του Ευρωπαϊκού Κόμβου Επενδυτικών Συμβουλών (ΕΚΕΣ — European Investment Advisory Hub), ιδίως σχετικά με τον σχεδιασμό και τη δημιουργία επενδυτικών πλατφορμών·

11. υπογραμμίζει ότι οι στρατηγικές περιφερειακών επενδύσεων θα πρέπει να οικοδομηθούν στη συνειδητοποίηση της παραμέτρου ότι οι οικονομικές και τεχνολογικές αλλαγές μετασηματίζουν ταχέως τις κοινωνίες και τις εδαφικές περιοχές μας· στο πλαίσιο αυτό, αναδεικνύει την ανάγκη να προωθηθούν οι επενδύσεις στην χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και την κυκλική οικονομία και να στηριχθεί η συνεργατική οικονομία και οικονομία του διαμοιρασμού, ώστε να μειωθεί το κόστος ανάπτυξης καινοτόμων οικονομικών δραστηριοτήτων, και στο πλαίσιο της συνεργατικής οικονομίας, να ενισχυθεί η παροχή δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών στους πολίτες και να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα·

12. υπογραμμίζει τη σημασία που έχει η ενθάρρυνση των τοπικών και των περιφερειακών αρχών να χρησιμοποιούν στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης και ευρωπαϊκές συμπράξεις για τον καθορισμό κοινών στρατηγικών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων·

13. επισημαίνει ότι η πολιτική συνοχής εξακολουθεί να αποτελεί το κύριο επενδυτικό εργαλείο της ΕΕ, ιδίως για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και περιφέρειες και επιθυμεί μεγαλύτερη προσθετικότητα με το ΕΤΣΕ·

14. υπενθυμίζει τη γνωμοδότησή της με θέμα «Ενδιάμεση αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ)», στην οποία αναφέρεται ότι η έλλειψη πιστώσεων πληρωμών στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2014-2020 θα μπορούσε να επιφέρει τον κίνδυνο η Επιτροπή να μην είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, δημιουργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο συσσώρευση ανεξόφλητων πληρωμών με αρνητικές επιπτώσεις για την εφαρμογή των επιχειρησιακών προγραμμάτων στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων·

15. θεωρεί ότι, στο πλαίσιο της αναθεώρησης της χρηματοδότησης από τα διαρθρωτικά ταμεία θα μπορούσε να επιτραπεί στις εθνικές κυβερνήσεις να κρατούν ένα μέρος της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης για έργα σε περιοχές επιρρεπείς σε κατολισθήσεις, καθώς και για έργα παρέμβασης σε περίπτωση μεγάλων φυσικών καταστροφών·

Υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και εφαρμογή υπεύθυνων δημοσιονομικών πολιτικών

16. υπογραμμίζει ότι πάνω από το ήμισυ των ειδικών ανά χώρα συστάσεων για το 2016, οι οποίες απευθύνονται σε 26 χώρες, αφορούν θέματα εδαφικού χαρακτήρα, δηλαδή συνδέονται με προκλήσεις που αφορούν ορισμένες περιφέρειες ή πόλεις περισσότερο από άλλες, ή/και η εφαρμογή τους βασίζεται στο υποεθνικό επίπεδο διοίκησης·

17. υπενθυμίζεται ότι η ΕτΠ, στη γνωμοδότησή της με τίτλο «Η απάντηση της ΕΕ στη δημογραφική πρόκληση» υπογραμμίζει τον σύνδεσμο που πρέπει να υφίσταται μεταξύ των δημογραφικών μεταβολών και του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, και δίνει έμφαση στην ανάγκη να αποκτήσει μια τοπική διάσταση. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να διαδραματίσουν πρωταγωνιστικό ρόλο στα μέτρα που λαμβάνονται με βάση το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για την αντιμετώπιση των δημογραφικών ζητημάτων και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις συστάσεις που απευθύνονται στα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων·

18. τονίζει ότι η ΕτΠ έχει συστηματικά αντιταχθεί στη μακροοικονομική αιρεσιμότητα κατά την εφαρμογή της πολιτικής συνοχής, όπως ορίζεται στο άρθρο 23 του κανονισμού περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ), δεδομένου ότι μια τέτοια πρακτική θα απέβαινε σε βάρος των πόλεων και των περιφερειακών, ως αποτέλεσμα της αδυναμίας των εκάστοτε κρατών μελών να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του δυνάμει του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης· υπό αυτό το πρίσμα, εκφράζει την ανησυχία ότι η αναστολή της χρηματοδότησης από το ΕΤΣΕ για την Ισπανία και την Πορτογαλία θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων, η οποία έχει ήδη καθυστερήσει σημαντικά. Επίσης, θα ήταν αντιφατικό να ακυρωθεί η επιβολή κυρώσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1173/2011 για την αποτελεσματική εφαρμογή της δημοσιονομικής εποπτείας], και, ταυτόχρονα να εξετάζεται το ενδεχόμενο επιβολής κυρώσεων βάσει του άρθρου 23 του ΚΚΔ. Συγχρόνως, υπογραμμίζει την ανάγκη για μια πιο υγιή οικονομική διαχείριση σε εθνικό επίπεδο, στοιχείο που συνιστά προϋπόθεση για την αποτελεσματική χρήση των πόρων των ΕΔΕΤ·

19. επαναλαμβάνει την προτροπή της να εξαιρούνται από τον υπολογισμό του ελλείμματος του προϋπολογισμού και του χρέους των χωρών της ΕΕ οι επενδύσεις που πραγματοποιούν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στα πλαίσια των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής·

20. τονίζει ότι περίπου το 40 % των ειδικών ανά χώρα συστάσεων (ΕΧΣ), που απευθύνονται σε 20 κράτη μέλη, εστιάζεται σε θέματα διοικητικής ικανότητας, ιδίως σε υποεθνικό επίπεδο, σε σχέση με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και την κατάργηση των εμποδίων για τις επενδύσεις· αναγνωρίζει ότι πρέπει, κατά προτεραιότητα, να ελευθερωθεί διοικητική ικανότητα μέσω της θέσπισης αποτελεσματικών διοικητικών δομών· υπενθυμίζει τη σύστασή της σχετικά με το προτεινόμενο πρόγραμμα στήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων ενός ενιαίου στρατηγικού εγγράφου στο οποίο θα καθορίζονται προτεραιότητες και κριτήρια με στόχο τον συντονισμό όλων των μέτρων ανάπτυξης ικανοτήτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ·

21. τονίζει ότι η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει τη θέσπιση δημοσιονομικής ικανότητας εντός της ζώνης του ευρώ με στόχο την εφαρμογή αντικυκλικών πολιτικών και την επιτάχυνση της ανάκαμψης, και ανακοινώνει ότι θα εκδώσει εντός των προσεχών μηνών γνωμοδότηση σχετικά με αυτό το ζήτημα·

22. αναγνωρίζει τη σημασία της αντιμετώπισης των κοινωνικών και εργασιακών προκλήσεων και υποστηρίζει τη συμπερίληψη, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κοινωνικών δεικτών στη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών·

Σχετικά με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο του 2016 και ενόψει της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης για το 2017

23. επισημαίνει το χαμηλό ποσοστό εκτέλεσης των ειδικών ανά χώρα συστάσεων και τονίζει ότι όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης θα πρέπει να συμμετέχουν σε μια εντατικότερη προσπάθεια βελτίωσής του· σημειώνει ότι ορισμένες προκλήσεις απαιτούν μακροπρόθεσμες προσπάθειες, όπως καταδεικνύεται από το γεγονός ότι τα τρία τέταρτα περίπου των εδαφικού χαρακτήρα ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2016 είχαν ήδη εκδοθεί το 2015·

24. υπογραμμίζει ότι, όπως επιβεβαιώθηκε φέτος τόσο στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων, όσο και στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις, η συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιορίζεται κατά κύριο λόγο στη φάση εκτέλεσης των πολιτικών, στην οποία καλούνται να συμμετέχουν ως εταίροι στον σχεδιασμό των πολιτικών· υπογραμμίζει ότι η συμμετοχή τους σε πρώιμο στάδιο θα ενίσχυε σε σημαντικό βαθμό το ποσοστό εκτέλεσης των συστάσεων, θα συνέβαλε στην αντιμετώπιση της αύξησης των περιφερειακών ανισοτήτων, θα ενθάρρυνε την οικειοποίηση σε τοπικό επίπεδο και θα ενδυνάμωνε την εμπιστοσύνη εντός και μεταξύ των κρατών μελών·

25. σκοπεύει να προτείνει έναν κώδικα δεοντολογίας για τη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, στο πλαίσιο του οποίου θα γίνονται σεβαστές οι εθνικές διαφορές και θα λαμβάνεται μέριμνα προκειμένου να αποφεύγεται ο περιττός διοικητικός φόρτος, συμβάλλοντας κατ'αυτόν τον τρόπο στην καλύτερη προσέγγιση της διακυβέρνησης. Τούτο προϋποθέτει ότι ο κώδικας αντικατοπτρίζει την ποικιλομορφία και τις συνταγματικές ρυθμίσεις των κρατών μελών·

26. απευθύνει έκκληση να δοθεί στο πλαίσιο της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης για το 2017 ειδική προσοχή στις δημογραφικές προκλήσεις που υπενθυμίζουν την ανάγκη οικονομικής και χρηματοπιστωτικής πολιτικής με στόχο την ορθή και ισορροπημένη ένταξη των μεταναστών στο έδαφος της Ένωσης·

27. τονίζει ότι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο θα πρέπει να αναφέρεται σε ένα μακροπρόθεσμο πολυεπίπεδο πλαίσιο πολιτικής, το οποίο, επί του παρόντος, είναι η στρατηγική «Ευρώπη 2020»· επιδοκιμάζει την εξαγγελία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για προσεχή χαρτογράφηση των ενωσιακών πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης και υπογραμμίζει την ανάγκη να ευθυγραμμιστεί η μελλοντική στρατηγική ανάπτυξης της ΕΕ με ένα νέο εδαφικό όραμα·

28. αναθέτει στον πρόεδρό της να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και τη Σλοβακική Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ.

Βρυξέλλες, 12 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018»

(2017/C 088/03)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ (ΕτΠ),

— έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς ⁽¹⁾.

I. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. χαιρετίζει την πρόταση της Επιτροπής να ανακηρυχτεί το 2018 «Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς» και συμφωνεί με τους διατυπωθέντες γενικούς και ειδικούς στόχους του Έτους·
2. θεωρεί ότι η καθιέρωση του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς αποτελεί πολύτιμη ευκαιρία για την ευαισθητοποίηση σε τοπικό επίπεδο για την ανάγκη να προστατευθεί η πολιτιστική κληρονομιά, να μεταλαμπαδευτεί η γνώση σε ένα ευρύτερο κοινό και να προαχθεί η πραγμάτωση των κοινών στόχων εντός ενός πανευρωπαϊκού πλαισίου ⁽²⁾· ακόμη, το Ευρωπαϊκό Έτος πρέπει να προωθήσει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την ανάπτυξη αποτελεσματικών συστημάτων διαχείρισης, τα οποία συμβάλλουν στον μετριασμό των κινδύνων που συνδέονται με την αστική ανάπτυξη και τον μετασχηματισμό του τοπίου, καθώς και για την καταπολέμηση των παράνομων ανασκαφών και το λαθρεμπόριο πολιτιστικών αγαθών·
3. ζητεί να ακολουθηθεί μια σφαιρική και προορατική προσέγγιση για τη διοργάνωση του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018, για τον πρόσθετο λόγο ότι μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία επιβεβαίωσης του συνθήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ενωμένη στην πολυμορφία». Η ΕτΠ επαναλαμβάνει την πρόθεσή της να στηρίξει το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018. Για τον σκοπό αυτό, εκφράζει την ετοιμότητά της να συμβάλει επίσης στις εργασίες της ευρωπαϊκής ομάδας καθοδήγησης, τη σύσταση της οποίας προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους 2018·
4. αναγνωρίζει ότι ο εορτασμός και η διατήρηση της μνήμης της πολιτιστικής κληρονομιάς βοηθούν την αλληλοκατανόηση των Ευρωπαίων, αποτελούν εμπνευση για δημιουργικότητα και προάγουν την έννοια της ενεργού ιδιότητας του πολίτη. Συνεπώς, η προώθηση του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι ουσιαστική για την ενίσχυση της ταυτότητας και των δημοκρατικών αξιών στην Ευρώπη και για τη συμβολή στην κοινωνική και οικονομική συνοχή. Υπό αυτήν την έννοια, πρέπει να ληφθούν επίσης υπόψη οι προστατευόμενες φυσικές περιοχές που αποτελούν μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς·
5. εκφράζει την ικανοποίησή της τόσο για την αναγνώριση του πολιτισμού ως μέσου τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης όσο και της αξίας των καινοτόμων προτύπων και της διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς· υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι ο ορισμός εθνικών συντονιστών πρέπει να αντικατοπτρίζει τις δομές κάθε κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των δομών σε επίπεδο ομοσπονδίας και/ή περιφέρειας ή πόλης με νομοθετικές αρμοδιότητες·
6. υπογραμμίζει εκ νέου τη σημασία των τοπίων ως βασικής συνιστώσας της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, στοιχείο το οποίο έχει σοβαρό αντίκτυπο στην πολιτιστική ταυτότητα των ευρωπαίων πολιτών· θεωρεί ως εκ τούτου ότι, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου και την ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό, οι γενικοί στόχοι του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018 μπορούν να εμπλουτιστούν με τη συμπερίληψη ενός ισχυρού στοιχείου εδαφικής ανάπτυξης με τη μορφή περιφερειακών και τοπικών πολιτιστικών στρατηγικών, οι οποίες θα συμπεριλαμβάνουν την προώθηση του βιώσιμου πολιτιστικού τουρισμού·
7. αναμένει ότι το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018 θα δημιουργήσει μια δυναμική προκειμένου να αυξηθεί η διαθέσιμη χρηματοδότηση στο πρόγραμμα COSME για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που σχετίζονται με τον πολιτιστικό τουρισμό·
8. αναμένει ότι ο τουρισμός, ειδικά ο πολιτιστικός τουρισμός και ο τουρισμός πολιτιστικής κληρονομιάς, θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο το 2018, δεδομένου ότι αποτελεί έναν από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους οικονομικούς τομείς στην Ευρώπη που προάγει την παγκόσμια ανάπτυξη, δημιουργεί εκατομμύρια θέσεις εργασίας, προωθεί τις εξαγωγές και τις επενδύσεις και αλλάζει τη ζωή των ανθρώπων·
9. υπογραμμίζει τη σημασία του πολιτισμού ως ενός από τους καθοριστικούς παράγοντες για την προσέλκυση τουριστών και αποδίδει έμφαση στην ανάγκη να προωθηθεί η ευρωπαϊκή πολιτιστική και φυσική κληρονομιά στις περιφέρειες, τις πόλεις και τις αγροτικές μας περιοχές, οι οποίες αποτελούν υπόδειγμα της ποικιλομορφίας μας και να εξασφαλιστεί καλύτερη πρόσβαση σε δυσπρόσιτες περιοχές όπως, για παράδειγμα, σε αγροτικές, ορεινές ή νησιωτικές περιοχές·
10. υπενθυμίζει ότι στόχος του νέου αστικού θεματολογίου της ΕΕ είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής στις πόλεις και η ανάπτυξη μιας νέας «αστικής» διακυβέρνησης, και υπογραμμίζει ότι πρέπει επίσης να διαμορφωθούν εταιρικές σχέσεις για άλλα ζητήματα για τα οποία απαιτούνται ολοκληρωμένες πολιτικές όπως, για παράδειγμα, η συνεκτίμηση της πολιτιστικής διάστασης και του τουρισμού στην αστική ανάπτυξη, οι νέες μορφές συμμετοχής χωρίς αποκλεισμούς, η καινοτομία και οι «έξυπνες πόλεις» ⁽³⁾·

⁽¹⁾ COM(2016) 543 final.

⁽²⁾ COR-2014-05515-00-00-AC-TRA.

⁽³⁾ COR-2015-05511-00-01-AC-TRA.

11. αναδεικνύει τη στενή σχέση μεταξύ πολιτιστικής κληρονομιάς και αγροτικής ανάπτυξης και καλεί τις αγροτικές περιοχές να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή στην πολιτιστική κληρονομιά στο πλαίσιο των αναπτυξιακών τους στρατηγικών, καθώς και να συμβάλλει στη διασφάλιση και δημιουργία θέσεων εργασίας, τη στήριξη των γεωργικών επιχειρήσεων, την προστασία των τοπίων με πολιτισμική αξία και την στήριξη της αγροτικής τέχνης και της αγροτικής βιοτεχνίας·
12. επαναλαμβάνει ένα από τα ενδεχόμενα πλεονεκτήματα του ευρωπαϊκού ομίλου εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) για έργα πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, ότι δηλαδή τούτος επιτρέπει τη συμμετοχή όλων των αρμόδιων φορέων στη διακυβέρνηση μιας διασυνοριακής ή ευρωπεριφερειακής περιοχής⁽⁴⁾ και την τόνωση της συνεργασίας στον τομέα του πολιτισμού, συμπεριλαμβανομένης της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, με θετικό αντίκτυπο σε άλλους τομείς, όπως ο τουρισμός και η βιομηχανία·
13. επαναλαμβάνει την υποστήριξη του στις πρωτοβουλίες για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης (ΠΠΕ) και για το σήμα ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς (ΣΕΠΚ), καθώς και για τις Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτισμού και το Ευρωπαϊκό Βραβείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς, και τονίζει την ανάγκη για ισχυρές συνέργειες με τις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έτους 2018[1]·
14. σημειώνει ότι, αν και η συγχρηματοδότηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο δραστηριοτήτων που εκτελούνται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους είναι σύμφωνη με τα υφιστάμενα προγράμματα, στο πλαίσιο των υφιστάμενων δυνατοτήτων για τον καθορισμό προτεραιοτήτων σε ετήσια ή πολυετή βάση, η πολιτική εστίαση κάθε έτους καθορίζει, σε μεγάλο βαθμό, το μέγεθος του διαθέσιμου προϋπολογισμού. Το γεγονός αυτό οδηγεί σε σημαντικές διακυμάνσεις στη χρηματοδότηση από το ένα έτος στο άλλο, με κίνδυνο την μη επίτευξη των στόχων ενός έτους·
15. επαναλαμβάνει ότι, σε έναν παγκοσμιοποιούμενο κόσμο, ο πολιτισμός μπορεί επίσης να καθορίζει την ελκυστικότητα μιας περιοχής και της ανταγωνιστικότητάς της για τις επιχειρήσεις, τους επενδυτές και τα δημιουργικά άτομα με επιχειρηματικό πνεύμα·
16. θεωρεί το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018 σημαντικό ορόσημο για την ενίσχυση της στρατηγικής της ΕΕ όσον αφορά τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις⁽⁵⁾·
17. εκφράζει την ικανοποίησή της διότι, κατά την εξέταση του ρόλου της πολιτιστικής κληρονομιάς στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στη Μέση Ανατολή, δεδομένου ότι η εν λόγω περιοχή έχει πληγεί σοβαρά από την εσκεμμένη καταστροφή πολιτιστικών θησαυρών σε ορισμένες ζώνες συγκρούσεων. Συμφωνεί ότι πρέπει να επιδιώκεται η πολιτιστική συνεργασία με τις χώρες της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας και τις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης·
18. τονίζει τη θεμελιώδη σημασία να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να εκτιμούν οι νέοι την κληρονομιά τους και την θεωρούν στοιχείο της ταυτότητάς τους. Στο πλαίσιο αυτό, ζητεί μια προορατική προσέγγιση για την προώθηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και της ποικιλομορφίας στους νέους και τα παιδιά· συνιστά, ως εκ τούτου, να συμπεριληφθούν στα αναλυτικά σχολικά προγράμματα στοιχεία της ευρωπαϊκής εικαστικής, μουσικής, θεατρικής και κινηματογραφικής εκπαίδευσης, ούτως ώστε να βελτιωθούν οι γνώσεις σχετικά με την υλική και την άυλη πολιτιστική κληρονομιά της ευρωπαϊκής ηπείρου·
19. τονίζει τη σημασία της απόκτησης πολιτιστικών και δημιουργικών ικανοτήτων από νεαρή ηλικία, μέσω τόσο του εκπαιδευτικού συστήματος όσο και της ψυχαγωγίας, έτσι ώστε οι νέες γενιές να διαθέτουν τα κατάλληλα μέσα για να αξιοποιούν πλήρως τους νέους τρόπους πρόσβασης στον πολιτισμό⁽⁶⁾·
20. θεωρεί ότι η προσβασιμότητα είναι θεμελιώδους σημασίας για να στεφθεί από επιτυχία το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018· η βελτίωση της προσβασιμότητας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αύξηση των ποσοστών συμμετοχής⁽⁷⁾·
21. επιβεβαιώνει την προθυμία της να συμμετέχει στο σχεδιασμό μιας ολοκληρωμένης επικοινωνιακής στρατηγικής, καθώς και στη διοργάνωση των σχετικών συνεδρίων, εκδηλώσεων και πρωτοβουλιών, καθώς και την προθυμία της να διευκολύνει τη συμμετοχή των πολιτών και των ενδιαφερομένων μερών·
22. προσβλέπει σε μια πιο δραστήρια πολιτική της ΕΕ στους τομείς των μέσων ενημέρωσης, των οπτικοακουστικών μέσων και της πληροφορικής, με την οποία θα επιδιώκεται η προαγωγή της πολιτιστικής και γλωσσικής κληρονομιάς της Ευρώπης·
23. τέλος, κρίνει απαραίτητο να δημιουργηθεί το «Ευρωπαϊκό δίκτυο πόλεων παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς», να θεωρηθούν αυτές οι πόλεις κοινή πολιτιστική κληρονομιά όλων των ευρωπαίων πολιτών και να ληφθούν ειδικά μέτρα για τη διατήρηση και την προβολή τους·

⁽⁴⁾ CDR371-2011_FIN_AC.

⁽⁵⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽⁶⁾ CDR 2391/2012 fin.

⁽⁷⁾ CDR3952-2013_00_00_TRA_AC.

24. αναθέτει στον πρόεδρό της να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και στην Σλοβακική Προεδρία.

II. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΕΣ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ

Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Τροπολογία 1

Αιτιολογική σκέψη 0

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
	<i>Η Ευρωπαϊκή Ένωση συμβάλλει στη διαφύλαξη και την ανάπτυξη των αδιαίρετων και οικουμενικών αξιών της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της ισότητας και της αλληλεγγύης, σεβόμενη την πολυμορφία των πολιτισμών, των γλωσσών και των παραδόσεων των λαών της Ευρώπης, όπως αναφέρεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.</i>

Αιτιολογία

Αυτονόητη.

Τροπολογία 2

Αιτιολογική σκέψη 4

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Όπως επισημαίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανακοίνωσή της με τίτλο «Προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης»⁽⁸⁾, η πολιτιστική κληρονομιά πρέπει να θεωρείται κοινός πόρος και κοινό αγαθό που διαφυλάσσεται ως θησαυρός για τις μελλοντικές γενιές και η ευθύνη για την προστασία του βαρύνει όλους τους ενδιαφερομένους από κοινού.</p> <p>⁽⁸⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 22ας Ιουλίου 2014, με τίτλο «Προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης» [COM(2014) 477 final].</p>	<p>Όπως επισημαίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανακοίνωσή της με τίτλο «Προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης»⁽⁸⁾, η πολιτιστική κληρονομιά πρέπει να θεωρείται κοινός πόρος και κοινό αγαθό που διαφυλάσσεται ως θησαυρός για τις μελλοντικές γενιές και η ευθύνη για την προστασία του βαρύνει όλους τους ενδιαφερομένους από κοινού. Σχετικά, το άρθρο 36 της ΣΛΕΕ δεν αποκλείει απαγορεύσεις ή περιορισμούς εισαγωγών, εξαγωγών ή διαμετακομίσεων για την προστασία εθνικών θησαυρών που έχουν καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία.</p> <p>⁽⁸⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 22ας Ιουλίου 2014, με τίτλο «Προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης» [COM(2014) 477 final].</p>

Αιτιολογία

Είναι σημαντικό να υπενθυμίσουμε ότι τα αγαθά που αποτελούν μέρος των εθνικών πολιτιστικών θησαυρών εξαιρούνται από τους κανόνες της ΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

Τροπολογία 3

Αιτιολογική σκέψη 11

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Η πολιτιστική κληρονομιά μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη συνοχή των τοπικών κοινοτήτων σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία η πολιτιστική πολυμορφία εντείνεται στις κοινωνίες της Ευρώπης. Η εφαρμογή νέων συμμετοχικών και διαπολιτισμικών προσεγγίσεων όσον αφορά τις πολιτικές για την πολιτιστική κληρονομιά και τις εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες που αναγνωρίζουν ίση αξιοπρέπεια σε όλες τις πολιτιστικές κληρονομίες μπορούν να αυξήσουν την εμπιστοσύνη, την αμοιβαία αναγνώριση και την κοινωνική συνοχή.</p>	<p>Η πολιτιστική κληρονομιά μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη συνοχή των τοπικών κοινοτήτων σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία η πολιτιστική πολυμορφία εντείνεται στις κοινωνίες της Ευρώπης. Οι χώροι στους οποίους έχει απονεμηθεί το σήμα ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς έχουν ισχυρή ευρωπαϊκή διάσταση και επελέγησαν για τον ρόλο τους στην ευρωπαϊκή ιστορία. Ως εκ τούτου, συμβολίζουν τα ευρωπαϊκά ιδεώδη, τις αξίες, την ιστορία και την ολοκλήρωση της Ευρώπης και φέρνουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους πολίτες της πιο κοντά. Παράλληλα με τις πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης, αυξάνουν την αίσθηση των ευρωπαίων πολιτών ότι ανήκουν σε έναν κοινό πολιτισμικό χώρο. Συνεπώς, πρέπει να επιδιωχθούν οι συμπληρωματικότητες με το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Η εφαρμογή νέων συμμετοχικών και διαπολιτισμικών προσεγγίσεων όσον αφορά τις πολιτικές για την πολιτιστική κληρονομιά και τις εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες που αναγνωρίζουν ίση αξιοπρέπεια σε όλες τις πολιτιστικές κληρονομίες, και ο παράλληλος σεβασμός του άρθρου 13 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορούν να αυξήσουν την εμπιστοσύνη, την αμοιβαία αναγνώριση και την κοινωνική συνοχή.</p>

Αιτιολογία

Τόσο το σήμα ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς όσο και οι Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης αποτελούν σημαντικά μέσα για την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, και τούτο πρέπει να αναγνωρίζεται δεόντως στην απόφαση. Το ίδιο ισχύει και για την ελευθερία της τέχνης, η οποία αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της ευρωπαϊκής δημιουργικότητας.

Τροπολογία 4

Άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο ια)

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών, όπως με την ενίσχυση των πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών.</p>	<p>να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών, όπως με την ενίσχυση των πρωτοβουλιών για την πρόληψη των μη εξουσιοδοτημένων ανασκαφών και της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών.</p>

Αιτιολογία

Η καταστροφή των αρχαιολογικών χώρων λόγω των παράνομων ανασκαφών έχει ανεκτίμητες επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης.

Τροπολογία 5

Άρθρο 4

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Συντονισμός σε εθνικό επίπεδο</p> <p>Κάθε κράτος μέλος ορίζει έναν εθνικό συντονιστή, ο οποίος είναι επιφορτισμένος με την οργάνωση της συμμετοχής του εν λόγω κράτους μέλους στο Ευρωπαϊκό Έτος. Ο συντονιστής εξασφαλίζει τον συντονισμό των σχετικών δραστηριοτήτων σε εθνικό επίπεδο.</p>	<p>Συντονισμός σε επίπεδο κράτους μέλους</p> <p>Κάθε κράτος μέλος ορίζει έναν εθνικό συντονιστή, ο οποίος είναι επιφορτισμένος με την οργάνωση της συμμετοχής του εν λόγω κράτους μέλους στο Ευρωπαϊκό Έτος, με πλήρη σεβασμό των εξουσιών των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών. Ο συντονιστής εξασφαλίζει τον συντονισμό των σχετικών δραστηριοτήτων σε επίπεδο κράτους μέλους.</p>

Αιτιολογία

Οι ομοσπονδιακές κρατικές δομές και τα υποεθνικά επίπεδα διακυβέρνησης πρέπει να λαμβάνονται πλήρως υπόψη για τον διορισμό των εθνικών συντονιστών.

Βρυξέλλες, 12 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

119Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ – 10, 11 ΚΑΙ 12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Απλούστευση των ΕΔΕΤ από τη σκοπιά της τοπικής αυτοδιοίκησης»

(2017/C 088/04)

Εισηγητής: ο κ. Petr Osvald (CZ/PES), δημοτικός σύμβουλος του Πλζεν

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

1. τονίζει ότι τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) συνιστούν ένα από τα σπάνια εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που έχουν άμεσο, συγκεκριμένο και απτό αντίκτυπο στην ποιότητα διαβίωσης των πολιτών μέσω των εκατοντάδων χιλιάδων έργων που υλοποιούνται σε όλη την Ευρώπη και μπορούν, επομένως, να επηρεάσουν θετικά τη γενική στάση των πολιτών απέναντι στην ΕΕ, σε μια συγκυρία όπου η δημοτικότητα της ΕΕ ακολουθεί φθίνουσα πορεία. Ως εκ τούτου, το μέσο αυτό πρέπει να διατηρηθεί και να αναπτυχθεί περαιτέρω σύμφωνα με τους βασικούς του στόχους και αρχές. Αντιθέτως, τα ΕΔΕΤ, και όλως ιδιαίτερα η πολιτική συνοχής, θα πρέπει να υποβληθούν σε μια διαδικασία ανάλυσης και βελτίωσης που θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα και την προστιθέμενη αξία τους, τόσο για την υλοποίηση των στόχων της ΕΕ και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», όσο και σε άλλους τομείς σημαντικούς για τη ζωή των πολιτών, πράγμα που θα βελτιώσει την αντίληψή τους για την ΕΕ. Προς τούτο, ένα από τα πλέον ενδεδειγμένα και σημαντικά μέσα είναι να απλουστευτεί ολόκληρο το σύστημα εφαρμογής των ΕΔΕΤ και να γίνει πιο ευέλικτο·
2. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι οι διαδικασίες χρήσης των ΕΔΕΤ περιπλέκονται ολοένα περισσότερο, όχι μόνο από τη μια περίοδο προγραμματισμού στην άλλη, αλλά ουσιαστικά από τη μία χρονιά στην άλλη· χαιρετίζει, λοιπόν, θερμά το γεγονός ότι, με πρωτοβουλία της αρμόδιας για την περιφερειακή πολιτική επιτροπής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άρχισε να μελετά σοβαρά την απλούστευση των Ταμείων αυτών και συγκρότησε ομάδα υψηλού επιπέδου, προσκάλεσε δε και άλλους εταίρους να συμμετάσχουν στον προβληματισμό. Εξάλλου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) παρατηρεί ότι η διαδικασία επανεξέτασης με στόχο την απλούστευση θα έπρεπε να αφορά όχι μόνο τα ΕΔΕΤ, αλλά το σύνολο των χρηματοδοτικών προγραμμάτων και των πολιτικών της ΕΕ·
3. επιδοκιμάζει τη στενή συνεργασία με την ολλανδική και τη σλοβακική προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ στην από κοινού εξέταση πρακτικών μέτρων για την απλούστευση της εφαρμογής των ΕΔΕΤ και προτείνει να συνεχιστούν αυτές οι εργασίες με τις επικείμενες προεδρίες του Συμβουλίου, ενόψει και της συζήτησης με θέμα το μέλλον της πολιτικής συνοχής·
4. επισημαίνει ότι, στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας απλούστευσης, πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες ώστε να υλοποιηθεί στην πράξη ο κύριος λόγος ύπαρξης και το πνεύμα της ίδιας της πολιτικής για τη συνοχή, δηλαδή η περιφερειακή πολιτική· τονίζει ότι, υπό την παρούσα μορφή της, η πολιτική συνοχής αποστασιοποιείται βαθμιαία από την περιφερειακή πολιτική και τείνει όλο και περισσότερο να διαχειρίζεται τα προβλήματα σε εθνικό επίπεδο· αυτό γίνεται φανερό, μεταξύ άλλων, από το γεγονός ότι οι διάφορες «συμφωνίες σύμπραξης» στηρίζονται σε «εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων». Επιπλέον, η πολιτική συνοχής προσκρούει στην επιβολή διαφόρων εθνικών προϋποθέσεων, η τήρηση των οποίων ξεφεύγει εντελώς από την επιρροή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και των λοιπών δικαιούχων. Η πολιτική συνοχής καθίσταται όλο και πιο σύνθετη και περίπλοκη, κυρίως εξαιτίας της έλλειψης εμπιστοσύνης μεταξύ των διαφόρων πολιτικών και διοικητικών επιπέδων. Η περιπλοκότητα αυτή συμβάλλει, κατ' επέκταση, στην αύξηση των ανισοτήτων στην ανάπτυξη των περιφερειών·
5. υπογραμμίζει ότι η ΕτΠ εκπροσωπεί τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, που μπορούν να παρεμβαίνουν στα διάφορα στάδια της αλυσίδας διαχείρισης της διαδικασίας εφαρμογής των ΕΔΕΤ και κυρίως ως τελικοί δικαιούχοι, διαχειριστικές αρχές ή ενδιαφερόμενα μέρη. Δεδομένου ότι οι τοπικές και περιφερειακές βρίσκονται σε αυτήν τη θέση, οι απόψεις και οι προτάσεις τους θα πρέπει να αποτελέσουν το βασικό αντικείμενο της απλοποίησης·

6. υπογραμμίζει ότι μια πραγματικά αποτελεσματική διαδικασία απλούστευσης απαιτεί την ενεργό συμμετοχή όχι μόνο όλων των γενικών διευθύνσεων (ΓΔ) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που συμμετέχουν στον προγραμματισμό και την παρακολούθηση των ΕΔΕΤ —μεταξύ των οποίων η ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης (REGIO), η ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης (EMPL), η ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (AGRI), η ΓΔ Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας (MARE) και η ΓΔ Ανταγωνισμού (COMP)—, αλλά και άλλων ευρωπαϊκών θεσμικών και λοιπών οργάνων (όπως οι ελεγκτικές αρχές κ.λπ.). Το σύστημα πρέπει να απλουστευτεί τόσο για τους δικαιούχους όσο και για τις διοικητικές αρχές·

7. συνιστά η διαδικασία απλούστευσης να αφορά συγκεκριμένα τη μείωση του διοικητικού φόρτου για τους φορείς υλοποίησης και τη μείωση της πολυπλοκότητας του κυκλώματος λογιστικού ελέγχου, υποβολής εκθέσεων και πιστοποίησης δαπανών. Η νομοθεσία θα πρέπει να προσαρμόζεται κατ' αναλογία με την εμβέλεια του εκάστοτε έργου και με την αποτελεσματικότητά του συστήματος υλοποίησης·

8. συνιστά συστηματική προσέγγιση κατά τη διαδικασία απλούστευσης και, κατά συνέπεια, υπό το πρίσμα αυτό, εκτιμά ότι ενδείκνυται ο καθορισμός μεθόδου καθώς και δεικτών υλοποίησης και επιτυχίας· πρέπει, λοιπόν, να διακρίνονται δύο ειδών συμπεράσματα: αφενός, εκείνα που αφορούν γνώσεις και λύσεις που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν άμεσα και, αφετέρου, εκείνα που θα χρησιμεύσουν κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού. Για την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού, και δεδομένης της συνεχιζόμενης εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων, οι μεγάλης εμβέλειας νομοθετικές αλλαγές δεν είναι ρεαλιστική λύση για λόγους ασφάλειας δικαίου. Ωστόσο, πρέπει να προβλεφθούν άμεσες δράσεις μέσω τροποποιημένων εφαρμοστικών πρακτικών και μη νομικών απαιτήσεων, καλύτερης συνεργασίας, αποτελεσματικότερης καθοδήγησης καθώς και μέσω περιορισμένων προσαρμογών του νομοθετικού πλαισίου της πολιτικής για τη συνοχή και της συναφούς νομοθεσίας. Θα πρέπει, ακόμη, η διαδικασία απλούστευσης να διαρθρωθεί σε συνάρτηση με τις θεματικές (μεταφορές, περιβάλλον κ.λπ.), με τα ταμεία και την κατανομή αρμοδιοτήτων τους (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης — ΕΤΠΑ, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο —ΕΚΤ κ.λπ.), με το επίπεδο διοίκησης (εθνικό, περιφερειακό, αστικό, τοπικό, κοινότητας), με τον φορέα (δημόσιο, ιδιωτικό, μη κυβερνητική οργάνωση — ΜΚΟ κ.λπ.). Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, πρέπει να προβληθούν οι δεσμοί και οι αλληλεπιδράσεις, τόσο εντός της ίδιας της διάρθρωσης όσο και εκτός αυτής, ενώ θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην απλούστευση των διοργανικών σχέσεων μεταξύ των διαφόρων επιπέδων που συμμετέχουν στην υλοποίηση·

9. προτείνει τη βελτίωση του συντονισμού των διαφόρων ταμείων και προγραμμάτων σε εθνικό επίπεδο. Αυτό θα πρέπει να επιτευχθεί επίσης μέσω του στρατηγικού σχεδιασμού και διαχείρισης κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού, με έμφαση στις γενικές στρατηγικές εργασίες·

Κύρια ζητήματα και παράμετροι που καθορίζουν τις κατευθύνσεις της απλούστευσης:

10. τονίζει ότι, για την εξασφάλιση της επιτυχίας της όλης διαδικασίας απλούστευσης, είναι σημαντικό να απαντηθούν τα παρακάτω θεμελιώδη ερωτήματα:

— Ποιοι θα ωφεληθούν από την απλούστευση;

Η ΕτΠ εκτιμά ότι η ομάδα στόχος είναι, πρώτα απ' όλους, οι τελικοί δικαιούχοι και κατόπιν τα λοιπά όργανα που συμμετέχουν στην εφαρμογή των ΕΔΕΤ, με ανοδική σειρά, αρχής γενομένης από όσες τοπικές αρχές είναι αρμόδιες για να λειτουργούν ως φορείς υλοποίησης και/ή ως μεσάζοντες των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

— Γιατί απλοποιούμε; Ποιος είναι ο σκοπός;

Η ΕτΠ φρονεί ότι ο κύριος στόχος της απλούστευσης είναι η δρομολόγηση και υλοποίηση δημιουργικών έργων που θα συμβάλουν στη χωροταξική ανάπτυξη, στο αίσθημα του ανήκειν στην ΕΕ, στην ανταγωνιστικότητα και στην ποιότητα ζωής, και που θα οδηγήσουν, τελικά, στην ανάπτυξη του συνόλου της Ένωσης και στην υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Στόχος της απλούστευσης δεν είναι να δαπανώνται πιο μαζικά ή πιο εύκολα οι πόροι των ΕΔΕΤ· είναι να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα και η δημιουργικότητα των έργων, να γίνει πιο ευχερής η κατάρτιση και η υλοποίησή τους και να μειωθούν οι κίνδυνοι για τους δικαιούχους.

— Γιατί το σύστημα έγινε τόσο πολύπλοκο;

Η ΕτΠ πιστεύει ότι ο κύριος παράγοντας που αύξησε την περιπλοκότητα του μηχανισμού υπήρξε η τάση να ενσωματώνονται ειδικά συμπεράσματα και γνώσεις σε γενικές κατευθυντήριες γραμμές και πρότυπα, μέσα σε μια προσπάθεια αύξησης της ομοιογένειας του συστήματος. Η απόδειξη της καταπολέμησης της διαφθοράς και η εξασφάλιση μεγαλύτερης διαφάνειας πάση θυσία αποτελούν άλλον ένα παράγοντα περιπλοκότητας. Η ΕτΠ φρονεί ότι δεν δίνεται επαρκής έμφαση στην εξέταση των δυσμενών επιπτώσεων που ενδέχεται να έχουν τα διάφορα μέτρα και παρεμβάσεις που γίνονται σε επίπεδο συστήματος (παρά τις αξιέπαινες προθέσεις), επί άλλων μέτρων. Γιατί, βέβαια, η μεταφορά και η γενίκευση των διδαγμάτων που αντλούνται από μια συγκεκριμένη περίπτωση δεν αποδίδουν κατ' ανάγκη όταν εφαρμόζονται σε άλλες περιπτώσεις·

11. δεν πιστεύει ότι μπορούν να χαρακτηριστούν ως απλούστευση τα εξής:

— Η μείωση αφεαυτής του αριθμού σελίδων των κανονισμών και των κατευθυντήριων γραμμών.

Η διατύπωση των εγγράφων αυτών πρέπει να είναι σαφής, ώστε να είναι κατανοητά και να αίρεται οποιαδήποτε αμφισημία ως προς την ερμηνεία τους.

- Συρρίκνωση των εξουσιών της Επιτροπής και ειδικότερα της ΓΔ REGIO.

Σε πολλές περιπτώσεις, για λόγους ενιαίας προσέγγισης και ερμηνείας σε ολόκληρη την Ευρώπη, είναι σκόπιμο η αρμόδια για το εκάστοτε Ταμείο ΓΔ της Επιτροπής να διαθέτει συνολική αρμοδιότητα σε θέματα ρύθμισης, ώστε να αποτρέπεται το ενδεχόμενο υιοθέτησης αποκλινοσών και μη συντονισμένων ερμηνειών και προσεγγίσεων από τα άλλα επίπεδα εφαρμογής. Ορισμένες δυσχέρειες προκύπτουν ακριβώς από την έλλειψη συντονισμού μεταξύ των διαφόρων ΓΔ και των λοιπών θεσμικών οργάνων της ΕΕ (ΓΔ COMP, ελεγκτικές αρχές κ.λπ.).

- Η κατάρτιση άλλων εγγράφων και προτύπων με στόχο την ενοποίηση.

Πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον οι πρωτοβουλίες που εφαρμόστηκαν τα τελευταία χρόνια στον τομέα αυτόν συνέβαλαν πράγματι στην αύξηση της αποτελεσματικότητας, και να διενεργηθεί αξιολόγηση των πρωτοβουλιών αυτών. Εάν επιθυμούμε απλούστευση, θα χρειαστεί να διαγράψουμε και να καταργήσουμε τις γενικές κατευθύνσεις και σχήματα που δεν αποφέρουν κανένα όφελος σε επίπεδο αποτελεσματικότητας, και να απελευθερώσουμε τη διαδικασία υλοποίησης αντί να την παρακωλύουμε.

12. εκτιμά ότι ως απλούστευση μπορούν να θεωρηθούν τα εξής:

- Η θέσπιση κανόνων που να επιτρέπουν την υιοθέτηση πιο ποικίλων και δημιουργικών προσεγγίσεων και έργων προς επίτευξη ενός γενικού στόχου.
- Η καθιέρωση και η εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των διαφόρων παραγόντων που συμμετέχουν στην υλοποίηση, με τον σχεδιασμό ενός πραγματικού συμβολαίου εμπιστοσύνης μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και των περιφερειών τους, για τη διαχείριση και τον έλεγχο των διαρθρωτικών ταμείων και την καταπολέμηση της απάτης.
- Η αποκατάσταση μεγαλύτερης ευελιξίας για τους δικαιούχους και μεγαλύτερων περιθωρίων υλοποίησης σε περιφερειακό επίπεδο, με δυνατότητα ύπαρξης άμεσων επαγγελματικών δεσμών και μεγαλύτερης επικοινωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του δικαιούχου όταν η κατάσταση δεν μπορεί να επιλυθεί σε εθνικό επίπεδο.
- Η μεγαλύτερη ελαστικότητα των σχέσεων των διαχειριστικών αρχών (εθνικών ή περιφερειακών) με τις αντίστοιχες τοπικές (δικαιούχους ή φορείς υλοποίησης), καθώς και η απλούστευση των κανόνων λογιστικού ελέγχου και του κυκλώματος για τον έλεγχο, την υποβολή εκθέσεων και την πιστοποίηση των δαπανών.
- Η προώθηση της αρχής της αναλογικότητας, ούτως ώστε στον όγκο του διοικητικού βάρους να συνηγορείται, κατά τρόπο αντιστρόφως ανάλογο, όχι μόνο η εμβέλεια του συνολικού έργου, αλλά κυρίως το ύψος της χορηγούμενης ενίσχυσης.
- Ο περιορισμός του αριθμού των προγραμμάτων, για παράδειγμα με περιορισμό του αριθμού των θεματικών επιχειρησιακών προγραμμάτων και αντικατάστασή τους από ένα ενιαίο επιχειρησιακό πρόγραμμα.
- Η έννοια του ενιαίου μεθοδολογικού πλαισίου: ο ορισμός κοινών κανόνων για το σύνολο του συστήματος· η περαιτέρω ανάπτυξη τεχνικών μέσων για τις εργασίες στρατηγικής, όπως λόγου χάρη η βάση δεδομένων των στρατηγικών, που είναι ένα σύστημα πληροφοριών, το οποίο περιέχει τα σχετικά έγγραφα, τους στόχους, τις αρμοδιότητες και τους δείκτες.
- Η διεύρυνση της λειτουργίας του συστήματος ελέγχου με στόχο τη διοικητική απλοποίηση για τους υποψήφιους ανάληψης έργων.
- Η ανάπτυξη και η έναρξη χρήσης άλλων μέσων για την ανάπτυξη των εργασιών στρατηγικής (για παράδειγμα αξιολόγηση της ποιότητας των στρατηγικών και της ποιότητας της υλοποίησής τους, ιεράρχηση των στρατηγικών, ανάπτυξη ικανοτήτων όσον αφορά τις εργασίες στρατηγικής στη δημόσια διοίκηση).
- Η ανάπτυξη και εφαρμογή της ενιαίας ορολογίας για τα ταμεία·

13. τονίζει ότι η απλούστευση αποτελεί διαρκή διεργασία, η οποία δεν περιορίζεται στην εφαρμογή μερικών μέτρων και την έκδοση μιας έκθεσης και μιας γνωμοδότησης·

14. προειδοποιεί ότι πολλοί δικαιούχοι θεωρούν σήμερα την προσφυγή στα ΕΔΕΤ ριψοκίνδυνη, γιατί δεν έχουν τη βεβαιότητα ότι δεν θα καταλήξουν θύματα «ανωτέρας βίας», δηλαδή ότι δεν θα σταματήσει ή καθυστερήσει η χρηματοδότηση του έργου τους λόγω τυχόν διαφοράς μεταξύ της χώρας τους με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οφειλόμενης για παράδειγμα σε μη τήρηση προϋποθέσεων, σε διαπίστωση ύπαρξης σφαλμάτων στον μηχανισμό υλοποίησης κ.λπ. Ακόμη κι εάν έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του έργου και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, η ενίσχυση που χορηγείται στον δικαιούχο μπορεί να μειωθεί ή να καθυστερήσει λόγω διαφόρων μικροσφαλμάτων ή επειδή, για αντικειμενικούς λόγους, επήλθε μια τροποποίηση κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου. Αντιμετωπίζουν επίσης τον κίνδυνο, μεταξύ πολλών άλλων, τα ευρήματα της ελεγκτικής αρχής για κάποιο άλλο έργο να εφαρμοστούν αναδρομικά στο δικό τους. Όλα αυτά τα δεδομένα υπονομεύουν την επιθυμία αποτελεσματικής χρήσης των ΕΔΕΤ. Είναι απαραίτητο να επανέλθουν τα έργα και οι υπεύθυνοι υλοποίησης στο επίκεντρο της πολιτικής συνοχής μέσω της δημιουργίας ευνοϊκών συνθηκών για τους δικαιούχους, κυρίως μειώνοντας τα διοικητικά τέλη και περιορίζοντας τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων των υπεύθυνων υλοποίησης στα δεδομένα υλοποίησης του έργου· γενικεύοντας το απλουστευμένο κόστος και επιβάλλοντας κυρώσεις για τη μη αμφοιβήτησή του από τον έλεγχο· υποδεικνύοντας στους υπεύθυνους υλοποίησης τα υποχρεωτικά έγγραφα που πρέπει να διατηρούνται σε έντυπη μορφή, ορίζοντας προθεσμία αρχειοθέτησης·

15. φρονεί ότι θα αποτελούσε σημαντική απλούστευση εάν εφαρμόζονταν για όλα τα ταμεία της ΕΕ οι ίδιοι κανόνες επιλεξιμότητας. Ωστόσο, η αρμοδιότητα για τον καθορισμό των επιλέξιμων δαπανών θα πρέπει οπωσδήποτε να παραμείνει σε εθνικό επίπεδο και τούτο είναι κάτι που πρέπει να εναρμονιστεί σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ·

16. προτείνει να ανατεθούν σε ένα από τα υφιστάμενα θεσμικά ή άλλα όργανα αρμοδιότητες και ρόλος διαμεσολαβητή για τα ΕΔΕΤ, και να μπορεί να απευθυνθεί σε αυτό, σε τελευταίο βαθμό, οποιοσδήποτε δικαιούχος. Λόγω της περιπλοκότητας του συστήματος, πολλοί δικαιούχοι, παρότι καταβάλλουν προσπάθειες για να ολοκληρώσουν το έργο με τρόπο που να έχει το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα, βρίσκονται σε παράδοξες και προβληματικές καταστάσεις που όχι μόνο είναι καταστροφικές για τους συγκεκριμένους δικαιούχους σε οικονομικό και σε μη υλικό επίπεδο, αλλά και συντελούν σημαντικά στην αρνητική αντίληψη της κοινής γνώμης για τα ΕΔΕΤ και για την ίδια την ΕΕ. Το εν λόγω όργανο δεν πρέπει να αποσκοπεί αποκλειστικά στην εξασφάλιση της επικοινωνίας με τη ΓΔ REGIO, αλλά, μεταξύ άλλων, να αντιμετωπίσει το ζήτημα των ΕΔΕΤ σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα άλλα όργανα της ΕΕ. Ένα τέτοιο όργανο δεν υπάρχει σε επίπεδο ΕΕ, ενώ μια σειρά άλλες ΓΔ και άλλα όργανα της ΕΕ συμμετέχουν σε αυτή την προβληματική των ΕΔΕΤ. Ενδεικνύται επίσης να καθιερωθούν παρόμοια όργανα στα κράτη μέλη που δεν διαθέτουν ήδη·

17. επαναλαμβάνει ότι είναι σημαντικό να αποφεύγεται η αναδρομική ισχύς των συμπερασμάτων. Οι μεταγενέστερες αποφάσεις και οι αλλαγές διαδικασιών ή κατευθυντήριων γραμμών δεν πρέπει να μπορούν να εφαρμόζονται αναδρομικά σε άλλα έργα, ούτε ακόμη και σε έργα που δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί εάν η υλοποίησή τους βρίσκεται ήδη σε προχωρημένο στάδιο. Η πρόληψη της αναδρομικής ισχύος είναι μέτρο που μπορεί να εφαρμοστεί ταχέως και που θα ενισχύσει την ασφάλεια δικαίου για τους δικαιούχους·

18. συνιστά, κατά τη διαδικασία απλούστευσης, να εισαχθούν μεταρρυθμίσεις που θα επιτρέπουν μεγαλύτερη ευελιξία, καθώς, λόγω της αυξανόμενης περιπλοκότητας των διαδικασιών, οι διάφορες συγκεκριμένες αποφάσεις που αφορούν συγκεκριμένα έργα καταλήγουν σε γενικές κατευθύνσεις και οδηγίες· συνιστά, προς τούτο, να συσταθεί ομάδα εργασίας απαρτιζόμενη από ειδικούς στην πρακτική εφαρμογή των ΕΔΕΤ, στην οποία θα ανατεθεί να υποβάλει προτάσεις τροποποίησης και να συζητήσει με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα λοιπά θεσμικά όργανα·

19. εφιστά την προσοχή στις συχνές περιπτώσεις ασυμφωνίας μεταξύ του νομικού πλαισίου της ΕΕ που διέπει τα ΕΔΕΤ και των εθνικών νομοθεσιών που διέπουν τομείς οι οποίοι, εκ πρώτης όψεως, δεν είναι συναφείς —όπως λόγω χάρη οι νόμοι περί δημοσιονομικού ελέγχου ή περί δημόσιων συμβάσεων—, με αποτέλεσμα να προκαλείται κατακερματισμός και διαφοροποίηση των προσεγγίσεων μεταξύ κρατών μελών. Ως εκ τούτου, συνιστά —όταν πρόκειται για τα ΕΔΕΤ, εφόσον κινητοποιούν ευρωπαϊκές πιστώσεις και όχι εθνικές— να προέχει η νομοθεσία και οι κατευθύνσεις της ΕΕ περί ΕΔΕΤ επί της εθνικής ή ακόμη και της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, σε περίπτωση ασυμβατότητας, και τούτο παρότι υπάρχει συγχρηματοδότηση από εθνικούς ή υποεθνικούς πόρους, ώστε να αποτρέπεται ο κανονιστικός υπερθεματισμός·

20. προτείνει να διαδοθούν οι ορθές πρακτικές των κρατών και των προγραμμάτων που στο παρελθόν παρουσίασαν ένα χαμηλό ή αμελητέο ποσοστό σφάλματος. Ταυτόχρονα, είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί ότι όλα τα κράτη απολαμβάνουν τις ίδιες συνθήκες (και αυτό παρά το γεγονός ότι οι εθνικές νομοθεσίες διαφέρουν). Οι διάφορες εδαφικές ενότητες έχουν επί του παρόντος μια εκ διαμέτρου αντίθετη προσέγγιση. Πράγματι, υπάρχουν καταστάσεις που, στην περίπτωση ενός συγκεκριμένου κράτους θεωρούνται ως συνήθης και σωστή διαδικασία και, στην περίπτωση άλλου κράτους ως σοβαρή παρατυπία. Βεβαίως, αυτό δεν σημαίνει ότι για τον διοικητικό φόρτο δεν θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η εμβέλεια των έργων, το ύψος της ενίσχυσης και η ποιότητα του φορέα υλοποίησης·

21. τονίζει ότι η επιτυχία της διαδικασίας απλούστευσης απαιτεί επίλυση της σύγκρουσης μεταξύ, αφενός, των μέτρων που λαμβάνονται στα πλαίσια της καταπολέμησης της διαφθοράς και για τη μείωση του ποσοστού σφαλμάτων και, αφετέρου, της απλούστευσης και της ελάφρυνσης του διοικητικού βάρους που συνδέεται με τα ΕΔΕΤ. Πρέπει να επανεξεταστούν οι διατυπώσεις υλοποίησης και διαχείρισης που θέτουν στην ίδια μοίρα την απάτη και το μη ηθελημένο σφάλμα, προξενώντας κλίμα δυσπιστίας μεταξύ των παραγόντων και δυσανάλογο διοικητικό βάρος για τον υπεύθυνο υλοποίησης του έργου. Τα διάφορα μέτρα που έχουν βαθμιαία θεσπιστεί για την εξασφάλιση της διαφάνειας και την καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης περιπλέκουν αισθητά το όλο σύστημα. Μεταξύ των μέτρων αυτών, θα ήταν σκόπιμο να εξακριβωθεί εκ των υστέρων ποια είναι πραγματικά αποτελεσματικά και ποια περιπλέκουν απλώς τη διαδικασία και αντιμετωπίζουν έντιμους δικαιούχους ως «εγκληματίες» για ασήμαντα παραπτώματα. Η καταπολέμηση της διαφθοράς δεν θα πρέπει να καταλήγει σε εκ των προτέρων καχυποψία απέναντι σε κάθε δικαιούχο. Θα έπρεπε να στηρίζεται στην εμπιστοσύνη, τη συνεργασία και τη σαφή ανάληψη ευθυνών. Πρέπει να θεμελιώνεται στις βασικές ηθικές αρχές και στην ευθύνη του δικαιούχου ως προς τους στόχους που δεσμεύτηκε να εκπληρώσει και όχι στην κατάρτιση, με βάση διαπιστωθέντα σφάλματα, «άκαμπτων» προτύπων που στερούν την ελευθερία κινήσεων σε άλλους δικαιούχους, κατά τρόπο συχνά αναποτελεσματικό. Εάν όλη η προσοχή επικεντρώνεται αποκλειστικά στην εφαρμογή υποδειγμάτων και προτύπων, αυτό μπορεί, αντιθέτως, να δώσει ευκαιρία, σε ορισμένες περιπτώσεις, για κακόβουλη ή εσφαλμένη χρήση των χρηματοδοτήσεων —και μάλιστα ατιμωρητί·

Τι περιλαμβάνει το ζήτημα:

22. μετά τη διεξαγωγή συζητήσεων στους κόλπους της και με άλλους εταίρους, επισημαίνει τους ακόλουθους κύριους τομείς της προς επίλυση προβληματικής·

Δημόσιες συμβάσεις:

23. όπως απεδείχθη στα εργαστήρια που αφορούσαν το ζήτημα της απλούστευσης, παρότι σε ορισμένα κράτη μέλη η σύναψη δημοσίων συμβάσεων δεν γεννά μείζονα προβλήματα, οι εκπρόσωποι πολλών χωρών εκτιμούν ότι η ανάθεση ακριβώς των δημοσίων συμβάσεων είναι ένα από τα κύρια προβλήματα ως προς την εφαρμογή. Ως εκ τούτου, εκτιμούμε ότι θα έπρεπε να υπάρχουν σαφείς κανόνες σε ολόκληρη την Ευρώπη σε θέματα σύναψης δημοσίων συμβάσεων με στόχο την υλοποίηση έργων με χρηματοδότηση των ΕΔΕΤ· οι κανόνες αυτοί θα πρέπει να υπερισχύουν της εθνικής νομοθεσίας στον τομέα αυτόν. Πρόκειται κατά κύριο λόγο για πόρους της ΕΕ και όχι των κρατών μελών και, συνεπώς, η σύναψη συμβάσεων θα έπρεπε να διέπεται από κανόνες που ισχύουν για ολόκληρη την Ένωση και όχι από τους εθνικούς κανόνες. Επιπλέον, οι διατυπώσεις που διέπουν τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων θα έπρεπε να συμβάλλουν στην επίτευξη όσο το δυνατόν καλύτερων αποτελεσμάτων και να προβλέπουν προς τούτο έναν βαθμό ευελιξίας για τα διάφορα είδη αγορών, αντί να περιορίζουν τυπολατρικά την αναθέτουσα αρχή και τον προσφέροντα μέσα σε ένα άκαμπτο και εξαναγκαστικό πλαίσιο διατυπώσεων και διαδικασιών. Θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να αυξηθούν τα ποσά των κατωτάτων ορίων που απαιτούνται για τη δημοσίευση στη δικτυακή πύλη δημοσίων συμβάσεων και στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ·

24. όπως απεδείχθη στα εργαστήρια που αφορούσαν το ζήτημα της απλούστευσης, παρότι σε ορισμένα κράτη μέλη η σύναψη δημοσίων συμβάσεων δεν γεννά μείζονα προβλήματα, οι εκπρόσωποι πολλών χωρών εφιστούν την προσοχή στο γεγονός ότι, για μια αναθέτουσα αρχή μικρού μεγέθους, το ισχύον σύστημα είναι τόσο περίπλοκο και επικίνδυνο που δεν μπορεί η ίδια να συντάξει την πρόσκληση υποβολής προσφορών και αναγκάζεται να προσφύγει στις υπηρεσίες εξειδικευμένων εξωτερικών εταιρειών, χωρίς όμως η πρακτική αυτή να την απαλλάσσει από την ευθύνη της για τυχόν σφάλματα. Έτσι, δημιουργήθηκε ένας ολόκληρος νέος κλάδος επιχειρηματικής δραστηριότητας. Το παράδοξο είναι ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, χρειάζεται να διοργανωθεί διαδικασία πρόσκλησης υποβολής προσφορών για να οριστεί η επιχείρηση που θα αναλάβει να καταρτίσει την πρόσκληση υποβολής προσφορών·

25. όπως απεδείχθη στα εργαστήρια που αφορούσαν το ζήτημα της απλούστευσης, παρότι σε ορισμένα κράτη μέλη η σύναψη δημοσίων συμβάσεων δεν γεννά μείζονα προβλήματα, οι εκπρόσωποι πολλών χωρών εφιστούν την προσοχή στο γεγονός ότι τα περισσότερα σφάλματα που διαπράττονται κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων είναι στην ουσία σφάλματα που οφείλονται στην περιπλοκότητα των κανόνων. Ως αποτέλεσμα, οι διαχειριστές έργων αναπτύσσουν έντονα αισθήματα απογοήτευσης, λόγω εκ των υστέρων ελέγχων που διενεργούνται σε προχωρημένη φάση της διαδικασίας, όταν δεν είναι πλέον δυνατό να διορθωθούν τα λάθη, και δεν έχουν πλέον ούτε τη δυνατότητα να ζητήσουν δεσμευτική εκ των προτέρων αξιολόγηση. Γι' αυτό, η ΕΤΠ προτείνει οι γνώμες δημοσιονομικού ελέγχου και οι λοιπές διαδικασίες ελέγχου της σύναψης δημοσίων συμβάσεων να διενεργούνται κυρίως εκ των προτέρων, ώστε να προλαμβάνονται τα σφάλματα —που, ειδικά σε αυτόν τον τομέα, είναι πολύ συνηθισμένα— και να μειωθεί, κατ'επέκταση, το ύψος των δημοσιονομικών διορθώσεων·

26. αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι η νομοθεσία περί διαδικασιών σύναψης συμβάσεων επικεντρώνεται στην αναθέτουσα αρχή, η οποία υφίσταται κυρώσεις και διώξεις για το παραμικρό λάθος, ενώ πολλές από τις δόλιες παραποιήσεις των αποτελεσμάτων των δημοσίων συμβάσεων γίνονται βάσει συμφωνιών μεταξύ των προσφερόντων. Όσον αφορά τους κλάδους και τα τμήματα της αγοράς όπου επικρατούν μονοπώλια, το ισχύον σύστημα σύναψης δημοσίων συμβάσεων συχνά δεν επιτελεί τον ρόλο του, ενίοτε μάλιστα ενδέχεται να καταλήξει στα αντίθετα από τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Θα ήταν, λοιπόν, σκόπιμο να ελεγχθεί το σύστημα στο σύνολό του και να εξεταστεί το ενδεχόμενο εκ βάρων αναθεώρησης της φιλοσοφίας που το διέπει. Αυτό ισχύει δε όλως ιδιαίτερος για τις μικρές χώρες, όπου παρατηρούνται πολύ πιο έντονες τάσεις μονοπώλησης της αγοράς·

27. είναι σημαντικό να υποβληθούν σε επείγουσα αναθεώρηση οι κατευθυντήριες γραμμές για τις δημόσιες συμβάσεις στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ που δημοσιεύθηκαν πρόσφατα («Δημόσια σύμβαση — κατευθυντήριες γραμμές»), δεδομένου ότι αναφέρονται σε παλαιές οδηγίες και όχι για τις νέες οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις που εγκρίθηκαν το 2014 και τέθηκαν σε ισχύ στις αρχές του τρέχοντος έτους. Σχετικά, είναι σημαντικό οι νέες κατευθυντήριες γραμμές να επανεξεταστούν με γνώμονα μια κατάλληλη αξιολόγηση εδαφικού αντίκτυπου που να επιτρέπει την άμεση συμβολή τοπικών και περιφερειακών εμπειρογνομόνων. Τούτο προβλέπεται στη δέσμη μέτρων για τη βελτίωση της νομοθεσίας, στην οποία αναγνωρίζεται ο ρόλος της ΕτΠ ως βασικού εταίρου στην καλύτερη διερεύνηση των τοπικών και περιφερειακών επιπτώσεων των προτάσεων της ΕΕ.

Εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις:

28. με την πάροδο του χρόνου, η κατάσταση στον τομέα των δημοσίων ενισχύσεων έχει επιδεινωθεί σοβαρά, και μολονότι γνώρισε πρόσφατα μια μερική βελτίωση σε ορισμένα προγράμματα, παραμένει πάντα πολύ δύσκολη για τους δικαιούχους και τις διαχειριστικές αρχές. Σήμερα, δεν υπάρχει σαφής και κατανοητή ερμηνεία της έννοιας των δημοσίων ενισχύσεων και τα πάντα καθορίζονται με βάση την υποβολή προσφορών και τις πραγματογνωμοσύνες. Οι αρμόδιες για την ερμηνεία εθνικές αρχές συχνά έχουν διαμετρικά αντίθετες απόψεις και σπανίως είναι πρόθυμες να εκδώσουν ξεκάθαρες και δεσμευτικές γνωμοδοτήσεις. Σε ορισμένες χώρες, αυτές οι αρχές δεν συμμετέχουν στο σύστημα εφαρμογής των ΕΔΕΤ και οι γνωμοδοτήσεις τους δεν έχουν σαφή λογοδοσία. Κρίνεται λοιπόν ευκαταίω οι εν λόγω εθνικές αρχές να ενταχθούν στο σύστημα εφαρμογής, σε όσες χώρες δεν συμμετέχουν ήδη, και να υποχρεωθούν να διατυπώνουν σαφείς απόψεις. Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ιδιωτικοί φορείς βρίσκονται παραδόξως σε πιο ευνοϊκή θέση από τους δημόσιους (καθώς δεν υποχρεούνται να συμμορφώνονται με αμέτρητες εντολές, κανονισμούς και μέτρα). Παρότι οι δημόσιοι φορείς έχουν πιο σπάνια τον ρόλο ανταγωνιστικού οικονομικού παράγοντα και παρότι οι δραστηριότητές τους δεν είναι κερδοσκοπικές, υπόκεινται ωστόσο στις ίδιες διαδικασίες με τους ιδιωτικούς φορείς.

29. εξάλλου, υπάρχει και άλλη μία αξιοσημείωτη ασυνέπεια σε σχέση με την εφαρμογή των κανόνων περί δημοσίων ενισχύσεων. Ενώ οι διαδικασίες περί δημοσίων ενισχύσεων δεν είναι εφαρμοστέες στα προγράμματα που διαχειρίζεται κεντρικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (όπως π.χ. το «Ορίζοντας 2020», ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη», το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων), είναι ωστόσο εφαρμοστέες στα έργα που χρηματοδοτούνται βάσει της πολιτικής για τη συνοχή. Στην πράξη λοιπόν, σε θέματα δημοσίων ενισχύσεων, τα έργα κρίνονται όχι ανάλογα με τη φύση τους, αλλά ανάλογα με το εάν η εκάστοτε ενίσχυση χορηγείται από την Επιτροπή ή από το κράτος μέλος και ανάλογα με την πηγή χρηματοδότησής τους.

30. υπό αυτές τις συνθήκες, η ΕτΠ επιθυμεί να υπενθυμίσει ότι το κύριο νόημα της πολιτικής για τη συνοχή είναι να εξασφαλίζει ισοτιμους όρους στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, χάρη στη χορήγηση εκ μέρους της ΕΕ μεγαλύτερου όγκου χρηματοδοτικών πόρων και με μεγαλύτερο ποσοστό συγχρηματοδότησης. Επομένως, η πολιτική συνοχής θα μπορούσε ακόμη και να θεωρηθεί ως ηδελιμένη στρέβλωση της αγοράς. Γι' αυτό, η ΕτΠ πιστεύει ότι οι σχετικές με τις δημόσιες ενισχύσεις διαδικασίες δεν θα έπρεπε να εφαρμόζονται καθόλου στα ΕΔΕΤ.

31. ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην προσφυγή σε δημόσιες ενισχύσεις για προγράμματα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας (ΕΕΣ). Κατά γενικό κανόνα, οι αναγκαίες προσπάθειες για την τήρηση των κανόνων περί δημοσίων ενισχύσεων είναι δυσανάλογες σε σχέση με τον κίνδυνο στρέβλωσης του ανταγωνισμού. Επιπλέον, οι δημόσιες ενισχύσεις υπόκεινται συχνά σε ποικίλες ερμηνείες εκ μέρους των διαφόρων κρατών μελών, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη η εφαρμογή των κανόνων αυτών με την απαιτούμενη ασφάλεια δικαίου, γεγονός που συχνά εμποδίζει εντελώς την υλοποίηση ποιοτικών έργων. Ένα από τα μέτρα που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν ταχέως για να απλουστευθούν τα ΕΔΕΤ θα ήταν να εξαιρεθεί και η ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία από το πεδίο εφαρμογής των κανόνων περί δημοσίων ενισχύσεων, όπως ισχύει λόγω χάρη για το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020».

32. υπάρχει επίσης το ζήτημα της σαφήνειας και της αναλογικότητας. Λόγω του μικρού μεγέθους ορισμένων έργων, ιδίως σε τοπικό επίπεδο, είναι σημαντικό να διασαφηνιστεί το πλαίσιο των εξαιρέσεων από τους κρατικούς ενισχύσεων. Επί του παρόντος, υπάρχει συχνά σύγχυση σχετικά με το πότε και το πώς λειτουργεί η νομοθεσία για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, για τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος, για την απαλλαγή κατά κατηγορία και οι κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών ζητά να αναπτυχθεί μια καλύτερη, πιο εύχρηστη και ενοποιημένη καθοδήγηση ήδη κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού, και ζητεί η προσεχής αναθεώρηση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις να επιτύχει τη βελτίωση και την απλούστευση του υφιστάμενου πλαισίου.

33. λαμβανομένης υπόψη της εξέλιξης όσον αφορά τον ορισμό μιας επιχείρησης, είναι επίσης αναγκαίο, προκειμένου να υποστηριχθεί η απασχόληση, η καινοτομία και η επιχειρηματικότητα στις περιφέρειες, να αυξηθεί το ανώτατο όριο της ενίσχυσης στο πλαίσιο του καθεστώτος για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

Παρακολούθηση και λογιστικοί έλεγχοι:

34. η έλλειψη συνέπειας στις μεθοδολογίες λογιστικού ελέγχου σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελεί ίσως τη μεγαλύτερη πρόκληση για τη διαδικασία εφαρμογής των ΕΔΕΤ. Οι διαχειριστικές αρχές και τα διάφορα ευρωπαϊκά και εθνικά όργανα ελέγχου συχνά καταλήγουν σε αποκλίνουσες ερμηνείες των ίδιων κανόνων, ενώ δεν έχουν καμία ευθύνη για τους ελέγχους που διενεργούνται. Για τα έργα που εξαρτώνται από τα ΕΔΕΤ, θα ήταν σκόπιμο να θεσπιστεί ένα σύστημα ενιαίου ελέγχου (ενιαίο σημείο ελέγχου σε επίπεδο του κράτους μέλους και της ΕΕ), με έκδοση δεσμευτικής γνώμης για την οποία και θα είναι υπόλογο, συμπεριλαμβανομένης και της σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Ο τελικός δικαιούχος θα έπρεπε επίσης να δικαιούται να ζητήσει τη διενέργεια ελέγχου, ώστε να βεβαιωθεί ότι η υλοποίηση έγινε σύμφωνα με τους κανόνες και ότι δεν διατρέχει κανέναν κίνδυνο στο μέλλον ή για να μπορέσει, ενδεχομένως, να προβεί σε διορθωτικές δράσεις. Προς τούτο απαιτείται πιο ευέλικτη προσέγγιση ως προς την ανταλλαγή δεδομένων και τις ολοκληρωμένες λύσεις ΤΠΕ, όπως τα ηλεκτρονικά έντυπα και οι βάσεις δεδομένων, δεδομένου ότι αποτελούν προϋπόθεση για την ανάπτυξη σταθμού ενιαίας εξυπηρέτησης που θα μειώσει την επιβάρυνση που συνεπάγεται για τους δικαιούχους και τις διαχειριστικές αρχές η συμπλήρωση εντύπων. Η γενίκευση μιας «φιλικής προς τον χρήστη» απούλοποίησης θα συντελέσει στην ελαχιστοποίηση των εγγράφων προς σάρωση και τηλεφόρτωση. Πρέπει, λοιπόν, να δοθεί προτεραιότητα σε εφαρμογές πληροφορικής που καθιστούν δυνατή την άμεση αναζήτηση στην πηγή των διοικητικών στοιχείων του δικαιούχου (συνολικό προσωπικό, κύκλος εργασιών, τήρηση φορολογικών και κοινωνικών υποχρεώσεων κ.λπ.). Ωστόσο, αυτό απαιτεί την εκ των προτέρων εκτίμηση των κινδύνων όσον αφορά το ποια δεδομένα μπορούν να ανταλλάγουν, καθώς και την εξαρχής συμμετοχή της Επιτροπής, των εθνικών και περιφερειακών ελεγκτικών οργάνων καθώς και του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, ενδεχομένως και την ανάπτυξη ενός κοινού εγχειριδίου ελέγχου, για την αποφυγή προβλημάτων λογιστικού ελέγχου στο μέλλον. Σήμερα, ο έλεγχος εκλαμβάνεται ως κατασταλτικό και εξαναγκαστικό μέτρο. Κατά γενικό κανόνα, οι δημοσιονομικοί έλεγχοι αφορούν αποκλειστικά τη διαχείριση του έργου και την τήρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών, η παραμικρή δε παρέκκλιση επιφέρει αμείλικτες κυρώσεις, ακόμη κι εάν απέβλεπε στην αύξηση της αποτελεσματικότητας του έργου ή στην πραγματοποίηση οικονομικών ή εάν οφειλόταν σε απρόβλεπτες καταστάσεις. Ως εκ τούτου, η ΕτΠ προτείνει οι ελεγκτές να ενδιαφέρονται για την πραγματική αποτελεσματικότητα των βαρών και να λαμβάνουν υπόψη τον βαθμό σοβαρότητας των σφαλμάτων από δημοσιονομική άποψη και την εκάστοτε συγκεκριμένη περίπτωση (περισσότερη αναλογικότητα στους λογιστικούς και άλλους ελέγχους). Η αναλογικότητα θα πρέπει να προστεθεί στους κανόνες επιθεώρησης και συμμόρφωσης, και θα πρέπει να προβλέπονται υψηλότερα επίπεδα ανοχής για ελάχιστονες παραβάσεις. Θα πρέπει να υπάρξει στροφή προς μια αναλογικότερη προσέγγιση (με λιγότερους επιτόπιους ελέγχους για προγράμματα ή φορείς με τις καλύτερες επιδόσεις) και μια προσέγγιση με βάση το αποτέλεσμα των επιθεωρήσεων (έτσι ώστε επιθεωρήσεις περισσότερων τύπων να μπορούν να διενεργούνται σε μία και μόνη επίσκεψη, πράγμα που είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα προγράμματα και τις λειτουργίες που ενέχουν παρεμβάσεις από περισσότερα από ένα ταμεία), καθώς και ένας πιο αναλογικός λογιστικός έλεγχος που να εστιάζει λιγότερο στις ποινές και περισσότερο στη βελτίωση και στην εξασφάλιση ευρύτερων αποτελεσμάτων της πολιτικής για τη συνοχή. Ο ελεγκτής θα έπρεπε να θεωρείται ως εταίρος για την επίλυση των προβλημάτων και την αναζήτηση του αποτελεσματικότερου τρόπου εντοπισμού και διόρθωσης των σφαλμάτων. Για τον σκοπό αυτό, χρειάζεται αλλαγή στη στάση των ελεγκτών·

35. οι διοικητικές και οι ελεγκτικές αρχές πρέπει να συνεργάζονται στενά από το στάδιο του προγραμματισμού έως αυτό της ολοκλήρωσης των προγραμμάτων, καθώς αυτός είναι ο μόνος τρόπος να αποτραπεί το ενδεχόμενο να υπάρξουν διαφορετικές ερμηνείες των ίδιων κανόνων. Το επιδιωκόμενο κοινό σύστημα ελέγχου ή μια κοινή κατανόηση του συστήματος θα πρέπει να μην επιτρέπουν η ίδια πράξη να αποτελεί αντικείμενο ελέγχου περισσότερες της μιας φορές, διότι διαφορετικές αρχές ελέγχου θα πρέπει, κατά κανόνα, να οικοδομούν πάνω τις γνώμες των άλλων και να τις συμπληρώνουν. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕτΠ προτείνει τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του αναλογικού ελέγχου που ορίζεται στο άρθρο 148 του γενικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, εφαρμόζοντάς το πέρα από την αρμόδια για τον λογιστικό έλεγχο αρχή και την Επιτροπή σε όλους τους τύπους ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με τους οποίους είναι επιφορτισμένες οι αρχές διαχείρισης και πιστοποίησης και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. Γενικότερα, πρέπει να υπάρχει μεγαλύτερη επικουρικότητα στο πλαίσιο του λογιστικού ελέγχου. Ο κοινοτικός λογιστικός έλεγχος πρέπει να περιορίζεται μόνο στην τήρηση των κανονιστικών ρυθμίσεων σχετικά με τα ΕΔΕΤ. Όσον αφορά τα κράτη μέλη και τις διαχειριστικές αρχές των κρατών μελών, πρέπει να αναλαμβάνουν την ευθύνη επαλήθευσης της τήρησης των εθνικών κανονιστικών ρυθμίσεων (συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων που απορρέουν από την ευρωπαϊκή νομοθεσία). Η εν λόγω επικουρικότητα στις δραστηριότητες λογιστικού ελέγχου πρέπει να εξαρτάται από τη σύναψη ενός συμβολαίου εμπιστοσύνης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και κάθε κράτους μέλους·

36. εισηγείται επίσης να αυξηθούν κατά 50 % τα κατώτατα όρια κάτω από τα οποία μια επιχείρηση δεν αποτελεί αντικείμενο περισσότερων του ενός λογιστικών ελέγχων πριν από την υποβολή των τελικών δαπανών·

37. όταν σε ένα έργο συμμετέχουν αρκετοί εταίροι, είναι απαράδεκτο —λόγω παρατυπιών που διαπιστώθηκαν σε σχέση με έναν από τους εταίρους— να υποστεί ως κύρωση το σύνολο της εταιρικής σχέσης ή, σε ακραίες περιπτώσεις, το σύνολο του προγράμματος δημοσιονομική διόρθωση·

38. υπάρχουν κράτη μέλη όπου τα συστήματα προσφυγής λειτουργούν χωρίς μείζονα προβλήματα· σε άλλα κράτη, όμως, τα συστήματα αυτά, που θεσπίστηκαν με βάση το άρθρο 74 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, είναι πολύ ανόμοια και δεν ανταποκρίνονται πάντοτε στον ρόλο τους από την οπτική γωνία του δικαιούχου. Θα πρέπει λοιπόν να θεσπιστεί, τόσο σε επίπεδο κρατών μελών (εκεί όπου υφίσταται ακόμη) όσο και σε επίπεδο ΕΕ, ένα ενιαίο, ευνόητο και γρήγορο σύστημα προσφυγής. Το σύστημα αυτό θα πρέπει να εφαρμόζεται όχι μόνο ενάντια στα συμπεράσματα του δημοσιονομικού ελέγχου, αλλά και ενάντια στις αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς (όπως οι δημόσιες ενισχύσεις κ.ά.)·

Επιβάρυνση του κανονιστικού φόρτου («κανονιστικός υπερθεματισμός»):

39. η διαδικασία που συνίσταται στην υπέρβαση των ελάχιστων απαιτήσεων που προβλέπει η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τη διαδικασία μεταφοράς της εν λόγω νομοθεσίας στο εθνικό δίκαιο ενός κράτους μέλους, φαίνεται να αποτελεί πρόβλημα των κρατών μελών και όχι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ωστόσο, η αυτό είναι εφικτό στο μέτρο που το επιτρέπουν οι κανονισμοί και οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για την εφαρμογή της νομοθεσίας. Αν θέλουμε να μειώσουμε την εν λόγω πρακτική στο ελάχιστο δυνατό, η Επιτροπή πρέπει να αποκτήσει ισχυρότερο ρόλο επί του θέματος. Η Επιτροπή πρέπει να προβλέπει ξεκάθαρα στους κανονισμούς και τις κατευθυντήριες γραμμές εφαρμογής της σαφείς απόλυτες απαιτήσεις που δεν μπορούν ούτε να αυστηροποιηθούν ούτε να χαλαρώσουν. Αυτό αφορά, μεταξύ άλλων, τις δημόσιες συμβάσεις και το λογιστικό έλεγχο. Οι πόροι των ΕΔΕΤ είναι πόροι της ΕΕ, άρα τους κανόνες θα πρέπει να τους θέτει η ΕΕ και όχι τα κράτη μέλη.

40. επιβάρυνση του κανονιστικού φόρτου προκύπτει επίσης επειδή, σε πολλές περιπτώσεις, οι κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή καταρτίζονται σε επίπεδο ΕΕ αφού έχει ήδη ξεκινήσει η υλοποίηση των προγραμμάτων. Τα κράτη μέλη και οι διαχειριστικές αρχές υποχρεώνονται, επομένως, να καταρτίσουν δικές τους κατευθυντήριες γραμμές, που διαφέρουν από αυτές που η Επιτροπή εκδίδει εκ των υστέρων. Κατά συνέπεια, οι κανονισμοί για τα ΕΔΕΤ πρέπει να καταρτίζονται παράλληλα με τις κατευθυντήριες γραμμές και όχι εκ των υστέρων, ώστε να δίνουν μια ιδέα και να ερμηνεύουν τον τρόπο υλοποίησης του κάθε άρθρου των κανονισμών αυτών. Η προσέγγιση αυτή έχει συχνά ως αποτέλεσμα τα λειτουργικά προγράμματα να σημειώνουν καθυστέρηση μεγαλύτερη του έτους και να χρειάζονται πρόσθετες αναθεωρήσεις που, και αυτές, επηρεάζουν αρνητικά το επίπεδο απορρόφησης των ΕΔΕΤ. Πρέπει να περιοριστεί δραστικά ο αριθμός και ο όγκος των κατευθυντήριων γραμμών και των μεθόδων. Με την ευκαιρία αυτή, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στη σαφήνεια και την αποτελεσματικότητα μάλλον παρά στον όγκο τους, ώστε να μην καθιστούν πιο περίπλοκο και αναποτελεσματικό το σύστημα. Θα πρέπει να είναι σαφείς και να μην έχουν υποστεί τροποποιήσεις κατά τη διάρκεια της υλοποίησης. Οι κατευθυντήριες γραμμές δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να ισχύουν αναδρομικά.

Προγραμματική και θεματική συγκέντρωση:

41. ένα αποτελεσματικό μέτρο θα ήταν επίσης να εξετάζεται ποιο επίπεδο είναι το καταλληλότερο να αποφασίσει για τον προγραμματισμό και τις θεματικές. Σήμερα, ο προγραμματισμός φθάνει έως και το πιο χαμηλό επίπεδο εφαρμογής. Στο πλαίσιο της θεματικής συγκέντρωσης, θα ήταν σκόπιμο να καθορίζονται συνολικοί (γενικοί) στόχοι και ένας βασικός δείκτης υλοποίησης για τον καθένα από τους στόχους αυτούς. Οι διαχειριστικές αρχές θα πρέπει να διαθέτουν αρκετά περιθώρια ώστε να προσδιορίζουν τις δραστηριότητες που θα τους επιτρέψουν την επίτευξη του εν λόγω στόχου στις διάφορες περιφέρειες, και να μπορούν επομένως να συνεκτιμήσουν καλύτερα τις ανάγκες των περιφερειών σε συνάρτηση με τις ιδιαιτερότητές τους και με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Εάν ο στόχος είναι η αύξηση της απασχόλησης, θα πρέπει να υπάρχει ευελιξία ως προς την επιλογή των μέσων για την επίτευξή του. Σε ορισμένες περιφέρειες, ανάλογα με το επίπεδό τους, οι δραστηριότητες που θα συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου αυτού τοποθετούνται στον τομέα της έρευνας, ενώ σε άλλες θα είναι, για παράδειγμα, δραστηριότητες στον τουριστικό κλάδο. Ειδικά η προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας, στόχος της οποίας είναι η ενσωμάτωση των περιφερειών πέραν των συνόρων, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες της συγκεκριμένης παραμεθόριας περιοχής και, έτσι, να συμβάλει στην υποστήριξη σημαντικών δραστηριοτήτων πέραν του πλαισίου των θεματικών στόχων που απορρέουν από τη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Πιο συγκεκριμένα αναφέρεται το παράδειγμα των «Ταμείων Μικρών Έργων» που υποστηρίζουν τις διαπροσωπικές πρωτοβουλίες, την ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων ή μη υφιστάμενων μεταφορικών συνδέσεων. Γενικά, πρέπει να τεθεί το ερώτημα αν η ΕΕΣ θα πρέπει να υπόκειται σε όλους τους όρους που ισχύουν για τα ΕΔΕΤ. Πρέπει να εξασφαλιστεί ότι δε θα υπάρξει μείωση των διαθέσιμων πιστώσεων.

42. θα πρέπει να επιτρέπεται μια ευελιξία στα προγράμματα, ώστε να μπορούν να προσαρμοστούν για να ανταποκριθούν σε νέες καταστάσεις και στην ταχεία εξέλιξη των τεχνικών. Ωστόσο, η ευελιξία αυτή πρέπει να είναι πραγματική, δηλαδή πρέπει να περιοριστεί και να απλουστευθεί εξολοκλήρου η διαδικασία τροποποίησης ενός προγράμματος. Για παράδειγμα, η ανάγκη διεξαγωγής νέας στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) δεν μπορεί να θεωρηθεί ως πραγματική ευελιξία ενός προγράμματος. Στην προαναφερθείσα περίπτωση, για παράδειγμα, δεν θα πρέπει να απαιτείται η διεξαγωγή νέας στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης, εκτός εάν η διάθεση εντάσσεται στα πλαίσια του επαναπρογραμματισμού, και προβλέπονται ειδικοί στόχοι με σημαντική περιβαλλοντική επίδραση, η οποία έχει διαπιστωθεί εκ των προτέρων.

43. ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 εισήγαγε δύο εργαλεία — τις «ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις» και τα «κοινά σχέδια δράσης» (ΚΣΔ)— στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης εδαφικής προσέγγισης, τα οποία θα μπορούσαν να καταστήσουν δυνατή την ολοκληρωμένη ανάπτυξη μιας συγκεκριμένης περιοχής ή περιφέρειας. Τα κράτη μέλη, εντούτοις, ελάχιστα ενθαρρύνθηκαν από την Επιτροπή να κάνουν χρήση αυτών των εργαλείων, κυρίως, μεταξύ άλλων, διότι ο ορισμός τους από την Επιτροπή στις κατ' εξουσιοδότηση και τις εκτελεστικές πράξεις της ήταν ασαφής και περίπλοκος. Εάν γινόταν μεγαλύτερη χρήση αυτών των δύο εργαλείων, αυτό θα οδηγούσε σε:

— μια εταιρική προσέγγιση της διαμόρφωσης της αναπτυξιακής πολιτικής ως προς μεμονωμένες περιοχές,

— ουσιαστική εφαρμογή των μέτρων σύμφωνα με την αρχή «από τη βάση προς την κορυφή», καθώς και σε συνέργειες που επιτυγχάνονται ευκολότερα σε πιο περιορισμένη υποεθνική κλίμακα,

- μια πρόσθετη βάση για την άμεση έγκριση ενός ολοκληρωμένου έργου και άμεση διάθεση των κονδυλίων, χάρη στον σαφέστερο προσδιορισμό του στόχου και του σκεπτικού στα οποία βασίζονται τα επιμέρους στοιχεία της ολοκληρωμένης προσέγγισης, και
- αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη επίτευξη των στόχων της πολιτικής συνοχής·

44. στην περίπτωση των ολοκληρωμένων εδαφικών επενδύσεων (ΟΕΕ), απαιτείται η σύσταση διαχειριστικών δομών που είναι εντελώς ασύμβατες με το ύψος των χρηματοδοτικών μέσων που παρέχει ο μηχανισμός αυτός. Ομοίως, όπως επισήμανε η ΕΤΠ στη γνωμοδότησή της με θέμα «Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (CLLD)», ο αριθμός των χωριστών κανόνων που απαιτούνται για τη συμμόρφωση σε κάθε Ταμείο, τα οποία συχνά διοικούνται από χωριστές διαχειριστικές αρχές, λειτουργεί ως αντικίνητρο για την ανάπτυξη μεθόδων CLLD πέραν του ΕΓΤΑΑ. Τούτο έχει ως αποτέλεσμα ότι αυτά τα πολύ καινοτόμα εργαλεία ολοκληρωμένης τοπικής ανάπτυξης έχουν περιορισμένη ανάπτυξη επιτόπου. Η ανάγκη σύστασης των δομών αυτών όχι απλώς ανεβάζει δυσανάλογα το κόστος διαχείρισης του μηχανισμού και επιβαρύνει σημαντικά τους ενδιαφερόμενους παράγοντες, αλλά επιπλέον περιπλέκει σημαντικά τα έργα και επιβραδύνει την υλοποίησή τους·

45. επισημαίνει ότι το γεγονός ότι οι κανόνες που διέπουν την πολιτική συνοχής αλλάζουν κάθε επτά έτη ή και συχνότερα, δεν βοήθησε στην απλοποίηση της πολιτικής συνοχής, παρά είχε το αντίθετο αποτέλεσμα. Ωστόσο, ένα νομικό πλαίσιο που θα καλύπτει το σύνολο της περιόδου στήριξης προϋποθέτει καταρχάς μια ριζική απλούστευση. Μικρές, ωφέλιμες αλλαγές στο σύστημα εφαρμογής της πολιτικής συνοχής είναι πάντοτε εφικτές και επιθυμητές, ωστόσο πιο ουσιαστικές αλλαγές θα πρέπει να εισάγονται σπανιότερα και να προετοιμάζονται αρκετό καιρό πριν. Θα πρέπει να αναλύονται εκ των προτέρων οι συνέπειες των εν λόγω τροποποιήσεων και, σύμφωνα με την αρχή της εταιρικής σχέσης, θα πρέπει να συζητούνται εκ των προτέρων με τους ενδιαφερόμενους εταίρους που είναι όχι μόνο τα κράτη μέλη, αλλά και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, που εκπροσωπούνται από την Επιτροπή των Περιφερειών·

Χρηματοδοτικά μέσα:

46. θεωρεί τη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων σημαντικό στοιχείο για τον πολλαπλασιασμό της επίδρασης των προγραμμάτων ΕΔΕΤ, καθώς και για τον συνδυασμό της χρηματοδότησης υπό τα ΕΔΕΤ και το ΕΤΣΕ. Ωστόσο, προβάλλει επείγουσα η ανάγκη απλούστευσης της δομής, των απαιτήσεων ως προς την υποβολή εκθέσεων και τους κανόνες για τους έλεγχους όσον αφορά τα χρηματοδοτικά στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ, όπως επισημανήθηκε πρόσφατα στο σχετικό εργαστήριο με τη συμμετοχή εκπροσώπων της σλοβακικής προεδρίας και του Συμβουλίου⁽¹⁾·

47. προτείνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει τους λόγους για τους οποίους τα έτοιμα προς χρήση χρηματοδοτικά μέσα δεν χρησιμοποιούνται έως τώρα στα περισσότερα κράτη μέλη·

48. επίσης, η ΕΤΠ έχει λάβει υπόψη της την έκθεση που δημοσίευσε πρόσφατα το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο με θέμα «Εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ διά χρηματοοικονομικών μέσων: διδάγματα από την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013» και καλεί το Ελεγκτικό Συνέδριο να αξιολογήσει επίσης την εφαρμογή των χρηματοδοτικών μέσων κατά την τρέχουσα περίοδο χρηματοδότησης·

Τελικές συστάσεις:

49. σημειώνει την πρόσφατη δημοσίευση του κανονισμού «omnibus»⁽²⁾, ο οποίος επιφέρει και τροποποιήσεις στους κανονισμούς για τα ΕΔΕΤ, ιδίως με στόχο την απλούστευση της χρήσης των χρηματοδοτικών μηχανισμών, καθώς και απλουστευμένες επιλογές κόστους στα προγράμματα των ΕΔΕΤ,

- επισημαίνει ότι στην παρούσα γνωμοδότηση δεν μπορεί να παρουσιαστεί πλήρης αξιολόγηση των τροποποιήσεων που προτείνονται στον κανονισμό «omnibus» και της θετικής επίδρασης που αναμένεται να έχουν για τους δικαιούχους και για τους ΟΤΑ που υλοποιούν τα ΕΔΕΤ,
- τονίζει την ανάγκη να μελετηθεί η εν λόγω επίδραση και να εξασφαλιστεί ότι οι τελικοί δικαιούχοι και οι δημόσιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με την υλοποίηση των ταμείων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο θα επωφεληθούν από πραγματική απλούστευση και δεν θα υποστούν επιπρόσθετες περιπλοκές σε σύγκριση με την υφιστάμενη κατάσταση,
- διευκρινίζει ότι ο κανονισμός «omnibus» δεν μπορεί να ξεταστεί μεμονωμένα: πρέπει να αναλυθεί και να αξιολογηθεί όσον αφορά την επίδρασή του σε συνάρτηση με άλλες πολιτικές της ΕΕ και εθνικές νομοθεσίες, που ενδέχεται να επηρεάζουν ουσιαστικά την επιτυχία και την πραγματική επίδραση που θα έχει η εφαρμογή του στην πράξη· τάσσεται υπέρ μιας ταχείας διαδικασίας υιοθέτησης των τροποποιήσεων που προτείνονται στα πλαίσια του κανονισμού «omnibus», ώστε να εξασφαλιστεί άμεση επίδραση εντός της τρέχουσας περιόδου χρηματοδότησης, με στόχο την καλύτερη εφαρμογή των προγραμμάτων που υπάγονται στα ΕΔΕΤ·

⁽¹⁾ Κατόπιν της δημοσίευσης των συμπερασμάτων του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων της 18ης Νοεμβρίου 2015, η ΕΤΠ διοργάνωσε μαζί με την Ολλανδική και τη Σλοβακική Προεδρία τρία εργαστήρια με θέμα την απλοποίηση της πολιτικής συνοχής. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να ανατρέξετε εδώ: <http://cor.europa.eu/el/takepart/Pages/simplification-documents.aspx>

⁽²⁾ Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, COM(2016) 605 final — 2016/0282 (COD).

50. προτείνει, για λόγους απλούστευσης, στην Επιτροπή να συλλέγει και να ελέγχει τα έργα που περιέχουν «άστοχες πρακτικές». Με τον τρόπο αυτόν θα αναδεικνύεται η ανάγκη απλούστευσης και τροποποίησης της προσέγγισης και παράλληλα θα συμπληρώνονται οι ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών ως προς την εφαρμογή των ΕΔΕΤ. Δεδομένης της πρακτικής πείρας των μελών της, η ΕτΠ πρέπει να έχει καθοριστικό ρόλο στην εν λόγω διαδικασία·

51. τα βασικά έγγραφα που αφορούν τα επιμέρους ταμεία για την περίοδο στήριξης 2014-2020 δημοσιεύτηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μάλλον καθυστερημένα και δεν κατέστη έτσι δυνατόν να συμπέσει η έναρξη της εφαρμογής με την έναρξη της περιόδου στήριξης. Προέκυψαν μεγάλες καθυστερήσεις και δυσκολίες κατά την ψηφοφορία των επιμέρους επιχειρησιακών προγραμμάτων. Στο μέλλον, η δημοσίευση των εγγράφων θα πρέπει να είναι έγκαιρη και να συμπίπτει χρονικά με την έναρξη του προγράμματος·

52. υπενθυμίζει τα ενδεχόμενα συγκεκριμένα μέσα τα οποία μπορούν να βοηθήσουν ώστε να γίνει πράξη η απλούστευση της διαχείρισης των ΕΔΕΤ. Η ομογενοποίηση των διαδικασιών, η γενικευμένη χρήση εργαλείων πληροφορικής και η ηλεκτρονική δημόσια διοίκηση αποτελούν βασικά στοιχεία που θα μπορούσαν να εφαρμόζονται γενικά σε όλα τα ΕΔΕΤ. Επιπλέον, είναι σημαντικό, μεταξύ άλλων, να προωθηθεί περαιτέρω η χρήση τυποποιημένων μοντέλων κόστους, τα οποία συμβάλλουν στην εξάλειψη διοικητικού φόρτου, καθώς και η απλούστευση εκθέσεων και ελέγχων, για την αποφυγή πρόσθετου γραφειοκρατικού φόρτου για τους δικαιούχους και τις διάφορες αρχές που συμμετέχουν στη διαχείριση των εν λόγω πόρων·

53. παρατηρεί ότι η συχνότερη —και κυρίως η πραγματική— εφαρμογή της αρχής της σύμπραξης με τους ΟΤΑ κατά την κατάρτιση των ΕΔΕΤ και καθ' όλη τη διάρκεια της εκτέλεσής τους θα προσέφερε στην ΕΕ την ευκαιρία να λαμβάνει πληροφόρηση από τους ενδιαφερόμενους, πράγμα που θα συνέβαλε αποφασιστικά στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών εφαρμογής και την απλούστευσή τους.

Βρυξέλλες, 11 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Κρατικές ενισχύσεις και υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος»

(2017/C 088/05)

Εισηγητής: ο κ. Markus Töns (DE/PES), μέλος του κοινοβουλίου (Landtag) του ομόσπονδου κρατιδίου της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

1. σημειώνει ότι η παρούσα γνωμοδότηση πρωτοβουλίας αφορά τις ακόλουθες πρωτοβουλίες της Επιτροπής: 1) τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής κατά το 1ο εξάμηνο του 2014 σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ⁽¹⁾ 2) τη διαδικασία διαβούλευσης σχετικά με το σχέδιο επέκτασης του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ) ⁽²⁾, σύμφωνα με το οποίο ορισμένες επενδυτικές ενισχύσεις για λιμάνια και αεροδρόμια θα πρέπει να εξαιρούνται από τον προκαταρκτικό έλεγχο κρατικών ενισχύσεων εκ μέρους της Επιτροπής· και 3) την επανεξέταση της «δέσμης μέτρων Almunia» που προτίθεται να διενεργήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθώς και την αναθεώρηση του κανονισμού που λήγει σχετικά με τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στις ΥΓΟΣ·

2. επαναλαμβάνει ότι τα ευρωπαϊκά καθεστώτα ενισχύσεων για τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ) δεν θα πρέπει να περιορίζονται μόνο στις γενικές αρχές του ανταγωνισμού, αλλά πρέπει να λαμβάνουν πλήρως υπόψη την ευρεία διακριτική ευχέρεια που έχει δοθεί από τις Συνθήκες στα κράτη μέλη για τον χαρακτηρισμό μιας υπηρεσίας ως ΥΓΟΣ, καθώς και τις αρχές της τοπικής και της περιφερειακής αυτοδιοίκησης, της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, όπως επίσης και την αρχή της ουδετερότητας έναντι του καθεστώτος της ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη (άρθρο 3 της ΣΕΕ, άρθρα 14, 106 και 345 της ΣΛΕΕ, καθώς και το πρωτόκολλο αριθ. 26). Οι ΥΓΟΣ θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τις διαφορές όσον αφορά τις ανάγκες, τις προτιμήσεις των χρηστών και καθεστώτων δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες μπορούν να προκύψουν από τις εκάστοτε γεωγραφικές, κοινωνικές ή πολιτισμικές συνθήκες και τις δημοκρατικές διαδικασίες που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη. Η ΕτΠ υπενθυμίζει ότι ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων μπορεί να διενεργείται μόνον στην περίπτωση που η εθνική, περιφερειακή ή τοπική ρύθμιση και χρηματοδότηση των ΥΓΟΣ έχει διασυννοιακές επιπτώσεις ή συνέπειες στην εσωτερική αγορά·

3. υπογραμμίζει τον πρωταρχικό ρόλο που διαδραματίζουν οι ΥΓΟΣ για την ανάπτυξη και την απασχόληση, καθώς και το γεγονός ότι, συχνά, οι ΥΓΟΣ αποτελούν προαπαιτούμενο για περαιτέρω δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις. Επομένως, οι ΥΓΟΣ πρέπει να εξετάζονται υπό το πρίσμα του επενδυτικού θεματολογίου της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕτΠ παραπέμπει στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2016, στην οποία ορίζεται ότι «... είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να προωθήσουν ευρύτερα τις κοινωνικές επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περιθάλψης, της φροντίδας των παιδιών, της στεγαστικής στήριξης και των υπηρεσιών αποκατάστασης, ούτως ώστε να ενισχυθούν οι τρέχουσες και μελλοντικές ικανότητες των ανθρώπων να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας και να προσαρμόζονται [...] και οι κοινωνικές επενδύσεις αποφέρουν οικονομικά και κοινωνικά οφέλη με την πάροδο του χρόνου, ιδίως όσον αφορά τις προοπτικές απασχόλησης, τα εισοδήματα από την εργασία και την παραγωγικότητα της εργασίας, την πρόληψη της φτώχειας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής»·

4. ζητεί, ως εκ τούτου, να υπάρξει περαιτέρω προβληματισμός σχετικά με την υποστήριξη των ΥΓΟΣ μέσω των ευρωπαϊκών επιδοτήσεων τηρουμένων των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, π.χ. εάν θα πρέπει να απλουστευτεί περαιτέρω η εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, ίσως μέσω της θέσπισης ενός τεκμηρίου συμμόρφωσης της χρηματοδότησης από τα ΕΔΕΤ με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις (το τεκμήριο αυτό θα πρέπει να συνδέεται με απλά κριτήρια, όπως η συμμόρφωση με εγκεκριμένα επιχειρησιακά προγράμματα). Και αυτό επειδή η διαφορετική μεταχείριση των ταμείων της ΕΕ που τελούν υπό άμεση διαχείριση, όπως τα ΕΤΣΕ και ο Ορίζοντας 2020, και των ΕΔΕΤ στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων δεν δικαιολογείται, αυξάνει τον διοικητικό φόρτο και εμποδίζει τις συνέργειες μεταξύ των ταμείων, τις οποίες επιδιώκει και η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή·

5. εκφράζει την απογοήτευση για το γεγονός ότι η Επιτροπή εξακολουθεί να αρνείται, στον τομέα των ΥΓΟΣ, να εφαρμόσει το άρθρο 14 της ΣΛΕΕ ως νομική βάση για τις κρατικές ενισχύσεις στους ΥΓΟΣ, στοιχείο το οποίο μπορεί να εξασφαλίσει μια δέουσα νομοθετική διαδικασία και, κατά συνέπεια, να ενισχύσει την ασφάλεια δικαίου και τη δημοκρατική νομιμότητα·

⁽¹⁾ Βλέπε κατευθυντήριες γραμμές της 19ης Μαΐου 2016 http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/notice_aid_en.html

⁽²⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-622_el.htm

6. σημειώνει ότι το ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις που εφαρμόζεται στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ), λόγω της πολυπλοκότητας του συγκεκριμένου θέματος, των ανταγωνιστικών ερμηνειών των εννοιών και των ποικίλων προσαρμογών επί σειρά ετών, έχει καταστεί υπερβολικά ογκώδες, λεπτομερές και ασαφές. Ο διοικητικός φόρτος για τις δημόσιες αρχές που χορηγούν τις ενισχύσεις και για τις επιχειρήσεις πρέπει να μειωθεί ακόμη περισσότερο και οι πόροι της Επιτροπής θα πρέπει να επικεντρωθούν στην εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, στις περιπτώσεις με ιδιαίτερα σημαντικό αντίκτυπο στην εσωτερική αγορά. Η ΕτΠ τονίζει επίσης ότι οι περίπλοκοι κανόνες μπορεί να έχουν ως συνέπεια να μην είναι επαρκώς γνωστοί και, ως εκ τούτου, οι δυνατότητες διευκόλυνσης που εξασφαλίζουν οι ΥΓΟΣ να μην αξιοποιούνται. Ως εκ τούτου, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να καταρτίσει με αυστηρότερα κριτήρια το πλήθος των νομοθετικών πράξεων του παράγωγου δικαίου και τα κείμενα του μη δεσμευτικού δικαίου («soft law») σχετικά με τις ενισχύσεις (κανονισμοί, ανακοινώσεις, κατευθυντήριες γραμμές κ.λπ.) και, όπου είναι δυνατόν, να τις συμπύξει·

7. επαναλαμβάνει τη ριζική αντίθεσή της στη συμπερίληψη πρόσθετων κριτηρίων ποιότητας και αποτελεσματικότητας κατά την αξιολόγηση της συμβατότητας της χρηματοδότησης των ΥΓΟΣ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα κριτήρια ποιότητας και αποτελεσματικότητας, τα οποία περιορίζουν περαιτέρω τη διακριτική ευχέρεια των τοπικών και των περιφερειακών φορέων που χορηγούν τις ενισχύσεις, δεν εμπίπτουν κατά κανόνα στο πεδίο αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που απορρέει από το κεφάλαιο για τον ανταγωνισμό της ΣΛΕΕ. Οι αποφάσεις σχετικά με την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα πρέπει να λαμβάνονται από τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές⁽³⁾.

8. υπογραμμίζει ότι οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ δεν θίγουν το δικαίωμα της ΕΕ, των κρατών μελών και των αυτοδιοικητικών τους αρχών να ρυθμίζουν οι ίδιες τις υπηρεσίες που παρέχουν ή υποστηρίζουν. αναμένει ότι οι εγγυήσεις που χορήγησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για τη διατλαντική εταιρική σχέση εμπορίου και επενδύσεων (ΤΤΙΡ — Transatlantic Trade and Investment Partnership) θα ισχύσουν και για όλες τις άλλες διαπραγματεύσεις εμπορικών συμφωνιών, και μάλιστα ότι δεν θα περιοριστούν οι δυνατότητες που διαθέτουν τα κράτη μέλη να θεσπίζουν ή να διατηρούν διατάξεις προκειμένου να διασφαλίσουν την υψηλή ποιότητα των υπηρεσιών και να διαφυλάξουν σημαντικούς στόχους γενικού συμφέροντος, όπως η προστασία της υγείας, η δημόσια ασφάλεια ή η προστασία του περιβάλλοντος, ότι δεν θα προβλεφθεί η ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών, ότι ο δημόσιος τομέας θα μπορέσει να επεκτείνει το υφιστάμενο φάσμα των δημόσιων υπηρεσιών του και ότι θα καταστεί εφικτό να παρέχονται δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες προηγουμένως παρέχονταν από ιδιωτικούς παρόχους υπηρεσιών⁽⁴⁾.

9. υπενθυμίζει υπό το πρίσμα των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των ΥΓΟΣ και των δημόσιων επενδύσεων τις ανησυχίες της για το γεγονός ότι στα λογιστικά πρότυπα του νέου ευρωπαϊκού συστήματος εθνικών και περιφερειακών λογαριασμών (ΕΣΛ 2010) της Eurostat, το οποίο τέθηκε σε ισχύ τον Σεπτέμβριο του 2014 δεν προβλέπεται διάκριση μεταξύ των δημόσιων δαπανών και των δημόσιων επενδύσεων. Επιπροσθέτως, σε ορισμένα κράτη μέλη, η μεταφορά αυτών των προτύπων στο εθνικό δίκαιο επιβάλλει στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές την υποχρέωση να εφαρμόζουν μέγιστα όρια δημόσιων επενδύσεων ανά έτος και ανά κάτοικο. Επιπλέον, τα εν λόγω ανώτατα όρια παρεμποδίζουν και εκείνες τις τοπικές και περιφερειακές αρχές που διαθέτουν τα οικονομικά μέσα στο αποθεματικό τους με τα οποία θα μπορούσαν να δρομολογήσουν εκτεταμένα επενδυτικά έργα στον τομέα των ΥΓΟΣ. Καλεί, συνεπώς, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρουσιάσει έκθεση σχετικά με την υλοποίηση του ΕΣΛ 2010⁽⁵⁾.

Ανακοίνωση σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης⁽⁶⁾

10. επισημαίνει ότι τα κράτη μέλη διατηρούν το κυρίαρχο δικαίωμα καθορισμού μιας δραστηριότητας ως «υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος» βάσει των εδραιωμένων πολιτιστικών και πολιτικών δομών τους και, δεδομένου ότι οι δραστηριότητες αυτές πρέπει να εξελίσσονται συνεχώς, οι περιφερειακές αρχές πρέπει να δύνανται να αποφασίζουν αυτοτελώς ποιες υπηρεσίες θεωρούν ως υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος·

11. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή, στις 19 Μαΐου 2016, δύο έτη μετά τη διαδικασία διαβούλευσης του 1ου εξαμήνου 2014 σχετικά με την έννοια των κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, δημοσίευσε τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με το πεδίο εφαρμογής των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις προκειμένου να υποστηριχθούν οι δημόσιες επενδύσεις και τις περιφερειακές αρχές· αναγνωρίζει την πρόθεση της Επιτροπής να επικεντρώσει τους πόρους της όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στις υποθέσεις με τον μεγαλύτερο αντίκτυπο στην εσωτερική αγορά· επισημαίνει ωστόσο ότι οι κατευθυντήριες γραμμές παρέχουν απλώς μια ερμηνεία της έννοιας των κρατικών ενισχύσεων στους τομείς όπου υφίσταται ήδη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου· προτείνει, ως εκ τούτου, η προσέγγιση αυτή να μην είναι υπερβολικά περιοριστική και να έρχεται σε αντίθεση με διάφορες δυναμικές εξελίξεις στις δημόσιες επενδύσεις, για παράδειγμα σε σχέση με τη φορολογία και την ανάπτυξη νέων κοινωνικών υπηρεσιών·

⁽³⁾ Βλέπε σημείο 29 της γνωμοδότησης της ΕτΠ, της 30ής Νοεμβρίου 2012, με θέμα «Εκσυγχρονισμός των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις».

⁽⁴⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-15-4646_el.htm

⁽⁵⁾ Βλέπε σημείο 20 της γνωμοδότησης της ΕτΠ της 3ης Δεκεμβρίου 2014 με θέμα «Βελτίωση της ποιότητας των δημοσίων δαπανών σε θέματα που εμπίπτουν στη δράση της ΕΕ» (BUDG-V-009).

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2014_state_aid_notion/index_en.html

12. εκφράζει την ικανοποίησή της γιατί στις κατευθυντήριες γραμμές τονίζεται ότι η έννοια των αρνητικών συνεπειών στο εσωτερικό εμπόριο της ΕΕ είναι περιορισμένη. Στην πράξη, με βάση επτά χωριστές αποφάσεις στις 29 Απριλίου 2015 ⁽⁷⁾ και σύμφωνα με τις συστάσεις της αρχικής γνωμοδότησης της ΕΤΠ, οι επιδοτήσεις για τις τοπικές υποδομές ή τις τοπικές υπηρεσίες με περιορισμένη σημασία για άλλα κράτη μέλη και με περιθωριακό αντίκτυπο στις διασυνοριακές επενδύσεις δεν εκλαμβάνονται πλέον ότι εμπίπτουν στο πεδίο των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις της ΕΕ ⁽⁸⁾.

13. επισημαίνει την άποψη της Επιτροπής ότι οι δημόσιες επενδύσεις για την κατασκευή ή τον εκσυγχρονισμό υποδομών δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση, εφόσον οι εν λόγω υποδομές δεν ανταγωνίζονται άμεσα άλλες υποδομές του ίδιου τύπου. Ωστόσο, διαφωνεί με την πάγια άποψη της Επιτροπής ότι τούτο ισχύει γενικά για τις οδικές και τις σιδηροδρομικές υποδομές, τις εσωτερικές πλωτές οδούς και τα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης αλλά όχι για τομείς όπως η ενέργεια, η ευρεία ζώνη, οι λιμένες ή οι αερολιμένες.

14. εκφράζει την ικανοποίησή της για τη διευκρίνιση ότι τα δημόσια κονδύλια που καταβάλλονται για ορισμένες πολιτιστικές δραστηριότητες που δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα αλλά είναι προσβάσιμες στο κοινό δωρεάν ή έναντι της καταβολής ποσού που καλύπτει έως το 50 % του κόστους, δεν υπόκεινται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. τούτο θα περιορίσει σημαντικά το υψηλό κόστος λογιστικού ελέγχου για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, παρότι ο λογιστικός έλεγχος παραμένει απαραίτητος σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, και θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου όσον αφορά τη δημόσια χρηματοδότηση του πολιτισμού.

15. ως εκ τούτου, αναμένει διευκρινίσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με το ότι η παροχή μιας τοπικής υπηρεσίας δεν συνεπάγεται επιπτώσεις στο εμπόριο και επίσης ότι το βάρος της απόδειξης φέρει ο καταγγέλλων ή/και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι οποίοι οφείλουν να αποδείξουν ότι υπάρχει πραγματική ή δυνητική απειλή για το ενδοκοινοτικό εμπόριο.

16. αναμένει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές θα μπορούν να αποφασίζουν με ασφάλεια δικαίου ποιες δραστηριότητες δύναται να στηρίξουν τηρουμένων των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

17. στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης που παρουσιάστηκε τον Απρίλιο του 2016 με τίτλο «Προς έναν ενιαίο χώρο ΦΠΑ στην ΕΕ», για το οποίο η ΕΤΠ εκπονεί ξεχωριστή γνωμοδότηση, τάσσεται υπέρ του να περιοριστεί το πεδίο εφαρμογής της απαλλαγής από τον ΦΠΑ για τις δραστηριότητες ΥΓΟΣ.

Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ)

18. αναδεικνύει τη χρησιμότητα του πρακτικού οδηγού του ισχύοντος γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ) ⁽⁹⁾, ο οποίος συνορίζει τις ερωτήσεις των εθνικών αρχών και τις απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, παρότι διαπιστώνει ότι οι εν λόγω απαντήσεις καθόλου δεν λύνουν τις ερμηνευτικές αμφιβολίες των κρατών μελών.

19. επιδοκιμάζει την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να διεξαγάγει μια προκαταρκτική διαβούλευση, η οποία θα είναι ανοιχτή έως τις 30 Μαΐου 2016, σχετικά με μια περαιτέρω αναθεώρηση του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ) ⁽¹⁰⁾ με στόχο την εξαίρεση των κρατικών ενισχύσεων για τις λιμενικές και τις αερολιμενικές υποδομές από την υποχρέωση κοινοποίησης, καθώς ο διοικητικός φόρτος για τις δημόσιες αρχές και τους τελικούς δικαιούχους θα είναι ακόμη πιο περιορισμένος όσο εκτενέστερο είναι το πεδίο εφαρμογής του ΓΚΑΚ.

20. τονίζει, ωστόσο, ότι όσον αφορά τους λιμένες δεν υφίσταται καμία προηγούμενη νομική βάση, όσον αφορά τα κριτήρια συμβατότητας των επενδυτικών ενισχύσεων, που να επέτρεπε στην Επιτροπή να καταρτίσει ένα ιστορικό με βάση μεγαλύτερη νομική ασφάλεια, και συνεπώς καλεί την Επιτροπή να εξετάσει σε βάθος το ζήτημα της ύπαρξης ή όχι κρατικών ενισχύσεων, αναφέροντας τόσο τα είδη των επενδύσεων όσο και τις διαστάσεις των λιμένων και λαμβάνοντας, επίσης, υπόψη τις ιδιοτυπίες της οργάνωσης των λιμένων στα διάφορα κράτη μέλη, με συνεκτίμηση του δημόσιου ρόλου τους.

21. σημειώνει ότι, στον τομέα των λιμένων εσωτερικής ναυσιπλοΐας, ορισμένα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη μέλη μπορεί να μην συνιστούν κρατική ενίσχυση, γιατί ο δικαιούχος δεν ασκεί οικονομική δραστηριότητα ή γιατί τα μέτρα δεν έχουν επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών· υπό συγκεκριμένες συνθήκες, αυτή θα μπορούσε να είναι η περίπτωση των μέτρων που προορίζονται για την ενίσχυση υποδομών εσωτερικών λιμένων με καθαρά τοπικό χαρακτήρα ή υποδομών εσωτερικών λιμένων· καθώς οι εν λόγω λιμένες δεν έχουν άμεση πρόσβαση στη θάλασσα ούτε έχουν τη δυνατότητα ανταλλαγών ή επικοινωνίας με άλλα κράτη μέλη μέσω πλωτών οδών, τα εν λόγω μέτρα δεν προκαλούν στρέβλωση του ανταγωνισμού.

⁽⁷⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4889_el.htm σχετικά με δημόσια νοσοκομεία στο Hradec Králové της Τσεχικής Δημοκρατίας (SA.37432), το ιατρικό κέντρο στην πόλη Dürmersheim της Γερμανίας (SA.37904), την τοπική εταιρεία υλοποίησης έργου «Wirtschaftsbüro Gaarden» στο Kiel της Γερμανίας (SA.33149), την κλινική «Landgrafen» της Γερμανίας (SA.38035), την επενδυτική ενίσχυση για τον λιμένα Lauwersoog των Κάτω Χωρών (SA.39403), το κέντρο αθλητικής εκπαίδευσης «Glenmore Lodge» στο Ηνωμένο Βασίλειο (SA.37963), τις λέσγες γκολφ υπό την ιδιοκτησία των μελών στο Ηνωμένο Βασίλειο (SA.38208).

⁽⁸⁾ Βλέπε τα σημεία 196 και 197 του Σχεδίου ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/practical_guide_gber_en.pdf

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2016_gber_review/index_en.html

22. ζητεί να συμπεριληφθεί στον γενικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ΓΚΑΚ μία εξαίρεση για τις ενισχύσεις λειτουργίας υπέρ των λιμένων ή υπέρ συγκεκριμένων κατηγοριών λιμένων, παράλληλα με αυτό που υπάρχει πρόθεση να ζητηθεί για ορισμένους αερολιμένες (βλέπε σημείο 28).

23. ανησυχεί γιατί, μόλις η περίπτωση των λιμενικών υποδομών ενσωματωθεί στον ΓΚΑΚ, κάθε παρέμβαση που θα υπάγεται στον ορισμό της έννοιας της κρατικής ενίσχυσης και δεν θα είναι δυνατόν να ωφεληθεί από την απαλλαγή, θα καθίσταται αντικείμενο μιας εξαιρετικά περίπλοκης αξιολόγησης με αβέβαιο αποτέλεσμα, ενόψει της προοπτικής μιας πιθανής άμεσης έγκρισης βάσει της Συνθήκης, συνεπώς καλεί την Επιτροπή να προτείνει την υιοθέτηση ειδικών κατευθυντήριων γραμμών για τις συγκεκριμένες ενισχύσεις, για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχει υπέρβαση του κατώτατου ορίου που έχει τεθεί για την απαλλαγή.

24. υποστηρίζει ρητά την προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τη διαχείριση των επενδυτικών ενισχύσεων σε περιφερειακούς αερολιμένες, σύμφωνα με την οποία «η θέσπιση ενός ορίου κοινοποίησης όσον αφορά το ύψος της κρατικής ενίσχυσης δεν αποτελεί ενδεδειγμένο μέτρο, καθότι ο αντικτυπος μιας ενίσχυσης στον ανταγωνισμό εξαρτάται κατά κύριο λόγο από το μέγεθος του αερολιμένα και όχι από το μέγεθος της επένδυσης».

25. αναμένει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξασφαλίσει την εναρμόνιση με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ σε ό,τι αφορά τους «Ορισμούς που ισχύουν για τις ενισχύσεις για περιφερειακούς αερολιμένες».

26. επαναβεβαιώνει τη θέση που έχει ήδη εκφράσει κατά το παρελθόν, σύμφωνα με την οποία, η Επιτροπή θα πρέπει να εστιασθεί στους μεγάλους αερολιμένες, ενώ τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων για τους μικρούς αερολιμένες με μέση ετήσια επιβατική κίνηση χαμηλότερη των 300 000 επιβατών δεν θα πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κρατικών ενισχύσεων, δεδομένου του γεγονότος ότι αυτοί οι αερολιμένες δεν μπορούν να έχουν αξιοσημείωτες επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, επειδή, λόγω διαρθρωτικής αδυναμίας, δεν μπορούν να καλύψουν το κεφαλαιουχικό και λειτουργικό κόστος τους⁽¹¹⁾, καθώς και επειδή αποσκοπούν στη δημόσια στήριξη για την ανάπτυξη μιας ασφαλούς και οικονομικά βιώσιμης υποδομής αεροπορικών μεταφορών σε περιφέρειες με περιορισμένες μεταφορικές συνδέσεις⁽¹²⁾ μια διάταξη αυτού του είδους θα πρέπει, φυσικά, να συνδυαστεί με σημαντική αύξηση του κατώτατου ορίου που ισχύει για την απαλλαγή στην περίπτωση των ενισχύσεων για αερολιμένες με τη μορφή ΥΓΟΣ (σημερα, το όριο είναι 200 000 επιβάτες ετησίως), δηλαδή με επαναφορά του κατώτατου ορίου που ίσχυε πριν την υιοθέτηση της λεγόμενης δέσμης Almunia για τις ΥΓΟΣ. Εντούτοις, βασική προϋπόθεση για έναν τέτοιο ορισμό πρέπει να είναι το γεγονός ότι δεν μπορεί να επιτευχθεί το κατάλληλο επίπεδο συνδεσιμότητας με διαφορετικό τρόπο.

27. αμφιβάλει ότι οι μικροί αερολιμένες μπορούν να καλύψουν μόνοι τους ένα ελάχιστο ποσοστό ύψους 25 % των επενδυτικών ενισχύσεων. Καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνηγορήσει στο πλαίσιο αυτό το γεγονός ότι, κατά κανόνα, αυτές οι ενισχύσεις δεν αποσκοπούν στην αύξηση της δυναμικότητας ενός αερολιμένα, αλλά, στις περισσότερες περιπτώσεις, αποσκοπούν στις ανάγκες υποδομών.

28. ζητεί να συμπεριληφθεί στον γενικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ) και μια απαλλαγή για τις κρατικές ενισχύσεις λειτουργίας που χορηγούνται σε αερολιμένες, δεδομένου ότι οι κατευθυντήριες γραμμές που έχει εκδώσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις αεροπορικές μεταφορές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις λειτουργίας (κατευθυντήριες γραμμές του 2014, αιτιολογική σκέψη 112 κ.εξ.), προβλέπουν σαφείς απαιτήσεις, π.χ. όσον αφορά τον υπολογισμό του αρχικού ελλείμματος χρηματοδότησης, οι οποίες μπορούν επίσης να πληρούνται και στο πλαίσιο μιας απαλλαγής.

29. θεωρεί αναγκαίο να προσαρμοστούν οι υφιστάμενες διατάξεις περί λιμένων και αερολιμένων στην πραγματική κατάσταση που ισχύει στις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες, είτε πρόκειται για επενδυτικές ενισχύσεις είτε για ενισχύσεις λειτουργίας, δεδομένου ότι οι περιφέρειες αυτές αντιμετωπίζουν σημαντικό έλλειμμα προσβασιμότητας και εξαρτώνται εξολοκλήρου από τις θαλάσσιες και τις αεροπορικές μεταφορές, οι οποίες είναι και η μοναδική βιώσιμη λύση όσον αφορά τις μεταφορές στα απομονωμένα αυτά εδάφη.

30. τάσεται υπέρ της αύξησης των ορίων κοινοποίησης για τις επενδυτικές ενισχύσεις και τις κρατικές ενισχύσεις λειτουργίας που χορηγούνται για τον πολιτισμό και τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς κατά 100 % και όχι μόνον κατά 50 %, όπως προτείνεται στον αναθεωρημένο ΓΚΑΚ (η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει αύξηση από 100 σε 150 εκατ. ευρώ ανά έργο στον τομέα του πολιτισμού και αύξηση από 50 σε 75 εκατ. ευρώ για τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς ανά επιχείρηση και ανά έτος) και ζητεί μεγαλύτερη ευθυγράμμιση των κανόνων και των προϋποθέσεων του ΓΚΑΚ με το κείμενο της ανακοίνωσης για την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, δεδομένου ότι η εν λόγω ανακοίνωση εισήγαγε ορισμένες βασικές διευκρινίσεις, τις οποίες τα κράτη μέλη επιδοκίμασαν, οι οποίες ωστόσο δεν διαθέτουν τη δεσμευτική ισχύ ενός κανονισμού άμεσα εφαρμοστέου όπως ο ΓΚΑΚ.

31. ζητείται, επίσης, σε συμφωνία με την αύξηση των ορίων που ζητείται στην προηγούμενη παράγραφο όσον αφορά τις επενδυτικές ενισχύσεις και τις ενισχύσεις λειτουργίας για τον πολιτισμό και τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, μια αύξηση κατά 1 έως 2 εκατ. ευρώ του ορίου κάτω από το οποίο μπορεί να εφαρμοστεί η μέθοδος υπολογισμού της ενίσχυσης σύμφωνα με όσα ορίζει η παράγραφος 8 του άρθρου 53 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014, συγκεκριμένα με τον καθορισμό του μέγιστου ποσοστού ενίσχυσης στο 80 % των επιλέξιμων δαπανών του έργου [αντί της μεθόδου που αναφέρεται στις παραγράφους 6 και 7 του άρθρου 53 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014].

⁽¹¹⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις προς τους αερολιμένες και τις αεροπορικές εταιρείες», της 28ης Νοεμβρίου 2013, COTER-V-043.

⁽¹²⁾ Βλέπε την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον αερολιμένα Angoulême της 23.7.2014: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-498_en.htm

32. ζητεί από την Επιτροπή να αποσαφηνίσει σε έναν αναθεωρημένο γενικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ), το καθεστώς των κρατικών επενδυτικών ενισχύσεων για μέτρα υποδομών. Βάσει της απόφασης στην υπόθεση *Prorapier/Eisenhüttenstadt*, της 1ης Οκτωβρίου 2014⁽¹³⁾, στις περιπτώσεις των μέτρων που αφορούν τις γενικές υποδομές, θα πρέπει πάντοτε να εξετάζεται κατά πόσο τα θετικά αποτελέσματα της κρατικής ενίσχυσης για περιφερειακή ανάπτυξη δεν υπερκαλύπτουν τον αρνητικό αντίκτυπο στον ανταγωνισμό·

33. προσβλέπει ότι στον αναθεωρημένο γενικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ), οι πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές θα κατατάσσονται στην ίδια κατηγορία με τις αθλητικές, έτσι ώστε επιτρέπονται οι επιχειρησιακές ενισχύσεις ύψους έως 2 εκατ. ευρώ ανά υποδομή ετησίως στις πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές·

Υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος

34. τάσσεται υπέρ της δυναμικής διεύρυνσης της έννοιας των ΥΓΟΣ. Νέες κοινωνικές υπηρεσίες, όπως, λόγω χάρη, οι κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχονται κατά την πρώτη υποδοχή και την ένταξη των προσφύγων και των μεταναστών, ή ψηφιακές υποδομές σε περιφέρειες όπου διαπιστώνεται ανεπάρκεια της αγοράς, όπως συμβαίνει, λόγω χάρη, στις περιοχές που αντιμετωπίζουν δημογραφικές προκλήσεις, θα μπορούσαν να θεωρηθούν τμήμα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, λόγω της ανάγκης να παρέχονται σε όλους τους πολίτες. Οι νέες, μελλοντικές εξελίξεις θα πρέπει να αξιολογούνται δεόντως και τακτικά και πρέπει επίσης να μπορούν θεωρούνται ΥΓΟΣ από τα κράτη μέλη, όποτε αυτό είναι αναγκαίο·

35. επικρίνει το γεγονός ότι η Επιτροπή, στην παρούσα ανακοίνωσή της για τις ΥΓΟΣ, επιδιώκει να επεκτείνει τη διακριτική της ευχέρεια ως προς το τι μπορεί να χαρακτηριστεί ως ΥΓΟΣ, αναφερόμενη στις «συνήθεις συνθήκες της αγοράς»⁽¹⁴⁾. Αυτό όχι μόνο αντικείται στις αρχές της τοπικής και της περιφερειακής αυτοδιοίκησης, αλλά αποτελεί και μια προϋπόθεση, την οποία, στην πράξη, οι δημόσιες αρχές αδυνατούν να αποδείξουν ότι πληρούν·

36. επισημαίνει ότι το τέταρτο κριτήριο που ορίζεται στην απόφαση *Altmark* δημιούργησε απλώς ένα κίνητρο για τα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν τις διατάξεις για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων αντί να υιοθετήσουν μια προσέγγιση βάσει των ΥΓΟΣ. Πράγματι, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές βρίσκονται αντιμέτωπες με το πρόβλημα ότι στη δεύτερη εναλλακτική επιλογή του τέταρτου κριτηρίου της απόφασης *Altmark*, δηλαδή το κριτήριο μιας μέσης επιχείρησης, με χρηστή διαχείριση και κατάλληλα εξοπλισμένη με επαρκείς πόρους, δεν υπάρχει κανένα στοιχείο αναφοράς στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν υπάρχουν ιδιωτικές εταιρείες που να δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα. Καλεί, ως εκ τούτου, την Επιτροπή να εκπονήσει λεπτομερείς κατευθυντήριες γραμμές για τη συμμόρφωση με το τέταρτο κριτήριο της απόφασης *Altmark*, σχετικά με το τι είναι μια μέση επιχείρηση με χρηστή διαχείριση και κατάλληλα εξοπλισμένη με τα αναγκαία μέσα —μεταξύ άλλων με έρευνες αγοράς με τις οποίες μπορούν να προσδιοριστούν ορισμένες πάγιες δαπάνες—, ούτως ώστε να διευκολυνθούν οι δημόσιες αρχές και να απαλλαγεί μια συγκεκριμένη δραστηριότητα ΥΓΟΣ από τον έλεγχο της κρατικής ενίσχυσης·

37. θεωρεί απολύτως απαραίτητη την επανεξέταση του ορισμού του εύλογου κέρδους μιας ΥΓΟΣ, ιδίως προκειμένου να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι —μέσω διαφόρων ειδών κινήτρων ή λόγω αύξησης του ποσοστού του αναγνωρίσιμου εύλογου κέρδους, μεταξύ άλλων— τα κέρδη αυτά επανεπενδύονται συχνά σε υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ)·

38. επαναλαμβάνει την έκκλησή της για αύξηση των κατώτατων ορίων στους κανόνες για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ενισχύσεις «de minimis») που αφορούν ενισχύσεις στο πλαίσιο των ΥΓΟΣ. Τα κατώτατα όρια για τον έλεγχο συμβατότητας των ενισχύσεων στις ΥΓΟΣ θα πρέπει να καθοριστούν στο ποσό του ενός εκατομμυρίου ευρώ για κάθε μεμονωμένη περίπτωση ανά τρία φορολογικά έτη. Κάτω από αυτό το κατώτατο όριο δεν πληροί όλες τις προϋποθέσεις για να θεωρείται κρατική ενίσχυση, δεδομένου του γεγονότος ότι, λόγω του συχνά αποκλειστικά τοπικού χαρακτήρα των ΥΓΟΣ, δεν μπορεί να υπάρξουν επιπτώσεις στις εμπορικές συναλλαγές ή στρέβλωση του ανταγωνισμού, η οποία θα θέσει σε κίνδυνο την εσωτερική αγορά·

39. πιστεύει ότι το κατώτατο όριο για την απαλλαγή από την υποχρέωση κοινοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ των κρατικών ενισχύσεων υπό τη μορφή αντιστάθμισης που χορηγούνται σε επιχειρήσεις, οι οποίες είναι επιφορτισμένες με την παροχή ΥΓΟΣ θα πρέπει να αυξηθεί από το ανώτατο ποσό των 15 εκατ. ευρώ ανά έτος στο αρχικό όριο που ίσχυε ήδη πριν από το 2011 και ανερχόταν σε 30 εκατ. ευρώ·

40. τάσσεται υπέρ μιας παράταξης της συνήθους διάρκειας ισχύος των πράξεων ανάθεσης σε πάνω από δέκα έτη προκειμένου να συνεκτιμηθούν καλύτερα οι δαπάνες της ανάθεσης και της απόσβεσης των επενδύσεων εκ μέρους των φορέων που έχουν αναλάβει να παρέχουν ΥΓΟΣ·

⁽¹³⁾ Μητρώο κρατικών ενισχύσεων της ΓΔ Ανταγωνισμού, υπόθεση SA.23827.

⁽¹⁴⁾ Βλέπε το σημείο 48: «Η Επιτροπή εκτιμά, ωστόσο, ότι δεν θα ήταν σκόπιμο να συνδέσει συγκεκριμένες υποχρεώσεις παροχής δημόσιων υπηρεσιών με μια δραστηριότητα που ήδη παρέχεται ή μπορεί να παρασχεθεί ικανοποιητικά και υπό όρους, π.χ. τιμής, αντικειμενικών χαρακτηριστικών ποιότητας, συνέχειας και πρόσβασης στην υπηρεσία, που συνάδουν με το δημόσιο συμφέρον όπως το καθορίζει το κράτος, από επιχειρήσεις που λειτουργούν υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς.»

41. τάσσεται επίσης υπέρ της διεύρυνσης του ορισμού της κοινωνικής στέγασης που προβλέπεται στην απόφαση της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2011. Για να διασφαλιστούν η ευρεία διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών στον τομέα του σχεδιασμού, της παροχής, της χρηματοδότησης και της οργάνωσης της κοινωνικής στέγασης και η ελευθερία δημοκρατικών επιλογών, θα πρέπει να καταργηθεί ο περιορισμός της έννοιας της κοινωνικής στέγασης σε «πολίτες ευρισκόμενους σε μειονεκτική θέση ή σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες». Θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προτεραιότητα στο δικαίωμα σε προσιτή και κατάλληλη στέγη, δεδομένου ότι η αδυναμία της αγοράς στέγης να καλύψει τις στεγαστικές ανάγκες όλων των πολιτών δεν επηρεάζει μόνον αυτούς που δεν έχουν πρόσβαση σε στέγη, αλλά και εκείνους που διαβιούν σε ανθυγιεινές, υπερπλήρεις ή ακατάλληλες κατοικίες, ή ακόμη και εκείνους που δαπανούν το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός τους για την πληρωμή του νοικίου ή της μηνιαίας δόσης του δανείου τους·
42. ζητεί την ανάπτυξη ικανοτήτων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών μελών, προκειμένου να βελτιωθούν οι γνώσεις σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα των ΥΓΟΣ. Πρέπει να αναπτυχθεί απευθείας διάλογος μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των τοπικών και των περιφερειακών αρχών και να παρασχεθεί συνδρομή·
43. παροτρύνει επίσης τα κράτη μέλη να εργαστούν από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να διαμορφώσουν τις κατάλληλες διαδικασίες επικοινωνίας και συντονισμού και να εκπονήσουν έγγραφα καθοδήγησης για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές, με στόχο να απλουστευτούν οι περίπλοκοι έλεγχοι των ενισχύσεων στον τομέα των ΥΓΟΣ. Επιπλέον, αναμένει από τα κράτη μέλη ότι θα προωθήσουν τη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, καθώς και των ενώσεών τους κατά την εκπόνηση των εθνικών εκθέσεων με θέμα την εφαρμογή της «δέσμης μέτρων Almunia», προκειμένου να εξασφαλιστεί μια ρεαλιστική εκτίμηση των πραγματικών δυσκολιών και των προκλήσεων που συνδέονται με τις ΥΓΟΣ·
44. προκειμένου να εξασφαλιστεί η ασφάλεια δικαίου για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές, η ΕτΠ ζητεί να καθοριστεί προθεσμία παραγραφής πέντε ετών για τους καταγγέλλοντες από την έναρξη της προβλεπόμενης αντιστάθμισης ή επένδυσης. Η μέχρι σήμερα ισχύουσα προθεσμία των δέκα ετών για την κίνηση μιας διαδικασίας που θα καταλήγει σε ανάκτηση της ενίσχυσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή από την ημερομηνία της χορήγησης της παράνομης ενίσχυσης στον δικαιούχο, η οποία αποτελεί επίσης ουσιαστικά την προθεσμία παραγραφής των καταγγελιών που υποβάλλονται σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις, είναι πολύ μεγάλη. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές, καθώς και οι επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενισχύσεις χρειάζονται μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου. Η ισχύουσα προβλεπόμενη προθεσμία παραγραφής των δέκα ετών, στην οποία προστίθεται ο χρόνος που απαιτείται για την κίνηση των σχετικών διαδικασιών —με αποτέλεσμα να χρειάζεται, ενδεχομένως, να ανακτηθούν ενισχύσεις που χορηγήθηκαν προ 20ετίας ή 25ετίας—, είναι δυσανάλογη και επηρεάζει δυσμενώς την κάλυψη της θεμελιώδους ανάγκης των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, καθώς και των επιχειρήσεων, οι οποίες, συχνά, δεν διαθέτουν την οικονομική δυνατότητα να λάβουν νομικές συμβουλές· υπονομεύει, εξάλλου, έναν από τους στόχους της ανάκτησης των κρατικών ενισχύσεων: το στόχο της αποκατάστασης της αρχικής κατάστασης του ανταγωνισμού·
45. θεωρεί απαραίτητο ότι ο καταγγέλλων μπορεί να είναι μόνον ο φορέας που ενδεχομένως θίγεται άμεσα σε οικονομικό επίπεδο. Το φάσμα των μέχρι σήμερα ενδιαφερόμενων μερών, δηλαδή «κάθε κράτος μέλος και κάθε πρόσωπο, επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων των οποίων τα συμφέροντα θίγονται από τη χορήγηση μιας ενίσχυσης, και ιδίως ο δικαιούχος της ενίσχυσης, οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές ενώσεις» (άρθρο 20 σε συνδυασμό με το άρθρο 1 στοιχείο η) του διαδικαστικού κανονισμού», εξακολουθεί να είναι πολύ ευρύ.

Βρυξέλλες, 11 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας»

(2017/C 088/06)

Εισηγητής: ο κ. Kieran McCarthy (IE/EA), δημοτικός σύμβουλος Κορκ**Έγγραφο αναφοράς:** Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας — Τα πλήρη οφέλη από την ψηφιακή ενιαία αγορά

COM(2016) 180 final

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

Δημιουργία κοινωνίας αλλαγής και καινοτομία: οι αυριανές προκλήσεις

1. επιδοκμάζει την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα «Ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας — Τα πλήρη οφέλη από την ψηφιακή ενιαία αγορά» και τη δέσμη μέτρων που προτείνει για την αξιοποίηση των ευκαιριών που δημιουργεί η στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά. Οι μελλοντικές προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης της Ευρώπης, αλλά και η κοινωνική της συνοχή, εξαρτώνται ολοένα περισσότερο από την ικανότητα κατανόησης, αποδοχής και αξιοποίησης όλων των πτυχών της κοινωνίας της καινοτομίας στις περιφέρειές της·
2. υπογραμμίζει ότι η ψηφιακή ενιαία αγορά της ΕΕ στηρίζεται στους 500 εκατομμύρια καταναλωτές της και αποτελεί το ισχυρότερο εργαλείο πολιτικής για την ΕΕ και τα κράτη μέλη και τις περιφέρειές της για την τόνωση της καινοτομίας, της ανάπτυξης και της απασχόλησης·
3. επισημαίνει πως σήμερα πραγματοποιείται η συνεχιζόμενη βιομηχανική επανάσταση, που ωθείται από τις νέες γενιές ψηφιακής τεχνολογίας, όπως τα μαζικά δεδομένα, και από τις νέες και ποικίλες εφαρμογές των ψηφιακών τεχνολογιών, με κλαδικές και τοπικές προβληματικές. Η αυριανή πρόκληση για την ευρωπαϊκή βιομηχανία συνίσταται στην πλήρη και ταχεία αξιοποίηση αυτών των ψηφιακών ευκαιριών. Οι ευκαιρίες για επιχειρήσεις σε παραδοσιακούς και μη τεχνολογικούς κλάδους, ιδίως για τις ΜΜΕ, όσον αφορά την πλήρη αποδοχή της ψηφιοποίησης ως μέσου ενίσχυσης και διασφάλισης της ανταγωνιστικότητάς τους είναι τεράστιες·
4. αναγνωρίζει ότι ο τομέας ΤΠΕ της ΕΕ αντιπροσωπεύει σημαντικό μερίδιο της οικονομίας, απασχολώντας πάνω από 6 εκατομμύρια εργαζομένους και παράγοντας περίπου 4 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ. Πρόσφατες μελέτες εκτιμούν ότι η ψηφιοποίηση των προϊόντων και των υπηρεσιών έχει, εφόσον γίνει πλήρως αποδεκτή, το δυναμικό να προσθέσει πάνω από 110 δισεκατ. ευρώ επιπλέον εσόδων ετησίως για τη βιομηχανία της Ευρώπης τα επόμενα πέντε χρόνια·

Σύγκλιση όλων των κλάδων

5. συμφωνεί ότι δύο ιδιαίτερα καθοριστικοί παράγοντες για την πλήρη αξιοποίηση των οφελών μιας ψηφιακής ενιαίας αγοράς είναι α) μια ιδιαίτερα ανταγωνιστική ευρωπαϊκή ψηφιακή βιομηχανία, σε συνδυασμό με τη β) ετοιμότητα του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα να προσαρμοστούν αναλόγως, ενσωματώνοντας τις ψηφιακές καινοτομίες στις δραστηριότητές τους προκειμένου να εξασφαλίσουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες για όλους τους πολίτες. Υπογραμμίζει δε ότι η εξάλειψη των κανονιστικών φραγμών, ο περιορισμός της γραφειοκρατίας και ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας της ΕΕ αποτελούν επίσης καίριο παράγοντα·
6. επισημαίνει πως όλες οι επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους, περιοχής ή κλάδου, μπορούν να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματα των ευρωπαϊκών ΤΠΕ δημιουργώντας ψηφιακές βιομηχανικές πλατφόρμες για την ανάπτυξη ψηφιακών τεχνολογιών, από εξαρτήματα έως συσκευές και λογισμικό, για τις αγορές καταναλωτικών προϊόντων και για τις πλατφόρμες διαδικτύου και δεδομένων και τις σχετικές εφαρμογές και υπηρεσίες·
7. υπογραμμίζει ότι η στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά, ιδίως ο πυλώνας για τη «μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης της ψηφιακής οικονομίας», περιλαμβάνει τους σημαντικότερους μοχλούς βελτίωσης της ψηφιοποίησης της βιομηχανίας με δράσεις σε τομείς όπως η οικονομία των δεδομένων, το Διαδίκτυο των Πραγμάτων (ΔΤΠ), το υπολογιστικό νέφος, τα πρότυπα, οι δεξιότητες και η ηλεκτρονική δημόσια διοίκηση. Η σύγκλιση μιας σειράς τεχνολογιών —ιδίως της ρομποτικής, της τεχνητής νοημοσύνης και της τρισδιάστατης εκτύπωσης— αποτελεί την κινητήρια δύναμη της ψηφιακής αλλαγής·

8. ενθαρρύνει τη συνέχιση των επενδύσεων στις εξής τρεις από τις εγκάρσιες συμβατικές συμπράξεις δημοσίου — ιδιωτικού τομέα στο πλαίσιο του «Ορίζοντα 2020»: «Εργοστάσια του μέλλοντος» (ΕτΜ), «Αποδοτική χρήση των πόρων και της ενέργειας για έναν βιώσιμο μεταποιητικό τομέα» (SPIRE) και «Κοινή επιχείρηση βιομηχανιών βιοπροϊόντων» (BBI).

Αναγνωρίζοντας τις διαφορές

9. αναγνωρίζει ότι οι περισσότεροι ιδύνοντες της βιομηχανίας συναντούν δυσκολίες στο να επιλέξουν πού, σε ποιο βαθμό και σε ποιες τεχνολογίες να επενδύσουν. Περίπου 60 % των μεγάλων βιομηχανιών και πάνω από 90 % των ΜΜΕ νιώθουν ότι υστερούν στην ψηφιακή καινοτομία.

10. τονίζει ότι η ταχεία ανάπτυξη και η διευρυνόμενη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών απαιτεί επίσης τον επείγοντα εκσυγχρονισμό του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου προκειμένου να συμβαδίζει με τον πρωτοφανή ρυθμό καινοτομίας.

11. συμφωνεί ότι πρέπει να γίνουν περισσότερα για τη διευκόλυνση του συντονισμού των μεγάλων πλην κατακερματισμένων ευρωπαϊκών προσαπειών στους τομείς της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας σε άλλους βασικούς τομείς της ψηφιακής τεχνολογίας.

12. επιμένει πως η ευρύτερη αντίληψη της διαλειτουργικότητας, ως παράγοντα που δεν είναι σημαντικός μόνο για τη δημόσια διοίκηση αλλά για όλους τους τομείς (π.χ. ως μέσο εξασφάλισης ότι η ελευθερία των καταναλωτών δεν υπονομεύεται από τους περιορισμούς που θέτουν τα ιδιόκτητα συστήματα των επιμέρους τεχνολογικών επιχειρήσεων), έχει καθοριστική σημασία για την ανάπτυξη του ΔτΠ και την απρόσκοπτη ροή δεδομένων σε όλες τις περιοχές. Η διαθεσιμότητα κοινών μορφωτύπων, προτύπων και προδιαγραφών αποτελεί ξεκάθαρη προϋπόθεση προς τούτο.

13. θεωρεί ζωτικής σημασίας να δοθεί στο πρόγραμμα REFIT της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας έμφαση στους φραγμούς στην καινοτομία και να αναλυθούν τρόποι εξάλειψης ή μείωσης τους μέσω νέων κανονιστικών προσεγγίσεων, όπως ορίζεται στη στρατηγική για την ενιαία αγορά. Τονίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται απλώς ως ενδιαφερόμενα μέρη αλλά ως σημαντικοί συναρμόδιοι στην υλοποίηση του προγράμματος REFIT, δεδομένου ότι εφαρμόζουν αποφάσεις που λαμβάνονται σε επίπεδο ΕΕ.

14. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεργαστεί στενότερα με τις βιομηχανίες και τις επιχειρήσεις όλων των μεγεθών, με όλα τα διοικητικά επίπεδα και τους συναρμόδιους στην προσπάθειά της να εντοπίσει και να εξαλείψει τους κανονιστικούς φραγμούς στην ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, καθώς και να απλοποιήσει την ισχύουσα νομοθεσία.

15. υποστηρίζει πως ένα αποτελεσματικό περιβάλλον τυποποίησης των ΤΠΕ είναι καθοριστικής σημασίας για την ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και για την ψηφιακή ενιαία αγορά, καθώς επιτρέπει στις συσκευές και τις υπηρεσίες να συνδέονται απρόσκοπτα πέρα από σύνορα και τεχνολογίες. Οι σχετικές προσπάθειες πρέπει να είναι στρατηγικά επικεντρωμένες στους εξής πέντε τομείς προτεραιότητας για την τυποποίηση: 5G, υπολογιστικό νέφος, ΔτΠ, τεχνολογίες δεδομένων και κυβερνασφάλεια.

16. υπογραμμίζει πως τα πρότυπα προτεραιότητας ΤΠΕ για την ψηφιακή ενιαία αγορά πρέπει να αποσκοπούν στην εξασφάλιση ικανής απόδοσης επενδύσεων προκειμένου να δοθούν κίνητρα στην παγκόσμια E-A και καινοτομία, και σε μια βιώσιμη διαδικασία τυποποίησης, με ταυτόχρονη εξασφάλιση της ευρείας διάθεσης τεχνολογιών σε ανοιχτή και ανταγωνιστική αγορά.

17. τονίζει πως σε πολλούς βιομηχανικούς κλάδους ο παραδοσιακός κύκλος της ανάπτυξης, της δοκιμής και της τυποποίησης δεν επαρκεί πλέον για τις ταχέως εξελισσόμενες και σύνθετες συγκλίνουσες τεχνολογίες.

18. επισημαίνει ότι η εργασία σε μια ψηφιοποιημένη οικονομία θα περιλαμβάνει επίσης μεγαλύτερη έμφαση σε νέα προσόντα και δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένης περισσότερης δημιουργικότητας, επικοινωνίας και προσαρμοστικότητας, πράγμα που απαιτεί ριζική αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού σε κάθε επίπεδο.

19. τονίζει πως η περαιτέρω ανάπτυξη του ΔτΠ και των μαζικών δεδομένων θα δημιουργήσει επίσης σημαντικά προβλήματα εμπιστοσύνης και ασφάλειας για κάθε επιχείρηση και για την αποδοχή από το κοινό.

Αναγνωρίζοντας την ανάγκη για συνεργίες

20. ζητεί την καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας για τη δημιουργία ισχυρών, επικεντρωμένων συμπράξεων σε περιφερειακό, εθνικό και ενωσιακό επίπεδο στον τομέα, για την προσέλκυση σημαντικών ιδιωτικών επενδύσεων και την επίτευξη ρηξικέλευθου αντίκτυπου όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα μέσω της ανάπτυξης εμπορικά αξιοποιήσιμων προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς επίσης και για την επίτευξη εποικοδομητικών ανταλλαγών εμπειριών, γνώσεων και ιδεών μεταξύ των συμπράξεων αυτών, ώστε να αξιοποιούνται οι συνέργιες και να μην επικαλύπτονται οι προσπάθειες, μεταξύ άλλων ακόμη και με τη δημιουργία δικτύου συμπράξεων·

21. ενθαρρύνει την περαιτέρω εξερεύνηση της προστιθέμενης αξίας που έχει η ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ εθνικών και περιφερειακών πολιτικών ιδιώντων καινοτομίας, λαμβανομένης υπόψη της έννοιας της έξυπνης εξειδίκευσης και των αναδυόμενων διαπεριφερειακών πρωτοβουλιών από τη βάση·

22. θεωρεί πως πρέπει να ενθαρρυνθούν οι επενδύσεις από ιδιωτικές και δημόσιες πηγές, συμπεριλαμβανομένης της μεγαλύτερης συνεισφοράς επιχειρηματικών και θεσμικών φορέων όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ —μεταξύ άλλων μέσω του Επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη/ΕΤΣΕ) και να τονιστεί εκ νέου η σημασία των συνεργιών μεταξύ του προγράμματος Ορίζοντας 2020, των πρωτοβουλιών Startup Europe και FIWARE, των ΕΔΕΤ και των περιφερειακών και εθνικών εργαλείων πολιτικής όσον αφορά τους ευρύτερους στόχους ανταγωνιστικότητας και συνοχής της ΕΕ·

23. αναγνωρίζει και επικυμαίνει τα σχέδια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διάθεση επενδύσεων ύψους 500 εκατ. ευρώ από το πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 για την εκτεταμένη ανάπτυξη κόμβων ψηφιακής καινοτομίας, αν και πρέπει να διασφαλιστεί η χρηματοδότηση των ψηφιακών κέντρων καινοτομίας από πόρους του δεύτερου πυλώνα (Βιομηχανική υπεροχή) του προγράμματος Ορίζοντας 2020 και να μην επιβαρυνθούν οι προϋπολογισμοί των υπόλοιπων μερών του Ορίζοντα 2020· τονίζει, επίσης, ότι οι αυτοδιοικητικές αρχές (ΟΤΑ) είναι σε θέση να συμβάλουν σε αυτή τη μορφή κέντρου δεξιοτήτων και τεχνολογικού σημείου ενιαίας εξυπηρέτησης εξ' ονόματος των βιομηχανικών τελικών χρηστών· ακόμη, επισημαίνει ότι η επιστημονική αριστεία παραμένει το καθοριστικό κριτήριο για την επιλογή των προς επιδότηση έργων και ότι πρέπει να λαμβάνεται δόντως υπόψη ο σημαντικός ρόλος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για τη μεταφορά γνώσεων και τη διαδικασία καινοτομίας, έτσι ώστε ο αντίκτυπος των σχεδιαζόμενων επενδύσεων στο πλαίσιο του προγράμματος Ορίζοντας 2020 να μπορεί να βελτιστοποιηθεί περαιτέρω. Στο πλαίσιο αυτό, ο επιδιωκόμενος αντίκτυπος των δραστηριοτήτων σχετικά με τους «κόμβους ψηφιακής καινοτομίας» πρέπει να διασαφηνιστεί και ενδεχομένως να επανεξεταστεί·

24. επαναλαμβάνει την έκκλησή της για τη συνέχιση της εγγύησης των αναγκαίων πόρων για τις ψηφιακές επενδύσεις ως βασικού συστατικού μιας μελλοντοστραφούς ενωσιακής πολιτικής για τη συνοχή, κατά προτίμηση δε με ουσιαστικά μεγαλύτερες επενδύσεις από τα 14 δισεκατ. ευρώ των δαπανών των ΕΔΕΤ που διατέθηκαν για το σκοπό αυτό την περίοδο 2007-2013·

Χρηματοδότηση των ΤΠΕ στις περιφέρειές μας

25. επισημαίνει πως ο ανοιχτός χαρακτήρας του διαδικτύου και η εντυπωσιακή άνοδος της προσφοράς και της ζήτησης περιεχομένου και υπηρεσιών αποτελούν πλέον βασικές κινητήριες δυνάμεις για την ανταγωνιστικότητα, την οικονομική μεγέθυνση, την κοινωνική ανάπτυξη και την καινοτομία στην Ευρώπη. Ωστόσο, λόγω των χρονιζουσών ελλείψεων σε υποδομές —ιδίως στην ύπαιθρο, σε τομείς που δεν θεωρούνται κερδοφόροι από τους ιδιωτικούς φορείς— πολλοί ΟΤΑ εξακολουθούν να μην είναι σε θέση να αξιοποιήσουν πλήρως αυτές τις εξελίξεις·

26. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να στηρίξει αυτούς τους ΟΤΑ στις χρηματοδοτικές τους δραστηριότητες, αφενός συνεχίζοντας να εγκρίνει την κατά προτεραιότητα αξιοποίηση των ΕΔΕΤ για τις ψηφιακές υποδομές σε όλες τις ευρωπαϊκές περιφέρειες, και αφετέρου αναγνωρίζοντας τους τεχνολογικούς φραγμούς στα ψηφιακά αναπτυξιακά προγράμματα σε αγροτικές και αραιοκατοικημένες περιοχές, ή σε περιοχές που αντιμετωπίζουν άλλες δημογραφικές προκλήσεις, όπου θα πρέπει να θεωρούνται υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος·

27. εξακολουθεί να συμεριζεται την ανησυχία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τις επιπτώσεις της απόφασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον Φεβρουάριο του 2013 για τη μείωση του προϋπολογισμού που διατίθεται στις ψηφιακές υποδομές και υπηρεσίες στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» από 9,2 δισεκατ. ευρώ σε μόλις 1 δισεκατ., αναγκάζοντας έτσι την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αλλάξει ριζικά τα σχέδιά της·

Καλλιέργεια της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας μέσω των υποδομών ΤΠΕ

28. τονίζει ότι οι ΟΤΑ είναι σε θέση να καλλιεργήσουν την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα μέσω εξατομικευμένων λύσεων προσφοράς και ζήτησης, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης της ευρυζωνικότητας, της ψηφιακής οικονομίας, της ηλεκτρονικής ένταξης και της ηλεκτρονικής δημόσιας διοίκησης. Επιπλέον, παρέχουν εγκαταστάσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης, υλοποιούν πρωτοβουλίες χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ και διευκολύνουν την επωφελή συνεργασία και τις ανταλλαγές με άλλες δημόσιες αρχές, εντός ή εκτός συνόρων·

29. επιδοκιμάζει τις ευκαιρίες που παρέχει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η οποία δεσμεύτηκε να αυξήσει το δανεισμό της για υποδομές ευρυζωνικότητας σε 2 δισεκατ. ευρώ ετησίως και η οποία έχει υπογραμμίσει ρητά το σημαντικό ρόλο του τοπικού και του περιφερειακού επιπέδου σε αυτό το είδος αναπτυξιακών επενδύσεων. Υπογραμμίζει επίσης ότι είναι σημαντικό να ενθαρρυνθούν οι προσπάθειες υπό την αιγίδα της κοινότητας, όπως οι κοινοτικές επιχειρήσεις·

30. ζητεί την υποστήριξη νέων επενδυτικών εργαλείων για την επιτάχυνση της ανάπτυξης υποδομών ικανών να επιτύχουν τους στόχους ευρυζωνικής ταχύτητας του ψηφιακού θεματολογίου για την Ευρώπη στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και για την επιτάχυνση της πλήρους ανάπτυξης του δικτύου 4G (ενόψει νεότερων τεχνολογιών, όπως το 5G), διατηρούμενης ταυτόχρονα της τεχνολογικής ουδετερότητας, αλλά και για να καταστεί δυνατός ο γνήσιος ανταγωνισμός μεταξύ φορέων·

Ανάπτυξη του δυναμικού της ηλεκτρονικής δημόσιας διοίκησης και του ηλεκτρονικού εμπορίου

31. επιμένει πως οι ΟΤΑ μπορούν να καταστήσουν προτεραιότητα την παροχή των ψηφιακών και επιχειρηματικών δεξιοτήτων που θα επιτρέψουν την πλήρη αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, την κατανόηση των ζητημάτων κυβερνασφάλειας και της ανάγκης προστασίας των προσωπικών δεδομένων, την ενίσχυση της απασχολησιμότητας και τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών ευκαιριών, μεταξύ άλλων μέσω της ανάλυσης των μεγάλων δεδομένων·

32. θεωρεί ότι το ηλεκτρονικό εμπόριο παραμένει αναξιοποίητη ευκαιρία για πολλές μικρές επιχειρήσεις, ιδίως λόγω του αποτρεπτικού σχετικού κόστους: 65 % των ευρωπαίων χρηστών διαδικτύου πραγματοποιούν αγορές μέσω διαδικτύου, αλλά αυτή η ιδιαίτερα σημαντική ζήτηση βρίσκει ανταπόκριση μόλις στο 16 % των ΜΜΕ που πραγματοποιεί πωλήσεις μέσω διαδικτύου, ενώ λιγότερο από το ήμισυ αυτών των επιχειρήσεων (7,5 %) πωλεί εκτός συνόρων μέσω διαδικτύου·

33. ζητεί να δοθεί προτεραιότητα στα εμπόδια στο ηλεκτρονικό εμπόριο που προκύπτουν από ζητήματα όπως ο γεωγραφικός αποκλεισμός και η απουσία ασφαλούς συστήματος διαδικτυακών πληρωμών με χρήση πιστωτικής κάρτας. Αυτά τα ζητήματα δημιουργούν περιττό κόστος, περιπλοκές και κίνδυνο έκθεσης σε απάτη για τους δυνητικούς διαδικτυακούς λιανοπωλητές, ιδίως όσους δραστηριοποιούνται στον τομέα των διασυνοριακών πωλήσεων·

34. τονίζει τη σημασία του σχεδίου δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ηλεκτρονική δημόσια διοίκηση στον εκσυγχρονισμό των δημοσίων υπηρεσιών μέσω της ψηφιοποίησης —ιδίως όσον αφορά την ηλεκτρονική προσβασιμότητα των δημοσίων οργανισμών για ιδιώτες και επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως τόπου φυσικής παρουσίας— και κατά συνέπεια υπογραμμίζει τη στήριξη της στην ανάπτυξη διαλειτουργικών και πολύγλωσσων διασυνοριακών δημοσίων υπηρεσιών (ειδικότερα όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών) ως λειτουργικού μέσου υπέρβασης του περιφερειακού τους χαρακτήρα·

35. επισημαίνει ότι, όσον αφορά την αξιοποίηση του δυναμικού της ηλεκτρονικής δημόσιας διοίκησης να προσφέρει κοινωνικά οφέλη όπως η μείωση του αποτυπώματος άνθρακα, η απλούστευση των διαδικασιών για τις επιχειρήσεις, η ανάπτυξη του τουρισμού ή η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, συχνά είναι οι ΟΤΑ αυτοί που διαδραματίζουν ευρύ και ηγετικό ρόλο στον εντοπισμό ευκαιριών και φορέων ΤΠΕ, την ανταλλαγή τεχνολογικών βέλτιστων πρακτικών, τη χρηματοδότηση των επενδύσεων σε εργασία ΤΠΕ, τη μέτρηση της προόδου και την κοινοποίηση των επιτευγμάτων·

36. φρονεί πως, δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις ενισχύουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες, καθώς και τη χρήση των ψηφιακών μέσων, οι απαιτήσεις τους όσον αφορά την εξεύρεση δυνατοτήτων για χρήση ψηφιακών λύσεων στις επαφές τους με τις δημόσιες αρχές αυξάνονται επίσης. Μία εύρυθμα λειτουργούσα δημόσια διοίκηση παρέχει στις επιχειρήσεις, στους οργανισμούς και στους ιδιώτες αποτελεσματικές ηλεκτρονικές υπηρεσίες και ψηφιακές διαδικασίες, οι οποίες βελτιώνουν την προσβασιμότητα, διευκολύνουν τις διαδικασίες και μειώνουν τον χρόνο διεκπεραίωσης των υποθέσεων από τον δημόσιο τομέα. Η αυξανόμενη ψηφιοποίηση εξασφαλίζει στους δημόσιους φορείς τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό και σε τοπικό επίπεδο, μεγαλύτερες δυνατότητες να αποδεσμεύσουν πόρους, ούτως ώστε να επενδύουν περισσότερο χρόνο στις επαφές τους με τους πελάτες και λιγότερο χρόνο σε διοικητικές διαδικασίες και σε διαδικασίες ελέγχου·

37. υπογραμμίζει πως η διαλειτουργικότητα της ηλεκτρονικής δημόσιας διοίκησης απαιτεί, όχι μόνο συμβατότητα συστημάτων, αλλά και την ικανότητα της δημόσιας διοίκησης να λειτουργεί σε στενή συνεργασία με τα πληροφοριακά συστήματα, καθώς και την ενημέρωση του κοινού ως προς τις ευκαιρίες που δημιουργούν αυτά τα συστήματα. Η ΕτΠ συνιστά κατά συνέπεια την προσθήκη της οικοδόμησης δεξιοτήτων, τόσο ψηφιακών όσο και γλωσσικών, καθώς και στοιχείων ευαισθητοποίησης στο πρόγραμμα ISA2 για τις λύσεις διαλειτουργικότητας που θα στηρίξουν τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης·

38. επιδοκμάζει τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως προς τις παρεμβάσεις στην εσωτερική αγορά των ηλεκτρονικών επικοινωνιών με σκοπό αφενός μεν την ταχύτερη, δυναμικότερη και πιο βιώσιμη ανάπτυξη όλων των οικονομικών τομέων, αφετέρου δε τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, καθώς και την ανανέωση της νομοθεσίας για τα δικαιώματα του δημιουργού με γνώμονα την ψηφιακή επανάσταση και τη μεταβολή των καταναλωτικών συμπεριφορών.

39. αναγνωρίζει το δυναμικό της συνεργασίας, στο πλαίσιο της Πλατφόρμας Ανταλλαγής Γνώσης (ΠΑΓ) μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών και της Γενικής Διεύθυνσης έρευνας και καινοτομίας (ΓΔ RTD) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ως μέσου προώθησης νέων λύσεων έρευνας και καινοτομίας (E-K), καινοτόμων προϊόντων και βέλτιστων πρακτικών ανταπόκρισης σε κοινωνιακές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ΟΤΑ στην Ευρώπη.

Παροχή αντιστοιχίας εκπαίδευσης και δεξιοτήτων

40. τονίζει ότι ορισμένες από τις προτεραιότητες του ψηφιακού θεματολογίου για την Ευρώπη —και ειδικότερα η αντιμετώπιση των κενών στον ψηφιακό γραμματισμό και τις ψηφιακές δεξιότητες καθώς και των χαμένων ευκαιριών αντιμετώπισης κοινωνιακών προκλήσεων— είναι θεμελιώδους σημασίας για την ποιότητα της ζωής και της κοινωνικής και οικονομικής δραστηριότητας, που μπορούν να αντιμετωπιστούν καλύτερα στο τοπικό και περιφερειακό επίπεδο ώστε να δώσουν ώθηση σε αποδοτικότερες και εξατομικευμένες υπηρεσίες τόσο για το κοινό όσο και για τις τοπικές επιχειρήσεις.

41. αναγνωρίζει ότι όσον αφορά τους επαγγελματίες ΤΠΕ, περισσότερες από ένα εκατ. επιπλέον θέσεις εργασίας δημιουργήθηκαν στην Ευρώπη κατά τα τελευταία τρία έτη. Παρά το γεγονός αυτό, αναμένεται ότι η ταχέως αυξανόμενη ζήτηση θα οδηγήσει σε περισσότερες από 800 000 κενές θέσεις εργασίας στον τομέα έως το 2020.

42. ζητεί την περαιτέρω ανάπτυξη του Μεγάλου συνασπισμού για την ψηφιακή απασχόληση που δημιούργησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως διευρωπαϊκή, πολυμερή πρωτοβουλία για την αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ των ελλείψεων δεξιοτήτων και των κενών θέσεων εργασίας ΤΠΕ, προσφέροντας κατάλληλη κατάρτιση, μαθητεία, τοποθετήσεις, δράσεις για τη διευκόλυνση της κινητικότητας και/ή διεξαγωγή δραστηριοτήτων ενημέρωσης για να ενθαρρυνθούν οι νέοι να σπουδάσουν και να ακολουθήσουν σταδιοδρομίες στον τομέα.

43. υπενθυμίζει ότι οι ακριβέστερες και πιο επίκαιρες πληροφορίες βρίσκονται στο υποεθνικό επίπεδο για την αγορά εργασίας και σε αυτό μπορούν οι ΟΤΑ να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στον εντοπισμό αναντιστοιχιών δεξιοτήτων, στηρίζοντας την ανάπτυξη κατάλληλων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και ενθαρρύνοντας τις επενδύσεις που ανταποκρίνονται στην τοπική ζήτηση.

44. ζητεί από τους παρόχους εκπαίδευσης να αναπτύξουν καλύτερα εστιασμένες προσεγγίσεις κατάρτισης στις ΤΠΕ. Οι μελλοντικές θέσεις εργασίας θα απαιτήσουν κατάλληλο μείγμα βασικών, μη τεχνικών (ήπιων) και τεχνικών δεξιοτήτων, ιδίως τις ψηφιακές και τις ειδικές ανά επιχειρηματική δραστηριότητα δεξιότητες, τις οποίες τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης δεν πραγματεύονται ακόμη πλήρως. Κρίνεται σκόπιμο λοιπόν να τεθούν οι βάσεις ενός συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης που να δίνει έμφαση περισσότερο στις πρακτικές ασκήσεις των μαθητών/φοιτητών παρά στη θεωρία.

45. αναγνωρίζει τη δημιουργία και τη σημασία του «Νέου θεματολογίου δεξιοτήτων για την Ευρώπη» από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το οποίο θα παράσχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την ικανότητα απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης για ψηφιακές και συμπληρωματικές βασικές δεξιότητες γενικής εφαρμογής.

46. υπογραμμίζει την τεράστια σημασία της παροχής ψηφιακών δεξιοτήτων και προσόντων που απαιτούνται ώστε οι πολίτες, οι φοιτητές και οι αναζητώντες εργασία να αποτελούν μέρος της ολοκληρωμένης υλοποίησης της ψηφιοποίησης στην οικονομία και στην κοινωνία.

47. επιβεβαιώνοντας την ύπαρξη μιας ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της νεολαίας (2010-2018), τονίζει πως είναι σημαντικό να αναπτυχθεί μια βασική δέσμη την οποία θα πρέπει να παρέχει κάθε κράτος μέλος στους νέους μαθητές, εξασφαλίζοντάς τους πρόσβαση στο ευρυζωνικό διαδίκτυο στο εκπαιδευτικό σύστημα, καθώς και παρέχοντας στους νέους μια ελάχιστη εξασφάλιση όσον αφορά τα τυπικά προσόντα και τις δεξιότητες πληροφορικής. Το τελευταίο αυτό σημείο δεν πρέπει να εφαρμόζεται μόνο στην υποχρεωτική εκπαίδευση, αλλά διά βίου, μέσω καινοτόμων προγραμμάτων και βελτιώσεων παράλληλα με τις τεχνολογικές εξελίξεις.

48. προειδοποιεί ότι εκτός της οικονομικής και της εργασιακής πτυχής, η αυξανόμενη επιρροή των ψηφιακών τεχνολογιών, ιδίως μεταξύ των νέων, δεν πρέπει να υπονομεύει θεμελιώδεις ανθρώπινες δεξιότητες όπως ο γραμματισμός και η διαπροσωπική επικοινωνία.

49. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι πρέπει να αναγνωριστεί περαιτέρω ο ρόλος των περιφερειών της ΕΕ όσον αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη του ψηφιακού θεματολογίου. Οι ΟΤΑ συγκαταλέγονται στα βασικά ακροατήρια-στόχους των συστάσεων του θεματολογίου και πρέπει να θεωρούνται βασικοί φορείς και εταίροι της υλοποίησής του.

Βρυξέλλες, 11 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για το υπολογιστικό νέφος και τις προτεραιότητες τυποποίησης στον τομέα των ΤΠΕ για την ψηφιακή ενιαία αγορά»

(2017/C 088/07)

Εισηγήτρια: Anne Karjalainen (FI/PES), δημοτική σύμβουλος Κέραβα

Έγγραφο αναφοράς: Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Προτεραιότητες τυποποίησης στον τομέα των ΤΠΕ για την ψηφιακή ενιαία αγορά

COM(2016) 176 final

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για το υπολογιστικό νέφος — Οικοδόμηση μιας ανταγωνιστικής οικονομίας της γνώσης και των δεδομένων στην Ευρώπη

COM(2016) 178 final

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

1. θεωρεί σημαντική την πρωτοβουλία της Επιτροπής σχετικά με το υπολογιστικό νέφος και τις προτεραιότητες της τυποποίησης των ΤΠΕ, ιδίως για τη θέση της Ευρώπης στην παγκόσμια ψηφιακή οικονομία και την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της ψηφιακής ενιαίας αγοράς·
2. σημειώνει ότι η μείωση των εμποδίων στην ανταλλαγή δεδομένων θα ενισχύσει σημαντικά την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, και παράλληλα θα είναι προς όφελος των τοπικών και περιφερειακών αρχών·
3. κρίνει ικανοποιητική την προσέγγιση της Επιτροπής όσον αφορά την εφαρμογή των ευρωπαϊκών υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους και χαιρετίζει το γεγονός ότι οι επιστημονικές κοινότητες, οι επιχειρήσεις και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα μπορέσουν να συμμετάσχουν στην αξιοποίηση της κοινής γνώσης καθώς και στην παραγωγή της·
4. συμφωνεί με την προσέγγιση της Επιτροπής, ότι η ανταγωνιστική πληροφορική υψηλών επιδόσεων μπορεί να αναπτυχθεί μόνο με κοινά μέτρα·
5. συμφωνεί με την Επιτροπή ότι, προκειμένου να αξιοποιηθεί το δυναμικό της ψηφιοποίησης και η παροχή διασυνორιακών υπηρεσιών, πρέπει να ενισχυθούν οι ευρωπαϊκές προσπάθειες για την τυποποίηση των ΤΠΕ·
6. σημειώνει ότι, παρά τα πρότυπα της ΤΠΕ, πρέπει επίσης να δοθεί στις επιχειρήσεις και στον δημόσιο τομέα το περιθώριο ανάπτυξης, προκειμένου να αποκτήσουν και να εφαρμόσουν καινοτόμες λύσεις που αποκλίνουν από τα πρότυπα αυτά·
7. διαπιστώνει ότι κάθε άλλο παρά έχει ολοκληρωθεί η ανάπτυξη και/ή η εφαρμογή κοινών προτύπων σε πολλούς βασικούς τομείς της ψηφιακής ενιαίας αγοράς, όπως η ταυτοποίηση, και εξακολουθεί να ανησυχεί σοβαρά επειδή οι γεωγραφικές διαφορές όσον αφορά την πρόσβαση σε ευρυζωνικές υπηρεσίες υψηλής ταχύτητας αποτελούν εμπόδιο για την επίτευξη της ψηφιακής ενιαίας αγοράς ⁽¹⁾. Ο νησιωτικός χαρακτήρας συνιστά δυσμενή γεωγραφικό παράγοντα, λόγω της ανάγκης υποθαλάσσιων καλωδίων, που κοστίζουν περισσότερο·
8. επαναλαμβάνει, στο πλαίσιο αυτό, το αίτημά της τα σχέδια ανάπτυξης ευρυζωνικών δικτύων να αναγνωριστούν ως αποστολές υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ⁽²⁾·
9. επιβεβαιώνει ότι οι ευρωπαϊκές τοπικές και περιφερειακές αρχές επιθυμούν να αναπτύξουν την ανταλλαγή δεδομένων, αλλά και να κοινοποιούν τα πρότυπα ΤΠΕ που απαιτούνται για να καλύψουν τις ανάγκες τους σε σχέση με την ανάπτυξη της δημόσιας υπηρεσίας ⁽³⁾·

⁽¹⁾ CdR 104/2010, CdR 65/2011, CdR 3597/2013, CdR 2646/2015 και CdR 4165/2014.

⁽²⁾ CdR 2646/2015.

⁽³⁾ CdR 626/2012.

10. καλεί την Επιτροπή να εξασφαλίσει ότι οι αρμόδιοι εθνικοί φορείς κάθε κράτους μέλους λαμβάνουν επαρκή μέτρα για την προώθηση ανοικτών δεδομένων για υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους και, γενικότερα, μέτρα που να αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της ανταλλαγής δεδομένων, διότι διαφορετικά υπάρχει μεγάλος κίνδυνος να αυξηθούν με ταχείς ρυθμούς οι διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Η κατάσταση αυτή θα αντικατοπτριστεί πολύ γρήγορα στη δράση των τοπικών και περιφερειακών αρχών·

11. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι αναμένεται από όλες οι οργανώσεις —μεγάλες και μικρές, δημόσιες και ιδιωτικές— να διαχειρίζονται κατάλληλα τους κινδύνους ασφάλειας στον κυβερνοχώρο και, όπου είναι αναγκαίο, να είναι σε θέση να αποδεικνύουν ότι το κάνουν με επιτυχία, και ζητεί να εκπονήσουν μέτρα προκειμένου να βοηθήσουν στην ανάπτυξη τεχνογνωσίας για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο σε όλα τα ενδεδειγμένα επίπεδα ⁽⁴⁾·

12. υπογραμμίζει γενικότερα ότι, για την άντληση των πολλαπλών οφελών της ψηφιακής ενιαίας αγοράς, απαιτείται ειδικευμένο εργατικό δυναμικό που θα την υλοποιήσει. Επιδιοκίμαζει συνεπώς τις προτάσεις που υπέβαλε η Επιτροπή στο νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη, που εξέδωσε προσφάτως, με σκοπό να δοθεί έμφαση στις επενδύσεις στην ψηφιακή εκπαίδευση και κατάρτιση, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι πολίτες θα διαθέτουν τα αναγκαία προσόντα για την ψηφιακή μετάβαση·

Διαλειτουργικότητα

13. σημειώνει ότι κοινός παρονομαστής των δύο ανακοινώσεων στις οποίες αναφέρεται η παρούσα γνωμοδότηση είναι η έλλειψη διαλειτουργικότητας σε πολλούς διαφορετικούς τομείς, με αποτέλεσμα οι ερευνητές, η βιομηχανία, οι δημόσιες αρχές και οι φορείς χάραξης πολιτικής να μην έχουν πρόσβαση στις απαραίτητες πληροφορίες·

14. επισημαίνει ότι το μεγαλύτερο εμπόδιο στη διαλειτουργικότητα, τόσο σε σχέση με την ανταλλαγή δεδομένων όσο, για παράδειγμα, και σε σχέση με τις διασυνοριακές ψηφιακές υπηρεσίες, είναι συνήθως η έλλειψη τυποποιημένης αρχιτεκτονικής δεδομένων ⁽⁵⁾·

15. προτείνει, πέρα από τα ελάχιστα πρότυπα και τα απλά μεταδεδομένα που περιγράφονται στην ανακοίνωση, να εξεταστεί το ενδεχόμενο, για παράδειγμα, καθορισμού ευρωπαϊκών βασικών δεδομένων (master data) για τις διασυνοριακές υπηρεσίες·

Τυποποίηση

16. συμφωνεί με την προσέγγιση της Επιτροπής ότι η τρέχουσα ανάπτυξη απαιτεί συμπράξεις των διαφόρων τομέων όσον αφορά την τυποποίηση, και αναφέρει, για παράδειγμα, την ηλεκτρονική υγεία, όπου η προσθήκη της ευθύνης των ανθρώπων για τη δική τους υγεία απαιτεί μια ευρύτερη προοπτική ⁽⁶⁾·

17. σημειώνει ότι η ηλεκτρονική υγεία, τα συστήματα μεταφορών, η έξυπνη ενέργεια, καθώς και μια πιο φιλική προς το περιβάλλον τεχνολογία μεταποίησης, που προβάλλει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της ως σημαντικά παραδείγματα, έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις δραστηριότητες των τοπικών και των περιφερειακών αρχών και η επίτευξη των στόχων προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή των εν λόγω αρχών·

18. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι οι προτεραιότητες πρέπει να υπόκεινται σε τακτική επανεξέταση, επειδή οι ανάγκες τυποποίησης αλλάζουν πολύ γρήγορα, για παράδειγμα, λόγω της συνεχούς εμφάνισης νέων καινοτομιών στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας·

19. θεωρεί σημαντικό το γεγονός ότι στην ευρωπαϊκή τυποποίηση μπορούν να χρησιμοποιηθούν μεγάλης κλίμακας καινοτομίες που συνδέονται με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και υποστηρίζει τις προσπάθειες της Επιτροπής να διευκρινιστούν βασικά στοιχεία μιας δίκαιης, αποτελεσματικής και εφαρμόσιμης μεθοδολογίας αδειοδότησης στη βάση των αρχών FRAND (Fair, Reasonable and Non-Discriminatory — δίκαιες, εύλογες και χωρίς διακρίσεις)·

20. σημειώνει ότι οι ευρωπαϊκές περιφερειακές και τοπικές αρχές χρησιμοποιούν ήδη σε μεγάλο βαθμό λογισμικό ανοικτής πηγής. Για να συνεχιστεί αυτή η θετική εξέλιξη, η Επιτροπή θα πρέπει να διευκρινίσει ειδικότερα, τη σχέση μεταξύ των όρων ανοικτής πηγής και των όρων FRAND·

21. επισημαίνει ότι, παράλληλα με την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής και διεθνούς επίσημης τυποποίησης, απαιτούνται μέτρα για την υποστήριξη των τεχνικών προδιαγραφών ΤΠΕ που έχουν αναπτυχθεί από άλλους οργανισμούς τυποποίησης και των ευρέως αποδεκτών ορθών πρακτικών που χρησιμοποιούνται συχνότερα·

⁽⁴⁾ CdR 1646/2013.

⁽⁵⁾ CdR 5514/2014.

⁽⁶⁾ CdR 5514/2014.

22. θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν διαδικασίες που να εξασφαλίζουν ότι οι ανάγκες των τελικών χρηστών των προτύπων, τόσο των επιχειρήσεων όσο και του δημόσιου τομέα, είναι γνωστές κατά την εκπόνηση των σχεδίων τυποποίησης·

23. υποστηρίζει θερμά την πρόταση της Επιτροπής να προωθήσει τη μεγαλύτερη συμμετοχή των Ευρωπαίων εμπειρογνομόνων στον τομέα της τεχνολογίας της πληροφορίας και της επικοινωνίας στη διεθνή τυποποίηση, επειδή οι ενιαίες διεθνείς διαδικασίες είναι ζωτικής σημασίας για την υλοποίηση των στόχων ψηφιοποίησης της Ευρώπης αλλά και για τον τομέα της βιομηχανικής ανάπτυξης·

24. παρατηρεί ότι έχουν ήδη παρέλθει αρκετά χρόνια από τη δημοσίευση του ευρωπαϊκού πλαισίου διαλειτουργικότητας για τις ευρωπαϊκές δημόσιες υπηρεσίες και επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να επικαιροποιήσει τις αρχές που περιέχονται σε αυτό, ελπίζοντας ότι θα είναι δυνατό να ληφθεί επίσης υπόψη το δυναμικό του διαδικτύου των πραγμάτων στη διαδικασία αυτή ⁽⁷⁾·

Ευρωπαϊκό υπολογιστικό νέφος

25. θεωρεί ταχεία την εξέλιξη των υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους στην Ευρώπη. Σύμφωνα με την έρευνα της Επιτροπής, αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση της ευρωπαϊκής αγοράς για υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους από τα 9,5 δισεκατ. ευρώ το 2013 στα 44,8 δισεκατ. έως το 2020, στοιχείο που σημαίνει πενταπλάσια αύξηση σε σχέση με το 2013 ⁽⁸⁾. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat του τέλους του 2014 ⁽⁹⁾:

α. 19 % των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων χρησιμοποίησαν υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους το 2014 κυρίως για τη συντήρηση συστημάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και την αποθήκευση αρχείων σε ηλεκτρονική μορφή·

β. 46 % από τις επιχειρήσεις αυτές χρησιμοποίησαν προηγμένες υπηρεσίες του υπολογιστικού νέφους που συνδέονται με εφαρμογές οικονομικού και λογιστικού λογισμικού, με τη διαχείριση των σχέσεων με τους πελάτες και με τη χρήση της υπολογιστικής ισχύος που χρειάζεται για επαγγελματικές εφαρμογές·

γ. τέσσερις από τις δέκα επιχειρήσεις (39 %) που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους αναφέρουν τον κίνδυνο παραβίασης της ασφάλειας των δεδομένων ως τον κύριο λόγο για τον περιορισμό της χρήσης των υπηρεσιών αυτών·

δ. παρόμοιος αριθμός επιχειρήσεων που δεν χρησιμοποιούν το υπολογιστικό νέφος (42 %), εξηγεί ότι η ανεπαρκής γνώση είναι ο κύριος λόγος για τον οποίο δεν χρησιμοποιούν υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους·

26. υπογραμμίζει, υπό το φως των ανωτέρω, την ανάγκη σαφούς πολιτικής δέσμευσης για τη χρηματοδότηση ερευνητικών υποδομών νέφους προκειμένου να αξιοποιηθεί πλήρως το τεράστιο δυναμικό του υπολογιστικού νέφους·

27. επισημαίνει ότι οι υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους βασίζονται στην εμπιστοσύνη, και ότι η απόκτηση και η διατήρηση της εμπιστοσύνης απαιτεί να δοθεί μεγάλη προσοχή στην ασφάλεια των πληροφοριών και την προστασία της ιδιωτικής ζωής·

28. ελπίζει ότι θα ληφθούν υπόψη οι δυνατότητες των υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους ανοικτής πηγής στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης·

29. τονίζει τη σημασία των συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την ανάπτυξη του υπολογιστικού νέφους ανοικτής πηγής και επαναλαμβάνει τη θέση που είχε εκφράσει και παλαιότερα ότι τα υπολογιστικά νέφη που υπάρχουν ήδη ή είναι υπό ανάπτυξη σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο θα πρέπει να καταστούν διασυνδεδεμένα και διαλειτουργικά μέσω ευρωπαϊκών λύσεων ⁽¹⁰⁾·

30. σημειώνει ότι η ευρεία χρήση των δεδομένων και άλλου υλικού που παρέχεται με το υπολογιστικό νέφος προϋποθέτει την επίλυση των ζητημάτων που αφορούν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ⁽¹¹⁾·

Ανταλλαγή δεδομένων

31. προτρέπει την Επιτροπή να στηρίξει την αυξημένη ανταλλαγή των ευρωπαϊκών δεδομένων στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής. Την καλεί δε να παρουσιάσει μια γενική επισκόπηση σχετικά με το πού μπορούν να αναζητηθούν τα συναφή δεδομένα με αποκεντρωμένο τρόπο, έτσι ώστε οι πληροφορίες να καθίστανται προσβάσιμες·

⁽⁷⁾ Βλέπε CdR 10/2009, CdR 5514/2014, παράρτημα 2 της ανακοίνωσης της Επιτροπής COM(2010) 744 final, και ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2016) 179 final.

⁽⁸⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/final-report-study-smart-20130043-uptake-cloud-europe>

⁽⁹⁾ «Υπολογιστικό νέφος — στατιστικές για τη χρήση του από επιχειρήσεις» (Eurostat, Νοέμβριος 2014): http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Cloud_computing_-_statistics_on_the_use_by_enterprises

⁽¹⁰⁾ CdR 1673/2012.

⁽¹¹⁾ CdR 2646/2015.

32. επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να προτείνει την ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ελεύθερη ροή δεδομένων με στόχο την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση ⁽¹²⁾.

33. τονίζει η χρήση τυποποιημένων στοιχείων θα μειώσει τον σημερινό κατακερματισμό μεταξύ ερευνητών, επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών, καθώς και εντός αυτών των ομάδων, και ως εκ τούτου θα συμβάλει στην προώθηση πολλών στόχων της ψηφιακής ενιαίας αγοράς·

34. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι σήμερα η ανταλλαγή δεδομένων συναντά εμπόδια και καλεί την Επιτροπή να διαδραματίσει πιο ενεργό ρόλο στη διάδοση των πλεονεκτημάτων από την ανταλλαγή δεδομένων ⁽¹³⁾.

35. επισημαίνει ότι η ανταλλαγή δεδομένων παρέχει σημαντικά οφέλη στις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Κατά την ανταλλαγή δεδομένων ο κάτοχός τους δεν χάνει τίποτα, αλλά αντιθέτως η ανταλλαγή αυξάνει την αξία των δεδομένων. Το άνοιγμα των κρατικών πληροφοριών αυξάνει τη δημοκρατία και παρέχει νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες. Η ανταλλαγή δεδομένων περιορίζει επίσης την ανάγκη για ειδικές και συχνά δαπανηρές αιτήσεις δεδομένων·

36. επισημαίνει ότι, αν οι πολίτες έχουν ευρύτερη πρόσβαση στα προσωπικά δεδομένα υγείας τους σε απευθείας σύνδεση, αυτό θα αυξήσει την ευθύνη που λαμβάνουν για τη δική τους υγεία, και ελπίζει ότι θα αυξηθούν οι ευκαιρίες για τους πολίτες να χρησιμοποιούν τα δεδομένα τους και σε άλλους τομείς της δημόσιας διοίκησης·

37. σημειώνει ότι προκειμένου να υπάρξει όφελος από το ευρωπαϊκό ανοικτό υπολογιστικό νέφος της επιστήμης, η δημόσια διοίκηση και ειδικότερα οι ΜΜΕ χρειάζονται εργαλεία για την ανάλυση των δεδομένων, κυρίως των μαζικών δεδομένων·

38. υποστηρίζει τις προσπάθειες της Επιτροπής να ενισχύσει τους δεσμούς στην ευρωπαϊκή κοινότητα δεδομένων μεταξύ άλλων μέσω της σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για τα μαζικά δεδομένα στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαίσου «Ορίζοντας 2020» και προτρέπει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, ανάλογα με τις δυνατότητές τους, να συμμετάσχουν σε αυτή τη συνεργασία·

39. πιστεύει ότι το ευρωπαϊκό ανοικτό υπολογιστικό νέφος της επιστήμης, το οποίο ενσωματώνει τα δεδομένα των ερευνητών, της δημόσιας διοίκησης και των επιχειρήσεων, θα μπορούσε με τη χρήση μεθόδων επεξεργασίας μαζικών δεδομένων να διευκολύνει, για παράδειγμα, τον χειρισμό θεμάτων αστικής πολιτικής, που συχνά είναι πολυδιάστατα και σύνθετα·

Το διαδίκτυο των πραγμάτων

40. επιβεβαιώνει τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει το ευρωπαϊκό υπολογιστικό νέφος και για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος χάρη στην αποθήκευση εγγράφων, πληροφοριών ή δεδομένων σε ψηφιακή μορφή. Πέραν του ότι διευκολύνεται η αποθήκευση των διαφόρων αρχείων, καθώς και η πρόσβαση σε αυτά, η μη εκτύπωσή τους συμβάλλει στην ελαχιστοποίηση της χρήσης χαρτιού και, με τον τρόπο αυτό, στην προστασία του περιβάλλοντος·

41. σημειώνει με ικανοποίηση ότι το διαδίκτυο των πραγμάτων είναι μία από τις προτεραιότητες τυποποίησης στην παρουσίαση της Επιτροπής, εφόσον στο μέλλον θα έχει σημαντικό θετικό αντίκτυπο στην ποιότητα των υπηρεσιών και της παραγωγικότητας των δράσεων για τις οποίες είναι υπεύθυνες οι τοπικές και περιφερειακές αρχές. Σύμφωνα με μελέτη της Επιτροπής ⁽¹⁴⁾, η αξία του διαδικτύου των πραγμάτων αναμένεται να έχει υπερβεί το ένα τρισεκατ. ευρώ έως το 2020·

42. ζητεί από την Επιτροπή να λάβει περισσότερο υπόψη τις μεγάλες δυνατότητες του διαδικτύου των πραγμάτων στα προγράμματά της που αφορούν την ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης·

43. θεωρεί ότι το διαδίκτυο των πραγμάτων, το οποίο συνδέεται με τον ορισμό των προτύπων για τις δημόσιες συμβάσεις εξυπηρετεί περιφερειακές και τοπικές ανάγκες και μπορεί να αποτελέσει σημαντικό πλεονέκτημα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας·

44. επισημαίνει, ωστόσο, ότι το διαδίκτυο των πραγμάτων μόλις τώρα αρχίζει να διαμορφώνεται και ότι, όπως και τα πρότυπα, χρειάζεται καινοτόμο πειραματισμό, η χρηματοδότηση του οποίου θα πρέπει να είναι μία από τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

⁽¹²⁾ COM(2015) 192.

⁽¹³⁾ CdR 4165/2014.

⁽¹⁴⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/definition-research-and-innovation-policy-leveraging-cloud-computing-and-iot-combination>

45. διαπιστώνει ότι διάφορες αναλύσεις καταδεικνύουν ότι πολλές τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν ελλιπή ενημέρωση σχετικά με τα πλεονεκτήματα του διαδικτύου των πραγμάτων, ιδίως στον τομέα της υγείας, της ενεργειακής απόδοσης, του περιβάλλοντος, της ασφάλειας, της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, καθώς και των έξυπνων μεταφορών, και ελπίζει η Επιτροπή να λάβει μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει την ανταλλαγή γνώσεων και την καλύτερη τεκμηρίωση σε αυτόν τον τομέα και να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις και τις ευκαιρίες που συνδέονται με το διαδίκτυο των πραγμάτων, την πρωτοβουλία «Έξυπνες πόλεις» (Smart Cities) και τα ανοικτά δεδομένα (Open Data).

46. τονίζει ότι συνδέονται και οι πέντε προτεραιότητες που επελέγησαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την τυποποίηση, αλλά υπάρχει στενή αλληλεξάρτηση του διαδικτύου των πραγμάτων με τα δίκτυα επικοινωνίας 5G. Εάν τα δίκτυα επικοινωνίας 5G δεν έχουν συνολική γεωγραφική κάλυψη, το διαδίκτυο των πραγμάτων δεν θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί με τον ίδιο τρόπο σε όλες τις περιφέρειες της Ευρώπης.

Βρυξέλλες, 11 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Σχέδιο δράσης για τον ΦΠΑ — Προς έναν ενιαίο χώρο ΦΠΑ στην ΕΕ»

(2017/C 088/08)

Εισηγητής: Dainis Turlais (LV/ALDE), Δημοτικός σύμβουλος του Δήμου Ρίγας

Έγγραφο αναφοράς: Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με ένα σχέδιο δράσης για τον ΦΠΑ «Προς έναν ενιαίο χώρο ΦΠΑ στην ΕΕ — Η ώρα των αποφάσεων»

COM(2016) 148 final

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Εισαγωγή

1. εκφράζει την ικανοποίησή της για το σχέδιο δράσης της Επιτροπής, το οποίο υποδεικνύει την πορεία που θα πρέπει να ακολουθηθεί ώστε έως το 2017 να έχει προταθεί η δημιουργία ενός ενιαίου χώρου Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) εντός της ΕΕ·
2. αναγνωρίζει ότι το σύστημα ΦΠΑ αποτελεί καθοριστικής σημασίας στοιχείο της ενιαίας αγοράς και ότι θα πρέπει να μεταρρυθμιστεί ώστε να καταστεί απλούστερο, δικαιότερο, αποτελεσματικότερο και λιγότερο ευάλωτο στην απάτη, προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, να μειωθούν οι διακρίσεις μεταξύ καταναλωτών και να βελτιστοποιηθεί η εισπραξία των εσόδων·
3. διαπιστώνει ότι ένας ενιαίος χώρος ΦΠΑ εντός της Ένωσης μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, δεδομένου ότι, σε ορισμένα κράτη μέλη, είναι αρμόδιοι για την είσπραξη του εν λόγω φόρου και ότι η ανακατανομή των εσόδων του ΦΠΑ κατέχει κεντρικό ρόλο στην εφαρμογή μηχανισμών δημοσιονομικής εξισορρόπησης υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης· ωστόσο, τα συστήματα των κρατών μελών εθνικής ανακατανομής των εσόδων ΦΠΑ δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της ΕΕ·
4. υπενθυμίζει ότι ο ΦΠΑ είναι επίσης μια σημαντική πηγή εσόδων για τους ίδιους πόρους της ΕΕ, καθώς το 2014 ανερχόταν σε 17,6 δισεκατ. ευρώ, δηλαδή στο 12,3 % των συνολικών εσόδων της ΕΕ·
5. υποστηρίζει τον στόχο της Επιτροπής να αντιμετωπιστούν οι περιπτώσεις απάτης: ο τεράστιος όγκος των περιπτώσεων απάτης καταδεικνύει τις αδυναμίες του τρέχοντος συστήματος, κάθε χρόνο γίνεται δε ατία σημαντικών απωλειών εσόδων για τα κράτη μέλη· η εκτιμώμενη ζημία για την ΕΕ είναι 170 εκατ. ευρώ ετησίως. Αυτό έχει αρνητικό αντίκτυπο στους προϋπολογισμούς του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένων των προϋπολογισμών των τοπικών και των περιφερειακών αρχών σε ορισμένα κράτη μέλη, καθώς και στη δυνατότητά του να παρέχει υπηρεσίες υψηλής ποιότητας· εν προκειμένω καλεί τα κράτη μέλη να συγκεντρώνουν και να κοινοποιούν στατιστικές σχετικά με τη διασυνοριακή απάτη στον τομέα του ΦΠΑ·
6. επισημαίνει ότι ο κατακερματισμός και η πολυπλοκότητα του συστήματος ΦΠΑ συνεπάγονται σημαντικό κόστος συμμόρφωσης για τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με το διασυνοριακό εμπόριο. Οι δαπάνες αυτές είναι υπερβολικά υψηλές για τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις, που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας και της απασχόλησης στο περιφερειακό επίπεδο. Σημειώνει ότι το σχέδιο δράσης για τον ΦΠΑ θα πρέπει επίσης να οδηγήσει σε απλούστευση για τις νόμιμες επιχειρήσεις που ασχολούνται με το διασυνοριακό εμπόριο. Το σύστημα του ΦΠΑ δεν πρέπει να επιβάλει αδικαιολόγητα εμπόδια στο διασυνοριακό εμπόριο·
7. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι οι διαφορές που υφίστανται όσον αφορά τα συστήματα ΦΠΑ και τον καθορισμό των αντίστοιχων συντελεστών πλήττουν ιδιαίτερα τις παραμεθόριες περιοχές και τις δραστηριότητες των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σε αυτές τις περιοχές. Είναι συνεπώς σκόπιμο να εκτιμηθεί ο εδαφικός αντίκτυπος των προτάσεων που επιτρέπουν την εισαγωγή μεγαλύτερης ευελιξίας ως προς τον καθορισμό των συντελεστών ΦΠΑ·
8. διαπιστώνει ότι η οδηγία για τον ΦΠΑ περιλαμβάνει διατάξεις σχετικές με τους συντελεστές ΦΠΑ με τις οποίες επιδιώκεται η προστασία της ενιαίας αγοράς και η πρόληψη περιπτώσεων στρέβλωσης του ανταγωνισμού· θεωρεί ότι οι αρχές αυτές είναι ουσιαστικής σημασίας και ότι πρέπει να εξεταστούν προσεκτικά όλες οι προτάσεις που αποσκοπούν στο να αναγνωριστεί στα κράτη μέλη μεγαλύτερο περιθώριο ελευθερίας όσον αφορά τον καθορισμό των συντελεστών ΦΠΑ, ώστε να μπορούν να εξακριβώνουν ποιες είναι οι επιπτώσεις τους στην ενιαία αγορά και στον ανταγωνισμό·

9. στηρίζει οποιαδήποτε μεταρρύθμιση του συστήματος ΦΠΑ θα ενίσχυε τα θεμέλια της ανάπτυξης, της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης, δηλαδή την ψηφιακή και κινητή οικονομία, καθώς και νέα επιχειρηματικά μοντέλα και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών. Σε αυτό το πλαίσιο, χαιρετίζει την πρόταση της Επιτροπής να επεκτείνει την υπηρεσία μιας στάσης στον τομέα του ΦΠΑ για τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες παροχής αγαθών, με βάση ένα πιλοτικό πρόγραμμα που αποσκοπεί στη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των φορολογικών διοικήσεων και των επιχειρήσεων που ασκούν εμπορική δραστηριότητα στον τομέα των ηλεκτρονικών προϊόντων·

10. θεωρεί ότι η αποδοτικότητα στον τομέα της φορολογικής διοίκησης ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών: η συνεργασία και η εμπιστοσύνη μεταξύ των φορολογικών υπηρεσιών είναι ανεπαρκείς. Είναι της γνώμης ότι, εάν προκύπτουν περιπτώσεις απάτης ως προς τον ΦΠΑ, οι τράπεζες θα πρέπει να συνεργάζονται πλήρως με τις φορολογικές αρχές, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων·

11. συνιστά να εξεταστούν οι βέλτιστες πρακτικές των κρατών μελών που συνίστανται στη διάθεση μέρους των εσόδων από τον ΦΠΑ στις τοπικές και περιφερειακές αρχές —ή, εναλλακτικά, στην ανάθεση στους ΟΤΑ της αρμοδιότητας για την είσπραξη του φόρου·

12. ζητά να συμπεριληφθούν στις διαβουλεύσεις σχετικά με οποιαδήποτε τροποποίηση του συστήματος του ΦΠΑ, οι εκπρόσωποι των περιφερειακών και των τοπικών αρχών σε εθνικό επίπεδο και η ΕτΠ σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δεδομένου ότι οι σχετικές αποφάσεις έχουν άμεσες συνέπειες για την ευημερία του πληθυσμού, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τα έσοδα των δημόσιων αρχών·

Ενιαίος χώρος ΦΠΑ στην Ένωση

13. καλεί την Επιτροπή, κατά την εξέταση της αρχής με βάση την οποία οι καταβολές του ΦΠΑ για τις διασυνοριακές συναλλαγές υπόκεινται στις ίδιες απαιτήσεις με εκείνες που ισχύουν για τις εθνικές συναλλαγές, να ληφθούν ιδίως υπόψη οι επιπτώσεις της στις ΜΜΕ εάν, ταυτόχρονα, διατηρηθούν οι διαφορετικοί συντελεστές ΦΠΑ·

14. συμμερίζεται την άποψη ότι το νέο σύστημα θα πρέπει να βασίζεται στην «αρχή του προορισμού» και να προβλέπει ότι, για τις πωλήσεις σε πελάτη εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ, ο ΦΠΑ θα επιβάλλεται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας που προμηθεύει τα αγαθά και με τον συντελεστή που εφαρμόζεται στη χώρα προορισμού, καθώς και ότι τα έσοδα ΦΠΑ του κράτους που τα εισέπραξε θα διαβιβάζονται στις αρμόδιες αρχές του κράτους κατανάλωσης·

15. εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόθεση να εξασφαλιστεί ότι οι επιχειρήσεις που θα πραγματοποιούν τις εμπορικές συναλλαγές στο εσωτερικό της ενιαίας αγοράς θα είναι σε θέση να ρυθμίζουν όλα τα θέματα που συνδέονται με τον ΦΠΑ ενώπιον των αρμόδιων αρχών της χώρας προέλευσής τους και ότι δεν θα υποχρεούνται να εγγράφονται στο μητρώο ΦΠΑ, να υποβάλλουν δηλώσεις και να καταβάλλουν τέλη σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ στα οποία διεξάγουν εμπορικές συναλλαγές. Αυτές οι απλοποιήσεις δεν πρέπει να προκαλέσουν κίνδυνο απώλειας εσόδων από τον ΦΠΑ ούτε να επηρεάσουν τη δημοσιονομική κυριαρχία των κρατών μελών·

16. είναι της γνώμης ότι το σχέδιο δράσης της Επιτροπής είναι φιλόδοξο και ότι θα χρειαστεί μεγάλο χρονικό διάστημα για την εφαρμογή του, και ως εκ τούτου τάσσεται υπέρ της αρχής της σταδιακής υλοποίησής του·

17. καλεί επίμονα την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για την αύξηση της αποτελεσματικότητας της φορολογίας και την καταπολέμηση της απάτης, ώστε να μειωθούν τα ποσά ΦΠΑ που δεν εισπράττονται από τα κράτη μέλη. Μέτρα αυτού του είδους μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στις προσπάθειες οικοδόμησης εμπιστοσύνης έναντι των φορολογικών διοικήσεων και στην αποτελεσματική συνεργασία, η οποία είναι απαραίτητη για την καλή λειτουργία του νέου συστήματος: τονίζει ότι η εισαγωγή νέων εργαλείων υποβολής εκθέσεων και ελέγχου δεν θα πρέπει να επιβαρύνει υπερβολικά τις επιχειρήσεις, ιδίως τις ΜΜΕ·

18. καλεί τα κράτη μέλη να λάβουν συγκεκριμένες αποφάσεις όσον αφορά τη ρύθμιση σχετικά με τον ΦΠΑ στην ΕΕ, ιδίως για να εξαιληθούν οι διαφορές που παρατηρούνται σήμερα μεταξύ των μεμονωμένων κρατών μελών όσον αφορά τις παρεκκλίσεις που χορηγούνται δυνάμει της οδηγίας ΦΠΑ και για να ενθαρρυνθεί η εφαρμογή της από κάθε κράτος μέλος·

19. επισημαίνει ότι η Επιτροπή, όταν υποβάλλει προτάσεις για την αύξηση της αποτελεσματικότητας της φορολογικής διοίκησης, οφείλει να σέβεται τις αρμοδιότητες των εθνικών ή/και περιφερειακών διοικήσεων·

20. ενθαρρύνει μια πιο αποτελεσματική χρήση των εργαλείων της τεχνολογίας πληροφοριών, που θα αξιοποιεί όλα τα ηλεκτρονικά δεδομένα που είναι διαθέσιμα για την καταπολέμηση της απάτης και, παράλληλα, θα διασφαλίζει την προστασία των δεδομένων·

21. υπογραμμίζει ότι, ενώπιον των συστημάτων αντιστροφής ή διαχωρισμού των πληρωμών του ΦΠΑ ⁽¹⁾ που έχουν καθιερωθεί σε αρκετές χώρες, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη του κοινού ώστε να πεισθεί ότι ο ΦΠΑ που καταβάλλεται καταλήγει όντως στον εθνικό, περιφερειακό ή εθνικό προϋπολογισμό, δεδομένου ότι οι πολίτες συγκαταλέγονται στις βασικές πραγματικές πηγές εσόδων από τον ΦΠΑ. Συνιστά να εξεταστεί η δυνατότητα θέσπισης ενός εθελοντικού συστήματος ηλεκτρονικής πληρωμής το οποίο θα μετέφερε τον ΦΠΑ των αγορών των πολιτών στον προϋπολογισμό της αρμόδιας αρχής και το ποσό των αγορών εκτός ΦΠΑ, όπως συμβαίνει σήμερα, στον λογαριασμό του εκάστοτε πωλητή·

Συντελεστές ΦΠΑ

22. τονίζει ότι δεν υπάρχουν επαρκείς αποδείξεις ότι η μη επιβολή ΦΠΑ σε ορισμένα είδη δραστηριοτήτων οργανισμών του δημόσιου τομέα, σε δραστηριότητες διαδημοτικών συμπράξεων ή σε δραστηριότητες που θεωρούνται δημόσιου συμφέροντος οδηγεί σε στρέβλωση του ανταγωνισμού. Η μη υπαγωγή δημόσιων φορέων στον ΦΠΑ εξαρτάται από κριτήρια αντικειμενικά και εναρμονισμένα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι από τη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών·

23. ζητεί να ληφθούν υπόψη τα συμφέροντα των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην έκθεση εκτίμησης του αντίκτυπου που η Επιτροπή θα υποβάλει το 2017 και θεωρεί ότι, στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να αποσαφηνιστεί η έννοια των «(σημαντικών) στρεβλώσεων των όρων του ανταγωνισμού», με βάση τη διαβούλευση με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές·

24. θεωρεί ότι επείγει να εξασφαλιστεί ότι θα δοθεί σε όλα τα κράτη μέλη η δυνατότητα εφαρμογής όλων των παρεκκλίσεων που θεσπίστηκαν στο παρελθόν σε κάθε κράτος μέλος·

25. ζητεί να μειωθεί ο συντελεστής ΦΠΑ για τα σχολικά κτίρια στο 6 %·

26. τονίζει ότι ο υφιστάμενος κατάλογος των μειωμένων συντελεστών είναι ιδιαίτερα αδιαφανής και δεν υπακούει σε σαφώς καθορισμένη λογική, ως εκ τούτου, εκφράζει τη λύπη της που η Επιτροπή δεν προέβη σε πλήρη και διαφανή καταγραφή των μειωμένων συντελεστών που έχουν εγκριθεί. Πιστεύει ότι πρέπει να αναθεωρηθεί ο κατάλογος των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ, αφού ληφθούν υπόψη οι τεχνολογικές, οικονομικές και άλλες εξελίξεις και οι στρεβλώσεις που οφείλονται στο γεγονός ότι υφίστανται διαφορετικοί συντελεστές ΦΠΑ για ομοειδή αγαθά και υπηρεσίες. Η εν λόγω αναθεώρηση θα πρέπει να καταλήξει στη μεγαλύτερη δυνατή εναρμόνιση, ώστε να αποφευχθούν, για τις ΜΜΕ, οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά·

27. εκτιμά, άλλωστε, ότι για τους φορείς που αναπτύσσουν δραστηριότητες κοινής ωφέλειας ενδέχεται να είναι πιο συμφέρον να είναι πιο συμφέρον να αφαιρούν εκ των υστέρων τον ΦΠΑ παρά να μην υπόκεινται σε αυτόν εκ των προτέρων·

28. είναι της γνώμης ότι η επιλογή 1 (επέκταση και τακτική επανεξέταση του καταλόγου αγαθών και υπηρεσιών που είναι επιλέξιμα για εφαρμογή μειωμένων συντελεστών) είναι πιθανό να ενέχει λιγότερο σημαντικούς κινδύνους από ό,τι η επιλογή 2 (κατάργηση του καταλόγου των αγαθών και υπηρεσιών που είναι επιλέξιμα για την εφαρμογή μειωμένου συντελεστή)·

29. φρονεί ότι η παραχώρηση μεγαλύτερου περιθωρίου χειρισμού στα κράτη μέλη όσον αφορά τον καθορισμό των συντελεστών θα οδηγήσει, αναπόφευκτα, σε αύξηση της ποικιλομορφίας των εν λόγω συντελεστών, πράγμα που ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα τη στρέβλωση της ενιαίας αγοράς και την επιβολή επιβαρύνσεων στις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα στις ΜΜΕ· προτείνει να προβεί η Επιτροπή σε πλήρη σχετική ανάλυση προκειμένου να μελετηθούν οι επιπτώσεις αυτών των προτάσεων στον ανταγωνισμό και στις διοικητικές υποχρεώσεις των επιχειρήσεων, καθώς και ο εδαφικός αντίκτυπός τους, ιδιαίτερα στις παραμεθόριες περιοχές·

30. σημειώνει ότι στην ανακοίνωση αναφέρονται, επίσης, άλλα έξοδα και ελλείψεις που συνδέονται με την εκχώρηση στα κράτη μέλη των αρμοδιοτήτων που συνδέονται με τη μείωση των συντελεστών, κυρίως δε ο κίνδυνος μείωσης της αποδοτικότητας του ΦΠΑ και αύξησης της πολυπλοκότητάς του, καθώς και αύξησης του κόστους και δημιουργίας ανασφάλειας δικαίου για τις επιχειρήσεις· θεωρεί ότι ο κίνδυνος αυτός πρέπει να εξεταστεί διεξοδικά·

31. υποστηρίζει, σε συνέχεια της γνωμοδότησης σχετικά με τα απορρίμματα τροφίμων (του Ιουνίου 2016), την πρόταση οι λιανοπωλητές μεγάλης κλίμακας να έχουν το δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σε περίπτωση δωρεάς απούλητων τροφίμων·

⁽¹⁾ Για παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε το αίτημα της Ιταλίας να καθιερωθεί ένα σύστημα διαχωρισμού των πληρωμών ΦΠΑ για τις δημόσιες διοικήσεις οι οποίες υπόκεινται στον ΦΠΑ. Όταν οι δημόσιες αρχές καταρτίζουν ένα τιμολόγιο για αγαθά ή υπηρεσίες, ένα μέρος του ΦΠΑ καταβάλλεται απευθείας στο Δημόσιο Ταμείο. Το σύστημα αυτό ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2015 έως την 31η Δεκεμβρίου 2017, ημερομηνία κατά την οποία προβλέπεται να αντικατασταθεί εξολοκλήρου από ένα σύστημα ηλεκτρονικής τιμολόγησης της δημόσιας διοίκησης. Σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, η Ιταλία χάνει κάθε χρόνο 900 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο των πληρωμών του ΦΠΑ από τις δημόσιες αρχές.

Ηλεκτρονικό εμπόριο

32. επισημαίνει ότι περίπλοκα και διαφορετικά από κράτος μέλος σε κράτος μέλος συστήματα ΦΠΑ αποτελούν ένα από τα κύρια εμπόδια που τίθενται στο ηλεκτρονικό εμπόριο· αναγνωρίζει ότι το σύστημα ΦΠΑ πρέπει να απλοποιηθεί, το δε συνακόλουθο κόστος που προκύπτει για τις ΜΜΕ να περιοριστεί, ιδίως με την κατάργηση των όρων που είναι λιγότερο ευνοϊκοί για τις επιχειρήσεις με έδρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση έναντι αυτών που ισχύουν για τους προμηθευτές τρίτων χωρών·

33. τάσσεται υπέρ της επέκτασης του μηχανισμού «υπηρεσίας μιας στάσης» που καλύπτει το εμπόριο των αγαθών και υπέρ της θέσπισης ή της αύξησης των κατώτατων ορίων ΦΠΑ για τις νεοσύστατες και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις·

34. επικροτεί την πρόταση για την κατάργηση της απαλλαγής από τον ΦΠΑ για την εισαγωγή μικροδεμάτων από τρίτες χώρες και των ελέγχων μέσω ενός ενιαίου ελέγχου των διασυνοριακών επιχειρήσεων, δεδομένου ότι οι ευρωπαϊκές ΜΜΕ σήμερα έχουν ανταγωνιστικό μειονέκτημα σε σύγκριση με τις ΜΜΕ των τρίτων χωρών·

Δέση μέτρων για τον ΦΠΑ υπέρ των ΜΜΕ

35. επισημαίνει ότι η οικονομική ανάπτυξη των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στηρίζεται στις ΜΜΕ και ότι το κόστος συμμόρφωσης με τους κανόνες ΦΠΑ είναι αναλογικά υψηλότερο γι' αυτές απ' ό,τι για τις μεγάλες επιχειρήσεις, συνεπώς οι ΜΜΕ είναι υποχρεωμένες να ασκούν δραστηριότητα υπό δυσμενείς συνθήκες ανταγωνισμού·

36. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι σε ορισμένα κράτη μέλη έχουν υιοθετηθεί μέτρα για την απλοποίηση της καταχώρισης των νέων επιχειρήσεων, με σκοπό προφανώς τη βελτίωση του περιβάλλοντος των επιχειρήσεων, αυτά, ωστόσο, καταλήγουν συχνά να ενθαρρύνουν τη δημιουργία επιχειρήσεων που έχουν τη δυνατότητα να θεσπίζουν συστήματα κυκλικής φορολογικής απάτης («carousel»)·

37. επισημαίνει ότι ο έλεγχος των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων που λειτουργούν νόμιμα εμπίπτει στην αρμοδιότητα των οικείων εθνικών οργάνων (συμπεριλαμβανομένων των φορολογικών διοικήσεων) και ότι δεν πρέπει να ανατίθεται στους αντισυμβαλλομένους, σε άλλες επιχειρήσεις, όπως έχει επανειλημμένα τονίσει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αποφάσεις σχετικά με τον ΦΠΑ·

38. συνιστά στη δέση μέτρων για τις ΜΜΕ που η Επιτροπή θα προτείνει το 2017 να περιλαμβάνονται τα δέοντα μέτρα απλούστευσης.

Βρυξέλλες, 12 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Εφαρμογή της παγκόσμιας συμφωνίας για το κλίμα: μια εδαφική προσέγγιση της COP22 στο Μαρακές»

(2017/C 088/09)

Εισηγητής: ο κ. Francesco Pigliaru (IT/PES), περιφερειάρχης Σαρδηνίας

Έγγραφο αναφοράς: Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

1. Η συμφωνία του Παρισιού αποτελεί σημαντικό επίτευγμα διότι είναι καθολική, δεσμευτική και ισορροπημένη· καθορίζει ένα παγκόσμιο σχέδιο δράσης για τη διατήρηση, κατά τη διάρκεια του 21ου αιώνα, της αύξησης της θερμοκρασίας σε επίπεδα πολύ χαμηλότερα των 2 °C, καθώς και για την περαιτέρω καταβολή προσπάθειών με στόχο τον ακόμη μεγαλύτερο περιορισμό της αύξησης σε 1,5 °C σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Είναι εξαιρετικά σημαντική διότι η διαγεγραμμένη πορεία προς την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές παρέχει αξιόπιστη καθοδήγηση στους αρμόδιους για τη λήψη αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα, προλαμβάνει τον δαπανηρό εγκλωβισμό σε επενδύσεις υψηλής κατανάλωσης άνθρακα και προσφέρει ασφάλεια και σαφείς κατευθύνσεις στις επιχειρήσεις και στους επενδυτές. Η 22η διάσκεψη των μερών της σύμβασης-πλαίσιου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC COP22) θα επιφορτιστεί να διατηρήσει τη θετική δυναμική του Παρισιού και να καταστήσει λειτουργικούς τους διάφορους μηχανισμούς που προβλέπονται από τη συμφωνία.

2. Ωστόσο, ακόμη και σε περίπτωση πλήρους εφαρμογής της συμφωνίας, οι τρέχουσες δεσμεύσεις των μερών δεν επαρκούν για την εκπλήρωση των συμφωνημένων στόχων. Θα χρειαστεί να αναληφθεί ενισχυμένη δράση από τις περιφέρειες και τους δήμους που συνδέονται στενά με τις τοπικές κοινότητες και τις εδαφικές περιοχές, ενώ τα μέρη θα πρέπει να υποβάλουν το συντομότερο δυνατόν επικαιροποιημένες συνεισφορές στο πλαίσιο του διαλόγου διευκόλυνσης, ήδη από το 2018. Όσον αφορά ειδικότερα την ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών εξακολουθεί να ενστερνίζεται την προγενέστερη θέση της σχετικά με την ανάγκη μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 50 % έως το 2030, με στόχο οι παγκόσμιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου να φτάσουν το συντομότερο δυνατόν στις ανώτατες τιμές τους και να καταρτηθούν σταδιακά ως το 2050 ή λίγο αργότερα.

3. Η ΕΕ, με το εξαιρετικά προηγμένο σύστημα πολυεπίπεδης διακυβέρνησης που διαθέτει, έχει ιδιαίτερη ευθύνη προκειμένου να επιδείξει ενιαία και φιλόδοξη ηγετική στάση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής· η ΕτΠ επιδοκιμάζει, ως εκ τούτου, την έγκαιρη επικύρωση της συμφωνίας του Παρισιού από την Ευρωπαϊκή Ένωση και καλεί τα κράτη μέλη που δεν το έχουν πράξει ήδη να την επικυρώσουν το συντομότερο δυνατό. Η ΕτΠ καλεί επίσης την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να επικαιροποιήσουν και να προσδιορίσουν το πλαίσιο για το 2030 και τον χάρτη πορείας με ορίζοντα το 2050, προκειμένου να τηρηθεί η υποχρέωση που απορρέει από τη συμφωνία για τη διαμόρφωση αναπτυξιακών στρατηγικών, σε πιο μακροπρόθεσμη βάση έως τα μέσα του αιώνα, με χαμηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου· η διαδικασία αυτή θα πρέπει να αρχίσει το συντομότερο δυνατό για να καταστήσει δυνατή τη διεξαγωγή ενδεδειγμένης συζήτησης στην οποία οι εκπρόσωποι των εθνικών, των περιφερειακών και των τοπικών αρχών, καθώς και της κοινωνίας των πολιτών και του επιχειρηματικού τομέα, θα πρέπει να έχουν ενεργό συμμετοχή.

Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση

4. Η συμφωνία του Παρισιού αναγνώρισε τη σημασία της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στο πλαίσιο της πολιτικής για το κλίμα. Η εν λόγω αρχή θα πρέπει πλέον να τεθεί σε εφαρμογή σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης με στόχο τη δημιουργία συνδεδεμένων κρίκων και την κάλυψη των υφιστάμενων κενών μεταξύ των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών πολιτικών για την κλιματική αλλαγή, σε συνδυασμό με την καθιέρωση ενισχυμένου πλαισίου διαφάνειας και τη θέσπιση των αναγκαίων μέσων όσον αφορά τη συνολική αποτίμηση, την καλύτερη κατανόηση της διαφοροποιημένης επίπτωσης της κλιματικής αλλαγής, τις απώλειες και ζημιές και τη δέουσα χρηματοδότηση για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και τη στήριξη των ικανοτήτων.

5. Ως εκ τούτου, η ΕτΠ ζητεί την περαιτέρω ανάπτυξη της «Ατζέντας δράσης Λίμας-Παρισιού» (LPAA) και της «Ζώνης μη κρατικών παραγόντων δράσης για το κλίμα» (NAZCA), της αντίστοιχης πλατφόρμας της, που θα μπορούσαν να ενσωματωθούν πλήρως στη γραμματεία της σύμβασης-πλαίσιου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC) μέσω του παγκόσμιου προγράμματος δράσης για το κλίμα που εκπόνησαν οι πρόσφατα ορισθέντες υπέρμαχοι του κλίματος⁽¹⁾. Η γραμματεία της UNFCCC θα πρέπει, με τη σειρά της, να αποτελέσει τη βάση μιας αμιγούς πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στο πλαίσιο της δράσης για το κλίμα, όπως υπογραμμίζεται επίσης στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

⁽¹⁾ <http://newsroom.unfccc.int/climate-action/global-climate-action-agenda/>

6. Ως οι σημαντικότεροι συνεισφέροντες στην LPAA και στη NAZCA, οι περιφέρειες και οι δήμοι έχουν ήδη καταδείξει τόσο το εύρος της δέσμευσής τους για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής όσο και τις δυνατότητές τους για την ανάληψη περαιτέρω δράσης. Διάφορες εθελοντικές πρωτοβουλίες, όπως το σύμφωνο των Δημάρχων της ΕΕ και το μνημόνιο συμφωνίας «Κάτω από 2 °C» («Under 2 Degrees» Memorandum of Understanding), προσδίδουν ιδιαίτερη προστιθέμενη αξία διότι τροφοδοτούν την LPAA και την NAZCA με ποσοτικά στοιχεία και έχουν υψηλότερες φιλοδοξίες από τους εθνικούς νομοθέτες. Η συμβολή των εν λόγω πρωτοβουλιών στην ενθάρρυνση της ανάληψης δράσης σε όλα τα επίπεδα θα πρέπει να αναγνωριστεί και να προαχθεί τόσο από τις υποεθνικές και τις εθνικές κυβερνήσεις όσο και από τους διακυβερνητικούς οργανισμούς. Οι προσπάθειές τους θα πρέπει να καταγράφονται και να περιλαμβάνονται στις αντίστοιχες εθνικά καθορισμένες συνεισφορές, όπως συμβαίνει ήδη για το Μεξικό για παράδειγμα. Θα πρέπει επίσης να ενισχυθούν και άλλες πρωτοβουλίες και μηχανισμοί παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων, με στόχο τη μέτρηση της μείωσης των εκπομπών και την αξιολόγηση των πολιτικών μετριασμού και προσαρμογής.

Καλύτερη ενσωμάτωση των περιφερειών και των δήμων στο πλαίσιο της UNFCCC

7. Η καλύτερη ενσωμάτωση των περιφερειών και των δήμων στη διαδικασία της UNFCCC είναι επίσης αναγκαία και θα καθιστούσε δυνατή την έγκαιρη τροφοδότηση των Ηνωμένων Εθνών με στοιχεία προερχόμενα από το τοπικό επίπεδο. Οι χώρες θα αποκτούσαν πρόσβαση στη βέλτιστη πληροφόρηση, η οποία θα τους παρέχει τη δυνατότητα να λαμβάνουν οικονομικά συμφέρουσες αποφάσεις που μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή επιτόπου από τις περιφέρειες και τους δήμους. Είναι συνεπώς απαραίτητο να καθιερωθεί η διεξαγωγή διαρκούς και απευθείας διαλόγου μεταξύ των διαφόρων επιπέδων, αρχής γενομένης από το τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο.

8. Μεταξύ των μέτρων που απαιτούνται για την προαγωγή αυτού του διαλόγου περιλαμβάνονται τα εξής:

- τακτικές ανταλλαγές μεταξύ των εκπροσώπων των περιφερειών και των δήμων και των προεδριών των διασκέψεων των συμβαλλόμενων μερών (COP), των κυριότερων προασπιστών του κλίματος, καθώς και της γραμματείας της UNFCCC,
- τριμερείς διάλογοι με τη συμμετοχή των δήμων, των περιφερειών και των μερών στο πλαίσιο της UNFCCC, και κυρίως κατά τη διάρκεια των COP,
- καθημερινή ενημέρωση της ΕτΠ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο κατά τη διάρκεια των COP,
- τακτικές ανταλλαγές απόψεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ), ιδίως με την αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις COP,
- συμμετοχή των μερών (κρατών) στις συνεδριάσεις της άτυπης ομάδας «Φίλοι των Δήμων».

Σε επίπεδο ΕΕ

9. Μετά την COP21, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο άρχισαν να συνεργάζονται όλο και περισσότερο με την ΕτΠ με στόχο την καλύτερη ενσωμάτωση μιας τοπικής προσέγγισης στη νομοθεσία της ΕΕ, ιδίως μέσω του Αστικού Θεματολογίου της ΕΕ. Επιπλέον, η αρχή της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης επιδοκιμάζεται πλήρως στον χάρτη πορείας για την εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού στην ΕΕ.

10. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε επίσης σε κίνηση την επέκταση και την ενδυνάμωση του συμφώνου των Δημάρχων της ΕΕ, το οποίο περιλαμβάνει πλέον —επιπροσθέτως της ανάπτυξής του σε διάφορα μέρη του κόσμου— και ένα στοιχείο αναπροσαρμογής.

11. Κατά την άποψη της ΕτΠ, είναι υψίστης σημασίας να αξιοποιηθεί δεόντως αυτή η αναγνώριση και να διασφαλιστεί μια ισόρροπη προσέγγιση η οποία θα αναγνωρίζει εν προκειμένω τις συγκεκριμένες συνεισφορές των περιφερειών και των δήμων.

12. Η ΕτΠ θα ήθελε να τονίσει ότι η αρχή της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης είναι συμμετοχική και οικονομικά συμφέρουσα διότι επιτρέπει σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης να συντονίσουν τις προσπάθειές τους και, ως εκ τούτου, να μεγιστοποιήσουν τις δυνατότητές τους για την ανάληψη δράσης.

13. Οι περιφέρειες μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο για τη διαμόρφωση του πλαισίου των αστικών πολιτικών εντός μιας ευρύτερης εδαφικής περιοχής, καθώς και για τη σύνδεσή τους με άλλες πολιτικές σε τομείς όπως η δασοκομία, οι πράσινες και γαλάζιες υποδομές, η εδαφική συνοχή και η γεωργία. Αυτός ο ρόλος των περιφερειών είναι ιδιαίτερα σημαντικός στην ΕΕ διότι η εδαφική της επικράτεια αποτελείται από πόλεις μικρού και μεσαίου μεγέθους, οι οποίες συχνά διαθέτουν πεπερασμένους πόρους και περιορισμένες δυνατότητες δράσης. Οι περιφέρειες συμβάλλουν στην αποφυγή της δαπανηρής επικάλυψης προσπάθειών και στην εξασφάλιση ευρείας συνοχής μεταξύ αστικών και μη αστικών περιοχών.

14. Το σύμφωνο των Δημάρχων της ΕΕ, για παράδειγμα, περιλαμβάνει πολλές περιφέρειες ως περιφερειακούς συντονιστές, οι οποίοι μπορούν να βοηθήσουν πολλές πόλεις να γίνουν ταυτόχρονα μέλη του συμφώνου.

15. Η ΕΤΠ επισημαίνει, ως εκ τούτου, τον καταλυτικό ρόλο των περιφερειών των κρατών μελών προς όφελος του κάθετου συντονισμού αυτού του είδους μεταξύ όλων των επιπέδων διακυβέρνησης.

16. Στην Ιταλία, για παράδειγμα, οι περιφέρειες συγκρότησαν μια διαπεριφερειακή επιτροπή για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, με τη συμμετοχή της εθνικής κυβέρνησης και του συνόλου των περιφερειών. Η εν λόγω επιτροπή διασφαλίζει την εφαρμογή της ιταλικής στρατηγικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η οποία καταρτίστηκε βάσει της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, σε περιφερειακό επίπεδο.

Οι περιφέρειες, από την πλευρά τους, είναι επίσης υπεύθυνες να βοηθήσουν τους δήμους και τις κομπόλεις της επικράτειάς τους να καταρτίσουν ανάλογα τοπικά σχέδια προσαρμογής.

17. Με εφελτήριο αυτό το παράδειγμα, η ΕΤΠ καλεί τις περιφέρειες της ΕΕ να πρωτοστατήσουν στην εφαρμογή των ενωσιακών και των εθνικών στρατηγικών για το κλίμα, καθώς και στην ενθάρρυνση της αλλαγής σε τοπικό επίπεδο. Καλεί, επίσης, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν τον συγκεκριμένο ρόλο στον ορισμό που χρησιμοποιούν για τη χωρίς αποκλεισμούς διακυβέρνηση σχετικά με το κλίμα και την ενέργεια, καθώς και στη στρατηγική τους για την υλοποίηση της συμφωνίας του Παρισιού. Επιπλέον, επισημαίνεται και η ανάγκη δέουσας συνεκτίμησης του ρόλου των «περιφερειακών συντονιστών» στο πλαίσιο του συμφώνου των Δημάρχων κατά τον σχεδιασμό νέων εργαλείων υποστήριξης που προορίζονται για τους υπογράφοντες.

Οριζόντιος συντονισμός

18. Εκτός από τον κάθετο συντονισμό, η ΕΤΠ θεωρεί επίσης αναγκαία την εμφάνιση του οριζόντιου συντονισμού μεταξύ των διαφόρων πολιτικών. Η ενσωμάτωση της παραμέτρου του κλίματος σε όλες τις πολιτικές για το κλίμα θα βοηθήσει τους τοπικούς πληθυσμούς να επωφεληθούν από πολυάριθμα παράλληλα οφέλη, όπως π.χ. τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και των τοπικών θέσεων εργασίας. Θα συμβάλει επίσης στη δημιουργία συνεργιών και στη μείωση του κόστους δράσης. Για παράδειγμα, εκτιμάται ότι η δέσμη μέτρων της ΕΕ για την κυκλική οικονομία θα μπορούσε να συμβάλει στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 2 έως 4 % ετησίως ⁽²⁾ εάν εφαρμοστεί σωστά. Συνεπώς, η ΕΤΠ καλεί τη διάσκεψη COP22 να εξετάσει τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει ο περιορισμός της εκμετάλλευσης των πρώτων υλών και η βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων στην προσπάθεια καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής.

19. Η ΕΤΠ καλεί, συνεπώς, τις περιφέρειες και τους δήμους να επιδιώξουν ενεργά την προώθηση της διαδιοικητικής συνεργασίας. Εν προκειμένω, αξίζει να προβληθεί το επιτυχημένο μοντέλο που εφαρμόζει η διαδιοικητική επιτροπή βιώσιμης ανάπτυξης του Εσροο στη Φινλανδία. Χάρη, κατά κύριο λόγο, σε αυτήν την ολοκληρωμένη προσέγγιση, το Εσροο αναγνωρίστηκε πρόσφατα ως η πλέον βιώσιμη πόλη στην ΕΕ στο πλαίσιο μελέτης που διενεργήθηκε για λογαριασμό της ολλανδικής προεδρίας της ΕΕ.

20. Πέραν της οριζόντιας συνεργασίας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, θα πρέπει επίσης να αποφεύγονται τα «στεγανά» κατά τον σχεδιασμό ενωσιακών μέτρων στήριξης που έχουν ως αποδέκτες τις περιφέρειες και τους δήμους. Προς τον σκοπό αυτό, η ΕΤΠ προσβλέπει στη δημιουργία της υπηρεσίας ενιαίας εξυπηρέτησης που εξήγγειλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανακοίνωσή της με τίτλο «Η πορεία μετά το Παρίσι» και τονίζει συγχρόνως τη σημασία της εν λόγω υπηρεσίας για την κάλυψη των αναγκών των περιφερειών.

Η συμβολή της Επιτροπής των Περιφερειών

21. Κατά την προετοιμασία της COP22, αλλά και πέραν αυτής, η ΕΤΠ δεσμεύεται να υποστηρίξει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο στις προσπάθειες που καταβάλλουν για την επιτυχημένη εφαρμογή της συμφωνίας σε στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

22. Η ΕΤΠ θα πρέπει να θέσει ως στόχο να επιτύχει ουδέτερο ισοζύγιο ως όργανο της ΕΕ και προτίθεται να συνεργαστεί με τα άλλα όργανα της ΕΕ, ιδίως δε με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, προς τον σκοπό αυτό.

23. Στο πλαίσιο της ΕΕ, η ΕΤΠ έχει δεσμευτεί για την ενημέρωση των περιφερειών και των δήμων σχετικά με τον καθοριστικό τους ρόλο στην ανάληψη ενισχυμένης δράσης για το κλίμα, καθώς και σχετικά με όλους τους μηχανισμούς διευκόλυνσης που αποσκοπούν στην υποστήριξη δράσεων από τη βάση προς την κορυφή.

24. Η ΕΤΠ, ως ένθετος υποστηρικτής του συμφώνου των Δημάρχων της ΕΕ, ενθαρρύνει τη συμμετοχή των μελών της στην εν λόγω πρωτοβουλία και, επιπλέον, συγκρότησε μια δική της ομάδα πρεσβευτών του συμφώνου των Δημάρχων για την προώθησή του στις αντίστοιχες χώρες τους.

⁽²⁾ «Circular Economy Package 2.0: Some ideas to complete the circle» (Δέσμη μέτρων για την κυκλική οικονομία 2.00: Μερικές ιδέες για την ολοκλήρωση του κύκλου), Μάρτιος 2015, Ευρωπαϊκό Γραφείο Περιβάλλοντος http://www.eeb.org/index.cfm?LinkServID_2E1B48-5056-B741-DB594FD34CE970E9

25. Η ΕτΠ έχει συνεπώς αναλάβει την υποχρέωση να δίνει το καλό παράδειγμα· συμμετέχει στο σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) και δεσμεύεται να συνεχίσει να καταβάλλει προσπάθειες, από κοινού με τη διοίκηση και τα μέλη της, για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα που παράγει και των ορυκτών καυσίμων που καταναλώνει. Προς τον σκοπό αυτό, η ΕτΠ θα διερευνήσει τις δυνατότητες αντιστάθμισης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που προκαλούνται αναπόφευκτα από τις μετακινήσεις των μελών και του προσωπικού της. Αυτό συνεπάγεται τον υπολογισμό του αποτυπώματος άνθρακα της ΕτΠ, συμπεριλαμβανομένου στον εν λόγω υπολογισμό του συνόλου των αποστολών και των εκτός έδρας συνεδριάσεων. Η αντιστάθμιση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου θα πρέπει να συνίσταται στη χρηματοδότηση βιώσιμων έργων στην επικράτεια της ΕΕ. Οι νέες τεχνολογίες, όπως π.χ. η βιντεοδιάσκεψη, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ευρύτερα, μεταξύ άλλων και στις συνεδριάσεις των επιτροπών της ΕτΠ.

26. Με στόχο την εξάλειψη της χρήσης χαρτιού, η ΕτΠ θα πρέπει να ακολουθήσει το παράδειγμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο δεν εκτυπώνει πλέον τους φακέλους για τις συνόδους ολομέλειας και τις συνεδριάσεις των επιτροπών τους, εκτός εάν διατυπωθεί συγκεκριμένο αίτημα εκ μέρους των μελών ή εάν συντρέχουν άλλοι επιτακτικοί λόγοι που επιβάλλουν τη χρήση εκτυπωμένων εγγράφων.

27. Πέραν των συνόρων της ΕΕ, η ΕτΠ έχει δεσμευτεί να συντονίζει τις εργασίες της με τη ΓΔ CLIMA, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης και τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του δικτύου πράσινης διπλωματίας, προς υποστήριξη της υλοποίησης των υφιστάμενων δεσμεύσεων των εκτός της ΕΕ μερών, αλλά και προκειμένου να τα ενθαρρύνει να αναλάβουν νέες δεσμεύσεις παρόμοιες με εκείνες που αναλαμβάνει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

28. Ειδικότερα, η ΕτΠ θα χρησιμοποιήσει τις δικές της δομές, όπως την Ευρωμεσογειακή Περιφερειακή και Τοπική Συνέλευση και τη Διάσκεψη των Περιφερειακών και Τοπικών Αρχών της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, την επιχειρησιακή ομάδα για την Ουκρανία, καθώς και τις μεικτές συμβουλευτικές επιτροπές της και τις ομάδες εργασίας της με υποψήφιας και δυνάμει υποψήφιας προς ένταξη χώρες με στόχο τόσο τη διατήρηση της πολιτικής για το κλίμα σε εξέχουσα θέση στην πολιτική ατζέντα όσο και την υποστήριξη της εφαρμογής της εν λόγω πολιτικής από τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές σε ολόκληρο τον κόσμο.

29. Η ΕτΠ θα συμμετάσχει ενεργά στη MEDCOP22 που διοργανώνεται στην Ταγγέρη για την περαιτέρω παρότρυνση των δήμων και των περιφερειών της περιοχής να αναλάβουν δράση για το κλίμα και την ενέργεια. Συγκεκριμένα, θα υποστηρίξει να δοθεί έμφαση στη χρηματοδότηση και στην ανάπτυξη των ικανοτήτων των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην ευρωμεσογειακή ζώνη και θα θέσει τα θέματα αυτά στην αντιπροσωπεία της ΕΕ στην COP22.

30. Πιο συγκεκριμένα, η ΕτΠ θα συνδράμει στην προώθηση του συμφώνου των Δημάρχων σε παγκόσμια κλίμακα, ξεκινώντας από το σύμφωνο των Δημάρχων για την ευρωμεσογειακή περιοχή και, ενδεχομένως, από το σύμφωνο των Δημάρχων για τις ανατολικές χώρες εντός του 2016.

31. Η ΕτΠ θα συνεχίσει επίσης να συμμετέχει στις εργασίες της UNFCCC με σκοπό την υποστήριξη της φιλόδοξης θέσης της αντιπροσωπείας της ΕΕ για το κλίμα και, κυρίως, του μοντέλου πολυεπίπεδης διακυβέρνησης της ΕΕ μεταξύ των εταίρων της στη μεγάλη ομάδα των τοπικών κυβερνήσεων και των δημοτικών αρχών.

Ενδυνάμωση των κοινοτήτων μας

32. Λόγω του εύρους της απαιτούμενης δράσης για το κλίμα, οφείλουμε όλοι να αλλάξουμε τους τρόπους παραγωγής και κατανάλωσής μας. Κατά συνέπεια, για την εξασφάλιση της δημόσιας αποδοχής αυτών των ριζικών αλλαγών, οι περιφέρειες και οι δήμοι θα επωμιστούν την τεράστια ευθύνη της κινητοποίησης των πολιτών παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να συμμετάσχουν ενεργά σε αυτή τη μετάβαση.

33. Τόσο οι δήμοι όσο και οι περιφέρειες καλούνται να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο προκειμένου να διευκολύνουν τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με την αλλαγή συμπεριφοράς και με τα μέτρα που αποσκοπούν στην υποστήριξη μεμονωμένων παρεμβάσεων για το κλίμα.

34. Οι περιφέρειες και οι δήμοι οφείλουν επίσης να εντοπίσουν και να εξαλείψουν τα εμπόδια που παρακωλύουν την πλήρη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία μετάβασης σε κοινωνίες χαμηλών εκπομπών άνθρακα με ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, εξασφαλίζοντας τον απαραίτητο συντονισμό με τα υψηλότερα επίπεδα διακυβέρνησης (εθνικό, ενωσιακό και παγκόσμιο).

35. Οι μακροπρόθεσμες εταιρικές σχέσεις των περιφερειών και των δήμων με τις επιχειρήσεις, τα πανεπιστήμια, τις τοπικές κοινότητες, την κοινωνία των πολιτών, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και τα σχολεία είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της δράσης για το κλίμα.

36. Η ΕτΠ καλεί, επομένως, τις περιφέρειες και τους δήμους να εκπληρώσουν πλήρως τον ρόλο τους με τη δραστήρια προώθηση έργων πολλαπλών παραγόντων σε υποεθνικό επίπεδο, κατά τρόπο ώστε να επικρατήσει μια νοοτροπία βιώσιμης ανάπτυξης ικανή να ενισχύσει την ανάληψη προσπαθειών τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο· συγχρόνως, τονίζει ιδιαίτερα την ύπαρξη σημαντικών διαφορών από πλευράς αναγκών και ευπάθειας σε σχέση με την κλιματική αλλαγή μεταξύ των διαφόρων περιοχών της ΕΕ, αλλά και μεταξύ των περιφερειών και των πόλεων.

Εστίαση στην έρευνα

37. Ο ρόλος της έρευνας στην προσπάθεια σχεδιασμού των κατάλληλων πολιτικών απαντήσεων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της κλιματικής αλλαγής είναι ζωτικής σημασίας. Οι στενοί δεσμοί με την ακαδημαϊκή κοινότητα θα συμβάλουν στη διαμόρφωση ικανοποιητικών πολιτικών χάρη σε αποφάσεις βασισμένες σε έγκυρες επιστημονικές συμβουλές.

Η ΕτΠ προτρέπει, ως εκ τούτου, τις περιφέρειες και τους δήμους να αναπτύξουν στενούς δεσμούς με τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα, εντός και εκτός της επικράτειάς τους, και να υποστηρίξουν τη διαπεριφερειακή συνεργασία σε αυτούς τους τομείς.

38. Η συμπαραγωγή της γνώσης από ένα πρώιμο στάδιο και η διασταυρωμένη επανεξέταση εκ μέρους των αρμοδίων για τη χάραξη πολιτικής και των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας θα ενισχύσει τη συνεργασία για τον εντοπισμό και την από κοινού επίλυση προβλημάτων σε ολόκληρο τον κύκλο της διαδικασίας της έρευνας και της χάραξης πολιτικής.

39. Η ΕτΠ διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι η πρόσφατη απόφαση της διακυβερνητικής επιτροπής για την κλιματική αλλαγή όσον αφορά την κατάρτιση ειδικής έκθεσης σχετικά με τις πόλεις και το κλίμα με ορίζοντα το 2023 θα προωθήσει, ήδη από τώρα, την περαιτέρω διερεύνηση της σημαντικής συμβολής των δήμων στην προσπάθεια αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής. Η ΕτΠ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμμετάσχει ενεργά στην εκπόνηση αυτής της έκθεσης, μεριμνώντας επίσης για τη συμμετοχή της Επιτροπής των Περιφερειών στην εν λόγω διαδικασία, και να επιδιώξει ενεργά την προαγωγή μιας πολυεπίπεδης εδαφικής θεώρησης της δράσης για το κλίμα. Ειδικότερα, η ΕτΠ προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προωθήσει την έρευνα στους συγκεκριμένους τομείς με στόχο να τροφοδοτηθεί εποικοδομητικά η εν λόγω ειδική έκθεση, η οποία θα χρησιμοποιηθεί κατά τις μελλοντικές συζητήσεις της UNFCCC και, κυρίως, κατά την παγκόσμια αποτίμηση της κατάστασης όσον αφορά την πορεία εφαρμογής της συμφωνίας του Παρισιού έως το 2023.

40. Η ΕτΠ τάσσεται υπέρ της συμμετοχής εκπροσώπων της ερευνητικής κοινότητας στη διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης των πολιτικών προσαρμογής και μετριασμού.

Ανθεκτικές κοινωνίες

41. Θεωρείται αξιοσημείωτο το γεγονός ότι η συμφωνία του Παρισιού αναγνωρίζει τη σημαντική θετική επίδραση της προσαρμογής όσον αφορά τα μέτρα μετριασμού.

42. Η ΕτΠ θα καταρτίσει ξεχωριστή γνωμοδότηση σχετικά με την επανεξέταση της στρατηγικής της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή που έχει προγραμματιστεί για το 2017. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕτΠ ζητεί την ανάληψη ισχυρής δέσμευσης τόσο για τη θέσπιση μέτρων μετριασμού και προσαρμογής όσο και για την ενσωμάτωση της παραμέτρου της προσαρμογής σε όλες τις σχετικές πολιτικές.

43. Η ΕτΠ επισημαίνει ότι, λόγω των ενδεχόμενων αρνητικών συνεπειών της κλιματικής αλλαγής για τους ανθρώπους και τα αγαθά, οι περιφέρειες και οι δήμοι θα πρέπει να αποκτήσουν την απαιτούμενη δικαιοδοσία για τη μεγιστοποίηση της ανθεκτικότητάς τους όσο το δυνατόν συντομότερα. Ωστόσο, η ΕτΠ τονίζει ιδιαίτερα ότι η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή επιβάλλει οριζόντια και κάθετη συνεργασία, καθώς και ότι οι περιφέρειες και οι δήμοι χρειάζεται να συνδεθούν μεταξύ τους για να προσαρμοστούν στην κλιματική αλλαγή.

44. Η ΕτΠ χαιρετίζει τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με το Πλαίσιο του Sendai για τη Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών 2015-2030, καθώς και την ενσωμάτωση της ανθεκτικότητας σε καταστροφές στη συμφωνία COP21. Η σχέση που υφίσταται μεταξύ της κατασκευής ανθεκτικών υποδομών και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω προκειμένου να προαχθεί ο διατομεακός συντονισμός μεταξύ των υπηρεσιών πολιτικής προστασίας και των δράσεων κλιματικής προσαρμογής σε όλα τα επίπεδα.

45. Η ΕτΠ ζητεί τη βελτίωση της ενημέρωσης και την ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης για τη διαμόρφωση εθνικών στρατηγικών προσαρμογής με περιφερειακό προσανατολισμό. Η μετουσίωση των εν λόγω στρατηγικών σε συνεκτικά περιφερειακά σχέδια δράσης, εκτεινόμενα και στο τοπικό επίπεδο, θα πρέπει να παρακολουθείται στενά με τον καθορισμό σαφών ενδιάμεσων στόχων προς επίτευξη σε τακτά χρονικά διαστήματα, σε επίπεδο ΕΕ.

Χρηματοδότηση των δράσεων των περιφερειών και των δήμων της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

46. Το ζήτημα της χρηματοδότησης και της πρόσβασης στη χρηματοδότηση, ιδίως όσον αφορά τις περιφέρειες και τους δήμους, είναι θεμελιώδους σημασίας για την υλοποίηση της συμφωνίας του Παρισιού.

47. Παρότι υφίστανται ποικίλες δυνατότητες χρηματοδότησης εντός της ΕΕ, οι περιφέρειες και οι δήμοι προσκρούουν σε διάφορα εμπόδια τα οποία παρακωλύουν την πρόσβασή τους στα μέτρα στήριξης που είναι διαθέσιμα σε επίπεδο ΕΕ, τόσο από τα ταμεία της ΕΕ όσο και μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ).

Κατόπιν πολυάριθμων συζητήσεων εντός της ΕτΠ με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, η ΕτΠ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΤΕπ και τα κράτη μέλη να επικεντρωθούν στην ανάπτυξη της δέουσας διοικητικής ικανότητας των περιφερειών και των δήμων, με μέλημα την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων χρηματοδότησης του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα σε επίπεδο ΕΕ, ιδίως όσον αφορά τις μικρότερες εδαφικές οντότητες.

48. Τα όργανα της ΕΕ θα πρέπει να καταβάλουν επίσης ιδιαίτερη προσπάθεια για τη μεταξύ τους επικοινωνία και την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις διάφορες σχετικές δυνατότητες. Η ΕτΠ δεσμεύεται να συνδράμει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΕΤΕπ για την ανάπτυξη των απαιτούμενων εργαλείων στοχευμένης επικοινωνίας.

49. Η ΕτΠ εκφράζει επίσης την έντονη ανησυχία της για τη δυνητικά αναποτελεσματική χρήση των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων σε αρκετά κράτη μέλη. Μολονότι το 20 % του προϋπολογισμού της ΕΕ είναι αφιερωμένο σε δράσεις για το κλίμα, δεν εφαρμόζεται ούτε ελέγχεται συστηματικά κάποιο κλιματικό κριτήριο για τα έργα που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία, πράγμα το οποίο ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα να γίνεται χρήση πόρων της ΕΕ για έργα που αντικεινται στους στόχους της ΕΕ για το κλίμα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδεικνύουν ιδιαίτερη προσοχή, να διερευνούν τα συγκεκριμένα ζητήματα και να λαμβάνουν τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα, έχοντας συγχρόνως κατά νου την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας και το δικαίωμα των κρατών μελών να επιλέγουν μεταξύ διαφορετικών ενεργειακών πηγών.

50. Η ΕτΠ καλεί τα κράτη μέλη να συμμορφωθούν με τη δέσμευση που ανέλαβαν ώστε να καταργήσουν σταδιακά τις επιζήμιες για το περιβάλλον επιδοτήσεις. Επιπλέον, η ΕτΠ θεωρεί ότι η υπό εξέλιξη μεταρρύθμιση του ΣΕΔΕ θα πρέπει να οδηγήσει στον καθορισμό μιας δίκαιης τιμής για το διοξείδιο του άνθρακα, η οποία δεν θα βλάπτει την ανταγωνιστικότητα των κρατών μελών, και στη θέσπιση ενός μηχανισμού που θα επιτρέπει στις περιφέρειες να υποστηρίξουν τις προσπάθειες μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η ΕτΠ θα ήθελε να επιστήσει την προσοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου στο επιτυχημένο παράδειγμα της αγοράς διοξειδίου του άνθρακα που καθιερώθηκε μεταξύ της Καλιφόρνιας και του Κεμτέκ. Δισεκατομμύρια δολάρια επανεπενδύονται πλέον στην τοπική οικονομία για τη στήριξη των επιχειρήσεων, των πόλεων κάθε μεγέθους και των πολιτών κατά τη μετάβαση προς οικονομίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Η ΕτΠ καλεί την ΕΕ να εμπνευστεί από αυτό το παράδειγμα κατά την κατανομή των ποσοστώσεων. Καλεί επίσης τα κράτη μέλη να δώσουν στις περιφέρειες τη δυνατότητα να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στο Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ), ιδίως μέσω της διαχείρισης ενός μέρους των εσόδων των πλειστηριασμών και της επανεπένδυσής τους σε βιώσιμα έργα.

51. Η ΕΕ πρέπει επίσης να επανεξετάσει τη νομοθεσία της, προκειμένου να διευκολυνθούν οι επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας· για παράδειγμα, η μειωμένη φορολογία των βιοκαυσίμων σήμερα θεωρείται κρατική ενίσχυση που ισχύει μόνο ως προσωρινή απαλλαγή και προκαλεί αβέβαιες συνθήκες για τους επενδυτές και διοικητικό φόρτο για τους παραγωγούς και τους προμηθευτές ανανεώσιμων καυσίμων.

Λόγω της εκτεταμένης κλίμακας της απαιτούμενης χρηματοδότησης, οι περιφέρειες και οι δήμοι θα χρειαστεί να προσελκύσουν τόσο δημόσιους όσο και ιδιωτικούς χρηματοδοτικούς πόρους. Υπάρχουν ακόμη τεράστιες αναξιοποίητες δυνατότητες για τις επιχειρήσεις στους τομείς που σχετίζονται με την εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού.

52. Κατά συνέπεια, η ΕτΠ παρακινεί τις περιφέρειες και τους δήμους να προωθήσουν μια αλλαγή νοοτροπίας από την «επιδότηση» στη «χρηματοδότηση» εφικτών επιχειρηματικών σχεδίων βιώσιμης ανάπτυξης.

53. Προς τον σκοπό αυτό, είναι αναγκαία η ενίσχυση του διαλόγου μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Επιπλέον, οι περιφέρειες και οι δήμοι θα πρέπει να συνεργαστούν με την ΕΤΕπ και τον τραπεζικό κλάδο γενικότερα, προκειμένου να βελτιώσουν τις γνώσεις τους σχετικά με καινοτόμους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς για έργα με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή.

Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕτΠ τονίζει ιδιαίτερα το γεγονός ότι η ασφάλεια δικαίου και η προβλεψιμότητα πρέπει να αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την απτή υλοποίηση τέτοιου είδους έργων. Η ΕτΠ τονίζει επίσης τη σημασία της ανταλλαγής ορθών πρακτικών σχετικά με τη συμπεριληψη κριτηρίων βιωσιμότητας στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα θα πρέπει να αξιολογούνται και να φέρουν επισήμανση όσον αφορά την έκθεσή τους σε κινδύνους που συνδέονται με το κλίμα, καθώς και τη συμβολή τους στη μετάβαση σε χαμηλά επίπεδα ανθρακούχων εκπομπών, με στόχο την παροχή καθοδήγησης στους επενδυτές του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

Βρυξέλλες, 12 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Οδικός χάρτης της ΕΕ για την ποδηλασία»

(2017/C 088/10)

Εισηγητής: ο κ. Kevin Peel (UK/PES), δημοτικός σύμβουλος Manchester**ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ****Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ****Αλλαγή προτύπου και οδικός χάρτης της ΕΕ για την ποδηλασία**

1. υπενθυμίζει ότι από τη δεκαετία του 1950 και μετά οι μεταφορές, ο πολεοδομικός και ο χωροταξικός σχεδιασμός έδιναν συστηματικά προτεραιότητα στις ατομικές μηχανοκίνητες μεταφορές έναντι της ενεργού κινητικότητας και των δημόσιων μεταφορών σε πολλές περιοχές της Ευρώπης. Η χρήση του αυτοκινήτου έχει καταστεί ο κύριος τρόπος μεταφοράς, ακόμη και για μικρές αποστάσεις. Η εξέλιξη αυτή συνέβαλε καθοριστικά σε πολυάριθμες σοβαρές προκλήσεις, όπως η κλιματική αλλαγή, η ατμοσφαιρική ρύπανση, ο θόρυβος, η οδική ασφάλεια, η συμφόρηση, η χαμηλή ποιότητα του δημόσιου χώρου, η εξάρτηση του μεταφορικού κλάδου από το πετρέλαιο και η συνεπαγόμενη επιβάρυνση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών, τα ανεπαρκή επίπεδα σωματικής άσκησης μεγάλου τμήματος του πληθυσμού κ.λπ.· ειδικά η τελευταία έχει επιφέρει μια σειρά πρόσθετων προβλημάτων (π.χ. καθυστερήσεις στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων, ιδίως των παιδιών, παχυσαρκία, προβλήματα συγκέντρωσης κ.λπ.)·

2. ζητεί, προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις, να πραγματοποιηθεί αλλαγή προτύπου στις μεταφορές και στον σχεδιασμό/στις πολιτικές χρήσης γης· για τον σκοπό αυτό όμως απαιτείται νέα βιώσιμη ιεράρχηση των τρόπων μετακίνησης, να τοποθετηθούν κίνητρα και μέτρα για να καταστούν οι ενεργοί τρόποι μετακίνησης (πεζοπορία και ποδηλασία) πιο ασφαλείς και ελκυστικοί σε πρώτη προτεραιότητα, να ακολουθήσει η προώθηση των δημόσιων συγκοινωνιών σε δεύτερη, η ανάπτυξη της συλλογικής/κοινής χρήσης αυτοκινήτων τρίτη και η ατομική χρήση ιδιωτικού αυτοκινήτου τελευταία, και να καταστεί δυνατή η απαραίτητη ολοκλήρωση των διαφόρων τρόπων μεταφοράς. Η ιεράρχηση αυτή πρέπει να ενσωματωθεί σε όλες τις πτυχές του κυκλοφοριακού σχεδιασμού, όπου συμπεριλαμβάνονται τα ακόλουθα: προτεραιότητα στην κυκλοφοριακή ροή για τους ενεργούς χρήστες μεταφορών, επενδύσεις σε υποδομές, κατανομή μεριδίου της οδικής επιφάνειας, προσαρμογή των κωδίκων οδικής κυκλοφορίας ως προς την προτεραιότητα κ.λπ.·

3. αναγνωρίζει ότι η αλλαγή προτύπου στην πολιτική μεταφορών αποτελεί κοινή προσπάθεια όλων των επιπέδων διακυβέρνησης, από το τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο έως το εθνικό και το ευρωπαϊκό, αλλά φτάνει και μέχρι την παγκόσμια διακυβέρνηση. Ευελπιστεί, σχετικά, ότι θα βελτιωθεί η ολοκλήρωση των διαφόρων επιπέδων προγραμματισμού —ιδίως δε του περιφερειακού και του τοπικού—, ώστε να εξασφαλιστεί η ενεργός συστράτευση όλων των παραγόντων της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων, των ΜΚΟ, των συνδικαλιστικών οργανώσεων, των πανεπιστημιακών κ.λπ.

4. τονίζει ότι πρέπει να δοθεί ώθηση, στο πλαίσιο των μέσων περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού, στη βελτίωση της πρόσβασης των πεζών και των ποδηλατών στις στάσεις των διαφόρων μέσων δημόσιας συγκοινωνίας και στη διαμόρφωση, στα σημεία συνάντησης του συστήματος, ασφαλών, προσβάσιμων για όλους και ελκυστικών ελεύθερων χώρων και χώρων στάθμευσης για ποδήλατα και, ενδεχομένως, χώρων για υπηρεσίες κοινής χρήσης ποδηλάτων·

5. επισημαίνει ότι οι αλλαγές στις πολιτικές και η χορήγηση πόρων, τόσο ανθρώπινων όσο και οικονομικών, υποκινούνται από φιλόδοξους πολιτικούς στόχους και, κατά συνέπεια, συνιστά στην Επιτροπή να ενστερνισθεί τον διπλασιασμό της χρήσης του ποδηλάτου σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ μέσα στην επόμενη δεκαετία (προκειμένου το σημερινό ποσοστό των μετακινήσεων με ποδήλατο, το οποίο αντιπροσωπεύει περίπου το 7-8 % του μεριδίου των μεταφορικών μέσων, να πλησιάσει το 15 %).·

6. καλεί την Επιτροπή να αναλύσει το δυναμικό του ποδηλάτου στο μερίδιο των μεταφορικών μέσων στην ΕΕ σε μακροπρόθεσμη βάση (2030/2040/2050), να εκτιμήσει τις επενδύσεις και τα υπόλοιπα μέτρα που απαιτούνται για την υλοποίηση του συγκεκριμένου δυναμικού και να διεξαγάγει λεπτομερή ανάλυση κόστους — οφέλους. Θα πρέπει να βασίσει την ανάλυση αυτή στα υφιστάμενα, δοκιμασμένα μέσα, όπως το εργαλείο οικονομικής αξιολόγησης της υγείας (HEAT) για την πεζοπορία και την ποδηλασία, το οποίο αναπτύχθηκε από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, και να τα αναπτύξει περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη μια εγκάρσια προσέγγιση του ποδηλάτου σε τομείς όπως η οικονομία, το περιβάλλον, το κλίμα, η ενεργειακή απόδοση, οι μεταφορές, η εκπαίδευση, η υγεία, ο αθλητισμός κ.λπ.·

7. επικροτεί θερμά την πρωτοβουλία που ανέλαβαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ) ⁽¹⁾ και τα κράτη μέλη ⁽²⁾ να ζητήσουν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρουσιάσει έναν οδικό χάρτη/μια στρατηγική της ΕΕ για την ποδηλασία. Η «δήλωση των κρατών μελών για το ποδήλατο ως φιλικό προς το περιβάλλον μέσο μεταφοράς», που εγκρίθηκε κατά τη διάρκεια της λουξεμβουργιανής προεδρίας της ΕΕ τον Οκτώβριο του 2015, ζητεί επίσης τη σύσταση ευρωπαϊκών συντονιστικών κέντρων για την ποδηλασία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή·
8. χαιρετίζει τη διακήρυξη του Παρισιού του 2014 που υιοθετήθηκε από το πανευρωπαϊκό πρόγραμμα μεταφορών, υγείας και περιβάλλοντος (THE PEP — Transport, Health, Environment Pan-European Programme) και στηρίζει σθεναρά την ανάπτυξη ενός πανευρωπαϊκού γενικού σχεδίου για την προώθηση της ποδηλασίας από τα κράτη μέλη του, την ΠΟΥ, την Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (UNECE) και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη ⁽³⁾·
9. ζητεί να συμπεριληφθεί ένας οδικός χάρτης της ΕΕ για την ποδηλασία στο πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το έτος 2018. Στον εν λόγω χάρτη θα εξετάζεται η αυξανόμενη ζήτηση για συντονισμένη δράση σε επίπεδο ΕΕ προκειμένου να αξιοποιηθούν τα πασίγνωστα οφέλη της ποδηλασίας για το περιβάλλον, την υγεία και την οικονομία. Παράλληλα, στο πλαίσιο του εν λόγω οδικού χάρτη, πρέπει να διασφαλιστεί η ανάληψη δράσεων που αυξάνουν την ευαισθητοποίηση και τη διάδοση των πλεονεκτημάτων, προκειμένου να δημιουργηθεί μια συνήθεια ή μια νοοτροπία χρήσης του ποδηλάτου·
10. επισημαίνει ότι, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η στρατηγική ανάπτυξη εθνικών δικτύων ποδηλατοδρόμων εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών και ότι η ΕΕ θα πρέπει, συνεπώς, να αναλάβει υποστηρικτικό ρόλο, ιδίως όσον αφορά τις διασυνοριακές διασυνδέσεις των εν λόγω δικτύων, τις στρατηγικές των χωρών και των περιφερειών με μικρότερη καθημερινή παρουσία ποδηλατών, καθώς και τον συντονισμό και την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού δικτύου ποδηλατοδρόμων·
11. τονίζει ωστόσο ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές είναι οι κύριοι παράγοντες για τη διαμόρφωση των συνθηκών του αυριανού αστικού και περιφερειακού συστήματος μεταφορών και κινητικότητας, με πλήρη εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, δεδομένου ότι η αστική κινητικότητα και οι αστικές μεταφορές αποτελούν αρμοδιότητα των τοπικών και των περιφερειακών αρχών. Στο πλαίσιο αυτό, η εμπειρία καταδεικνύει ότι ο λεπτομερής σχεδιασμός για την ποδηλασία μπορεί να ενσωματωθεί στις τοπικές στρατηγικές για τις μεταφορές, προκειμένου να αναπτυχθούν φιλόδοξα οράματα για την ποδηλασία τα οποία να μπορούν να έχουν τη στήριξη των τοπικών κοινοτήτων. Με τη σειρά τους, οι περιφερειακές εταιρικές σχέσεις και οι στρατηγικές για τις μεταφορές μπορούν επίσης να εντάξουν την ποδηλασία στις περιφερειακές πολιτικές και να διαμορφώσουν σχετικά προγράμματα στήριξης·
12. επαναλαμβάνει, συνεπώς, την έκκλησή της να αποκτήσουν οι αυτοδιοικητικές αρχές πιο ενεργό ρόλο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων ⁽⁴⁾ και πιστεύει ότι, ως η φωνή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, η ΕΠΠ πρέπει να ηγηθεί της συζήτησης σχετικά με τις πρωτοβουλίες της ΕΕ για την προώθηση της ποδηλασίας, διότι οι πόλεις και οι περιφέρειες αναμένεται να επωφεληθούν περισσότερο από τις δράσεις αυτές·
13. θεωρεί επίσης την ποδηλασία κεντρικό στοιχείο για τη βιώσιμη αστική κινητικότητα, καθώς και κεντρικό στοιχείο ενός ολοκληρωμένου αστικού θεματολογίου της ΕΕ·

Χρηματοδότηση

14. επισημαίνει ότι υπάρχουν ισχυρά επιστημονικά στοιχεία που τεκμηριώνουν ότι οι επενδύσεις σε υποδομές ποδηλασίας έχουν συντελεστή κόστους — οφέλους τουλάχιστον 1:5 ⁽⁵⁾. Τα οικονομικά οφέλη προέρχονται από διαφορετικές πηγές: πρώτον, όσον αφορά τη δημιουργία κυρίως τοπικών θέσεων εργασίας στην κατασκευή ποδηλάτων, στο λιανικό εμπόριο, στην επισκευή ή στη συντήρηση, στην κατασκευή ή στη συντήρηση υποδομών, καθώς και σε τομείς όπως ο ποδηλατικός τουρισμός, οι μεταφορές, καθώς και άλλες υπηρεσίες· δεύτερον, όσον αφορά τη βελτίωση της δημόσιας υγείας λόγω αύξησης της σωματικής άσκησης και μείωσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της ηχορρύπανσης· τρίτον, η μειωμένη κυκλοφοριακή συμφόρηση οδηγεί σε μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης, των καθυστερήσεων και των χαμένων ωρών εργασίας, καθώς και σε μείωση της σπατάλης καυσίμων. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής στα αστικά κέντρα και να αυξηθεί παράλληλα η ελκυστικότητά τους. Τέλος, η αποτελεσματικότερη χρήση της γης συνεπάγεται επίσης οικονομικά οφέλη·

⁽¹⁾ Η έκθεση 2015/2005(INI) ζητεί να θεοπιστεί ένας «Χάρτης πορείας της ΕΕ για την ποδηλασία στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2016».

⁽²⁾ Δήλωση με θέμα το ποδήλατο ως φιλικό προς το περιβάλλον μέσο μεταφοράς — Άτυπη συνάντηση των υπουργών Μεταφορών της ΕΕ στο Λουξεμβούργο στις 7 Οκτωβρίου 2015. <http://www.eu2015lu.eu/en/actualites/communiqués/2015/10/07-info-transports-declaration-velo/07-Info-Transport-Declaration-of-Luxembourg-on-Cycling-as-a-climate-friendly-Transport-Mode—2015-10-06.pdf>

⁽³⁾ http://www.unece.org/fileadmin/DAM/thepep/documents/Déclaration_de_Paris_EN.pdf

⁽⁴⁾ Γνωμοδότηση με θέμα «Εφαρμογή της λευκής βίβλου του 2011 σχετικά με τις μεταφορές», εισηγητής: ο κ. Σπύρος Σπυριδών (ΕΛ/ΕΡΡ) (ΕΕ C 195 της 12.6.2015, σ. 10).

⁽⁵⁾ Το Υπουργείο Μεταφορών του Ηνωμένου Βασιλείου υπολόγισε τον συντελεστή κόστους — οφέλους των επιδοτήσεων του ποδηλάτου στο 1:5,5, στη μελέτη του με τίτλο «Value for Money Assessment for Cycling Grants», 2014· το ερευνητικό γραφείο Transport and Mobility Leuven εκτίμησε ότι οι επενδύσεις στη μητροπολιτική περιφέρεια των Βρυξελλών επιτυγχάνουν συντελεστή κόστους — οφέλους 1:5-1:9, στην έκθεσή του με τίτλο «Impact et potentiel de l'usage du vélo sur l'économie et l'emploi en Région de Bruxelles-Capitale: Les effets directs et indirects de l'usage du vélo en 2002, 2012 et 2020», 2014· ο συντελεστής κόστους — οφέλους στο Ελσίνκι υπολογίστηκε στο 1:8, στην έκθεση του δήμου του Ελσίνκι με τίτλο «Helsinki Bicycle Account 2015».

15. επαναλαμβάνει, ως εκ τούτου, την έκκληση των υπουργών μεταφορών στη «δήλωση σχετικά με το ποδήλατο ως φιλικό προς το περιβάλλον μέσο μεταφοράς» για κατάρτιση ενός στρατηγικού εγγράφου της ΕΕ με θέμα την ποδηλασία, το οποίο να καθορίζει «μια πολιτική της ΕΕ και τα χρηματοδοτικά μέσα που έχουν ήδη κινητοποιηθεί ή που πρέπει να κινητοποιηθούν για να αυξηθεί το μερίδιο του ποδηλάτου ως μεταφορικού μέσου και να προωθηθεί η απασχόληση που συνδέεται με τον κλάδο του ποδηλάτου στην ΕΕ, καθώς και να περιλαμβάνει την ποδηλασία [...] στις πολιτικές και τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ»⁽⁶⁾.

16. ζητεί επιπλέον να διαμορφωθεί μια μελλοντοστραφής επενδυτική πολιτική της ΕΕ για τις μεταφορές, η οποία θα βελτιώνει τη δημόσια υγεία και θα επενδύει, με πλήρη συνεκτίμηση της συμφωνίας του Παρισιού κατά την COP 21, τους πόρους που διαθέτει η ΕΕ για τις μεταφορές στην ποδηλασία⁽⁷⁾.

17. προτείνει, κατά γενικό κανόνα, για κάθε σχετικό έργο υποδομής που συγχρηματοδοτείται από την ΕΕ να λαμβάνεται όσο το δυνατόν περισσότερο υπόψη το ποδήλατο, συμπεριλαμβανομένης και της περίπτωσης πιθανού αρνητικού αντικτύπου στο ποδήλατο εξαιτίας της κατασκευής αυτοκινητοδρόμων, σιδηροδρομικών υποδομών κ.λπ. (δηλαδή τήρηση της αρχής «συνεκτίμηση της ποδηλασίας σε όλα τα έργα υποδομών»). Επιπλέον, στο πλαίσιο του προγραμματισμού των εργασιών 2018-2020 του προγράμματος έρευνας και καινοτομίας «Ορίζοντας 2020» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (κινητικότητα για την ανάπτυξη), η ποδηλασία θα πρέπει να εισαχθεί ως αυτοτελής χρηματοδοτική προτεραιότητα.

18. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να θεσπίσει ελάχιστα κριτήρια ποιότητας των ποδηλατικών υποδομών για σχετικά έργα που συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ, ιδίως κριτήρια σχεδιασμού του δικτύου που να συνεκτιμούν την ασφάλεια, τη λειτουργικότητα και τη σήμανση, έτσι ώστε να αξιοποιούνται σωστά τα χρήματα των ευρωπαίων φορολογούμενων· επιπλέον, ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη και τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές προκειμένου να αναπτύξουν εθνικές κατευθυντήριες γραμμές, καθώς και μια βάση δεδομένων με τις βέλτιστες πρακτικές και ανταλλαγές γνώσεων για την παροχή ποδηλατικών υποδομών. Επίσης, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ορίσει κριτήρια όσον αφορά τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την οικονομική βιωσιμότητα των κύριων δράσεων·

19. προτείνει να συμπεριληφθεί το EuroVelo, το δίκτυο ποδηλατικών διαδρομών μεγάλων αποστάσεων⁽⁸⁾, στο ΔΕΑ-Μ, επιτυγχάνοντας έτσι τη βελτίωση των διασυνοριακών συνδέσεων, την ανάπτυξη τουριστικών δυνατοτήτων και την ενίσχυση της προσβασιμότητας των κέντρων των πόλεων, και προτείνει τη χρήση των κονδυλίων της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη» και για αστικούς κόμβους, π.χ. για την κατασκευή αστικών και περιαστικών (ταχέων) ποδηλατικών οδών·

Οδική ασφάλεια

20. υπογραμμίζει ότι ο φόβος ατυχήματος κατά την ποδηλασία εν μέσω μηχανοκίνητων μεταφορικών μέσων συμβάλλει στην ευρέως διαδεδομένη αντίληψη ότι η ποδηλασία αποτελεί επικίνδυνη δραστηριότητα. Ο φόβος αυτός είναι εν μέρει αβάσιμος, δεδομένου του γεγονότος ότι η πλειονότητα των ατυχημάτων είναι προσωπικά ατυχήματα, στα οποία δεν εμπλέκονται άλλα οχήματα παρά μόνο ο ίδιος ο ποδηλάτης. Αυτός ο φόβος αποτρέπει τους ανθρώπους από την ποδηλατική δραστηριότητα και μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εμπόδιο για τη χρήση του ποδηλάτου·

21. υπενθυμίζει ότι ο περιορισμός των μέγιστων ορίων επιτρεπόμενης ταχύτητας σε κατοικημένες περιοχές και η τήρηση αυτών των ορίων συνιστά έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες μείωσης των θανατηφόρων τροχαίων ατυχημάτων. Οι συγκρούσεις ποδηλατών με οχήματα που κινούνται με μεγάλη ταχύτητα αποτελούν σημαντική αιτία θανάτου και σοβαρού τραυματισμού ποδηλατών· η ΕΠΛ ζητεί, συνεπώς, να διατυπώσει η ΕΕ συστάσεις προς τις εθνικές, τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές για την καλύτερη διαχείριση της ταχύτητας και τη δυνατότητα λήψης μέτρων για ηπιότερη κυκλοφορία με την καθιέρωση, μεταξύ άλλων, του ορίου ταχύτητας των 30 km/h (20 mph) σε ορισμένες οδούς στις αστικές περιοχές, καθώς και για τη συνεκτίμηση του ποδηλάτου, καθιστώντας δυνατή τη συνύπαρξη διαφόρων χρηστών: πεζών, ποδηλατών, αυτοκινήτων, βαρέων επαγγελματικών οχημάτων, οχημάτων πρώτων βοθηθιών (ασθενοφόρων, πυροσβεστικής υπηρεσίας κ.λπ.). Επιπλέον, θα πρέπει να γίνει σταδιακή έγκριση τύπου έξυπνων συστημάτων προσαρμογής της ταχύτητας σε όλα τα νέα τετράτροχα οχήματα, λεωφορεία και βαρέα φορτηγά οχήματα που θα λάβουν άδεια κυκλοφορίας στο δημόσιο οδικό δίκτυο της ΕΕ· τονίζει ότι υπάρχει προφανής διαφορά ανάμεσα στην πραγματική, αντικειμενική ασφάλεια της χρήσης του ποδηλάτου και στην υποκειμενική αντίληψη της ασφάλειας που τρέφουν πολλοί άνθρωποι. Προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί αυτή η διαφορά, θα πρέπει επίσης να προωθηθούν ήπιες δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας, όπως, π.χ., αποτελεσματικές εκστρατείες ενημέρωσης του κοινού. Μόνον εάν μειωθεί ο φόβος που τρέφουν οι άνθρωποι για την ποδηλασία και βελτιωθεί η υποκειμενική αντίληψη της ασφάλειας, μπορούν να αισθανθούν άνετα οι επιφυλακτικοί ποδηλάτες με τη χρήση του ποδηλάτου ως μέσου μεταφοράς·

⁽⁶⁾ Στις πολιτικές που αναφέρονται στη δήλωση περιλαμβάνονται τα εξής: σχέδια βιώσιμης αστικής κινητικότητας στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για την αστική κινητικότητα 2013, πολιτικές κατευθύνσεις για την οδική ασφάλεια 2011-2020, Civitas 2020, ELTIS, Urbact και ευρωπαϊκή εβδομάδα κινητικότητας και σχετικά χρηματοδοτικά μέσα (όπως ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, τα προγράμματα COSME και «Ορίζοντας 2020»).

⁽⁷⁾ Σε αυτό περιλαμβάνονται οι υποδομές αλλά και οι υπηρεσίες κινητικότητας, όπως η συλλογική χρήση ποδηλάτων, τα συστήματα έξυπνων μεταφορών, το φιλικό προς το ποδήλατο τροχαίο υλικό κ.λπ.

⁽⁸⁾ <http://www.eurovelo.org/>

22. υπενθυμίζει εξάλλου ότι, παρά το σχετικά μικρό ποσοστό τους επί του συνολικού αριθμού μηχανοκίνητων οχημάτων στις αστικές περιοχές, τα μεγαλύτερα και βαρύτερα οχήματα εμπλέκονται δυσανάλογα σε ατυχήματα με θανάτους ποδηλατών·

23. εκφράζει τη λύπη της για την εξαιρετικά αργή μείωση των θανατηφόρων ατυχημάτων ποδηλατών και υποστηρίζει, στο πλαίσιο αυτό, την καθιέρωση σε επίπεδο ΕΕ ενός στόχου σχετικά με τους σοβαρούς τραυματισμούς και τη διερεύνηση της πλημμελούς αναφοράς των σοβαρών τραυματισμών. Στο πλαίσιο αυτό, ο οδικός χάρτης της ΕΕ για την ποδηλασία πρέπει να θέτει ως αρχή εργασίας την επιδίωξη μηδενικού αριθμού θανάτων και την εξασφάλιση παγκόσμιας πρωτοπορίας στον τομέα της ασφάλειας και της προστασίας των ποδηλατών·

24. ζητεί την έγκαιρη αναθεώρηση του κανονισμού για τη γενική ασφάλεια, ιδίως σε ό, τι αφορά τις βελτιώσεις της άμεσης ορατότητας για τους οδηγούς βαρέων φορτηγών οχημάτων, οι οποίες θα μπορούσαν να συμπληρωθούν από άλλα υποχρεωτικά συστήματα ενεργητικής ασφάλειας, όπως αισθητήρες για την ανίχνευση των ποδηλατών και αυτοματοποιημένα συστήματα πέδησης, προκειμένου να αποφεύγονται οι συγκρούσεις·

25. ζητεί την επικαιροποίηση του κανονισμού σχετικά με την έγκριση τύπου των οχημάτων με κινητήρα όσον αφορά την προστασία των πεζών και άλλων ανεπαρκώς προστατευόμενων χρηστών των οδών⁽⁹⁾ προκειμένου να συμπεριλάβει και τις διαδικασίες δοκιμών για την προστασία του ποδηλάτη σε περίπτωση μετωπικής σύγκρουσης με αυτοκίνητο·

26. ζητεί να εξεταστεί το ενδεχόμενο ενσωμάτωσης ειδικών μέτρων για τη βελτίωση της ασφαλούς κυκλοφορίας των ποδηλατών στις ισχύουσες οδηγίες της ΕΕ, όπως π.χ. στην οδηγία για την ασφάλεια των υποδομών της ΕΕ στις σήραγγες και στις υποδομές των ΔΕΔ-Μ⁽¹⁰⁾ στους αστικούς και αγροτικούς δρόμους.

Αστική κινητικότητα και ευφυή συστήματα μεταφορών

27. ζητεί οι προσεχείς κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για την αστική εφοδιαστική⁽¹¹⁾ να αναγνωρίσουν το τεράστιο δυναμικό που ενέχει η μετάβαση της παράδοσης υπηρεσιών και αγαθών μέχρι 250 kg σε ηλεκτρικά ποδήλατα μεταφοράς φορτίου και, συνεπώς, να προτείνει τις παραδόσεις φορτίου μέσω ποδηλάτου ως την προτιμώμενη επιλογή, εφόσον είναι δυνατόν·

28. υπογραμμίζει ότι ο αστικός χωροταξικός σχεδιασμός και ο σχεδιασμός των μεταφορών πρέπει να είναι στενά συνδεδεμένοι και να ενσωματώνονται σε όλους τους τομείς της τοπικής κινητικότητας·

29. υπογραμμίζει ότι έχει κεφαλαιώδη σημασία η εκπαίδευση σχετικά με την οδική ασφάλεια, οι κανόνες οδικής κυκλοφορίας, καθώς και ορισμένοι κανόνες που αφορούν συγκεκριμένα τους ποδηλάτες να αρχίζουν να διδάσκονται ήδη από το σχολείο, καθώς και ότι τούτο θα συμβάλει στον περιορισμό των ατυχημάτων με ποδηλάτες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να συμβάλει στη διευκόλυνση της διάδοσης των δοκιμασμένων τοπικών σχολικών προγραμμάτων που προωθούν τη συνεργασία σχολείων, αστυνομίας και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων, με σκοπό οι νεαροί ποδηλάτες να αποκτήσουν καλή γνώση των ορθών ποδηλατικών τεχνικών, καθώς και των βασικών εννοιών σχετικά με τον τρόπο μέτρησης της ισχύος και της ταχύτητας των δυναμικών συγκρούσεων στον δρόμο, και παράλληλα να προάγονται τα οφέλη της ποδηλασίας ως κοινωνικού, υγιεινού και ουσιαστικά ασφαλούς μέσου μεταφοράς·

30. επαναλαμβάνει τη θέση της ΕτΠ ότι οι εθνικές και οι δημοτικές ρυθμίσεις πρόσβασης των οχημάτων στις πόλεις και η χρέωση χρήσης των οδικών υποδομών μπορούν να αποτελέσουν αποτελεσματικά μέσα διαχείρισης των αντικρουόμενων απαιτήσεων για περισσότερους αστικούς δρόμους και αντιμετώπισης κρίσιμων προβλημάτων όπως η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η ρύπανση και η άτακτη αστική εξάπλωση (urban sprawl)⁽¹²⁾ και υπογραμμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι οι επικείμενες μη δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αστική προσβασιμότητα⁽¹³⁾ θα πρέπει να δίνουν συστηματικά προτεραιότητα στην ποδηλασία· συνιστά στις τοπικές και στις περιφερειακές αρχές να επανεπενδύσουν στο ποδήλατο μέρος των εσόδων από τα καθεστώς περιορισμού της πρόσβασης, προκειμένου να δημιουργήσουν ελκυστικές εναλλακτικές λύσεις όσον αφορά τη χρήση του αυτοκινήτου·

31. επισημαίνει ότι ο συνδυασμός ποδηλασίας και δημόσιων συγκοινωνιών είναι αμοιβαία επωφελής, η δε πολυτροπικότητα έχει καθοριστική σημασία για την εξασφάλιση της επιτυχίας και της απρόσκοπτης λειτουργίας των δικτύων αστικών μεταφορών· επαναλαμβάνει την έκκληση της ΕτΠ για την υποχρεωτική δημοσιοποίηση των δρομολογίων και άλλων ταξιδιωτικών πληροφοριών και για πλήρη προσβασιμότητα από όλους τους πολίτες της ΕΕ⁽¹⁴⁾, καθώς και για την ανάπτυξη συστημάτων ΤΠ που εφορμούν οδικού σχεδιασμού που να συνεκτιμούν τη διατροπικότητα· επίσης, ζητεί, όσον αφορά την πολυτροπικότητα, να ενσωματώνονται

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 78/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιανουαρίου 2009, σχετικά με την έγκριση τύπου μηχανοκίνητων οχημάτων όσον αφορά την προστασία των πεζών και άλλων ανεπαρκώς προστατευόμενων χρηστών των οδών, για την τροποποίηση της οδηγίας 2007/46/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2003/102/ΕΚ και 2005/66/ΕΚ (ΕΕ L 35 της 4.2.2009, σ. 1).

⁽¹⁰⁾ Οδηγία 2004/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις ασφαλείας για τις σήραγγες του Διευρωπαϊκού Οδικού Δικτύου (ΕΕ L 167 της 30.4.2004, σ. 39), οδηγία 2008/96/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τη διαχείριση της ασφάλειας των οδικών υποδομών (ΕΕ L 319 της 29.11.2008, σ. 59).

⁽¹¹⁾ http://ec.europa.eu/transport/facts-fundings/tenders/index_en.htm

⁽¹²⁾ Γνωμοδότηση με θέμα «Δέσμη μέτρων για την αστική κινητικότητα», εισηγητής: ο κ. Albert Bore (UK/PES) (ΕΕ C 271 της 19.8.2014, σ. 18).

⁽¹³⁾ http://ec.europa.eu/transport/themes/urban/news/2015-11-27-guidance-access-regulations_en.htm.

⁽¹⁴⁾ Γνωμοδότηση με θέμα «Υπηρεσίες σχεδιασμού και ενημέρωσης σχετικά με τις πολυτροπικές μετακινήσεις», εισηγητής: ο κ. Peter OSVALD (CZ/PSE) (ΕΕ C 19 της 21.1.2015, σ. 36).

πλήρως η ποδηλασία και τα συστήματα κοινόχρηστων ποδηλάτων στα τεχνικά πρότυπα, στη νομοθεσία της ΕΕ και στα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα E & A, ιδίως σε ό, τι αφορά τον προγραμματισμό των μετακινήσεων, την έκδοση εισιτηρίων, τη στάθμευση κ.λπ. Οι υποδομές τόσο στο εσωτερικό όσο και γύρω από σταθμούς λεωφορείων και τρένων πρέπει να βελτιωθούν, προκειμένου να διευκολυνθεί η εύκολη αλλαγή μεταξύ μεταφορικών μέσων: τρένου, λεωφορείου και ποδηλάτου ⁽¹⁵⁾.

Ηλεκτρονική κινητικότητα και πολιτικές δημόσιων προμηθειών

32. προτείνει οι πολιτικές για την ηλεκτροκίνηση σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης να λαμβάνουν πάντοτε υπόψη τη χρήση του ηλεκτρικού ποδηλάτου.

33. συμβουλεύει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλάβει την ποδηλασία στην αναθεώρηση των κριτηρίων για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις της ΕΕ στον τομέα των μεταφορών. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν θα πρέπει να επιδιώκουν μόνο οριακές βελτιώσεις στα επιβατικά αυτοκίνητα και τα ελαφρά επαγγελματικά οχήματα (ΕΕΟ) που προμηθεύονται οι αγοραστές του Δημοσίου, αλλά και τη μεταστροφή σε φιλικά προς το περιβάλλον μέσα μεταφοράς, όπως το ποδήλατο. Ως εκ τούτου, τα κριτήρια ανάθεσης, σύμφωνα με τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις της ΕΕ, θα πρέπει να καθιστούν υποχρεωτικό τον έλεγχο προκειμένου να διαπιστώνεται εάν μπορούν να προτιμώνται τα ποδήλατα [συμπεριλαμβανομένων των ποδηλάτων με ηλεκτρική υποβοήθηση (pedelec)] αντί των επιβατικών αυτοκινήτων και τα ποδήλατα μεταφοράς φορτίου (συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρικών και με ηλεκτρική υποβοήθηση ποδηλάτων μεταφοράς φορτίου) αντί των ελαφρών επαγγελματικών οχημάτων. Ομοίως, συστήνει την ενσωμάτωση κριτηρίων καινοτομίας για τις δημόσιες συμβάσεις, έτσι ώστε να διευκολύνονται όλες οι πτυχές της τεχνολογικής ανάπτυξης και η διάδοση στα κράτη μέλη.

Κλιματική αλλαγή και ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα

34. αναγνωρίζει ότι χρειάζεται ένα μείγμα πολιτικών για τον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής, την επίτευξη των στόχων της ΕΕ στον τομέα των μεταφορών όσον αφορά την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές και τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα στα αστικά κέντρα. Σε αυτό περιλαμβάνονται τεχνικές λύσεις, αλλαγές στις πολιτικές καθώς και κίνητρα για να αποφεύγονται οι άσκοπες μετακινήσεις. Φιλόδοξα προγράμματα για την ανάδειξη της ποδηλασίας πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος οποιασδήποτε στρατηγικής για το μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και για την ποιότητα του αέρα, ανεξάρτητα από το επίπεδο διακυβέρνησης. Οι φιλόδοξες πολιτικές για την ποδηλασία μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη 11 από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών ⁽¹⁶⁾.

Δεδομένα για την ποδηλασία

35. τονίζει ότι η ύπαρξη αξιόπιστων και συγκρίσιμων στοιχείων είναι απαραίτητη για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και για τη μέτρηση του αντικτύπου των παρεμβάσεων πολιτικής και χρηματοδότησης και, κατά συνέπεια, συνιστά στην Επιτροπή (Eurostat) να αναπτύξει μια κοινή μεθοδολογία συλλογής στοιχείων και εναρμονισμένους ορισμούς για τα εθνικά και αστικά στοιχεία σχετικά με τη χρήση του ποδηλάτου.

Συντονιστικά κέντρα για την ποδηλασία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών

36. εκφράζει την ικανοποίησή της για τον διορισμό ενός αρμοδίου για το ποδήλατο στη Γενική Διεύθυνση Κινητικότητας και Μεταφορών (ΓΔ MOVE), αλλά επισημαίνει ότι η θέση αυτή θα πρέπει να αναβαθμιστεί σε συντονιστικό κέντρο για την ποδηλασία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή· το κέντρο πρέπει να είναι επανδρωμένο με προσωπικό που να αντιστοιχεί σε τουλάχιστον ένα ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης (ΠΠΑ), καθώς και να διαθέτει επαφές για τα ζητήματα ποδηλασίας σε όλες τις συναρμόδιες Γενικές Διευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με καθήκον τη διυπηρεσιακή διαβούλευση και τον συντονισμό εντός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

37. ζητεί από την Επιτροπή να στηρίξει έναν μηχανισμό ανταλλαγής πληροφοριών που θα διαθέτει επαρκείς πόρους, έτσι ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες των κρατών μελών και των τοπικών και των περιφερειακών αρχών για πρόσβαση σε ορθές πρακτικές, μελέτες περιπτώσεων, εκθέσεις, δυνατότητες χρηματοδότησης κ.λπ. σχετικά με το ποδήλατο ⁽¹⁷⁾.

Βρυξέλλες, 12 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

⁽¹⁵⁾ Έργο Bitibi που στηρίζεται από την Intelligent Energy Europe.

⁽¹⁶⁾ World Cycling Alliance/ECF, «Cycling delivers on the Global Goals», 2015. https://ecf.com/sites/ecf.com/files/The%20Global%20Goals_internet.pdf

⁽¹⁷⁾ Το Παρατηρητήριο Αστικής Κινητικότητας (ELTIS — European Local Transport Information Service) έχει συγκεντρώσει πολλά παραδείγματα ορθής πρακτικής (www.eltis.org).

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

119Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ – 10, 11 ΚΑΙ 12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση 2016-2020»

(2017/C 088/11)

Εισηγητής:	ο κ. Martin Andreasson (SE/EPP), μέλος του περιφερειακού συμβουλίου του Västra Götaland
Έγγραφο αναφοράς:	Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση 2016-2020 — Επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού της διακυβέρνησης
	COM(2016) 179 final

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. επιδοκιμάζει το συνολικό όραμα που διέπει την παρούσα πρόταση, καθώς και τον στόχο της για άρση των υφιστάμενων ψηφιακών φραγμών στην ψηφιακή ενιαία αγορά και πρόληψη του περαιτέρω κατακερματισμού που προκύπτει στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού των δημόσιων διοικήσεων·
2. υπογραμμίζει τον ζωτικό ρόλο των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, από τη μια πλευρά, στον εκσυγχρονισμό της διοίκησης ως σχεδιαστών και διαχειριστών των ψηφιακών υποδομών και των ψηφιακών υπηρεσιών σε σημαντικούς για το κοινωνικό σύνολο τομείς και, από την άλλη πλευρά, ως αρμόδιων για την άμεση παροχή αυτών των υπηρεσιών στους πολίτες κατά τρόπο ώστε αυτές να ανταποκρίνονται ικανοποιητικά στις προσδοκίες τους σε έναν ολόενα και περισσότερο ψηφιοποιημένο κόσμο·
3. τονίζει τη σπουδαιότητα των δημόσιων υπηρεσιών ως μοχλού για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της ευρωπαϊκής βιομηχανίας —πέραν της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (eGovernment)— και επισημαίνει ότι, μολονότι οι προτάσεις περιλαμβάνουν μέτρα που αφορούν τις περισσότερες πτυχές της ζωής των πολιτών, ωστόσο δεν προτείνονται δράσεις στους τομείς του πολιτισμού και της εκπαίδευσης·
4. εφιστά την προσοχή στην ανάγκη εκσυγχρονισμού των δημόσιων διοικήσεων και των συστημάτων διακυβέρνησης και εξασφάλισης της προσβασιμότητάς τους για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις μέσω των ψηφιακών υπηρεσιών και, ως εκ τούτου, υπογραμμίζει ότι υποστηρίζει την ανάπτυξη των διασυνοριακών δημόσιων υπηρεσιών, ιδίως εκείνων που εξασφαλίζουν τη διαλειτουργικότητα και την ανταλλαγή των πληροφοριών, όπως είναι, για παράδειγμα, οι ηλεκτρονικές συμβάσεις, η ηλεκτρονική ταυτοποίηση, η ηλεκτρονική υπογραφή, η ηλεκτρονική επίδοση εγγράφων και άλλα δομικά στοιχεία της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης⁽¹⁾·
5. συνιστά στις τοπικές και στις περιφερειακές αρχές, που διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην επιτυχή υλοποίηση των προτεινόμενων δράσεων, να συμμετέχουν και στον σχεδιασμό, όχι μόνον στην υλοποίηση των προβλεπόμενων εθνικών δράσεων και μέσων που αναδεικνύονται στο υπό εξέταση σχέδιο δράσης·

⁽¹⁾ Βλέπε τις γνωμοδοτήσεις 4165/2014, 5960/2013, 5559/2013, 3597/2013, 1646/2013, 2414/2012, 1673/2013, 626/2012, 402/2012, 65/2011, 104/2010 και 5514/2014.

6. προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών να συμμετάσχει στο διοικητικό συμβούλιο του σχεδίου δράσης για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση προκειμένου να ληφθεί υπόψη η τοπική και η περιφερειακή διάσταση στη συζήτηση, καθώς το μεγαλύτερο μέρος των κοινωνικών υπηρεσιών παρέχεται από τους τοπικούς και περιφερειακούς φορείς·

Εισαγωγή

7. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι η ηλεκτρονική διακυβέρνηση (eGovernment) καθιστά τη διοίκηση πιο διαφανή, απλούστερη και πιο αποτελεσματική·

8. πιστεύει ότι η έμφαση που δίνεται στην ψηφιοποίηση της διακυβέρνησης των ευρωπαϊκών αρχών, εθνικών ή τοπικών, αποτελεί θετικό παράγοντα, ιδίως λόγω της απλοποίησης των διοικητικών διαδικασιών, που είναι χρονοβόρες, και επίσης λόγω του γεγονότος ότι επιτρέπει στους πολίτες να παρακολουθούν τις νομοθετικές εργασίες, να ενημερώνονται για τα ζητήματα που τους αφορούν άμεσα, καθώς και να συμμετέχουν ενεργά στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων·

9. συμφωνεί επίσης με την εκτίμηση της Επιτροπής ότι πολλοί πολίτες και πολλές επιχειρήσεις εξακολουθούν να μην μπορούν να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών και εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην Ευρώπη διαφέρει μεταξύ των επιμέρους κρατών μελών και περιφερειών·

10. επιδοκιμάζει, στο πλαίσιο αυτό, τον στόχο του προτεινόμενου σχεδίου δράσης, το οποίο φιλοδοξεί να αποτελέσει το μέσο συνένωσης των προσπαθειών για τον εκσυγχρονισμό των δημόσιων διοικήσεων στην Ευρώπη·

11. εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δυναμική και ευέλικτη προσέγγιση του σχεδίου δράσης, το οποίο προβλέπει την ανάληψη συμπληρωματικών δράσεων στις οποίες μπορεί να αξιοποιηθεί η εμπειρογνώση που διαθέτουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στην παροχή ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών σε σημαντικούς για το κοινωνικό σύνολο τομείς, όπως είναι η εκπαίδευση, οι κοινωνικές υπηρεσίες, η οικονομία, η υγεία και οι υποδομές κ.λπ·

12. επισημαίνει το δυναμικό της ψηφιακής διακυβέρνησης σε πολλούς τομείς, όπως η ανταπόκριση σε καταστροφές. Η αξιοποίηση της κινητής τεχνολογίας, του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για επικοινωνιακούς σκοπούς μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο όχι μόνο για τη συλλογή, τη διάδοση και τον συντονισμό των πληροφοριών, αλλά και για τη στήριξη της δημοκρατικής λογοδοσίας και διαφάνειας·

13. υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα του στόχου του σχεδίου δράσης, το οποίο φιλοδοξεί να αποτελέσει καταλυτικό παράγοντα για τον συντονισμό των προσπαθειών εκσυγχρονισμού του δημόσιου τομέα. Για τον σκοπό αυτό, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές θα πρέπει να συμμετέχουν στις σχετικές εργασίες και να έχουν εύκολη πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης και σε συνοδευτικά μέτρα που εξασφαλίζονται στα προγράμματα της ΕΕ και συντονίζονται μέσω του προτεινόμενου σχεδίου δράσης·

Στόχοι και αρχές

14. υποστηρίζει το όραμα της Επιτροπής στο οποίο προβλέπεται ότι έως το 2020 οι δημόσιες διοικήσεις και οι δημόσιοι οργανισμοί στην Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να είναι ανοικτοί, αποδοτικοί και χωρίς αποκλεισμούς, παρέχοντας σε όλους τους πολίτες και σε όλες τις επιχειρήσεις στην ΕΕ εξατομικευμένες, φιλικές προς τον χρήστη, διατηρητικές ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, χωρίς σύνορα·

15. αναγνωρίζει τη σημασία μιας διαφανούς διοίκησης η οποία παρέχει με ανοικτό και ασφαλή τρόπο πρόσβαση στα δεδομένα και στις υπηρεσίες της, προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια και η αποτελεσματικότητα, επισημαίνει ωστόσο συγχρόνως ότι για ορισμένα είδη πληροφοριών που διαχειρίζονται οι δημόσιοι οργανισμοί χρειάζεται υψηλότερο επίπεδο προστασίας·

16. επιδοκιμάζει την αρχή του «εξ ορισμού ψηφιακού χαρακτήρα», σύμφωνα με την οποία οι δημόσιες διοικήσεις θα πρέπει να καθιερώσουν την παροχή υπηρεσιών με ψηφιακά μέσα, και υπογραμμίζει, ως εκ τούτου, ότι χρειάζονται στοχευμένες, μακροπρόθεσμες και διαρθρωμένες προσπάθειες για να ενισχυθεί η ψηφιακή συμμετοχή, έτσι ώστε περισσότερα άτομα να αποκτήσουν πρόσβαση στις υποδομές και στις απαιτούμενες δεξιότητες και να μπορέσουν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που προσφέρει η ψηφιοποίηση·

17. υποστηρίζει τον βαθμό φιλοδοξίας που διέπει την αρχή «μόνον άπαξ», σύμφωνα με την οποία οι δημόσιες διοικήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι πολίτες και οι επιχειρήσεις υποβάλλουν τις ίδιες πληροφορίες μόνο μία φορά σε μια δημόσια διοίκηση·

18. επισημαίνει ταυτοχρόνως ότι υπάρχουν νομικές, τεχνικές και οργανωτικές προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν πριν από την περαιτέρω χρήση των δεδομένων· επικροτεί στο πλαίσιο αυτό το πιλοτικό σχέδιο σχετικά με την εφαρμογή της αρχής «μόνον άπαξ» για την ηλεκτρονική διασύνδεση των επιχειρήσεων με το Δημόσιο σε διασυνοριακό επίπεδο και φρονεί ότι οι εκτεταμένες επαφές που διατηρούν οι επιχειρήσεις με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές θα πρέπει να αναλυθούν στην πιλοτική φάση του σχεδίου·

19. θεωρεί ότι αξίζει να διερευνηθούν καινοτόμες έννοιες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης όπως η ηλεκτρονική διαμονή, που παρέχει πρόσβαση σε ορισμένες υπηρεσίες για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις χωρίς να απαιτείται η φυσική διαμονή. Αυτό μειώνει τη γραφειοκρατική επιβάρυνση και αυξάνει την προσέλκυση επενδύσεων από αλλοδαπές επιχειρήσεις·

20. αναγνωρίζει ότι η εφαρμογή της αρχής του «ανοικτού χαρακτήρα» στον σχεδιασμό του ψηφιακού περιεχομένου και των ψηφιακών υπηρεσιών θα ωφελήσει όλους τους χρήστες, ιδίως τα άτομα με αναπηρίες. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να συνεχιστούν η συνεργασία και η έρευνα για την επικαιροποίηση των υφιστάμενων προτύπων ούτως ώστε να συμβαδίσουν με τις τεχνολογικές εξελίξεις·
21. συμφωνεί με την αρχή ότι οι δημόσιες διοικήσεις θα πρέπει να ανταλλάσσουν πληροφορίες και δεδομένα μεταξύ τους, καθώς και με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, με διαφανή και ανοικτό τρόπο. Ταυτόχρονα, η ΕτΠ υπογραμμίζει ότι οι επιμέρους οργανισμοί θα πρέπει να διαθέτουν ένα συγκεκριμένο επίπεδο εμπειρογνώσις έτσι ώστε να μπορούν να αποφασίζουν ποιες πληροφορίες μπορούν να δημοσιοποιούνται και ποιες θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο προστασίας·
22. υποστηρίζει την αρχή του «εξ ορισμού διασυνοριακού χαρακτήρα» για την προσφορά ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών από τις δημόσιες διοικήσεις και σημειώνει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές, ιδίως στις παραμεθόριες περιοχές, καλούνται να διαδραματίσουν βασικό ρόλο στον προσδιορισμό και στην ανάπτυξη συναφών, αποτελεσματικών και αδιάλειπτων διασυνοριακών υπηρεσιών·
23. υποστηρίζει την αρχή του «εξ ορισμού διαλειτουργικού χαρακτήρα», ο οποίος αποτελεί τον παράγοντα κλειδί για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η ψηφιοποίηση·
24. συμφωνεί με την Επιτροπή ότι η δέουσα προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής, καθώς και η ασφάλεια των ΤΠ θα πρέπει να συνεκτιμηθούν εγκαίρως ήδη στο στάδιο του σχεδιασμού των ψηφιακών υπηρεσιών, δεδομένου ότι η έλλειψη εμπιστοσύνης στις ψηφιακές υπηρεσίες εξακολουθεί να συνιστά εμπόδιο για την ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης·
25. υπογραμμίζει συγχρόνως ότι η αρχή του «εξ ορισμού διασυνοριακού χαρακτήρα» για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και τη διαλειτουργικότητα των δημόσιων διοικήσεων δεν θα πρέπει να αντικαταστήσει τα εθνικά, περιφερειακά και τοπικά συστήματα που ήδη λειτουργούν αποτελεσματικά, αλλά μάλλον να παράσχει μια επισκόπηση των προτύπων και των προδιαγραφών που μπορούν να εφαρμόσουν οι διοικητικές αρχές για να επιτύχουν τη διαλειτουργικότητα όταν τα υφιστάμενα συστήματά τους χρειάζονται ανανέωση·
26. επισημαίνει ότι κάθε οργανισμός που διαχειρίζεται οποιοδήποτε τύπου ευαίσθητα δεδομένα οφείλει να μεριμνά για τη συστηματική διαβάθμιση και ασφάλεια των δεδομένων. Τούτο είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθότι δραστηριότητες όπως οι προηγμένες επιθέσεις στον κυβερνοχώρο, ο ηλεκτρονικός πόλεμος και η τρομοκρατία στον κυβερνοχώρο μπορούν να προκαλέσουν σοβαρότατες βλάβες. Χωρίς να παραγνωρίζεται η σημασία της διαφάνειας, πρέπει να προστατεύονται καταλλήλως όλα τα δεδομένα που θεωρούνται άξια προστασίας. Σε ακραίες δε περιπτώσεις, τούτο ενδέχεται να σημαίνει ότι οι πληροφορίες ή το σύνολο του συστήματος θα πρέπει να διαχωρίζονται υλικά από το διαδίκτυο·
27. επιδοκμάζει, ως εκ τούτου, την εναρμόνιση του νομικού πλαισίου, το οποίο θα αποτελέσει τον γενικό κανονισμό για την προστασία των δεδομένων, εφιστά ωστόσο την προσοχή στον παγκόσμιο ανταγωνισμό που επικρατεί σε αυτόν τον τομέα και τονίζει τη σημασία θέσπισης ενός νομικού πλαισίου το οποίο δεν θα επιβραδύνει τον ρυθμό ανάπτυξης νέων λύσεων και υπηρεσιών·
28. προβάλλει τη σημασία να καθοριστούν πρακτικές κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχείριση του κανονισμού για την προστασία των δεδομένων, καθώς και την ανάγκη να συμμετάσχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς στη συζήτηση αναφορικά με τα δικαιώματα ιδιοκτησίας και ευθύνης σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα·
29. αποδίδει έμφαση στον ρόλο που διαδραματίζει η Επιτροπή στη δημιουργία των βασικών προϋποθέσεων για τη διαλειτουργικότητα και την εναρμόνιση της ανταλλαγής των πληροφοριών, στις οποίες θεμελιώνονται αυτές οι αρχές·

Πολιτικές προτεραιότητες

30. επισημαίνει ότι στην Ευρώπη εξακολουθούν να υπάρχουν ομάδες πολιτών που δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο ή δεν διαθέτουν επαρκείς ψηφιακές δεξιότητες για να χρησιμοποιήσουν τις ψηφιακές υπηρεσίες, ως εκ τούτου χρειάζονται ενεργητικές προσπάθειες για την προώθηση της ψηφιακής ένταξης·
31. τονίζει ότι είναι απολύτως απαραίτητη η ανάπτυξη αξιόπιστων, οικονομικά προσιτών και υψηλής απόδοσης δικτύων σε όλους τους τομείς, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι όλοι οι πολίτες και όλες οι επιχειρήσεις μπορούν να έχουν πρόσβαση στις σύγχρονες ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες και θα μπορούν να αξιοποιήσουν στο έπακρο την τεχνολογία της επόμενης γενιάς (το διαδίκτυο των πραγμάτων, τα μαζικά δεδομένα και την ηλεκτρονική υγεία, τις έξυπνες πόλεις κ.λπ.)·
32. επισημαίνει ότι οι χρηματοδοτικές επιλογές σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω με συνοχή και συνέπεια προκειμένου να υποστηριχθεί η ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων υψηλών ταχυτήτων σε όλους τους τομείς, ιδίως στις αγροτικές περιοχές περιφερειών στις οποίες, λόγω έλλειψης οικονομικής αποδοτικότητας, συχνά η αγορά δεν αναπτύσσεται περαιτέρω·

33. υπογραμμίζει ότι, για τον εκσυγχρονισμό των δημόσιων διοικήσεων, πρέπει να θεσπιστούν κοινά πρότυπα και αντίστοιχες τεχνικές προδιαγραφές σε συνεργασία με όλους τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, γεγονός που θα επιτρέψει την εφαρμογή επαναχρησιμοποιήσιμων και αποδοτικών ψηφιακών υπηρεσιών με υψηλό επίπεδο διαλειτουργικότητας·
34. χαιρετίζει την εξαγγελθείσα αναθεώρηση του ευρωπαϊκού πλαισίου διαλειτουργικότητας (ΕΠΑ) και ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει να προωθεί την εφαρμογή των συστάσεων του εν λόγω πλαισίου από τις διοικητικές αρχές·
35. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού πλαισίου διαλειτουργικότητας (ΕΠΑ), οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζονται μόνον ως χρήστες διασυνοριακών προτύπων και υπηρεσιών, αλλά και ως σημαντικοί δημιουργοί τέτοιων υπηρεσιών·
36. εκφράζει την ικανοποίησή της για το σχέδιο της Επιτροπής να αναπτύξει ένα πρωτότυπο για την κατάρτιση ευρωπαϊκού καταλόγου προτύπων ΤΠΕ για τις δημόσιες συμβάσεις και υπογραμμίζει τη ζωτική σημασία των δημοσίων συμβάσεων, ιδίως για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές, προκειμένου να αποφευχθεί η προσκόλληση σε έναν συγκεκριμένο κατασκευαστή ή προμηθευτή και να εξασφαλιστεί η εφαρμογή λύσεων και η χρήση υπηρεσιών με υψηλό επίπεδο διαλειτουργικότητας και καινοτομίας·
37. καλεί την Επιτροπή να συνεργαστεί στενότερα με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές για τη στήριξη της πλήρους μετάβασης στις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις έως το 2019, ιδίως δεδομένου ότι στο επίπεδο των τοπικών και περιφερειακών νοτοτήτων ενδέχεται να ανακύψουν δυσκολίες· θα είναι καθοριστικής σημασίας η συνεργασία με την τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση, καθώς και με τον ιδιωτικό τομέα, ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό των οικονομιών που μπορεί να δημιουργήσει η αγορά των δημοσίων συμβάσεων, η αξία της οποίας υπολογίζεται σε πάνω από 2 τρισεκατομμύρια ευρώ·
38. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η ηλεκτρονική ταυτοποίηση αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για ασφαλείς, αποτελεσματικές και προσιτές δημόσιες ψηφιακές υπηρεσίες και επιδοκίμαζει τις δράσεις που προτιμάει να αναλάβει η Επιτροπή ώστε να επιταχυνθεί η υιοθέτηση των υπηρεσιών eIDAS (ηλεκτρονική ταυτοποίηση και υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά) ⁽²⁾·
39. σημειώνει με έμφαση ότι οι εργασίες όσον αφορά τη διαλειτουργικότητα και τα πρότυπα είναι χρονοβόρες και απαιτούν την υιοθέτηση ενός μακρόπνοου οράματος, καθώς και επαρκή και βιώσιμη χρηματοδότηση·
40. χαιρετίζει επομένως το γεγονός ότι η Επιτροπή θα παρουσιάσει τον τρόπο εξασφάλισης της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των διασυνοριακών ψηφιακών υπηρεσιών. Αυτό είναι απαραίτητο προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη στον τομέα των ψηφιακών υπηρεσιών και των τεχνικών δομοστοιχείων τους και να εξασφαλιστεί ότι οι δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο αυτών των προσπαθειών δεν υπονομεύονται·
41. θεωρεί ότι οι δημόσιες διοικήσεις, σε συνεργασία με τον ιδιωτικό και τον μη κερδοσκοπικό τομέα, θα πρέπει να συνεργαστούν προκειμένου να παρέχουν επαρκώς προσβάσιμες υποδομές, όμως, λόγω της περιπλοκότητας θέσπισης ενός ενδεδειγμένου χρονοδιαγράμματος για την επικαιροποίηση των συστημάτων και της τεχνολογίας στα ψηφιακά οικοσυστήματα, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει ενδελεχώς τις επιπτώσεις και τους περιορισμούς που θα συνεπαγόταν μια πιθανή εφαρμογή της αρχής «κατά της παλαιότητας» («no legacy principle»)·
42. επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να καταστήσει τη διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e-Justice Portal) υπηρεσία μιας στάσης, η οποία θα συνενώνει διάφορες πληροφορίες και λειτουργίες με στόχο την ενημέρωση και την αναζήτηση πληροφοριών και πρακτικών σχετικά με την ευρωπαϊκή δικαιοσύνη και τις δικαστικές διαδικασίες, καθώς και την εξεύρεση πληροφοριών σχετικά με τις επιχειρήσεις και τα μητρώα αφερεγγυότητας·
43. επιδοκίμαζει την υποχρεωτική διασύνδεση όλων των μητρώων επιχειρήσεων των κρατών μελών, καθότι οι επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται ολοένα και περισσότερο σε διασυνοριακό επίπεδο και διαπιστώνεται αυξανόμενη ανάγκη και ζήτηση για πληροφορίες σχετικά με εταιρείες σε διασυνοριακό πλαίσιο, κυρίως στις παραμεθόριες περιοχές της Ευρώπης·
44. χαιρετίζει επίσης, στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι η Επιτροπή προτιμάει να καταβάλει περαιτέρω προσπάθειες για την ηλεκτρονική διασύνδεση των μητρώων αφερεγγυότητας προκειμένου να αυξηθεί η διαφάνεια και η ασφάλεια δικαίου στην εσωτερική αγορά και να αποφεύγεται η πρακτική της αναζήτησης ευνοϊκότερης δικαιοδοσίας («φόρουμ shopping»)·
45. υποστηρίζει την πρωτοβουλία για τη διευκόλυνση της εφαρμογής ψηφιακών λύσεων σε όλη τη διάρκεια ζωής μιας επιχείρησης και ζητεί αυτή η πρωτοβουλία να συνοδεύεται από μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων για τις επιχειρήσεις·

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 910/2014.

46. επικροτεί το γεγονός ότι η Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις σχετικά με την επέκταση του ενιαίου ηλεκτρονικού μηχανισμού για την καταχώριση και καταβολή του ΦΠΑ και απευθύνει έκκληση οι περίπλοκοι κανόνες σχετικά με τον ΦΠΑ να θεσπιστούν με στοχοθετημένο τρόπο με σκοπό να διευκολυνθεί το διασυνοριακό ηλεκτρονικό εμπόριο. Τούτο θα ωφελήσει κυρίως τις ΜΜΕ και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, καθότι αυτές είναι που δυσκολεύονται περισσότερο να αντεπεξέλθουν εξαιτίας του διοικητικού φόρου που προκαλείται αναπόφευκτα από το σύνθετο νομικό πλαίσιο·

47. υποστηρίζει την προώθηση της διασυνοριακής κινητικότητας των πολιτών μέσω του συστήματος ηλεκτρονικής ανταλλαγής πληροφοριών για την κοινωνική ασφάλιση (EESSI), καθώς και μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των ατόμων που αναζητούν εργασία και των εργοδοτών στην ΕΕ (δίκτυο EURES)·

48. τάσεται υπέρ των πρωτοβουλιών της ΕΕ που εξασφαλίζουν τη διασυνοριακή ανταλλαγή των δεδομένων και υπηρεσιών υγείας, συμπεριλαμβανομένων διαλειτουργικών συστημάτων ψηφιακής συνταγογράφησης, η οποία ενισχύει την ασφάλεια των ασθενών κατά την έννοια της οδηγίας περί εφαρμογής των δικαιωμάτων των ασθενών στο πλαίσιο της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης⁽³⁾ και ενισχύει την ποιότητα και την απόδοση της υγειονομικής περίθαλψης·

49. συμεριζεται την άποψη της Επιτροπής ότι οι πολίτες, οι επιχειρήσεις και οι ερευνητές θα πρέπει να συμμετέχουν όσο το δυνατόν περισσότερο στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση των δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, καθότι έτσι θα βελτιωθούν η ποιότητα, η αποτελεσματικότητα και η ευκολία χρήσης των υπηρεσιών αυτών·

50. τονίζει ότι η παροχή ανοικτών, ασφαλών και αξιόπιστων δεδομένων σε τρίτους συνιστά μείζονα προϋπόθεση για τον εκσυγχρονισμό και τον ανασχηματισμό των τοπικών και των περιφερειακών αρχών έτσι ώστε να μπορούν να παρέχουν τις καινοτόμες υπηρεσίες του μέλλοντος στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους·

51. επιδοκιμάζει, ως εκ τούτου, την πρωτοβουλία να δημιουργηθεί μια πλατφόρμα για τις δημόσιες αρχές με σκοπό να ανοίξουν τα δεδομένα και τις υπηρεσίες τους, τονίζει ωστόσο ότι η Επιτροπή θα πρέπει να στηρίξει την ανάπτυξη και τον συντονισμό στρατηγικών για το άνοιγμα των δεδομένων παρέχοντας στις αυτοδιοικητικές αρχές τη δέουσα τεχνική και μεθοδολογική υποστήριξη·

52. επισημαίνει ότι η στοχευμένη παροχή υψηλής ποιότητας διαλειτουργικών δεδομένων απαιτεί, μεταξύ άλλων, συντονισμένες προσπάθειες σε ό,τι αφορά την αρχιτεκτονική των πληροφοριών, την ταξινόμηση των πληροφοριών και τη διαλειτουργικότητα σε όλα τα επίπεδα, και, ως εκ τούτου, εκφράζει την ικανοποίησή της για την ανάπτυξη και την εφαρμογή υποδομών δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ, για τις οποίες το έργο που έχει πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της οδηγίας Inspire μπορεί να λειτουργήσει ως υπόδειγμα για κοινούς ορισμούς των δεδομένων·

53. επικροτεί, εν προκειμένω, την ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για το υπολογιστικό νέφος⁽⁴⁾, η οποία μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας καθότι συνιστά μια κοινή υποδομή υπολογιστικού νέφους για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης·

54. υπογραμμίζει την τεράστια σημασία των ψηφιακών δεξιοτήτων και προσόντων των πολιτών, καθώς και των εργαζομένων και όσων αναζητούν εργασία, για την ευρεία υλοποίηση της ψηφιοποίησης στην οικονομία και τον εκσυγχρονισμό των διοικήσεων·

Υλοποίηση του σχεδίου δράσης

55. συμφωνεί ότι για την υλοποίηση του σχεδίου δράσης απαιτείται η κοινή δέσμευση και η ανάληψη ευθύνης σε όλα τα επίπεδα διοίκησης και υπογραμμίζει με έμφαση την ευθύνη που φέρουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές ως η κύρια «διεπαφή» του δημόσιου τομέα με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Βρυξέλλες, 11 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

⁽³⁾ 2011/24/ΕΕ.

⁽⁴⁾ COM(2016) 178 final.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών — Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων

(2017/C 088/12)

Εισηγητής: Heinz-Joachim Höfer (DE/PES), δήμαρχος του Altenkirchen**Έγγραφο αναφοράς:** Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Έναρξη διαβούλευσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων

COM(2016) 127 final

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

1. επικροτεί την πρόταση για έναν ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, δεδομένου ότι θα βοηθήσει στην υλοποίηση των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που τίθενται στο άρθρο 3 της ΣΕΕ, στους οποίους προβλέπεται ότι η Ένωση θα «εργάζεται για την αειφόρο ανάπτυξη της Ευρώπης με γνώμονα την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και τη σταθερότητα των τιμών, την άκρως ανταγωνιστική κοινωνική οικονομία της αγοράς, με στόχο την πλήρη απασχόληση και την κοινωνική πρόοδο» [...], «καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις διακρίσεις και [...] προωθεί την κοινωνική δικαιοσύνη και προστασία, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού», καθώς και «προάγει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών»·
2. αναμένει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμμορφώνεται με την αρχή της επικουρικότητας κατά την υποβολή προτάσεων σχετικά με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και να σέβεται πλήρως τις ευρείες αρμοδιότητες των εθνικών και υποεθνικών αρχών στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής· ταυτόχρονα, θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι το περιεχόμενο του πυλώνα είναι συμβατό με τις γενικές αρχές του θεματολογίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας·
3. επιδοκιμάζει το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να δρομολογήσει ανοικτή διαβούλευση για τον πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων διότι, ύστερα από χρόνια κρίσης με υψηλά ποσοστά ανεργίας και μέτρα λιτότητας, χρειαζόταν οπωσδήποτε μια πολιτική συζήτηση για μια νέα πρωτοβουλία για τα κοινωνικά δικαιώματα, προκειμένου να διασαφηνιστεί εάν η ΕΕ βαδίζει προς τη σωστή κατεύθυνση· επιπλέον, θεωρεί ότι ο πυλώνας μπορεί να συμβάλει στον συντονισμό των κοινωνικών πολιτικών και δικαιωμάτων στα κράτη μέλη και να ενισχύσει τη σύγκλιση μέσω της αναβάθμισης·
4. χαιρετίζει την προσπάθεια που καταβάλλει η Επιτροπή να εξετάσει το πεδίο εφαρμογής και το περιεχόμενο του μελλοντικού κοινωνικού πυλώνα και υπογραμμίζει την προστιθέμενη αξία της συμμετοχής των τοπικών και των περιφερειακών αρχών σε αυτή τη συζήτηση, ιδίως με την ενδυνάμωση και την ανάδειξη της σημασίας της εδαφικής διάστασης στα κοινωνικοοικονομικά ζητήματα που εξετάζονται στο πλαίσιο της συνολικής πολιτικής προσέγγισης της ΕΕ και της τοποκεντρικής προσέγγισης κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των κοινωνικοοικονομικών πολιτικών·
5. επαναλαμβάνει την έκκλησή της υπέρ του καλύτερου συντονισμού των οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών μεταξύ του ευρωπαϊκού και του εθνικού επιπέδου, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, και ζητεί να προωθηθεί η στενότερη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης στον συντονισμό αυτόν⁽¹⁾·
6. επιμένει ότι ο κοινωνικός πυλώνας πρέπει να αναπτυχθεί με βάση την αποδεδειγμένη προστιθέμενη αξία του σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και να έχει οριζόντιο χαρακτήρα, προκειμένου να συνεκτιμώνται καλύτερα η κοινωνική διάσταση της οικονομικής διακυβέρνησης της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ONE), η οποία έχει ζωτική σημασία αφενός για τη λειτουργία και τη βιωσιμότητα της ONE και, αφετέρου, για τη νομιμότητα της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης·
7. επισημαίνει ότι, εάν η προτεινόμενη πρωτοβουλία μετουσιωθεί σε ισχυρές κοινωνικές εγγυήσεις, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης, κοινωνικές υπηρεσίες σε συνδυασμό με κοινωνικές υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και υπηρεσίες κοινωνικής ασφάλισης, μπορεί να θεωρηθεί ως ένα συντονιστικό μέσο που στηρίζει τα κράτη μέλη στην αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων, την καταπολέμηση του κοινωνικού ντάμπινγκ, την προώθηση της ανόδικης σύγκλισης των κοινωνικών προτύπων στη ζώνη του ευρώ και στην εδραίωση των στόχων της ΕΕ για μια βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη·

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση της ΕτΠ με θέμα «Η κοινωνική διάσταση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης» (CdR 6863/2013).

8. επαναβεβαιώνει το αίτημά της ότι, για να βελτιωθεί η κοινωνική διάσταση της ONE, είναι ζωτικής σημασίας να αντιμετωπιστούν οι περιφερειακές ανισότητες με τον εκσυγχρονισμό, όπου χρειάζεται, της υφιστάμενης νομοθεσίας ή/και την εξέταση του ενδεχομένου λήψης νέων μέτρων που να προωθούν τη μεγαλύτερη σύγκλιση· προτείνει, ως εκ τούτου, να προστεθούν δείκτες μέτρησης των περιφερειακών ανισοτήτων στον πίνακα κοινωνικών δεικτών της ONE ⁽²⁾.
9. αναμένει ότι η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων θα ενισχύσει περαιτέρω τα κοινωνικά δικαιώματα —τόσο τα ατομικά όσο και τα συλλογικά— που περιλαμβάνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ ⁽³⁾.
10. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι, στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων που διεξήγαγε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ανέκυψαν σημαντικές προκλήσεις που αφορούν τη διάσταση του φύλου, όπως η χαμηλή συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και ο διαχωρισμός στην αγορά εργασίας με βάση το φύλο (αρχή 5), το μισθολογικό και συνταξιοδοτικό χάσμα μεταξύ ανδρών και γυναικών (αρχές 5, 13), η ανεπαρκής ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (αρχές 5, 18) ή τα πολλαπλά καθήκοντα που έχουν αναλάβει οι γυναίκες λόγω παροχής μακροχρόνιας φροντίδας σε εξαρτώμενα άτομα (αρχή 17). Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να προσδιορίσει κατά πόσο τα προτεινόμενα μέτρα είναι επαρκή προκειμένου να μειωθούν οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών ή εάν χρειάζεται περαιτέρω ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου.
11. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι, αν και η πρόταση της Επιτροπής κάνει αναφορά μόνο στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ, διατυπώνεται πρόσκληση και προς τα κράτη μέλη της ΕΕ εκτός ευρωζώνης να συμμετάσχουν.
12. τονίζει ότι η πλήρης συμπερίληψη της κοινωνικής διάστασης στην ONE πρέπει να συνοδεύεται από στενότερο συντονισμό των οικονομικών και των δημοσιονομικών πολιτικών στη ζώνη του ευρώ.
13. ζητεί να δοθεί ακόμη μεγαλύτερη έμφαση στη χρηματοδότηση της κοινωνικής πολιτικής, η οποία αποτελεί ιδιαίτερη πρόκληση για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές. Τέτοιου είδους προκλήσεις ανακύπτουν όχι μόνο επειδή οι δαπάνες για τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας διαφέρουν σημαντικά ανά την Ευρώπη, αλλά και επειδή οι συνολικές επενδύσεις σε υποεδνικό επίπεδο μειώνονται ⁽⁴⁾.
14. υπογραμμίζει τη σημασία μιας ισχυρής ευρωπαϊκής κοινωνικής ατζέντας, στο πλαίσιο της οποίας η ανταγωνιστικότητα και η κοινωνική δικαιοσύνη αλληλοσυμπληρώνονται και οι δίκαιοι μισθοί (ένας τομέας στον οποίο η ΕΕ έχει μόνο συντονιστική εξουσία και ο οποίος καθορίζεται από κάθε κράτος μέλος, είτε μέσω νομοθεσίας είτε μέσω συλλογικών συμβάσεων, και σε κάθε περίπτωση με την πλήρη τήρηση των παραδόσεων και πρακτικών του) αποτελούν βασική συνιστώσα· μια τέτοια ατζέντα πρέπει να τηρεί πλήρως την αρχή της μη διάκρισης, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.
15. υπογραμμίζει ότι, λόγω της αύξησης της ανεργίας των νέων και του αριθμού των ατόμων που ζουν υπό συνθήκες φτώχειας ή που απειλούνται από τη φτώχεια κατά τα τελευταία έτη, ο κοινωνικός πυλώνας θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη την ανάγκη για μείωση της φτώχειας βραχυπρόθεσμα, προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της ανεργίας των νέων.
16. αναδεικνύει την ανάγκη να εντατικοποιηθεί η συνεργασία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης, τομέων και ενδιαφερόμενων φορέων, να ενισχυθεί ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων και να εισαχθεί ένα αποτελεσματικό μέσο για τον διάλογο με τους πολίτες, έτσι ώστε να ισχυροποιηθεί η δημοκρατική νομιμότητα της Ένωσης.
17. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι ορισμένες τοπικές και περιφερειακές αρχές χρησιμοποίησαν τις πολιτικές δημόσιων συμβάσεων για την παροχή κινήτρων και απαιτούν από τους αναδόχους την καταβολή δίκαιων αμοιβών στο προσωπικό τους· αυτό αποτελεί πρόσθετο εργαλείο για την ενθάρρυνση των ενδιαφερόμενων οργανώσεων να υιοθετούν δίκαιες εργασιακές πρακτικές. Επιπλέον, τονίζει σχετικά ότι το δικαίω της Ένωσης δεν απαγορεύει τον αποκλεισμό από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης ενός αναδόχου ο οποίος αρνείται να δεσμευτεί ότι θα καταβάλλει στο οικείο προσωπικό που απασχολεί τον νομικά κατοχυρωμένο κατώτατο μισθό ⁽⁵⁾.
18. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η πρόταση της Επιτροπής δεν αποδίδει περαιτέρω έμφαση στην καταπολέμηση προκλήσεων που συνοδεύουν τον μεταβαλλόμενο κόσμο της εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αυξημένης ψηφιοποίησης, που πρέπει να αντιμετωπιστεί με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού. Πράγματι, η ανάδυση των άτυπων μορφών εργασίας μπορεί να οδηγήσει σε νέους κινδύνους «γκρίζων ζωνών» όσον αφορά τα εργασιακά δικαιώματα και την πρόσβαση σε παροχές πρόνοιας· καλεί, συνεπώς, την Επιτροπή να καθορίσει επακριβώς το πλαίσιο της ευελιξίας των συνθηκών εργασίας, έτσι ώστε να επιτύχει ισορροπία μεταξύ της ευελιξίας και της ασφάλειας.

⁽²⁾ Ψήφισμα με θέμα «Πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2016» (COR-2015-5929).

⁽³⁾ Κεφάλαιο IV — Αλληλεγγύη.

⁽⁴⁾ <https://www.oecd.org/els/soc/OECD2014-Social-Expenditure-Update-Nov2014-8pages.pdf>

⁽⁵⁾ Η απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΕ στην υπόθεση C-115/14 (17 Νοεμβρίου 2015) θεώρησε συμβατό με τη νομοθεσία της ΕΕ το να απαιτεί μια περιφερειακή οντότητα κράτους μέλους από τους διαγωνιζόμενους και τους υπεργολάβους τους να αναλαμβάνουν τη δεσμευτική ότι θα καταβάλλουν ορισμένο κατώτατο μισθό στο προσωπικό το οποίο παρέχει τις υπηρεσίες που καλύπτονται από τη δημόσια σύμβαση.

19. Υπενθυμίζει ότι, σε ένα πλαίσιο επιταχυνόμενης ψηφιοποίησης της οικονομίας και της κοινωνίας, είναι σημαντικό να παρέχονται στους πολίτες, ιδίως στους ηλικιωμένους, οι ψηφιακές δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την επίτευξη ενός πιο συμμετοχικού κοινωνικού μοντέλου·
20. υπογραμμίζει με έμφαση ότι η απόκτηση δεξιοτήτων μέσω εκπαίδευσης και κατάρτισης και η πρόσβαση στη διά βίου μάθηση είναι περισσότερο σημαντικές από ποτέ υπό το πρίσμα των μεταβαλλόμενων συνθηκών εργασίας και τονίζει τη σημασία που έχει η αντιστοίχιση των δεξιοτήτων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας·
21. είναι πεισμένη ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την ενίσχυση της δημοκρατικής νομιμότητας της ONE είναι να πειστούν οι ευρωπαίοι πολίτες ότι προωθείται η αρχή της κοινωνικής προόδου και της ισότητας των ευκαιριών έτσι ώστε η απασχόληση και οι κοινωνικοί κανόνες να μη θεωρούνται δευτερεύουσα παράμετρος της μακροοικονομικής προσαρμογής·
22. ζητεί να διασφαλιστεί με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές θα λάβουν στήριξη στις προσπάθειές τους για την εφαρμογή κατάλληλων κοινωνικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της παροχής στήριξης και της ανάπτυξης ικανοτήτων για τη διαμόρφωση πολιτικών εναρμόνισης της επαγγελματικής και της προσωπικής ζωής, σύμφωνα με την πρόσφατη πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η διαδικασία αυτή προϋποθέτει αντιμετώπιση των τοπικών και των περιφερειακών προκλήσεων στους συγκεκριμένους τομείς, καθώς και διευκόλυνση της ανταλλαγής ορθών πρακτικών σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο·
23. σημειώνει ότι η Ευρώπη αντιμετωπίζει τεράστιες κοινωνικές προκλήσεις, με σημαντικές οικονομικές και δημογραφικές αποκλίσεις μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών, με πολλούς νέους να αντιμετωπίζουν πολυάριθμες προκλήσεις, όπως ένα εκπαιδευτικό σύστημα που δεν αντιστοιχεί στις ανάγκες της αγοράς, δυσκολίες στην εύρεση εργασίας, εμπόδια στην κινητικότητα ιδίως για τους νέους που ζουν σε μικρές κοινότητες οι οποίες βρίσκονται σε απομακρυσμένες, εξόχως απόκεντρες, νησιωτικές ή αγροτικές περιφέρειες, αναγκαστική κινητικότητα ή κοινωνική απομόνωση. Συνεπώς, δεν υπάρχει πολιτική λύση «ενιαίας αντιμετώπισης» και κάθε πολιτική παρέμβαση —είτε του δημόσιου είτε του ιδιωτικού τομέα— θα πρέπει να συνυπολογίζει τις τοπικές και τις περιφερειακές ιδιαιτερότητες, όπως, για παράδειγμα, στην περίπτωση περιφερειών που βρίσκονται αντιμέτωπες με δημογραφικές προκλήσεις ή/και διαρροή εγκεφάλων, και, παράλληλα, να διασφαλίζει ένα ελάχιστο επίπεδο κοινωνικών, οικονομικών και εκπαιδευτικών ευκαιριών για τους νέους. Παράλληλα, λαμβανομένου υπόψη του σταθερά υψηλού ποσοστού ανεργίας των νέων, επαναλαμβάνει τη σημασία να επεκταθούν τα οφέλη της «Εγγύησης για τη νεολαία» προκειμένου να καλύψει νέους έως την ηλικία των 30 ετών (αντί μόνο έως την ηλικία των 25 ετών) ⁽⁶⁾·
24. εμμένει στην άποψη ότι ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων θα πρέπει να εξετάζει κατά προτεραιότητα την ανάγκη για καθολική πρόσβαση σε ποιοτικά συστήματα κοινωνικής πρόνοιας και ποιοτικές δημόσιες υπηρεσίες, ταυτόχρονα, δε, θα πρέπει να γίνεται σεβαστή η αρμοδιότητα των κρατών μελών στον συγκεκριμένο τομέα·
25. επισημαίνει τον πρωτοποριακό ρόλο του περιφερειακού και του τοπικού επιπέδου διακυβέρνησης για την προώθηση ευέλικτων εργασιακών πρακτικών και την καθιέρωση δίκαιων συνθηκών εργασίας στον χώρο εργασίας, σε συνεννόηση με τους εργαζομένους και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και με βάση τις αρχές της ισότητας και του σεβασμού·
26. προτείνει η Επιτροπή να εξετάσει την προοπτική θέσπισης μηχανισμών παροχής κινήτρων για τις χώρες της ONE που εφαρμόζουν μεταρρυθμίσεις με σκοπό την επίτευξη των κοινωνικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και την καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων·
27. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να στηρίξει τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να εκσυγχρονίσουν τα συστήματα κοινωνικής προστασίας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου· περαιτέρω αναμένει από την Επιτροπή να προτείνει ένα δημοσιονομικό μέσο για τη ζώνη του ευρώ, ανοικτό σε όλα τα κράτη μέλη, το οποίο θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στον ευρωπαϊκό συντονισμό των αντικυκλικών πολιτικών·
28. υπενθυμίζει ότι η μακροχρόνια ανεργία μπορεί να δημιουργήσει έναν φαύλο κύκλο ο οποίος οδηγεί σε χαμηλές ευκαιρίες απασχόλησης, υποβάθμιση των δεξιοτήτων και μειωμένες δυνατότητες απόκτησης εισοδήματος και, ταυτοχρόνως, αυξάνει τον διά βίου κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού·
29. επισημαίνει ότι η γήρανση του πληθυσμού της Ευρώπης θα επιφέρει κενά στις αγορές εργασίας σε πολλά κράτη μέλη —η κινητικότητα των εργαζομένων μπορεί να αποτελέσει μια απάντηση στο συγκεκριμένο πρόβλημα· συμπεριζέται την άποψη της Επιτροπής ότι ο αριθμός των δικαιούμενων εργαζομένων εντός της Ευρώπης εξακολουθεί να είναι πολύ χαμηλός για να αποτελέσει μια πραγματική ευρωπαϊκή αγορά εργασίας· επομένως, είναι ζωτικής σημασίας τα προσόντα των μετακινούμενων επαγγελματιών της ΕΕ να αναγνωρίζονται με γρήγορο, απλό και αξιόπιστο τρόπο ⁽⁷⁾·

⁽⁶⁾ CDR789-2013.

⁽⁷⁾ Εκσυγχρονισμός της οδηγίας για τα επαγγελματικά προσόντα (οδηγία 2013/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου) (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 132).

30. τονίζει ότι οι ηλικιωμένοι πολίτες περιλαμβάνονται στις ομάδες του πληθυσμού που εκτίθενται περισσότερο στον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού· στα περισσότερα κράτη μέλη, τα άτομα που πλήττονται περισσότερο είναι κυρίως αυτά που ζουν σε απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές ή σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές. Επιπλέον, οι ηλικιωμένοι είναι συχνά εκείνοι που εξακολουθούν να ζουν σε απερωμαμένες ή ακόμη και υπό εξαφάνιση κοινότητες·

31. όπως επισημαίνεται στη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η απάντηση της ΕΕ στη δημογραφική πρόκληση», πρέπει να συγκροτηθούν αποτελεσματικότερες και αποδοτικότερες δημόσιες υπηρεσίες και να αναπτυχθούν νέες μέθοδοι για τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής και της σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας όλων των πολιτών. Πρέπει να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που προσφέρει η δημογραφική αλλαγή, οι οποίες είναι παράλληλα και ευκαιρίες απασχόλησης που συνδέονται με τις υπηρεσίες για τους ηλικιωμένους στο πλαίσιο της «οικονομίας της τρίτης ηλικίας» (προσωπικές και ψηφιακές υπηρεσίες, υπηρεσίες που συνδέονται με την υιοθέτηση υγιεινού τρόπου ζωής κ.λπ.). Η απόκτηση πρόσβασης σε τέτοιες υπηρεσίες εμπίπτει στα θεμελιώδη δικαιώματά τους·

32. υπογραμμίζει με έμφαση ότι το προσδόκιμο ζωής των Ευρωπαίων έχει αυξηθεί, συνεπώς το κόστος της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της κοινωνικής μέριμνας θα ανέλθει σε περίπου 9 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ έως το 2050· υπό αυτό το πρίσμα, οι ΓΠΕ μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά στη διατήρηση μιας αποδοτικής από άποψη κόστους και, συγχρόνως, υψηλής ποιότητας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και κοινωνικής μέριμνας, καθότι παρέχουν σε ανθρώπους κάθε ηλικίας τη δυνατότητα να διαχειρίζονται καλύτερα την υγεία και την ποιότητα ζωής τους, οπουδήποτε και αν βρίσκονται·

33. υπενθυμίζει ότι οι επενδύσεις στις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΓΠΕ) αποτελούν καθοριστικής σημασίας μέσο για τους δήμους και τις περιφέρειες, το οποίο τους επιτρέπει να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της γήρανσης του πληθυσμού. Με τις επενδύσεις αυτές θα βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των πολιτών, θα υποστηριχθεί η συμμετοχή τους στην κοινωνία, θα εξασφαλιστεί η δυνατότητα να παραμένουν ενημερωμένοι σχετικά με τις νέες εξελίξεις στο ευρωπαϊκό ή στο εθνικό επίπεδο, καθώς και να αξιοποιούν τη συσσωρευμένη εμπειρία και τεχνογνωσία τους για την ανάπτυξη της κοινωνίας, θα προωδηθεί η ανταγωνιστικότητα σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο και θα αναπτυχθούν νέα προϊόντα και υπηρεσίες·

Ειδικές συστάσεις για την τροποποίηση του παραρτήματος

34. στην αρχή 2 στοιχείο α) (κεφάλαιο I), μετά τις λέξεις «Διασφαλίζεται ίση μεταχείριση [...] επισφαλών και των ορισμένου χρόνου σχέσεων εργασίας» να προστεθεί «ενισχύοντας τους όρους τήρησης από τις επιχειρήσεις των κανόνων των συμβάσεων εργασίας για την πρόσβαση σε κοινωνικούς πόρους και την αποφυγή των κινδύνων κοινωνικού ντάμπινγκ»·

35. η αρχή 2 στοιχείο β) (κεφάλαιο I) θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής: «Η ευελιξία των όρων εργασίας μπορεί να προσφέρει δίοδο πρόσβασης στην αγορά εργασίας και να διαφυλάττει την ικανότητα των εργοδοτών να ανταποκρίνονται με ταχύτητα σε μεταβολές στη ζήτηση, ωστόσο θα πρέπει να διασφαλίζεται, κατά το δυνατόν, η μετάβαση προς συμβάσεις αορίστου χρόνου»·

36. η πρώτη πρόταση της αρχής 7 στοιχείο γ) (κεφάλαιο II) θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής: «Η απόλυση μισθωτού ο οποίος έχει ολοκληρώσει με επιτυχία τη δοκιμαστική περίοδο πρέπει να αιτιολογείται, να πραγματοποιείται με την παροχή εύλογης προθεσμίας, η οποία ορίζεται σε εθνικό επίπεδο, και να συνοδεύεται από επαρκή αποζημίωση εάν η απόλυση είναι αδικαιολόγητη, ενώ, επιπλέον, πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα ταχείας και ουσιαστικής προσβολής της ενώπιον αμερόληπτου μηχανισμού επίλυσης διαφορών»·

37. η πρώτη πρόταση της αρχής 8 στοιχείο α) (κεφάλαιο II) θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής: «Η εργασία αμειβεται δίκαια, ώστε να διασφαλίζει αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Καθορίζονται αμοιβές και, κατά περίπτωση, ελάχιστες αμοιβές μέσω διαφανών και προβλέψιμων στην εφαρμογή τους μηχανισμών από κάθε κράτος μέλος, είτε διά νόμου είτε μέσω συλλογικής διαπραγμάτευσης, και, σε κάθε περίπτωση, κατά τρόπο που διαφυλάσσει τις παραδόσεις και τις πρακτικές του. Ο καθορισμός των αμοιβών διαφυλάσσει τη δυνατότητα πρόσβασης στην αγορά εργασίας και το κίνητρο αναζήτησης εργασίας, και οι μισθοί εξελίσσονται σε συνάρτηση με τις εξελίξεις της παραγωγικότητας»·

38. η αρχή 11 στοιχείο α) (κεφάλαιο III) θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής: «Οι παροχές και οι υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας πρέπει να ενοποιηθούν όσο το δυνατόν περισσότερο, τουλάχιστον στις γειτνιάζουσες περιφέρειες και στις περιοχές όπου οι τοπικές αρχές ασκούν πιο πρωταγωνιστικό ρόλο, προκειμένου να ενισχυθούν η συνοχή και η αποτελεσματικότητα αυτών των μέτρων και να υποστηριχθεί η ενσωμάτωσή τους στην κοινωνία και στην αγορά εργασίας»·

39. η πρώτη πρόταση της αρχής 12 στοιχείο α) (κεφάλαιο III) θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής: «Όλοι διαθέτουν έγκαιρη πρόσβαση σε καλής ποιότητας, προληπτική και θεραπευτική υγειονομική περίθαλψη καθώς και σε φροντίδα ηλικιωμένων ή/και εξαρτημένων ατόμων, ενώ η τυχόν ανάγκη υγειονομικής περίθαλψης ή φροντίδας ηλικιωμένων δεν οδηγεί στη φτώχεια ή σε οικονομική δυσπραγία»·

40. η πρώτη πρόταση της αρχής 12 στοιχείο γ) (κεφάλαιο III) θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής: «Διασφαλίζεται ότι όλοι οι μισθωτοί, ανεξαρτήτως είδους σύμβασης εργασίας, δικαιούνται, σε περίπτωση ασθένειας τους, επαρκώς αμειβόμενη άδεια ασθένειας, σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες παροχές που λάμβαναν οι μισθωτοί στο πλαίσιο των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Ενθαρρύνεται η συμμετοχή των μη μισθωτών σε συναφή προγράμματα ασφάλισης». Η αμειβόμενη άδεια ασθένειας δεν μπορεί να καθορίζεται χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι υπόλοιποι κανόνες της κοινωνικής ασφάλισης που ισχύουν σε ένα κράτος μέλος. Σε διαφορετική περίπτωση, κάτι τέτοιο θα συνεπαγόταν απουσία των παροχών κοινωνικής ασφάλισης από τις προσωπικές συνεισφορές των δικαιούχων, γεγονός το οποίο, με τη σειρά του, θα αντέβαινε προς την αρχή της επικουρικότητας·

41. η πρώτη πρόταση της αρχής 13 στοιχείο α) (κεφάλαιο III) θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής: «[...] για παράδειγμα μέσω της δέουσας αναγνώρισης των περιόδων ασθενείας κατά τις οποίες διατηρεί το δικαίωμα αμοιβής ή αποζημίωσης που υποκαθιστά τον μισθό ανάλογα με τα κεκτημένα δικαιώματα στο πλαίσιο των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Ενθαρρύνεται η συμμετοχή των μη μισθωτών σε συνταξιοδοτικά προγράμματα, σύμφωνα με τις εθνικές ιδιαιτερότητες»

42. η αρχή 15 στοιχείο α) (κεφάλαιο III) θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής: «Διασφαλίζεται, σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες, η χορήγηση παροχών ελάχιστου εγγυημένου επιδόματος στα πρόσωπα που δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους για αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Για τα πρόσωπα σε παραγωγική ηλικία και ικανά προς εργασία, αυτή η κρατική εγγύηση ενός ελάχιστου εισοδήματος διαβίωσης θα πρέπει να χορηγείται υπό την προϋπόθεση της υποχρέωσης συμμετοχής σε ενεργητικές δράσεις στήριξης με στόχο την (επανε)ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Η χορήγηση των επιδομάτων αυτών δεν πρέπει να δημιουργεί εμπόδια στην απασχόληση»

43. η αρχή 18 στοιχείο β) (κεφάλαιο III) θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής: «Πρέπει να ληφθούν μέτρα εγκαίρως και να εφαρμοστούν προληπτικές πολιτικές για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, μεταξύ άλλων, ειδικά μέτρα για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των παιδιών από μειονεκτικά περιβάλλοντα. Για τον λόγο αυτό θα αναπροσαρμοστούν τα συστήματα προστασίας με έμφαση στην προστασία της παιδικής ηλικίας και των οικογενειών με παιδιά»

44. η αρχή 19 στοιχείο α) (κεφάλαιο III) θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής: «Στους άπορους και στα κοινωνικά ευάλωτα πρόσωπα, καθώς και στα άτομα που κατοικούν σε ανθυγιεινές, υπερπληρεις ή ακατάλληλες κατοικίες, συμπεριλαμβανομένων των αστέγων, παρέχεται κατά προτεραιότητα πρόσβαση σε κοινωνική κατοικία ή στεγαστική βοήθεια. Οι χαμηλής ποιότητας κοινωνικές κατοικίες πρέπει να εξαλειφθούν. Τα ευάλωτα άτομα στα οποία δεν παρέχεται εναλλακτική στέγαση πρέπει να προστατεύονται από την έξωση». 1) Όπως ζητείται σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις, η ΕτΠ προτείνει τη διεύρυνση του ορισμού της κοινωνικής στέγασης προκειμένου να αντανakλάται η διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών στον τομέα του σχεδιασμού, της παροχής, της χρηματοδότησης και της οργάνωσης της κοινωνικής στέγασης, να εξασφαλίζεται το δημοκρατικό δικαίωμα της επιλογής και να δίνεται προτεραιότητα στο δικαίωμα σε προσιτή και κατάλληλη στέγη λόγω της αδυναμίας των υφιστάμενων αγορών στέγης να καλύψουν τις στεγαστικές ανάγκες. 2) Όσον αφορά τις εξώσεις, δεν θα πρέπει να απαγορεύονται αυτές καθαυτές, εφόσον αυτό θα αντέβαινε στο δικαίωμα της ιδιοκτησίας και στην αρχή της επικουρικότητας. Η προστασία έναντι των εξώσεων πρέπει, συνεπώς, να περιορίζεται στα ευάλωτα άτομα και να συμπληρώνεται με την απαίτηση παροχής εναλλακτικής στέγασης. 3) Τα νοικοκυριά με χαμηλά και μεσαία εισοδήματα δεν θα πρέπει να έχουν νόμιμο δικαίωμα στην υποστήριξη της απόκτησης πρόσβασης σε κατοικία — όπως εξάλλου προβλέπεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης—, κυρίως δεδομένου του γεγονότος ότι η οικονομική και κοινωνική σκοπιμότητα ενός τέτοιου μέτρου εξαρτάται από το παγκόσμιο, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό πλαίσιο, καθώς και από τις πολιτικές προτεραιότητες, οι οποίες, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, θα πρέπει να καθορίζονται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο·

45. η αρχή 20 στοιχείο α) (κεφάλαιο III) θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής: «Διασφαλίζεται για όλους οικονομικά προσιτή πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, περιλαμβανομένων των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ενέργειας, μεταφορών και των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Υποστηρίζονται μέτρα που διευκολύνουν την πρόσβαση στις εν λόγω υπηρεσίες. Η έννοια των «βασικών υπηρεσιών» δεν αποτελεί μέρος ούτε του πρωτογενούς ούτε του παράγωγου δικαίου της ΕΕ, σε αντίθεση με τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (βλέπε επίσης το άρθρο 36 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ). Επιπλέον, η πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες θα πρέπει να προωθηθεί γενικά, και όχι μόνο για τα πρόσωπα που την έχουν ανάγκη.

Βρυξέλλες, 11 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Επανεξέταση της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας»

(2017/C 088/13)

Εισηγήτρια: Anne Quart (DE/PES), υφυπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και Προστασίας των Καταναλωτών, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και Προστασίας των Καταναλωτών του ομόσπονδου κρατιδίου του Βραδεμβούργου

Έγγραφο αναφοράς: JOIN(2015) 50 final

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

1. φρονεί ότι η προώθηση της σταθερότητας και της ευημερίας στις γειτονικές χώρες της ΕΕ θα πρέπει να αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας της ΕΕ και ζητεί να συνυπολογιστούν οι δυνατότητες που διαθέτουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ. Θεωρεί ότι η Επιτροπή των Περιφερειών θα πρέπει να διαδραματίσει αξιοσημείωτο ρόλο στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης και στη διεθνή συνεργασία σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο·
2. σημειώνει ότι η ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (ΕΠΓ) μπορεί να έχει ένα διαρκές αποτέλεσμα μόνον εάν αποφέρει πρακτικά οφέλη στους λαούς των κρατών μελών της ΕΕ και των χωρών της ΕΠΓ· προτρέπει αυτή η πτυχή να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο κατά την εφαρμογή της νέας στρατηγικής·
3. αντιλαμβάνεται ότι η ΕΠΓ εξακολουθεί να αποτελεί πρωτίστως ένα σχέδιο των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, των κυβερνήσεων των κρατών μελών και των γειτονικών χωρών. Υπογραμμίζει ότι η επιτυχής εφαρμογή των προγραμμάτων και των σχεδίων έχει σημαντικές επιπτώσεις τόσο στο τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο των κρατών μελών της ΕΕ όσο και σε αυτό των τρίτων χωρών που συμμετέχουν στο σχέδιο. Ζητεί πρωτίστως, στο πλαίσιο της ΕΠΓ, να ενισχυθεί η συνεργασία σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο και να ενδυναμωθεί η αλληλεπίδραση των κοινωνιών των πολιτών των διαφόρων χωρών, καθώς επίσης να εξασφαλιστούν επαρκείς πόροι για την εκπλήρωση αυτού του στόχου. Εμμένει στην άποψη ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές και οι ενώσεις τους θα πρέπει να συμμετέχουν σε κάθε στάδιο εφαρμογής της ΕΠΓ —από τον προγραμματισμό έως τον δημοκρατικό έλεγχο— και πιστεύει ότι οι αυτοδιοικητικές αρχές και οι ενώσεις τους θα πρέπει να συμμετέχουν επίσης στις εργασίες των επιτροπών και των συμβουλίων σύνδεσης και θα πρέπει να έχουν μόνιμο καθεστώς παρατηρητή·
4. ζητεί τη δρομολόγηση περισσότερων συγκεκριμένων σχεδίων για την προώθηση των διαπροσωπικών σχέσεων· κρίνει απαραίτητη τη διάθεση περισσότερων πόρων για τη διασυνорιακή συνεργασία, για τις συμπράξεις μεταξύ τοπικών αρχών και τις ανταλλαγές στους τομείς των επιστημών και του πολιτισμού, καθώς και μεταξύ των νέων· επαναλαμβάνει το αίτημά της για ενίσχυση της συμμετοχής των εταιρών στα προγράμματα της Ένωσης όπως, λόγου χάρι, το πρόγραμμα Erasmus· χαίρεται το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποδίδει ξεχωριστή προσοχή στο ζήτημα της απλούστευσης της έκδοσης θεωρήσεων και έχει υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις για την Ουκρανία και τη Γεωργία· επαναβεβαιώνει τη στήριξή της προς την αναζήτηση λύσης στα θέματα ταξιδιωτικής θεωρήσης και κινητικότητας μαζί με όσους εταίρους από τις χώρες της ΕΠΓ το επιθυμούν, μεταξύ άλλων μέσω του διαλόγου για την ελευθέρωση και διευκόλυνση του καθεστώτος των θεωρήσεων·
5. επαναλαμβάνει τις προτάσεις που περιέχονται στη γνωμοδότησή της της 9ης Ιουλίου 2015 με θέμα «Προς μια νέα Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονία» και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) να συνυπολογίσουν αυτές τις προτάσεις κατά την εφαρμογή της προτεινόμενης στρατηγικής·
6. σημειώνει ότι οι ένοπλες συρράξεις, η χρήση βίας, οι παραβιάσεις της εδαφικής κυριαρχίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αρχής ίσων δικαιωμάτων των λαών, η τρομοκρατία και η σοβαρή αποσταθεροποίηση που εντοπίζεται σε πολλές χώρες και περιφέρειες στα γειτονικά κράτη της ΕΕ έχουν βαρύ τίμημα από πλευράς ανθρωπίνων απωλειών, τραυματισμών, εσωτερικά εκτοπισμένων ατόμων και αναγκαστικών μεταναστεύσεων και παρεμποδίζουν την ανάπτυξη βιώσιμων εταιρικών σχέσεων. Επίσης, υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να εγκαταλειφθούν οι γεωπολιτικές προσεγγίσεις και οι ευσεβείς πόθοι και, αντ' αυτών, να τεθούν ρεαλιστικοί στόχοι βάσει μιας ρεαλιστικής ανάλυσης και να οργανωθεί η συνεργασία μεταξύ των εταιρών που επιδεικνύουν πραγματικό ενδιαφέρον υπέρ της συνεργασίας και διαθέτουν επίσης την ικανότητα να επιτύχουν μακροπρόθεσμους στόχους· επιμένει στην άποψη ότι, μολονότι είναι αναγκαία η διαφοροποίηση, εντούτοις θα πρέπει να διατηρηθεί μια ισορροπία μεταξύ των ανατολικών και νότιων γειτόνων της ΕΕ·

7. επισημαίνει ότι μια βιώσιμη εταιρική σχέση μπορεί να αναπτυχθεί μόνο στη βάση των ίσων δικαιωμάτων και του αμοιβαίου οφέλους και επιδοκιμάζει στο πλαίσιο αυτό την ιδιαίτερη έμφαση που αποδίδει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο συγκεκριμένο ζήτημα κατά την επανεξέταση της ΕΠΓ· ζητεί να εφαρμοστεί στην πράξη η προσέγγιση της ισότιμης εταιρικής σχέσης με αμοιβαία ανάληψη ευθυνών στις εταιρικές σχέσεις της ΕΠΓ·

8. υπογραμμίζει με έμφαση ότι δεν θα πρέπει να διακυβευθεί ο αυστηρός σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των διατάξεων του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου· επισημαίνει σχετικά ότι οι συγκρούσεις στις οποίες εμπλέκονται αρκετοί από τους εταίρους της ΕΠΓ θέτουν νέες προκλήσεις όσον αφορά την προστασία των προσφύγων και την τήρηση του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, και φρονεί ότι θα πρέπει να υιοθετηθούν νέες προσεγγίσεις για τη θέσπιση, στον τομέα αυτό, νέων και πιο αποτελεσματικών εργαλείων που θα διασφαλίζουν την πλήρη τήρηση τόσο των ενωσιακών όσο και των διεθνών προτύπων προστασίας των προσφύγων. Υπογραμμίζει εξάλλου ότι στις επικείμενες διαπραγματεύσεις με πολλές χώρες εταίρους της ΕΠΓ σχετικά με τα παγκόσμια σύμφωνα για τη μετανάστευση θα πρέπει να προβλεφθεί η συμμετοχή των τοπικών αρχών, καθώς και μεγαλύτερη ολοκλήρωση της πολιτικής για τη μετανάστευση με την πολιτική γειτονίας, προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν αντιφάσεις και αναντιστοιχίες·

Σταθερότητα στην ΕΕ και τις γειτονικές της χώρες

9. τονίζει ότι η μεγαλύτερη πηγή επιρροής της ΕΕ στη σταθερότητα και την ευημερία των γειτονικών χωρών της είναι η ελκυστικότητα του κοινωνικού και οικονομικού μοντέλου της, η ενότητα και η αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, η βιώσιμη ανάπτυξη, η δημοκρατία και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών ελευθεριών· υπογραμμίζει ότι τη σημαντικότερη συμβολή στη σταθεροποίηση των γειτονικών χωρών αποτελούν η σταθερότητα της ΕΕ και η τήρηση των αξιών και των αρχών της·

10. ζητεί να αναλυθούν οι απειλές κατά της ασφάλειας σε όλη τους την πολυπλοκότητα και να αντιμετωπιστούν κατά την επεξεργασία των αιτιών της αστάθειας· υπογραμμίζει την ανάγκη να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα οι κοινωνικοοικονομικές γενεσιουργές αιτίες των σημερινών προκλήσεων που επικρατούν στους τομείς της ασφάλειας και της μετανάστευσης και επιδοκιμάζει τη δέσμευση που έχει αναλάβει η ΕΕ να συνεργαστεί με τους εταίρους της ΕΠΓ για την υλοποίηση των στόχων του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη· ζητεί να αφιερωθεί περισσότερη προσοχή στην προαγωγή των κοινωνικών δικαιωμάτων, δεδομένου ότι η οικονομική και η κοινωνική ανάπτυξη είναι ζωτικές παράμετροι για μια σταθερή γειτονία· τονίζει ότι η δημιουργία θέσεων εργασίας συνιστά τον καθοριστικό παράγοντα για το μέλλον των περισσότερων γειτονικών χωρών της ΕΕ και εκφράζει την ικανοποίησή της για την έμφαση που δίδεται στην απασχολησιμότητα των νέων και στην προώθηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων· επισημαίνει ότι για την εκπλήρωση αυτού του στόχου χρειάζεται η υιοθέτηση μιας πολυεπίπεδης προσέγγισης —από το εθνικό έως το περιφερειακό και το τοπικό επίπεδο—, καθώς και η εφαρμογή της περιφερειακής, υποπεριφερειακής και διασυνοριακής συνεργασίας· προτρέπει τα τομεακά προγράμματα συνεργασίας να σχεδιαστούν κατά τρόπο ώστε να μπορούν να εφαρμοστούν από τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές·

11. επιδοκιμάζει το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για νέο πλαίσιο εταιρικής σχέσης με τρίτες χώρες και νέο ευρωπαϊκό εξωτερικό επενδυτικό σχέδιο με σκοπό την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της μετανάστευσης, μέσω της κινητοποίησης επενδύσεων, της ενίσχυσης της τεχνικής βοήθειας και της στήριξης οικονομικών και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για τη βελτίωση τόσο του επιχειρηματικού όσο και του ευρύτερου πολιτικού περιβάλλοντος, και ζητεί να ληφθεί μέριμνα για τη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών σε αυτή τη διαδικασία·

12. ευελπιστεί ότι στα νέα σύμφωνα για τη μετανάστευση, τα οποία η ΕΕ διαπραγματεύεται επί του παρόντος με την Ιορδανία και τον Λίβανο στο πλαίσιο της ανακοίνωσης της 7ης Ιουνίου 2016 σχετικά με τη «θέσπιση νέου πλαισίου εταιρικής σχέσης με τρίτες χώρες βάσει του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Δράσης για τη Μετανάστευση», θα επιτευχθεί ορθή ισορροπία μεταξύ των αναγκών και των συνθηκών που υπάρχουν σε αυτές τις χώρες και των προσδοκιών της ΕΕ και των κρατών μελών της, με σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των διατάξεων του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου·

13. επαναλαμβάνει τη δέσμευσή της απέναντι στο λαό της Τυνησίας και ζητεί τη σύναψη μιας πραγματικής σφαιρικής και σε βάθος εταιρικής σχέσης μεταξύ της ΕΕ και της Τυνησίας. Τονίζει ότι η συνέχιση της ειρηνικής και δημοκρατικής πορείας της προς την οικονομική σταθερότητα και τη σταθερότητα από πλευράς ασφαλείας θα στείλει ένα πολύ θετικό μήνυμα στο σύνολο των χωρών της ΕΠΓ. Υπογραμμίζει την ανάγκη σημαντικής αύξησης της βοήθειας της ΕΕ προς την Τυνησία για την υιοθέτηση και εδραίωση της δημοκρατικής μετάβασης και την ενθάρρυνση των επενδύσεων και της ανάπτυξης σε όλους τους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, ιδίως για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη διατήρηση υψηλής ποιότητας δημόσιων υπηρεσιών προσβάσιμων σε όλους. Επισημαίνει την έναρξη διαπραγματεύσεων για τη σύναψη μιας φιλόδοξης συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών (DCFTA) μεταξύ της ΕΕ και της Τυνησίας και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εφαρμόσει μια ολιστική προσέγγιση που θα διασφαλίζει ότι η συμφωνία αυτή θα είναι αμοιβαία επωφέλης, λαμβάνοντας παράλληλα δεόντως υπόψη τις σημαντικές οικονομικές ανισότητες μεταξύ των δύο πλευρών·

14. ζητεί να χορηγηθεί κατά προτεραιότητα στήριξη στις αυτοδιοικητικές αρχές τόσο της ΕΕ όσο και των χωρών της ΕΠΓ σε ό,τι αφορά την παροχή ενδεδειγμένης ποιότητας βασικών υπηρεσιών στους πρόσφυγες αντί της εξωτερικής ανάθεσής τους σε τρίτες χώρες και, μακροπρόθεσμα, σε ό,τι αφορά την επίτευξη βιώσιμης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης των δήμων και των περιφερειών καταγωγής τους με τη συμμετοχή των ίδιων των προσφύγων· εκτιμά ότι οι πρόσφυγες που φθάνουν στην Ευρώπη από τις γειτονικές χώρες θα μπορούσαν στο μέλλον να αποτελέσουν μια γέφυρα μεταξύ της ΕΕ και των γειτόνων της·

15. λαμβάνοντας υπόψη τη θρησκευτική ριζοσπαστικοποίηση, τον εθνικισμό, τον εξτρεμισμό και την τρομοκρατία, συνιστά να αναπτυχθούν στρατηγικές και να παρασχεθούν επαρκή μέσα για την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου εντός της ΕΕ και με τις κοινωνίες των γειτονικών της χωρών· τονίζει την ευθύνη και το δυναμικό των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στον συγκεκριμένο τομέα, καθώς ο διάλογος αυτός είναι απαραίτητος τόσο μεταξύ των πολιτικών ιδυόντων όσο και μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και, ιδίως, μεταξύ των πολιτών·

16. αναγνωρίζει ότι οι σχέσεις καλής γειτονίας με τις χώρες της ΕΠΓ και τους γείτονές τους είναι ζωτικής σημασίας για τη σταθερότητα στην Ευρώπη. Επισημαίνει ότι η οικονομική συνεργασία και ο πολιτικός διάλογος μεταξύ ΕΕ και Ρωσικής Ομοσπονδίας έχουν ιδιαίτερη σημασία· διαπιστώνει ότι η εξομάλυνση των οικονομικών και των πολιτικών σχέσεων με τη Ρωσία εξαρτάται από την πλήρη εφαρμογή των συμφωνιών του Μινσκ· και σημειώνει ότι στο υποεθνικό επίπεδο και μεταξύ των φορέων της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα η συνεργασία και ο διάλογος ανάμεσα στην ΕΕ και στη Ρωσία συνεχίζονται και ότι αυτό το δυναμικό θα πρέπει να αξιοποιηθεί καλύτερα για την υπέρβαση των διαφορών·

Διαφοροποίηση και περιφερειακή συνεργασία

17. τονίζει ότι η συνεργασία με την ΕΕ δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε ανταγωνισμό μεταξύ των γειτονικών χωρών για τη σύναψη των βέλτιστων σχέσεων με την ΕΕ, αλλά σε περιφερειακή και εδαφική συνεργασία και υπογραμμίζει ότι η πολυμερής διάσταση της ΕΠΓ συνιστά επιτακτική ανάγκη· κρίνει ότι οι πολύπτυχες προκλήσεις που συνδέονται με τη σταθεροποίηση των γειτονικών περιοχών μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο μέσα από τη συστηματική συνεργασία όλων των εταίρων μιας δεδομένης περιοχής· διαπιστώνει ότι χρειάζεται μεγαλύτερη δέσμευση εκ μέρους της ΕΕ προκειμένου να ενεργοποιηθεί η πολυμερής προσέγγιση της πολιτικής γειτονίας και να δοθεί στις τοπικές και περιφερειακές αρχές κεντρικός ρόλος στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας·

18. εφιστά την προσοχή στη δέσμευση που έχει αναλάβει και στο δυναμικό που διαθέτει η Επιτροπή των Περιφερειών υπέρ της περιφερειακής συνεργασίας, ιδίως στην Ευρωμεσογειακή Περιφερειακή και Τοπική Συνέλευση (ΕΠΤΣ/ARLEM), στη Διάσκεψη των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών για την Ανατολική Εταιρική Σχέση (ΔΤΠΑΑΕΣ/Corleap), καθώς και στην επιχειρησιακή ομάδα για την Ουκρανία· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις αντιπροσωπείες της ΕΕ να αξιοποιήσουν καλύτερα την εμπειρογνώσια των τριών οργάνων·

19. παρατηρεί ότι, η Γεωργία, η Μολδαβία και η Ουκρανία, προσδοκώντας μακροπρόθεσμα οφέλη για τη δημοκρατική και οικονομική ανάπτυξη των χωρών τους, επέλεξαν να συνάψουν πολύ στενές σχέσεις με την ΕΕ και υπέγραψαν τις αντίστοιχες συμφωνίες σύνδεσης· ανησυχεί σχετικά με το κοινωνικό κόστος των διαδικασιών μεταρρυθμίσεων, οι οποίες θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τη δημόσια αποδοχή της διαδικασίας προσέγγισης, και προτρέπει την ΕΕ να συνεργαστεί ακόμα στενότερα με τις ενδιαφερόμενες χώρες ούτως ώστε να βρει τρόπους διαχείρισης αυτής της πρόκλησης· υπογραμμίζει τη σημασία των μεταρρυθμίσεων αποκέντρωσης σε αυτές τις χώρες για την εφαρμογή των συμφωνιών και απευθύνει έκκληση να δοθεί προτεραιότητα στην προώθηση των διαδικασιών εκδημοκρατισμού σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο·

20. τάσσεται υπέρ της εκπόνησης στρατηγικών προκειμένου να αποτραπούν καταστάσεις κατά τις οποίες οι χώρες πρέπει να επιλέξουν μεταξύ στενότερης συνεργασίας με την ΕΕ ή με άλλους εταίρους και επικροτεί το γεγονός ότι, χάρη στις νέες διαπραγματεύσεις που διεξάγονται μεταξύ ΕΕ και Αρμενίας, χαράσσονται νέες οδοί για την εξασφάλιση στενότερης συνεργασίας με την ΕΕ, χωρίς να θίγονται άλλες διεθνείς υποχρεώσεις· πιστεύει ότι αυτές οι εμπειρίες θα πρέπει επίσης να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη των σχέσεων με τη Λευκορωσία και το Αζερμπαϊτζάν·

21. ζητεί την κατάρτιση υποπεριφερειακών στρατηγικών, οι οποίες να ανταποκρίνονται στις διαφορετικές προκλήσεις και καταστάσεις που επικρατούν στις χώρες της νότιας γειτονίας, κυρίως υπό τη μορφή μιας στρατηγικής για την περιοχή Αδριατικής — Ιονίου, μιας στρατηγικής για τη Δυτική Μεσόγειο και μιας στρατηγικής για την Ανατολική Μεσόγειο·

22. καλεί την Ύπατη Εκπρόσωπο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρουσιάσουν μια συγκεκριμένη στρατηγική για την ένταξη των γειτονικών χωρών στις χώρες της ΕΠΓ, ιδίως της Ρωσικής Ομοσπονδίας, προκειμένου να υλοποιηθεί αυτή η προσέγγιση·

23. υπογραμμίζει ότι οι εταιρικές σχέσεις ξεκινούν στις παραμεθόριες περιοχές και παρακινεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναγνωρίσει τον ρόλο τους και να στηρίξει την ανάπτυξη της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στις γειτονικές χώρες και να αποτελέσει κατ' αυτόν τον τρόπο παράδειγμα για άλλες χώρες που συμμετέχουν στην ΕΠΓ· προς τούτο ζητεί την εφαρμογή της χρήσης ΕΟΕΣ μεταξύ της ΕΕ και γειτονικών περιοχών, καθώς και την κατάρτιση ταχείας συμφωνίας για την εναρμονισμένη χρήση των πόρων της ΕΕ μεταξύ του Interreg Europe και του ευρωπαϊκού μηχανισμού γειτονίας για την ανάπτυξη όλων των παραμεθόριων περιοχών της ΕΕ που συνορεύουν με τις χώρες της ΕΠΓ·

Ευθύνη και εστίαση στους πολίτες

24. επιβεβαιώνει ότι η τοπική και η περιφερειακή ευθύνη είναι ζωτικής σημασίας για μια επιτυχημένη ΕΠΓ και ότι οι πολιτικές και τα μέσα της ΕΕ, όπως επίσης και η χρηματοδότηση, θα πρέπει να καθορίζονται λαμβανομένων υπόψη των περιφερειακών αναγκών, αλλά και με την υιοθέτηση μιας συνολικής προσέγγισης, η οποία θα αποφέρει οφέλη σε όλα τα κοινωνικά στρώματα και θα προάγει την περιφερειακή ανάπτυξη. Σημειώνει ότι πρέπει να ενισχυθεί ο ρόλος των αυτοδιοικητικών αρχών, ιδίως των παραμεθόριων, στα διμερή σχέδια δράσης και ότι αυτό προϋποθέτει την ενίσχυση των δικαιωμάτων και των αρμοδιοτήτων των εν λόγω αρχών, καθώς και την εξασφάλιση επαρκών χρηματοδοτικών πόρων στους οποίους μπορούν αυτές να έχουν πρόσβαση.

25. διαπιστώνει ότι οι γνώσεις σχετικά με την ΕΕ και τις συμφωνίες που έχει συνάψει με χώρες της ΕΠΓ είναι πολύ περιορισμένες σε τοπικό επίπεδο και στο ευρύ κοινό και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεργαστεί με τις αντιπροσωπείες της ΕΕ προκειμένου να αυξήσει ουσιαστικά την προβολή των προγραμμάτων συνεργασίας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, να διασφαλίσει την καλύτερη ενημέρωση και κατάρτιση των τοπικών και περιφερειακών φορέων —ιδίως με προγράμματα κατάρτισης των εκπαιδευτικών και με την ανταλλαγή διδακτικού υλικού—, καθώς και για να ενισχύσει τη δημιουργία ικανοτήτων σε υποεθνικό επίπεδο με στόχο την εφαρμογή των προγραμμάτων της ΕΠΓ.

26. θεωρεί ζωτικής σημασίας να ενισχυθούν η δέσμευση των νέων και η συμμετοχή των γυναικών ως βασικά στοιχεία για την ανάπτυξη των γειτονικών χωρών.

27. ζητεί πιο συγκεκριμένα έργα με απτά αποτελέσματα επιτόπου και θετικές επιδράσεις στην καθημερινή ζωή των πολιτών.

Χρηστή διακυβέρνηση, κράτος δικαίου και σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ελευθεριών του πολίτη

28. υπογραμμίζει ότι η χρηστή διακυβέρνηση, το κράτος δικαίου, η δημοκρατία και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών ελευθεριών είναι θεμελιώδους σημασίας για τη σταθερότητα· επισημαίνει ότι οι κοινωνίες των γειτονικών χωρών της ΕΕ έχουν διαφορετικές ιστορικές εμπειρίες και αντιμετωπίζουν διαφορετικές συνθήκες και ότι τα πρότυπα των δημοκρατικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν μπορούν να επιβληθούν ούτε έξωθεν ούτε άνωθεν, αλλά πρέπει να αναπτυχθούν από τη βάση προς την κορυφή· τονίζει τον ρόλο που διαδραματίζουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στην εδραίωση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου στην κοινωνία· υπογραμμίζει ότι αυτές οι πρωταρχικές αξίες αποτελούν τα θεμέλια της ΕΠΓ και δεν μπορούν να διακυβευθούν· τονίζει την ανάγκη να συμπεριληφθούν στις συμφωνίες εταιρικής σχέσης αποτελεσματικότεροι θεσμικοί μηχανισμοί για να παρακολουθείται κατά πόσον αυτές οι αρχές τηρούνται από τους εταίρους.

29. αναδεικνύει το γεγονός ότι στην πλειονότητα των γειτονικών χωρών οι διοικητικές ικανότητες χρήζουν βελτίωσης και επαναβεβαιώνει την ετοιμότητα της ΕΠΓ και των μελών της, καθώς και των συναφών τοπικών αρχών και των εθνικών τους ενώσεων, να συμμετέχουν στην οικοδόμηση διοικητικών ικανοτήτων στις γειτονικές χώρες· καλεί την Επιτροπή να εξασφαλίσει τους αναγκαίους διοικητικούς και χρηματοδοτικούς πόρους για την επίτευξη αυτού του στόχου· προτρέπει να χορηγηθεί μεγαλύτερη στήριξη στις μεταρρυθμίσεις αποκέντρωσης στις γειτονικές χώρες και συνιστά να καταρτιστούν πιλοτικά έργα με τις χώρες της ΕΠΓ, τα οποία θα τεθούν υπό την αρμοδιότητα των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, με σκοπό τη συλλογή πείρας με τις διαδικασίες αποκέντρωσης.

30. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εκπονήσει έργα για τους τοπικούς και τους περιφερειακούς πολιτικούς και τις τοπικές διοικήσεις στο πλαίσιο των οποίων θα μπορούν να διοργανωθούν ανταλλαγές εμπειριών με τις αυτοδιοικητικές αρχές της ΕΕ· παρακινεί να δοθεί μεγαλύτερη υποστήριξη στις εθνικές ενώσεις των τοπικών και των περιφερειακών αρχών προκειμένου να προωθηθούν οι ανταλλαγές εμπειριών μεταξύ των ΠΠΑ σε εθνικό επίπεδο· τάσσεται υπέρ της ουσιαστικής επέκτασης των προγραμμάτων αδελφοποιήσεων πόλεων και του προγράμματος ΤΑΙΕΧ («Technical Assistance and Information Exchange»/ πρόγραμμα τεχνικής βοήθειας και ανταλλαγής πληροφοριών), καθώς και του προγράμματος αδελφοποίησης· ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να στηρίξει δεόντως τις δραστηριότητες υπό την αιγίδα της ΕΠΓ που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της ARLEM, της Corlear και της επιχειρησιακής ομάδας για την Ουκρανία, όχι μόνο πολιτικά αλλά και χρηματοδοτικά.

31. επαναλαμβάνει την έκκλησή της προς την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης να ορίσει, ως πρακτικό μέτρο, ένα «σημείο επαφής» για τις αυτοδιοικητικές αρχές σε καθεμία από τις 16 αντιπροσωπείες της ΕΕ στις χώρες της ΕΠΓ.

Συνεργασία στον τομέα της ενέργειας

32. διαπιστώνει ότι η στενή συνεργασία σε ενεργειακά ζητήματα αποτελεί σημαντική συνιστώσα στις σχέσεις της ΕΕ με τους γείτονές της, πολλοί από τους οποίους είναι σημαντικοί προμηθευτές ενέργειας στα κράτη μέλη της ΕΕ· πιστεύει ότι η ΕΕ μπορεί να μειώσει την εξάρτησή της από εξωτερικούς προμηθευτές και πηγές μέσω της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης σε όλα τα στάδια της ενεργειακής αλυσίδας, εάν μεγιστοποιήσει τη χρήση των ανανεώσιμων και άλλων τοπικών πηγών ενέργειας και εάν δώσει προτεραιότητα σε καύσιμα και τεχνολογίες που είναι περιβαλλοντικά βιώσιμα. Με τον τρόπο αυτό θα συμβάλει επίσης στην επίτευξη των στόχων της COP 21, όπως συμφωνήθηκε στο Παρίσι. Επίσης, υπογραμμίζει ότι η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των γειτόνων της σε θέματα ενέργειας θα πρέπει πρωτίστως να περιλαμβάνει έργα για την ανάπτυξη των ενεργειακών υποδομών και την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης.

33. επισημαίνει ότι το σύμφωνο των δημάρχων για το κλίμα και την ενέργεια μπορεί να αποτελέσει έναν από τους διαύλους συνεργασίας στον τομέα αυτό· σε αυτό το πλαίσιο προσφέρει την εμπειρογνομοσύνη και την τεχνογνωσία των πρεσβευτών της ΕΠΠ στο σύμφωνο των δημάρχων προκειμένου για την υλοποίηση των στόχων όσον αφορά το κλίμα και την ενέργεια στις χώρες της ΕΠΠ·

34. αναγνωρίζει το δικαίωμα των κρατών να αποφασίζουν σχετικά με τον ενεργειακό τους εφοδιασμό· κατά συνέπεια, ζητεί να λαμβάνονται υπόψη οι ανησυχίες των τοπικών και των περιφερειακών αρχών και των πολιτών· εφιστά την προσοχή στη μαζική αντίδραση πολλών δήμων της ΕΕ ενάντια στην εκμετάλλευση του πετρελαίου και του φυσικού αερίου με υδραυλική ρωγμάτωση και ζητεί η τήρηση των υψηλότερων περιβαλλοντικών προτύπων της ΕΕ κατά την εξόρυξη αερίου και πετρελαίου να αποτελέσει μέρος της συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας με τις χώρες της ΕΠΠ·

35. ζητεί τη βελτίωση της διασύνδεσης των ενεργειακών δικτύων, όχι μόνον εντός της ΕΕ αλλά και μεταξύ της ΕΕ και των γειτονικών της χωρών, καθώς και των γειτονικών κρατών αυτών των χωρών·

36. εκφράζει την ανησυχία της επειδή διαπιστώνονται μαζικές αυξήσεις των τιμών ενέργειας σε ορισμένες από τις χώρες της ΕΠΠ και προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μετουσιώσει τη δέσμευσή της για την προώθηση οικονομικά προσιτής ενέργειας σε απτές στρατηγικές, με στόχο τη στήριξη των πληθυσμών που πλήττονται από την ενεργειακή ένδεια στις χώρες της ΕΠΠ·

37. πιστεύει ακράδαντα ότι τα νέα ενεργειακά έργα πρέπει να επικεντρώνονται στην ενεργειακή διαφοροποίηση και να μην υπονομεύεται η θέση των χωρών της ΕΠΠ ως χωρών διαμετακόμισης.

Ανάπτυξη συνεργειών

38. συνιστά καλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο της συνεργασίας με τις χώρες της ανατολικής και της νότιας γειτονίας και επιδοκιμάζει τον ζήλο που επέδειξαν εν προκειμένω τα μέλη της ARLEM, της Corlear και της επιχειρησιακής ομάδας για την Ουκρανία·

39. τάσσεται υπέρ ενός στενότερου συντονισμού μεταξύ της ΕΠΠ και των προγραμμάτων που καταρτίζει η ΕΕ για τη διευκόλυνση της κατάστασης των προσφύγων στις γειτονικές χώρες·

40. χαιρετίζει το γεγονός ότι στη συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας αναγνωρίζεται ο ρόλος των περιφερειών που «συνιστούν χώρους διακυβέρνησης καίριας σημασίας σε έναν αποκεντρωμένο κόσμο» και δεσμεύεται για την προώθηση και τη στήριξη της «συνεργατική[ς] περιφερειακή[ς] τάξη[ς] σε όλον τον κόσμο»· καλεί δε την Έπατη Εκπρόσωπο και την ΕΥΕΔ να συνεκτιμήσουν και να αξιοποιήσουν την εμπειρία που έχουν αποκτήσει οι αυτοδιοικητικές αρχές·

Δημοσιονομικοί πόροι

41. τονίζει ότι η χρηματοδότηση που παρέχει ο ευρωπαϊκός μηχανισμός γειτονίας δεν είναι ανάλογη των πολιτικών φιλοδοξιών και των προκλήσεων που παρουσιάζουν οι γειτονικές χώρες της ΕΕ, και εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η επανεξέταση της ΕΠΠ δεν οδήγησε στη διατύπωση σύστασης για αύξηση των χρηματοδοτικών πόρων·

42. παρατηρεί ότι επί του παρόντος η ΕΕ βρίσκεται αντιμέτωπη με περισσότερες κρίσεις από ποτέ άλλοτε, ιδίως με την προσφυγική κρίση, τις φυσικές καταστροφές και τις ένοπλες συγκρούσεις, οι οποίες θέτουν πλέον σε κίνδυνο θεμελιώδεις αξίες· υπογραμμίζει με έμφαση ότι αυτές οι κρίσεις δεν είχαν ακόμη προβλεφθεί κατά τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) 2014-2020 και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλει πρόταση για αναθεώρηση του ΠΔΠ με στόχο να αυξηθούν σημαντικά τα κονδύλια της ΕΠΠ, στο πλαίσιο τόσο του εν λόγω τομέα 4 όσο και του τομέα 3, για να αντιμετωπιστούν η μεταναστευτική και προσφυγική κρίση και για να διασφαλιστούν η υποδοχή και η ένταξη των μεταναστών, που αποτελούν κατά κύριο λόγο ευθύνη των τοπικών και των περιφερειακών αρχών. Το νέο ΠΔΠ παρέχει την ευκαιρία να αυξηθούν τα κονδύλια που διατίθενται για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων του ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης για τη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της εξωτερικής του διάστασης·

43. απευθύνει έκκληση να περιοριστεί σταδιακά η πρακτική της συγκέντρωσης των χρηματοδοτικών πόρων της ΕΠΠ στη συνεργασία με το εθνικό επίπεδο και ζητεί να θεσπιστούν αντίστοιχα ενδεδειγμένα ποσοστά σε συνάρτηση με την κατάσταση της εκάστοτε χώρας για τη χρηματοδότηση έργων σε υποεθνικό επίπεδο· αναδεικνύει την ανάγκη της στοχοθετημένης προσαρμογής των χρηματοδοτικών πόρων της ΕΕ στις ανάγκες των περιφερειακών και των τοπικών φορέων, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη έργων μικρής κλίμακας και την ευέλικτη οργάνωση της συγχρηματοδότησης· συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει την προοπτική επαναφοράς του χρηματοδοτικού μηχανισμού για την αυτοδιοίκηση (LAF — Local Administration Facility) που χρησιμοποιείται από τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες, καθώς και διεύρυνσης της χρήσης του στις χώρες της ΕΠΠ, με αυστηρότερους κανόνες για τις αποζημιώσεις, με τους οποίους θα απαιτείται η υλοποίηση ειδικότερων και περισσότερο βιώσιμων έργων· τέλος, ζητεί να υπάρξει προσεκτικός έλεγχος της χρήσης των χρηματοδοτικών πόρων, συμπεριλαμβανομένης και της χρήσης από την κοινωνία των πολιτών.

Βρυξέλλες, 11 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Στρατηγική για τις αερομεταφορές»

(2017/C 088/14)

Εισηγήτρια:	η κ. Ulrika Carlefall Landergren (SE/ALDE), δημοτική σύμβουλος Kungsbacka
Έγγραφο αναφοράς:	Ανακοίνωση με τίτλο «Στρατηγική για τις αερομεταφορές στην Ευρώπη» COM(2015) 598 final. Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την ανακοίνωση με τίτλο «Στρατηγική για τις αερομεταφορές στην Ευρώπη» SWD (2015) 261 final Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση κοινών κανόνων στον τομέα της πολιτικής αεροπορίας και την ίδρυση Οργανισμού Αεροπορικής Ασφαλείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 216/2008 COM(2015) 613 final.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

1. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι ο τομέας των αερομεταφορών είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη, την απασχόληση, το εμπόριο και την κινητικότητα εντός και εκτός της ΕΕ. Οι αεροπορικές μεταφορές συνιστούν σημαντικό οικονομικό τομέα, ο οποίος δημιουργεί πολλές θέσεις εργασίας·
2. υπογραμμίζει επίσης την κοινωνική σημασία των αεροπορικών μεταφορών και τον καθοριστικό ρόλο που αυτός διαδραματίζει για την εδαφική συνοχή, κυρίως επειδή εξασφαλίζει στις απομακρυσμένες και αραιοκατοικημένες περιοχές, μεταξύ αυτών στις νησιωτικές και τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες, την πρόσβαση σε μεγαλύτερες κοινές αγορές και σε πολιτιστικές ανταλλαγές. Ένας πιο ανταγωνιστικός και μακροπρόθεσμα περισσότερο βιώσιμος ευρωπαϊκός τομέας αερομεταφορών είναι εξίσου σημαντικός για την ανάπτυξη σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο·
3. συμφωνεί με την Επιτροπή ότι, υπό το πρίσμα των διαρθρωτικών μεταβολών που καταγράφηκαν τα τελευταία έτη στην αγορά των διεθνών αεροπορικών μεταφορών είναι αναγκαία η υιοθέτηση μιας συνεκτικής πολιτικής αερομεταφορών, και υποστηρίζει τον στόχο της προτεινόμενης στρατηγικής όσον αφορά τη στήριξη της κινητικότητας των ευρωπαίων πολιτών, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την επίτευξη της οικολογικής, της οικονομικής και της κοινωνικής βιωσιμότητας σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας του αεροπορικού τομέα της ΕΕ·
4. τονίζει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των αερολιμένων και του τομέα των αεροπορικών μεταφορών, στο πλαίσιο της ευθύνης τους για την ποιότητα ζωής των κατοίκων, το περιβάλλον και τον χωροταξικό σχεδιασμό. Η περαιτέρω αιφόρος ανάπτυξη των αεροπορικών μεταφορών στην Ευρώπη, καθώς και μια πιο αποτελεσματική χρήση και αύξηση της χωρητικότητας των αερολιμένων προϋποθέτουν την ανοικτή, διαφανή και βασισμένη στην εμπιστοσύνη συνεργασία μεταξύ των τοπικών και περιφερειακών αρχών και των εκπροσώπων του τομέα των αεροπορικών μεταφορών και των αερολιμένων τους στον τομέα του χωροταξικού σχεδιασμού. Αυτή συνιστά μια εκ των ων ουκ άνευ προϋπόθεση, ούτως ώστε να επιτευχθεί το απαιτούμενο επίπεδο αποδοχής για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού κλάδου των αερομεταφορών και για τη διατήρηση της ηγετικής του θέσης·
5. θεωρεί πολύ λυπηρό το ότι, σε αυτό το πλαίσιο, δεν γίνεται καμία αναφορά στο τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο και στις αντίστοιχες αυτοδιοικητικές αρχές κατά την ανάδειξη της ανάγκης για κοινές προσπάθειες και συνεργασία. Ομοίως, δεν παρατίθεται καμία αναφορά στην εδαφική και τη χωροταξική προοπτική, αλλά ούτε στη συνεκτίμηση του τοπικού και του περιφερειακού περιβαλλοντικού αντίκτυπου, παράμετροι οι οποίες συνιστούν προαπαιτούμενο για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη του τομέα των αεροπορικών μεταφορών. Οι εκπρόσωποι του κλάδου των αερομεταφορών γνωρίζουν αυτήν την πτυχή, η οποία, όμως, δεν αποτυπώνεται στην προτεινόμενη στρατηγική·

Ανάπτυξη της αγοράς αεροπορικών μεταφορών

6. είναι της άποψης ότι η ελευθέρωση της ευρωπαϊκής αγοράς αεροπορικών μεταφορών έχει αποφέρει πολλά οφέλη για τις περιφέρειες και τους πολίτες τα τελευταία είκοσι έτη, και υποστηρίζει τις προτεινόμενες δράσεις για την προώθηση της ανάπτυξης της αγοράς των αερομεταφορών, συμπεριλαμβανομένων της διαπραγμάτευσης συνολικών συμφωνιών αεροπορικών μεταφορών σε επίπεδο ΕΕ με διάφορες χώρες και περιφέρειες, αλλά και των διαπραγματεύσεων για τους κανόνες ανταγωνισμού, δεδομένου ότι τα μέτρα αυτά μπορούν να συμβάλλουν στην περαιτέρω ελευθέρωση των αεροπορικών μεταφορών. Οι συνολικές συμφωνίες για τις αεροπορικές μεταφορές που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης πρέπει να εμπεριέχουν τον σεβασμό των θεμελιωδών συμβάσεων της ΔΟΕ·

7. επισημαίνει τις επιπτώσεις της ελευθέρωσης του τομέα των αερομεταφορών στην ΕΕ και, παράλληλα, υπενθυμίζει τις κύριες νέες προκλήσεις που τούτος αντιμετωπίζει, και συγκεκριμένα την ανάγκη να προαχθεί μια ισορροπημένη εδαφική ανάπτυξη, να εξασφαλιστεί ότι οι υφιστάμενες και οι νέες θέσεις εργασίας θα τηρούν τα ευρωπαϊκά πρότυπα, καθώς και να εφαρμόζεται η νομοθεσία για τις κρατικές ενισχύσεις·

Ανεπαρκής χωρητικότητα στο έδαφος και στον αέρα;

8. σημειώνει περαιτέρω ότι, όσον αφορά τη χωρητικότητα στον αέρα, από τον διάλογο με τους παράγοντες της αγοράς συνάγεται το συμπέρασμα ότι, ουσιαστικά, δεν υπάρχει έλλειψη χωρητικότητας του εναέριου χώρου και ότι οι μέσες καθυστερήσεις είναι ελάχιστες. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν σημαντικά περιθώρια για αύξηση της αποδοτικότητας και βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων, καθώς και για μείωση του κόστους με την υλοποίηση του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού (ΕΕΟ) και την εφαρμογή των αποτελεσμάτων του έργου SESAR (Single European Sky ATM [Air Traffic Management] Research — Ερευνητικό έργο για τη διαχείριση της εναέριας κυκλοφορίας στον ενιαίο ευρωπαϊκό ουρανό), μεταξύ άλλων, με τη βοήθεια κοινών προτύπων, τα οποία μπορούν να συμβάλλουν στον άνοιγμα της αγοράς των συστημάτων διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας. Ένα αποδοτικό και ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας είναι προς όφελος των περιφερειών και παρουσιάζει περιφερειακό ενδιαφέρον, ιδίως για τις απομακρυσμένες περιφέρειες που διαθέτουν μικρούς αερολιμένες. Ο έλεγχος της εναέριας κυκλοφορίας μέσω τηλεχειρισμού αποτελεί παράδειγμα τεχνολογικής εξέλιξης, χάρη στην οποία η διαχείριση των μικρότερων περιφερειακών αερολιμένων μπορεί να αποβεί πιο αποδοτική·

9. στηρίζει την πρόταση να αναπτυχθεί ένας στρατηγικός σχεδιασμός για τη διαχείριση της χωρητικότητας των αερολιμένων σε επίπεδο ΕΕ, στις περιπτώσεις όπου παρουσιάζονται ελλείψεις σε ορισμένους μεγάλους αερολιμένες και, παράλληλα, υποχρησιμοποίηση πολλών άλλων αερολιμένων. Καθότι διαπιστώνεται συνολικά πλεονασματική ικανότητα, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η αποτελεσματική χρήση των υποδομών που ήδη υφίστανται, πράγμα που θα είχε εμφανή επίδραση στο περιβάλλον. Υπογραμμίζει το γεγονός ότι ένας τέτοιος σχεδιασμός σε εθνικό και σε περιφερειακό επίπεδο θα πρέπει να στηρίζεται στην εδαφική διάσταση. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το ζήτημα του τρόπου με τον οποίο η υφιστάμενη δυναμικότητα των αερολιμένων μπορεί να αξιοποιηθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Στην προτεινόμενη στρατηγική αναδεικνύονται οι διαφορές σε ό,τι αφορά τη συνδεσιμότητα μεταξύ των διαφόρων περιφερειών, οι οποίες δεν τεκμηριώνονται πάντοτε με την ύπαρξη διαφορών στις τοπικές περιστάσεις ή λόγω διαφορών μεταξύ ζήτησης και προσφοράς. Οι διαφορές αυτές επιφέρουν σημαντικά ανταγωνιστικά μειονεκτήματα για ορισμένες περιφέρειες και συνεπάγονται επίσης επιδείνωση καθώς και ακόμη πιο δυσανάλογη χρησιμοποίηση του συνολικού δυναμικού, με αποτέλεσμα να αποδυναμώνεται η εδαφική συνοχή. Θα πρέπει να επιδιωχθεί η δέουσα περιφερειακή διασύνδεση όλων των ευρωπαϊκών περιφερειών, και ταυτόχρονα να αποφευχθεί ο πολλαπλασιασμός οικονομικά ασύμφορων αερολιμένων, καθώς και οι τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στις περιπτώσεις όπου υφίστανται οι προϋποθέσεις για ομαλή λειτουργία της αγοράς·

10. επικροτεί το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με το Παρατηρητήριο Αερολιμένων προκειμένου να παρακολουθεί την εξέλιξη της συνδεσιμότητας τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ, να εντοπίζει τις ελλείψεις και να προβαίνει στη λήψη κατάλληλων μέτρων. Μια συνεκτική και συνεχής ανάλυση της συνδεσιμότητας των περιφερειών, στο πλαίσιο της υφιστάμενης ζήτησης, η οποία να καταδεικνύει σε ποιες περιφέρειες εντοπίζεται ανεπαρκής συνδεσιμότητα και να παρέχει πληροφορίες σχετικά με την υφιστάμενη χωρητικότητα των αερολιμένων, θα αποτελέσει πολύτιμη βάση για τον προγραμματισμό της αξιοποίησης και της ανάπτυξης της χωρητικότητας των αερολιμένων. Τα μέτρα σχεδιασμού για τη βελτίωση της προσβασιμότητας και την αύξηση της ζώνης δραστηριότητας θα μπορούσαν να ενισχύσουν την ελκυστικότητα των υποχρησιμοποιούμενων αερολιμένων. Ο εν λόγω σχεδιασμός θα πρέπει να καλύπτει τόσο τις επιβατικές όσο και τις εμπορευματικές μεταφορές, να θεμελιώνεται σε μια διατροπική προσέγγιση και να λαμβάνει υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις·

11. σημειώνει ότι η Επιτροπή, στη στρατηγική που έχει υποβάλει, καλεί το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να εγκρίνουν το ταχύτερο δυνατό την πρόταση για αναθεώρηση του κανονισμού για τις χρονοθυρίδες, τον οποίο υπέβαλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2011. Η Επιτροπή των Περιφερειών πιστεύει ότι θα πρέπει να δοθεί σαφέστερη προτεραιότητα στην περιφερειακή συνδεσιμότητα, απ' ό,τι δόθηκε κατά τον χρόνο υποβολής της πρότασης για αναθεώρηση. Η πρόταση για την αναθεώρηση του κανονισμού για τις χρονοθυρίδες θα πρέπει να τροποποιηθεί, έτσι ώστε να αποδίδεται υψηλότερη προτεραιότητα στην περιφερειακή συνδεσιμότητα·

Εμπορικές αεροπορικές μεταφορές

12. επισημαίνει ότι οι εμπορικές αεροπορικές μεταφορές αντιπροσωπεύουν σημαντικό ποσοστό του τομέα των αερομεταφορών, ωστόσο, στη στρατηγική για τις αεροπορικές μεταφορές το ζήτημα αυτό δεν λαμβάνεται καθόλου υπόψη. Οι εμπορικές αεροπορικές μεταφορές συνιστούν αναπόσπαστο τμήμα του τομέα των εμπορευματικών μεταφορών και της εφοδιαστικής και επηρεάζουν τις συνθήκες ανάπτυξης των περιφερειών —ιδίως δε των εξόχως απόκεντρων περιφερειών—, ενώ συγχρόνως αποτελούν σημαντική πτυχή του περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού. Είναι σημαντικό οι εμπορευματικές μεταφορές να συνεκτιμηθούν δεόντως στο πλαίσιο του σχεδιασμού, υπό μια προοπτική διατροπικής εφοδιαστικής. Η Επιτροπή των Περιφερειών φρονεί ότι σε μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τις αερομεταφορές της ΕΕ θα πρέπει επίσης να δοθεί προσοχή στις εμπορευματικές αεροπορικές μεταφορές υπό την προοπτική της χωρητικότητας των αερολιμένων, της διατροπικότητας και των δικτύων εφοδιαστικής, καθώς και από την ιδιαίτερη σκοπιά των προβλημάτων θορύβου εξαιτίας πτήσεων που πραγματοποιούνται κατά τις βραδινές, τις νυχτερινές και τις πρώτες πρωινές ώρες·

Συνδεσιμότητα

13. επισημαίνει ότι το δυναμικό ανάπτυξης μιας περιφέρειας εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από την ποιότητα της διεθνούς της συνδεσιμότητας. Από περιφερειακή σκοπιά, η εξασφάλιση ικανοποιητικών αεροπορικών συνδέσεων αποτελεί πρωταρχική προτεραιότητα του τομέα των αερομεταφορών. Συνιστά, επομένως, έννομο συμφέρον των περιφερειών, να επιδιώκουν τη στενότερη και καλύτερη συνδεσιμότητα των περιφερειών με την αύξηση των αεροπορικών δρομολογίων. Στην περίπτωση των αερολιμένων των εξόχως απόκεντρων περιοχών, η αεροπορική συνδεσιμότητα συνιστά αναγκαιότητα, λόγω της γεωγραφικής τους θέσης και της απουσίας άλλων εναλλακτικών μεταφορικών μέσων. Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί με την παροχή κινήτρων για την εισαγωγή νέων απευθείας αεροπορικών συνδέσεων, καθώς και με την εφαρμογή δράσεων εμπορικής προώθησης των διαφόρων αεροπορικών προορισμών. Για να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και η απώλεια της αξιοπιστίας πρέπει να διασφαλίζεται η διαφάνεια·

14. τονίζει, συγχρόνως, το γεγονός ότι η συνδεσιμότητα των διαφόρων περιφερειών εξασφαλίζεται κυρίως χάρη στα ολοκληρωμένα διατροπικά συστήματα μεταφορών. Το αεροπλάνο αποτελεί το βασικό μέσο μεταφοράς για ταξίδια μεγάλων αποστάσεων και για τις ηπειρωτικές και διηπειρωτικές συνδέσεις. Ωστόσο, για τις μεταφορές από πόρτα σε πόρτα και για την αποκόμιση οφελών όσον αφορά τη συνολική ποιότητα των ταξιδιών, καθοριστικής σημασίας είναι το πόσο αποτελεσματικά αλληλεπιδρούν οι αερομεταφορές με τους υπόλοιπους τρόπους μεταφοράς στο πλαίσιο ενός συνεκτικού συστήματος μεταφορών. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι τα άτομα που εργάζονται στους αερολιμένες ή σε περιοχές γύρω από τους αερολιμένες, εξαρτώνται από τα δημόσια μέσα μεταφοράς, τα ωράρια των οποίων είναι προσαρμοσμένα στις μετακινήσεις τους (ως επί το πλείστον εκτός των κανονικών ωρών εργασίας)·

Τα αερολιμενικά τέλη ως εργαλείο ελέγχου

15. υπογραμμίζει τη σημασία της διαφάνειας και του διαλόγου μεταξύ αερολιμένων και αεροπορικών εταιρειών κατά τον καθορισμό των αερολιμενικών τελών. Επιπλέον, η ΕτΠ τάσσεται υπέρ της ενσωμάτωσης στη στρατηγική αερομεταφορών της ΕΕ μιας απαίτησης για συντονισμένη εισπραξη των αερολιμενικών τελών για περιβαλλοντικούς σκοπούς αναφορικά με τον θόρυβο και την ποιότητα του αέρα. Μία ολοκληρωμένη και συντονισμένη χρήση των περιβαλλοντικών αεροπορικών τελών θα πρέπει να αποτελέσει ένα από τα πολλαπλά κίνητρα, τα οποία σε συνδυασμό με τα μέσα άσκησης της οικονομικής πολιτικής για τη μείωση της κατανάλωσης καυσίμων και τον μετριασμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην ταχύτερη ανανέωση του αεροπορικού στόλου, η οποία είναι επιθυμητή για κλιματικούς και περιβαλλοντικούς λόγους. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει επίσης ότι το ζήτημα της παροχής κινήτρων για την επιτάχυνση της ανανέωσης του αεροπορικού στόλου, για λόγους περιβαλλοντικής και κλιματικής προστασίας θα πρέπει να συνυπολογιστεί γενικότερα στην προτεινόμενη στρατηγική·

Στήριξη των υποεξυπηρετούμενων περιφερειών

16. εκφράζει τη δυσaréσκεία της για το γεγονός ότι, στην παρούσα στρατηγική, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αποδίδει επαρκή έμφαση στον ρόλο και στη σπουδαιότητα των περιφερειακών αεροδρομίων για την ανάπτυξη των αεροπορικών μεταφορών. Σύμφωνα με την «ιόρροπη προσέγγιση» που η Επιτροπή επιθυμεί να εφαρμόσει με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις σε αερολιμένες και αεροπορικές εταιρείες (ΕΕ C 99 της 4.4.2014, σ. 3), θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η απαίτηση της περιφερειακής ανάπτυξης και της διασύνδεσης όλων των ευρωπαϊκών περιφερειών, κυρίως δε των αραιοκατοικημένων, των απομακρυσμένων και των εξόχως απόκεντρων περιοχών, διότι είναι εμφανής ο κίνδυνος η αγορά να μην λάβει υπόψη της αυτές τις απαιτήσεις. Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει ότι η γενική υποχρέωση παροχής δημόσιας υπηρεσίας είναι ζωτικής σημασίας από περιφερειακή σκοπιά. Εξάλλου, πρέπει επίσης να συνεκτιμηθεί η ανάγκη να έχουν οι περιφερειακοί αερολιμένες τη δυνατότητα να λαμβάνουν υποστήριξη, ώστε να είναι σε θέση να επιτύχουν μακροπρόθεσμα και βιώσιμα νεκρό σημείο εκμετάλλευσης. Για τις εξόχως απόκεντρες, τις απομακρυσμένες και τις αραιοκατοικημένες περιοχές, καθώς και τις περιφέρειες οι οποίες για άλλους λόγους υφίστανται σήμερα τις αρνητικές συνέπειες μιας κακής διασύνδεσης, οι αεροπορικές συνδέσεις με τα εθνικά οικονομικά και διοικητικά κέντρα και τους κομβικούς αερολιμένες είναι ζωτικής σημασίας για τη μακροπρόθεσμη επιβίωση των απομακρυσμένων και αραιοκατοικημένων περιφερειών. Σε πολλές περιπτώσεις, προκειμένου να εξασφαλιστούν οι δέουσες συνθήκες για την ανάπτυξη των εν λόγω περιφερειών είναι αναγκαία η προκήρυξη δημοσίων συμβάσεων, η χορήγηση επενδυτικών ενισχύσεων και επιδοτήσεων λειτουργίας σε αερολιμένες, καθώς και η διατήρηση των χρονοθυρίδων απογείωσης και προσγείωσης σε ώρες αιχμής στους κομβικούς αερολιμένες, οι οποίοι εξασφαλίζουν την περαιτέρω μεταφορά των επιβατών σε άλλους προορισμούς στην Ευρώπη και σε άλλες ηπείρους. Η προϋπόθεση αυτή είναι απολύτως απαραίτητη για την εδαφική συνοχή της ΕΕ, ως εκ τούτου, η Επιτροπή των Περιφερειών φρονεί ότι θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται σαφώς στην προτεινόμενη στρατηγική για τις αερομεταφορές. Η Επιτροπή των Περιφερειών επαναλαμβάνει τη θέση που έχει ήδη εκφράσει κατά το παρελθόν, σύμφωνα με την οποία, η Επιτροπή θα πρέπει να εστιασθεί στους μεγάλους αερολιμένες, ενώ τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων για τους μικρούς αερολιμένες με μέση ετήσια επιβατική κίνηση χαμηλότερη των 300 000 επιβατών ετησίως δεν θα πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κρατικών ενισχύσεων, δεδομένου του γεγονότος ότι αυτοί οι αερολιμένες δεν μπορούν να έχουν αξιοσημείωτες επιπτώσεις στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, διότι, λόγω διαρθρωτικής αδυναμίας, αυτοί οι αερολιμένες δεν μπορούν να καλύψουν το κεφαλαιουχικό και λειτουργικό κόστος τους⁽¹⁾, καθώς και επειδή, οι κρατικές ενισχύσεις συμβάλλουν στη δημόσια στήριξη για την ανάπτυξη μιας ασφαλούς και οικονομικά βιώσιμης υποδομής αεροπορικών μεταφορών σε περιφέρειες με περιορισμένες μεταφορικές συνδέσεις⁽²⁾. Μία διάταξη αυτού του είδους θα πρέπει, φυσικά, να συνδυαστεί με σημαντική αύξηση του κατώτατου ορίου που ισχύει για την απαλλαγή στην περίπτωση των ενισχύσεων για αερολιμένες, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις προς τους αερολιμένες και τις αεροπορικές εταιρείες», της 28ης Νοεμβρίου 2013, COTER-V-043 (ΕΕ C 114 της 15.4.2014, σ. 11).

⁽²⁾ Βλέπε την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον αερολιμένα Angoulême, 23.7.2014: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-498_en.htm

[ΥΓΟΣ] (επί του παρόντος, το όριο ανέρχεται σε 200 000 επιβάτες ετησίως), και κρίνεται σκόπιμο να επαναθεσπιστεί το όριο του ενός εκατομμυρίου επιβατών κατ' έτος, το οποίο ίσχυε πριν από την έγκριση της αποκαλούμενης δέσμης μέτρων Αλμούνια, σχετικά με τις ΥΓΟΣ. Εντούτοις, βασική προϋπόθεση για έναν τέτοιο ορισμό πρέπει να είναι το γεγονός ότι δεν μπορεί να επιτευχθεί το κατάλληλο επίπεδο συνδεσιμότητας με διαφορετικό τρόπο·

17. κρίνει ότι η εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, ιδίως δε των κατευθυντήριων γραμμών του 2014 για τις κρατικές ενισχύσεις σε αερολιμένες και αεροπορικές εταιρείες, σε συνδυασμό με τους κανόνες της ΕΕ για τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος είναι υπερβολικά περίπλοκη. Αυτό οδηγεί σε αβεβαιότητα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν να παράσχουν χρηματοδοτική στήριξη στους περιφερειακούς αερολιμένες. Η αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων από την Επιτροπή εκτιμάται ως πολύ χρονοβόρα και, ως εκ τούτου, η διαδικασία χορήγησης αδειάς θα πρέπει να απλοποιηθεί και να επιταχυνθεί. Συνολικά, η αβεβαιότητα και οι καθυστερήσεις που μπορούν να σημειωθούν κατά τη σχετική διαδικασία δυσχεραίνουν τη διατήρηση μιας εύλογης συνδεσιμότητας των μικρών, των απομακρυσμένων και των εξόχως απόκεντρων περιφερειών, πράγμα που μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη των εν λόγω περιφερειών·

18. όσον αφορά την αναθεώρηση του Γενικού κανονισμού Απαλλαγής κατά Κατηγορία (ΓΚΑΚ) ⁽³⁾ που προβλέπει την εξαίρεση των κρατικών ενισχύσεων για τις αερολιμενικές υποδομές από την υποχρέωση κοινοποίησης, υποστηρίζει ρητά την προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τη διαχείριση των επενδυτικών ενισχύσεων σε περιφερειακούς αερολιμένες, σύμφωνα με την οποία «η θέσπιση ενός ορίου κοινοποίησης όσον αφορά το ύψος της κρατικής ενίσχυσης δεν αποτελεί ενδεδειγμένο μέτρο, καθότι ο αντίκτυπος μιας ενίσχυσης στον ανταγωνισμό εξαρτάται κατά κύριο λόγο από το μέγεθος του αερολιμένα και όχι από το μέγεθος της επένδυσης». Η ΕτΠ αναμένει επίσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξασφαλίσει την εναρμόνιση με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ σε ό,τι αφορά τους «Ορισμούς που ισχύουν για τις ενισχύσεις για περιφερειακούς αερολιμένες»·

Έρευνα και καινοτομία

19. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι στην υπό εξέταση στρατηγική προβάλλεται η σημασία της έρευνας και της ανάπτυξης, καθώς και της καινοτομίας, έτσι ώστε η Ευρώπη να μπορεί να διαφυλάξει την ηγετική της θέση στον τομέα των αερομεταφορών και της αεροναυπηγικής βιομηχανίας. Η Επιτροπή των Περιφερειών υπογραμμίζει τον ρόλο των περιφερειών, ιδίως στο πλαίσιο της ευθύνης τους για την περιφερειακή ανάπτυξη, οι οποίες συνεργάζονται με τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, καθώς και με την ακαδημαϊκή κοινότητα, για την προώθηση της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας. Η έρευνα και η ανάπτυξη που συμβάλλουν στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των αεροπορικών μεταφορών παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές. Η ανάπτυξη των οικονομικά αποδοτικών μη ορυκτών καυσίμων για τις αεροπορικές μεταφορές συνιστούν, για παράδειγμα, ένα σημαντικό πεδίο έρευνας·

Μη επανδρωμένα αεροσκάφη

20. είναι πεπεισμένη ότι υπάρχει μεγάλο δυναμικό για τη χρήση μη επανδρωμένων αεροσκαφών (*drones*) σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, ιδίως στις αραιοκατοικημένες περιοχές της Ευρώπης, και υποστηρίζει τον στόχο η Ευρώπη να αναδειχθεί σε πρωτοπόρο στον τομέα της ανάπτυξης και της χρήσης της τεχνολογίας μη επανδρωμένων αεροσκαφών. Ως παράδειγμα ενός πεδίου εφαρμογής με αυξημένες δυνατότητες ανάπτυξης μπορεί να ληφθεί ο τομέας της γεωργίας, όπου η χρήση των μη επανδρωμένων αεροσκαφών (*drones*) μπορούν να συμβάλλουν σε μια βιώσιμη αύξηση της αποδοτικότητας. Αναμένεται ότι το φάσμα και ο αριθμός των υπηρεσιών που μπορούν να παρασχεθούν με μη επανδρωμένα αεροσκάφη θα αυξηθούν σημαντικά, πράγμα το οποίο θα ήταν επωφελές για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες. Συγχρόνως, η αυξημένη χρήση μη επανδρωμένων αεροσκαφών συνεπάγεται επίσης ότι θα πρέπει να αντιμετωπιστούν και να επιλυθούν ζητήματα που αφορούν την ασφάλεια του εναέριου χώρου και την ασφάλεια στο έδαφος, την προστασία της ιδιωτικής ζωής, καθώς και θέματα ευθύνης, ρύθμισης της χρήσης του ραδιοφάσματος και αποδοχής από το ευρύ κοινό. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή των Περιφερειών πραγματοποίησε εκτίμηση του εδαφικού αντικτύπου από τη χρήση των μη επανδρωμένων αεροσκαφών. Η Επιτροπή των Περιφερειών τάσσεται υπέρ της θέσπισης ενός εναρμονισμένου συνολικού κανονισμού, ο οποίος να καλύπτει όλες τις χρήσεις των μη επανδρωμένων αεροσκαφών σε επίπεδο ΕΕ, στον οποίο να συνοπολογίζονται δεόντως οι κίνδυνοι και να λαμβάνεται υπόψη η αρχή της επικουρικότητας. Υπογραμμίζει την ανάγκη έναρξης διαλόγου μεταξύ του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Ασφάλειας της Αεροπορίας (EASA), στον οποίο έχει ανατεθεί η αρμοδιότητα εκπόνησης ενός τέτοιου θεμελιώδους κανονισμού, και των αρμόδιων παραγόντων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο στα κράτη μέλη. Η τεχνολογία των μη επανδρωμένων αεροσκαφών προσδίδει στις αεροπορικές μεταφορές μια διαφορετική τοπική και περιφερειακή κατανομή σε σχέση με το παρελθόν και η εδαφική διάσταση πρέπει να αναγνωρίζεται στις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις. Ο εναρμονισμένος συνολικός κανονισμός για τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη θα πρέπει να περιλαμβάνει, επίσης, ρύθμιση της πιστοποίησης και της κατοχύρωσης της κατάρτισης και της απόκτησης ικανοτήτων για τον χειρισμό και τη συντήρηση μη επανδρωμένων αεροσκαφών, ώστε να εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των επαγγελματιών αυτών, καθώς και η εγκατάσταση επιχειρήσεων οπουδήποτε στην επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

Κλίμα, περιβάλλον και διατροφικότητα — Χωροταξικός σχεδιασμός για μια βιώσιμη ανάπτυξη

21. σημειώνει με έκπληξη ότι η κλιματική αλλαγή, η οποία συνιστά μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις του μέλλοντος, αποτυπώνεται στη στρατηγική απλώς με συνοπτικό τρόπο. Σε αυτό το πλαίσιο, επισημαίνει ότι πρέπει να αντιμετωπισθούν τόσο ο κατακερματισμός του ευρωπαϊκού ουρανού όσο και η έλλειψη δράσεων μετριασμού σε παγκόσμια κλίμακα, διότι αποτελούν

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2016_gber_review/index_en.html

σημαντικούς παράγοντες που παρεμποδίζουν τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Το γεγονός ότι στο πλαίσιο του ΔΟΠΑ («Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας») αναπτύσσεται ένας παγκόσμιος μηχανισμός για τον μετριασμό των επιπτώσεων των αερομεταφορών στο κλίμα, αποτελεί ικανοποιητικό και σημαντικό θέμα, ωστόσο, δεν θα πρέπει να αποτελεί εμπόδιο στην Ευρώπη για τον καθορισμό πιο φιλόδοξων στόχων από εκείνους που έχει θεσπίσει ο ΔΟΠΑ σχετικά με τη διατήρηση και την περαιτέρω βελτίωση, με την πάροδο του χρόνου, των υψηλών περιβαλλοντικών προτύπων που έχουν καθοριστεί, στο πλαίσιο της στοχοθέτησης της παρούσας στρατηγικής. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην άμβλυση τυχόν προβλημάτων πρόσβασης και ανταγωνιστικότητας, τα οποία προκύπτουν για τις περιφέρειες που ορίζονται στο άρθρο 349 της ΣΛΕΕ.

22. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι ο κλάδος των αερομεταφορών (μαζί με τη ναυτιλία) δεν συμπεριλήφθηκαν στη συμφωνία του Παρισιού για το κλίμα του περασμένου έτους. Υπενθυμίζει ότι οι πτήσεις εντός της ΕΕ υπόκεινται ήδη στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ) και ενθαρρύνει σθεναρά την εφαρμογή ενός τέτοιου μηχανισμού και εκτός ΕΕ με σκοπό τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή των Περιφερειών προτρέπει ένθερμα τον Διεθνή Οργανισμό Πολιτικής Αεροπορίας (ΔΟΠΑ) να κάνει ένα βήμα προόδου για το θέμα αυτό στην επικείμενη 39η συνέλευσή του.

23. αναδεικνύει το γεγονός ότι η προστασία του κλίματος αποτελεί μια κοινή ευθύνη όλων των ενδιαφερόμενων φορέων και είναι σημαντικό να υιοθετηθεί μια ολιστική προσέγγιση και οι δράσεις να μην εστιάζονται αποκλειστικά στον αντίκτυπο των αεροπορικών μεταφορών στο κλίμα. Σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο οι χερσαίες μεταφορές και αερολιμενικές δραστηριότητες ευθύνονται για ένα σημαντικό ποσοστό των συνολικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, το οποίο ανέρχεται έως και σε 50 %. Η συνεργασία μεταξύ των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, των ιδιωτικών επιχειρήσεων και των αερολιμένων για την ανάπτυξη φιλικών προς το περιβάλλον λύσεων διατροφικών μεταφορών αποτελεί ένα παράδειγμα πρωτοβουλίας που μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στον μετριασμό των επιπτώσεων στο κλίμα. Πολλοί αερολιμένες εφαρμόζουν φιλόδοξα προγράμματα, τα οποία συμβάλλουν σημαντικά στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στους ευρωπαϊκούς αερολιμένες. Η Επιτροπή των Περιφερειών πιστεύει ότι η στρατηγική για τις αερομεταφορές θα πρέπει να αποδώσει ξεχωριστή έμφαση στις αρμοδιότητες και τις δυνατότητες των τοπικών και των περιφερειακών αρχών όσον αφορά τον ενεργό περιορισμό των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

24. θεωρεί τον θόρυβο των αεροσκαφών σοβαρό πρόβλημα, το οποίο πρέπει να επιλυθεί, ούτως ώστε να μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω ο κλάδος των αερομεταφορών στην ΕΕ. Η Επιτροπή των Περιφερειών παρατηρεί με έκπληξη ότι αυτό το πολύ σημαντικό θέμα σχετικά με τις αερομεταφορές αντιμετωπίζεται ανεπαρκώς. Ο θόρυβος των αεροσκαφών προκαλεί σοβαρά προβλήματα υγείας και υπονομεύει την ποιότητα ζωής των πολιτών. Δεδομένου του γεγονότος ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές είναι αρμόδιες για την υγεία, την ασφάλεια και την ευημερία των πολιτών, καθώς και για τον χωροταξικό σχεδιασμό, πρέπει να επισημανθεί ότι οι αυτοδιοικητικές αρχές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση του θορύβου των αεροσκαφών στις περιοχές γύρω από τους αερολιμένες και στην επίλυση των συγκρούσεων συμφερόντων που συνδέονται με το θέμα αυτό.

25. ζητεί, επιπλέον, να διερευνηθούν περαιτέρω οι υπόλοιπες περιβαλλοντικές επιπτώσεις των αεροπορικών μεταφορών, ιδίως οι εκπομπές οξειδίων του αζώτου και αιωρούμενων σωματιδίων στην ατμόσφαιρα. Στην προτεινόμενη στρατηγική γίνεται αναφορά στα αναμενόμενα αποτελέσματα από τα ερευνητικά και αναπτυξιακά έργα όπως π.χ. στο πρόγραμμα Clean Sky και στο έργο SESAR. Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι η εκπόνηση μιας ετήσιας περιβαλλοντικής έκθεσης θα επιτρέψει στην ΕΕ, στα κράτη μέλη και στην αεροπορική βιομηχανία να αξιολογούν καλύτερα τις περιβαλλοντικές επιδόσεις του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών και να παρακολουθούν την αποτελεσματικότητα των διαφόρων μέτρων. Η Επιτροπή των Περιφερειών επικριμάζει τη συστηματική, συνεκτική και τακτική αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων. Για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές έχει πρωταρχική σημασία η πρόσβαση σε δεδομένα που προέρχονται από κατώτερο γεωγραφικό επίπεδο.

26. είναι της άποψης ότι ο κείριος ρόλος των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη στρατηγική για τις αερομεταφορές θα πρέπει να αναγνωριστεί ρητά και ζητεί να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη ορθών πρακτικών συνεργασίας μεταξύ των φορέων διαχείρισης των αερολιμένων και των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Θα πρέπει να αναδειχθούν παραδείγματα ορθής πρακτικής, προκειμένου να ενθαρρυνθεί και να υποστηριχθεί μια τέτοια ανάπτυξη.

27. φρονεί ότι υπάρχουν δύο θεμελιώδεις προσεγγίσεις όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις οι οποίες πρέπει να αλληλοσυμπληρώνονται: η πρώτη αφορά τον περιορισμό των εκπομπών στην πηγή, και την εφαρμογή της μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τα διεθνή πρότυπα και μέσα. Η δεύτερη προσέγγιση συνίσταται στον περιορισμό των τοπικών εκπομπών ή/και του αντίκτυπού τους μέσω του αποτελεσματικού χωροταξικού σχεδιασμού και άλλων μέτρων σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, σε συνεργασία με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές και τους εκπροσώπους των αερολιμένων και του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών. Εντούτοις, η σημασία του σχεδιασμού σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο και ο αποφασιστικός ρόλος των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στον τομέα αυτό αγνοούνται πλήρως στην προτεινόμενη στρατηγική, στοιχείο το οποίο αποτελεί σημαντική έλλειψη.

Βρυξέλλες, 12 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ευρωπαϊκό σύστημα ασφάλισης καταθέσεων (EDIS)»

(2017/C 088/15)

Εισηγητής: Hans-Jörg Duppré (DE/EPP), Περιφερειάρχης Südwestpfalz

Έγγραφο αναφοράς: Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 806/2014 με σκοπό τη θέσπιση ευρωπαϊκού συστήματος ασφάλισης καταθέσεων

COM(2015) 586 final

I. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΕΣ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ

Τροπολογία 1

Αιτιολογική σκέψη 6

<i>Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή</i>	<i>Τροπολογία της ΕτΠ</i>
<p>Η πρόσφατη κρίση κατέδειξε ότι η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενδέχεται να απειλείται και ότι υπάρχει αυξανόμενος κίνδυνος κατακερματισμού του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η πτώχευση μιας τράπεζας σχετικά μεγάλης σε σχέση με τον εθνικό τραπεζικό τομέα ή η ταυτόχρονη πτώχευση ενός τμήματος του εθνικού τραπεζικού τομέα μπορεί να καταστήσει τα εθνικά ΣΕΚ ευάλωτα σε μεγάλες τοπικές διαταραχές, ακόμη και με τους μηχανισμούς πρόσθετης χρηματοδότησης που προβλέπονται από την οδηγία 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Η εν λόγω ευαισθησία των εθνικών ΣΕΚ σε μεγάλες τοπικές διαταραχές μπορεί να συμβάλει σε μια αρνητική ανάδραση μεταξύ τραπεζών και των οικείων κρατών, υπονομεύοντας την ομοιογένεια της προστασίας των καταθέσεων και συμβάλλοντας στην έλλειψη εμπιστοσύνης των καταθετών, με αποτέλεσμα την αστάθεια της αγοράς.</p>	<p>Η πρόσφατη κρίση κατέδειξε ότι η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενδέχεται να απειλείται και ότι υπάρχει αυξανόμενος κίνδυνος κατακερματισμού του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η πτώχευση μιας τράπεζας σχετικά μεγάλης σε σχέση με τον εθνικό τραπεζικό τομέα ή η ταυτόχρονη πτώχευση ενός τμήματος του εθνικού τραπεζικού τομέα μπορεί να καταστήσει τα εθνικά ΣΕΚ ευάλωτα σε μεγάλες τοπικές διαταραχές, ακόμη και με τους μηχανισμούς πρόσθετης χρηματοδότησης που προβλέπονται από την οδηγία 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, εφόσον τα προβλεπόμενα στην παρούσα οδηγία συστήματα ασφάλισης καταθέσεων δεν έχουν διαμορφωθεί πλήρως και δεν είναι επαρκώς εξασφαλισμένα από χρηματοδοτική άποψη. Η εν λόγω ευαισθησία των εθνικών ΣΕΚ σε μεγάλες τοπικές διαταραχές μπορεί να συμβάλει σε μια αρνητική ανάδραση μεταξύ τραπεζών και των οικείων κρατών, υπονομεύοντας την ομοιογένεια της προστασίας των καταθέσεων και συμβάλλοντας στην έλλειψη εμπιστοσύνης των καταθετών, με αποτέλεσμα την αστάθεια της αγοράς.</p>

Αιτιολογία

Με την προσαρμογή αυτή διευκρινίζεται ότι τα προβλεπόμενα στην οδηγία 2014/49/ΕΕ εθνικά συστήματα εγγύησης των καταθέσεων που πρέπει να ενσωματωθούν στην εθνική νομοθεσία είναι ιδιαίτερα ευάλωτα, εάν δεν έχουν ολοκληρωθεί πλήρως και εάν τα εθνικά ταμεία δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους.

Τροπολογία 2

Αιτιολογική σκέψη 8

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Αν και η οδηγία 2014/49/ΕΕ βελτιώνει σημαντικά την ικανότητα των εθνικών συστημάτων να αποζημιώσουν τους καταθέτες, απαιτούνται ρυθμίσεις για πιο αποδοτικά συστήματα εγγύησης καταθέσεων στο επίπεδο της τραπεζικής ένωσης, ώστε να εξασφαλιστούν επαρκή χρηματοδοτικά μέσα για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταθετών και, κατ' επέκταση, για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Το ΕΣΑΚ θα αυξήσει την ανθεκτικότητα της τραπεζικής ένωσης έναντι μελλοντικών κρίσεων με τον επιμερισμό του κινδύνου σε ευρύτερη κλίμακα και θα προσφέρει ίση προστασία στους ασφαλισμένους καταθέτες, στηρίζοντας την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.</p>	<p>Αν και η οδηγία 2014/49/ΕΕ βελτιώνει σημαντικά την ικανότητα των εθνικών συστημάτων να αποζημιώσουν τους καταθέτες, απαιτούνται ενδεχομένως ρυθμίσεις για πιο αποδοτικά συστήματα εγγύησης καταθέσεων στο επίπεδο της τραπεζικής ένωσης, ώστε να εξασφαλιστούν επαρκή χρηματοδοτικά μέσα για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταθετών και, κατ' επέκταση, για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Ένα λειτουργικό ΕΣΑΚ θα αυξήσει την ανθεκτικότητα της τραπεζικής ένωσης έναντι μελλοντικών κρίσεων με τον επιμερισμό του κινδύνου σε ευρύτερη κλίμακα και θα προσφέρει ίση προστασία στους ασφαλισμένους καταθέτες, στηρίζοντας την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Αυτό προϋποθέτει ωστόσο ότι με την εφαρμογή της οδηγίας 2014/49/ΕΕ θα δημιουργηθούν σε όλα τα κράτη μέλη οι ίδιες προϋποθέσεις, πράγμα που θα εξακριβωθεί με τη διενέργεια αξιολόγησης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2016, η οποία θα συμπεριληφθεί σε έκθεση. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που έχει εκδώσει για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει έως την ίδια ημερομηνία να διενεργήσει εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με την κατατεθείσα πρόταση, στην οποία θα ληφθούν υπόψη, μεταξύ άλλων, πτυχές που σχετίζονται με τη θεσμική εγγύηση.</p>

Αιτιολογία

Η οδηγία 2014/49/ΕΕ προβλέπει στο άρθρο 19 παράγραφος 5 ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα καταθέσει έως το 2019 έκθεση σχετικά με τη λειτουργία των εθνικών συστημάτων εγγυήσεων στο πλαίσιο ενός ευρωπαϊκού συστήματος. Επειδή όμως ο εν λόγω κανονισμός κατατέθηκε πριν από τη δημοσίευση και στηρίζεται άμεσα στη λειτουργικότητα των εθνικών συστημάτων εγγύησης, η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα πρέπει να υποβληθεί εντός του τρέχοντος έτους, προκειμένου να καταστεί δυνατή η διενέργεια συζήτησης επί μιας πραγματικής κατάστασης. Το ίδιο ισχύει για την ανάγκη διενέργειας εκτίμησης των επιπτώσεων.

Τροπολογία 3

Αιτιολογική σκέψη 15

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Για να διασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς στο σύνολό της, ο παρών κανονισμός είναι συνεπής με την οδηγία 2014/49/ΕΕ. Συμπληρώνει τους κανόνες και τις αρχές της εν λόγω οδηγίας, ώστε να εξασφαλιστούν η ορθή λειτουργία του ΕΣΑΚ και η διάθεση σε αυτό της αναγκαίας χρηματοδότησης. Το εφαρμοστέο δικαίωμα σχετικά με την εγγύηση των καταθέσεων που θα εφαρμόζεται στο πλαίσιο του ΕΣΑΚ θα είναι, ως εκ τούτου, συνεπές με το δικαίωμα που εφαρμόζουν τα εθνικά ΣΕΚ ή οι ορισθείσες αρχές των μη συμμετεχόντων κρατών μελών, εναρμονισμένο μέσω της οδηγίας 2014/49/ΕΕ.</p>	<p>Για να διασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς στο σύνολό της, ο παρών κανονισμός είναι συνεπής με την οδηγία 2014/49/ΕΕ. Συμπληρώνει τους κανόνες και τις αρχές της εν λόγω οδηγίας, ώστε να εξασφαλιστούν η ορθή λειτουργία του ΕΣΑΚ και η διάθεση σε αυτό της αναγκαίας χρηματοδότησης. Στην προκειμένη περίπτωση λαμβάνει ιδιαίτερος υπόψη την αλληλεξάρτηση μεταξύ της σταθερότητας της οικονομίας και της λειτουργίας των τοπικών και περιφερειακών τραπεζών, όπως και των αναπτυξιακών τραπεζών. Τα εν λόγω όργανα παρέχουν πρωτίτως χρηματοδοτική υποστήριξη στα αναπτυξιακά μέτρα τοπικής, περιφερειακής και εθνικής κλίμακας. Το εφαρμοστέο δικαίωμα σχετικά με την εγγύηση των καταθέσεων που θα εφαρμόζεται στο πλαίσιο του ΕΣΑΚ θα είναι, ως εκ τούτου, συνεπές με το δικαίωμα που εφαρμόζουν τα εθνικά ΣΕΚ ή οι ορισθείσες αρχές των μη συμμετεχόντων κρατών μελών, εναρμονισμένο μέσω της οδηγίας 2014/49/ΕΕ.</p>

Αιτιολογία

Η τροπολογία έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι ο ρόλος των δημόσιων τραπεζών στην πρόταση λαμβάνεται επαρκώς υπόψη.

Τροπολογία 4

Άρθρο 1 παράγραφος 3

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Το άρθρο 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:</p> <p>«Άρθρο 2</p> <p>Πεδίο εφαρμογής</p> <p>1. Για τους σκοπούς του ΕΜΕ, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ακόλουθες οντότητες:</p> <p>α) πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα σε συμμετέχον κράτος μέλος·</p> <p>β) μητρικές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών εταιρειών συμμετοχών και των μεικτών χρηματοοικονομικών εταιρειών συμμετοχών, που είναι εγκατεστημένες σε συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον υπόκεινται σε ενοποιημένη εποπτεία που διενεργείται από την ΕΚΤ σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013·</p> <p>γ) εταιρείες επενδύσεων και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εγκατεστημένα σε συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον καλύπτονται από την ενοποιημένη εποπτεία της μητρικής επιχείρησης που διενεργείται από την ΕΚΤ σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013.</p> <p>2. Για τους σκοπούς του ΕΣΑΚ, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ακόλουθες οντότητες:</p> <p>α) στα συμμετέχοντα συστήματα εγγύησης καταθέσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1α σημείο 1)·</p> <p>β) στα πιστωτικά ιδρύματα που συνδέονται με τα συμμετέχοντα συστήματα εγγύησης καταθέσεων.</p> <p>Όταν ο παρών κανονισμός δημιουργεί δικαιώματα ή υποχρεώσεις για ένα συμμετέχον ΣΕΚ η διαχείριση του οποίου ασκείται από ορισθείσα αρχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 18) της οδηγίας 2014/49/ΕΕ, τα δικαιώματα ή οι υποχρεώσεις θεωρείται ότι είναι εκείνες της ορισθείσας αρχής.»</p>	<p>Το άρθρο 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:</p> <p>«Άρθρο 2</p> <p>Πεδίο εφαρμογής</p> <p>1. Για τους σκοπούς του ΕΜΕ, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ακόλουθες οντότητες:</p> <p>α) πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα σε συμμετέχον κράτος μέλος·</p> <p>β) μητρικές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών εταιρειών συμμετοχών και των μεικτών χρηματοοικονομικών εταιρειών συμμετοχών, που είναι εγκατεστημένες σε συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον υπόκεινται σε ενοποιημένη εποπτεία που διενεργείται από την ΕΚΤ σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013·</p> <p>γ) εταιρείες επενδύσεων και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εγκατεστημένα σε συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον καλύπτονται από την ενοποιημένη εποπτεία της μητρικής επιχείρησης που διενεργείται από την ΕΚΤ σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013.</p> <p>2. Για τους σκοπούς του ΕΣΑΚ, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ακόλουθες οντότητες:</p> <p>α) στα συμμετέχοντα συστήματα εγγύησης καταθέσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1α σημείο 1)·</p> <p>β) στα πιστωτικά ιδρύματα που συνδέονται με τα συμμετέχοντα συστήματα εγγύησης καταθέσεων.</p> <p>3. Ωστόσο, για τους σκοπούς του EDIS, ο παρών κανονισμός δεν ισχύει για τις αναπτυξιακές τράπεζες υπό την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 σημείο 16) (νέο).</p> <p>Όταν ο παρών κανονισμός δημιουργεί δικαιώματα ή υποχρεώσεις για ένα συμμετέχον ΣΕΚ η διαχείριση του οποίου ασκείται από ορισθείσα αρχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 18) της οδηγίας 2014/49/ΕΕ, τα δικαιώματα ή οι υποχρεώσεις θεωρείται ότι είναι εκείνες της ορισθείσας αρχής.»</p>

Αιτιολογία

Οι αναπτυξιακές τράπεζες είναι πολύ διαφορετικές από τα συνήθη τραπεζικά πρότυπα. Μολονότι αναχρηματοδοτούνται από τις κεφαλαιαγορές, λόγω της φύσης των εργασιών τους και της έκτασης των διαθέσιμων κεφαλαίων ο κίνδυνος αφερεγγυότητας είναι πολύ περιορισμένος. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να εξαιρούνται από τις απαιτήσεις που ισχύουν για τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων.

Τροπολογία 5

Άρθρο 1 παράγραφος 4

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Το άρθρο 3 τροποποιείται ως εξής:</p> <p>α) στην παράγραφο 1, προστίθενται τα ακόλουθα σημεία 55), 56) και 57):</p> <p>55) «συμμετέχοντα συστήματα εγγύησης καταθέσεων» ή «συμμετέχοντα ΣΕΚ»: τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 1) της οδηγίας 2014/49/ΕΕ, τα οποία έχουν συσταθεί και αναγνωρισθεί επίσημα σε ένα συμμετέχον κράτος μέλος·</p> <p>56) «γεγονός μη διαθέσιμης κατάθεσης»: η αδυναμία εκταμίευσης καταθέσεων, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 8) της οδηγίας 2014/49/ΕΕ, σε σχέση με ένα πιστωτικό ίδρυμα που συνδέεται με συμμετέχον ΣΕΚ·</p> <p>57) «διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα του ΤΑΚ»: μετρητά, καταθέσεις και στοιχεία ενεργητικού χαμηλού κινδύνου που μπορούν να ρευστοποιηθούν εντός προθεσμίας όχι μεγαλύτερης από την προθεσμία που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/49/ΕΕ.»</p>	<p>Το άρθρο 3 τροποποιείται ως εξής:</p> <p>α) Στην παράγραφο 1, προστίθενται τα ακόλουθα σημεία 16) (νέο), 55), 56) και 57):</p> <p>16) (νέο) «αναπτυξιακή τράπεζα»: νοείται κάθε επιχείρηση ή οντότητα που έχει συσταθεί από κράτος μέλος, κεντρική ή περιφερειακή κυβέρνηση, η οποία χορηγεί προνομιακά δάνεια σε μη ανταγωνιστική, μη κερδοσκοπική βάση για την προώθηση στόχων δημόσιας πολιτικής της εν λόγω κυβέρνησης, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω κυβέρνηση έχει υποχρέωση να προστατεύει την οικονομική βάση της επιχείρησης ή της οντότητας και να διατηρεί τη βιωσιμότητά της καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής της ή ότι τουλάχιστον το 90 % της αρχικής χρηματοδότησης της ή του προνομιακού δανείου που χορηγεί είναι εγγυημένα άμεσα ή έμμεσα από την κεντρική ή περιφερειακή κυβέρνηση του κράτους μέλους·</p> <p>55) «συμμετέχοντα συστήματα εγγύησης καταθέσεων» ή «συμμετέχοντα ΣΕΚ»: τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 1) της οδηγίας 2014/49/ΕΕ, τα οποία έχουν συσταθεί και αναγνωρισθεί επίσημα σε ένα συμμετέχον κράτος μέλος·</p> <p>56) «γεγονός μη διαθέσιμης κατάθεσης»: η αδυναμία εκταμίευσης καταθέσεων, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 8) της οδηγίας 2014/49/ΕΕ, σε σχέση με ένα πιστωτικό ίδρυμα που συνδέεται με συμμετέχον ΣΕΚ·</p> <p>57) «διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα του ΤΑΚ»: μετρητά, καταθέσεις και στοιχεία ενεργητικού χαμηλού κινδύνου που μπορούν να ρευστοποιηθούν εντός προθεσμίας όχι μεγαλύτερης από την προθεσμία που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/49/ΕΕ.»</p>

Αιτιολογία

Για λόγους ομοιομορφίας, πρέπει να χρησιμοποιηθεί ο ορισμός που δίνεται στο τμήμα 1 άρθρο 3 παράγραφος 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/63, διότι περιλαμβάνει όλα τα σημαντικά στοιχεία και διότι είναι καλό να αποφεύγονται οι διαφορετικοί ορισμοί στις νομικές πράξεις.

Τροπολογία 6

Άρθρο 74γ παράγραφος 5

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕΠ
<p>Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 93, με σκοπό να καθορίζει μια μέθοδο βάσει κινδύνου για τον υπολογισμό των εισφορών σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.</p>	<p>Η Επιτροπή καταθέτει προτάσεις στις οποίες θα καθορίζει μια μέθοδο βάσει κινδύνου για τον υπολογισμό των εισφορών σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.</p>
<p>Εκδίδει μία κατ' εξουσιοδότηση πράξη για τον καθορισμό της μεθόδου υπολογισμού των εισφορών που πρέπει να καταβάλλονται στα συμμετέχοντα ΣΕΚ και, μόνο για την περίοδο αντασφάλισης, στο ΤΑΚ. Ο υπολογισμός σε αυτή την κατ' εξουσιοδότηση πράξη βασίζεται στο ποσό των καλυπτόμενων καταθέσεων και στον βαθμό κινδύνου τον οποίο διατρέχει το κάθε πιστωτικό ίδρυμα σε σχέση με όλα τα άλλα πιστωτικά ιδρύματα που συνδέονται με το ίδιο συμμετέχον ΣΕΚ.</p>	<p>Προτείνει μια ρύθμιση για τον καθορισμό της μεθόδου υπολογισμού των εισφορών που πρέπει να καταβάλλονται στα συμμετέχοντα ΣΕΚ και, μόνο για την περίοδο αντασφάλισης, στο ΤΑΚ. Ο υπολογισμός βασίζεται στο ποσό των καλυπτόμενων καταθέσεων και στον βαθμό κινδύνου τον οποίο διατρέχει το κάθε πιστωτικό ίδρυμα σε σχέση με όλα τα άλλα πιστωτικά ιδρύματα που συνδέονται με το ίδιο συμμετέχον ΣΕΚ. Στο πλαίσιο αυτό, θα ληφθεί υπόψη η διαθεσιμότητα πρόσθετων εθελοντικών εθνικών συστημάτων εγγύησης.</p>
<p>Η Επιτροπή εκδίδει και δεύτερη κατ' εξουσιοδότηση πράξη για τον καθορισμό της μεθόδου υπολογισμού των εισφορών που πρέπει να καταβάλλονται στο ΤΑΚ από την περίοδο συνασφάλισης. Σε αυτή τη δεύτερη κατ' εξουσιοδότηση πράξη ο υπολογισμός βασίζεται στο ποσό των καλυπτόμενων καταθέσεων και στον βαθμό κινδύνου που διατρέχει το κάθε πιστωτικό ίδρυμα σε σχέση με όλα τα άλλα πιστωτικά ιδρύματα που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο β). Και οι δύο κατ' εξουσιοδότηση πράξεις περιλαμβάνουν έναν τύπο υπολογισμού, ειδικούς δείκτες, κατηγορίες κινδύνου για τα μέλη, κατώτατα όρια για τις σταθμίσεις κινδύνου που αποδίδονται σε συγκεκριμένες κατηγορίες κινδύνου, καθώς και άλλα αναγκαία στοιχεία. Ο βαθμός κινδύνου αξιολογείται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:</p>	<p>Η Επιτροπή προτείνει και δεύτερη ρύθμιση για τον καθορισμό της μεθόδου υπολογισμού των εισφορών που πρέπει να καταβάλλονται στο ΤΑΚ από την περίοδο συνασφάλισης. Ο υπολογισμός βασίζεται στο ποσό των καλυπτόμενων καταθέσεων και στον βαθμό κινδύνου που διατρέχει το κάθε πιστωτικό ίδρυμα σε σχέση με όλα τα άλλα πιστωτικά ιδρύματα που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο β). Και οι δύο κατ' εξουσιοδότηση πράξεις περιλαμβάνουν ένα τύπο υπολογισμού, ειδικούς δείκτες, κατηγορίες κινδύνου για τα μέλη, κατώτατα όρια για τις σταθμίσεις κινδύνου που αποδίδονται σε συγκεκριμένες κατηγορίες κινδύνου, καθώς και άλλα αναγκαία στοιχεία. Ο βαθμός κινδύνου αξιολογείται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:</p>
<p>α) το επίπεδο της ικανότητας απορρόφησης ζημίας του ιδρύματος·</p>	<p>α) το επίπεδο της ικανότητας απορρόφησης ζημίας του ιδρύματος·</p>
<p>β) την ικανότητα του ιδρύματος να εκπληρώσει τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις του·</p>	<p>β) την ικανότητα του ιδρύματος να εκπληρώσει τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις του·</p>
<p>γ) τη σταθερότητα και την ποικιλία των πηγών χρηματοδότησης του ιδρύματος και τα μη βαρυνόμενα περιουσιακά του στοιχεία υψηλής ρευστότητας·</p>	<p>γ) την ύπαρξη ενός θεσμοθετημένου λειτουργικού συστήματος εγγύσεων σύμφωνα με το άρθρο 113 παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων, καθώς και το άρθρο 4 της οδηγίας 2014/49/ΕΕ περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων·</p>
<p>δ) την ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων του ιδρύματος·</p>	<p>δ) τη σταθερότητα και την ποικιλία των πηγών χρηματοδότησης του ιδρύματος και τα μη βαρυνόμενα περιουσιακά του στοιχεία υψηλής ρευστότητας·</p>
<p>ε) το επιχειρηματικό μοντέλο και τη διαχείριση του ιδρύματος·</p>	<p>ε) την ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων του ιδρύματος·</p>
<p>στ) τον βαθμό κατά τον οποίο βαρύνονται τα περιουσιακά στοιχεία του ιδρύματος.</p>	<p>στ) το επιχειρηματικό μοντέλο και τη διαχείριση του ιδρύματος·</p>
<p>ζ) τον βαθμό κατά τον οποίο βαρύνονται τα περιουσιακά στοιχεία του ιδρύματος.</p>	<p>ζ) τον βαθμό κατά τον οποίο βαρύνονται τα περιουσιακά στοιχεία του ιδρύματος.</p>

Αιτιολογία

Οι τροποποιήσεις αποσκοπούν στην προσαρμογή της μεθόδου υπολογισμού για τα πιστωτικά ιδρύματα που διαθέτουν εθελούσια συστήματα εγγύησης. Πρέπει να εξασφαλιστεί ότι τα κίνητρα για την τήρηση εθελούσιων (συμπληρωματικών) συστημάτων δεν θα υπονομεύονται από μια διπλή υποχρέωση πληρωμής. Θα πρέπει επίσης να καταστεί σαφές ότι η μέθοδος υπολογισμού δεν πρέπει να οριστεί μόνο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αλλά πρέπει και να είναι απόρροια τακτικής νομοθετικής διαδικασίας.

II. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

1. αναγνωρίζει ότι η παγκόσμια οικονομική κρίση έχει ενισχύσει τη δυσπιστία των πολιτών έναντι μεγάλου μέρους του χρηματοπιστωτικού τομέα. Οι υψηλού κινδύνου κερδοσκοπικές επιχειρήσεις ορισμένων μεγάλων τραπεζών έχουν συντείνει σημαντικά σε αυτή την κρίση ή μάλλον συμπεριλαμβάνονται στις πολλές αιτίες της κατάρρευσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι διασώσεις των συστημικών τραπεζών ήταν απαραίτητες από οικονομική άποψη, ενίσχυσαν όμως σημαντικά τις επικρίσεις των πολιτών για την ανάληψη από τα κράτη μέλη των ευθυνών για επικίνδυνες δραστηριότητες κατά κύριο λόγο ιδιωτικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Επομένως, είναι ζωτικής σημασίας να εξασφαλιστεί ότι οι εν λόγω προτάσεις για ένα ευρωπαϊκό σύστημα ασφάλισης των καταθέσεων (ΕΣΑΚ) θα οδηγήσουν εξίσου στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα σε όλα τα κράτη μέλη·

2. τονίζει ότι υπάρχει σαφής συνάφεια της οικονομικής σταθερότητας των κρατών μελών με τη σταθερότητα των τραπεζών που είναι εγκατεστημένες σε αυτά. Για τον λόγο αυτό, το σύστημα ευρωπαϊκής τραπεζικής ένωσης δεν πρέπει να εξετάζεται μεμονωμένα, αλλά πρέπει πάντοτε να συνοδεύεται από μέτρα οικονομικής διακυβέρνησης στο επίπεδο των κρατών μελών για την αποκατάσταση και την εξασφάλιση της οικονομικής σταθερότητας. Σε ορισμένα κράτη μέλη, για παράδειγμα, οι κανόνες σχετικά με τις διαδικασίες αφερεγγυότητας οδηγούν σε μακρόχρονες διαδικασίες, με αποτέλεσμα σημαντικές καθυστερήσεις στην απόκτηση εκτελεστών τίτλων. Οι εν λόγω κανόνες αντιβαίνουν στους στόχους των προτάσεων της Επιτροπής, επειδή καθιστούν στην πράξη δύσκολη, αν όχι αδύνατη, την εξυγίανση τραπεζών σε περίπτωση ευθύνης·

3. χαιρετίζει, στο πλαίσιο αυτό, τις προσπάθειες που καταβάλλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στον τομέα της τραπεζικής ένωσης για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών. Η τραπεζική και χρηματοπιστωτική κρίση αποκάλυψε τις αδυναμίες του τραπεζικού συστήματος οι οποίες θα πρέπει στη συνέχεια να αρθούν. Η οδηγία για το σύστημα εγγύησης των καταθέσεων (ΟΣΕΚ) από το 2014 και η οδηγία για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (BRRD) συνέβαλαν σε βασικούς τομείς, δεν έχουν όμως μεταφερθεί στο δικαίο όλων των κρατών μελών. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η πρόταση προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα διατηρήσουν παράλληλα με το κοινό ευρωπαϊκό ταμείο τα εθνικά συστήματα εγγύησης καταθέσεων που έχουν ήδη δημιουργήσει, τουλάχιστον έως ότου επιτευχθεί πλήρης ασφαλιστική κάλυψη στο πλαίσιο του συστήματος εγγυήσεων·

4. αναγνωρίζει ότι η μετάβαση του συστήματος εγγύησης των καταθέσεων από το εθνικό στο ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελεί καθοριστικό βήμα και, παρά το κατά κανόνα ριψοκίνδυνο της διαδικασίας, θα μπορούσε να παράσχει εγγύηση των καταθέσεων των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό ωστόσο προϋποθέτει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προβεί πρώτα σε εκτίμηση επιπτώσεων, έτσι ώστε η οδηγία ΕΣΑΚ να εφαρμοστεί σε όλα τα κράτη μέλη και να ελαχιστοποιηθούν οι υφιστάμενοι κίνδυνοι. Μόνον έτσι, και παράλληλα με την προστασία των καταθέσεων, το σύστημα θα ενισχύσει τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, μειώνοντας περαιτέρω τη σύνδεση των τραπεζών με το δημόσιο χρέος·

5. θεωρεί ότι όλα τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόσουν την ΟΣΕΚ πριν να εξεταστεί η θέση σε λειτουργία ενός ευρωπαϊκού συστήματος ασφάλισης καταθέσεων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό ενόψει των εναρμονισμένων απαιτήσεων για τη χρηματοδότηση των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων και τη δυνατότητα χρήσης των μέσων (συμπεριλαμβανομένων μέτρων πρόληψης ή ασφάλισης των ιδρυμάτων). Η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού συστήματος ασφάλισης καταθέσεων χωρίς προηγούμενη εναρμόνιση των εθνικών συστημάτων εγγύησης στερούσε τα κράτη μέλη που δεν έχουν ακόμη μεταφέρει την ΟΣΕΚ στη νομοθεσία τους από τα κίνητρα να το πράξουν. Σε καμία περίπτωση το ΕΣΑΚ δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια τα σταθερά και αποδοτικά τραπεζικά συστήματα και τα ταμεία εγγυήσεών τους να υποχρεούνται να επωμίζονται την ευθύνη ασταθών συστημάτων χωρίς να διαθέτουν καμία επιρροή στη διαχείριση των κινδύνων των τελευταίων. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να επισημανθεί ότι η ίδια η ΟΣΕΚ προβλέπει την κατάρτιση έκθεσης σχετικά με τη συνεργασία των εθνικών συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων μέχρι το 2019. Η έκθεση θα αποτελέσει προϋπόθεση για την εισαγωγή ενός ΕΣΑΚ·

6. υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, τις δηλώσεις της που περιλαμβάνονται στη γνωμοδότηση σχετικά με τη συνέχεια της έκθεσης των πέντε προέδρων: ολοκλήρωση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης
7. επισημαίνει ότι οι τράπεζες των κρατών μελών διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους ως προς τη μορφή και το μέγεθος, καθώς και τις μεθόδους εργασίας τους. Επιπλέον, υπάρχουν διάφορα πρότυπα ιδιοκτησίας και δομών, πράγμα που οδηγεί σε σημαντικές διαφορές στον στρατηγικό προσανατολισμό, στους κινδύνους που αναλαμβάνονται και στον τρόπο δράσης στις αγορές·
8. είναι της άποψης ότι η διαφοροποίηση των προτύπων σε περιόδους κρίσης ενδέχεται να συνιστά πλεονέκτημα. Οι διάφορες εθνικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες απαιτούν σε τακτική βάση στρατηγικές προσαρμοσμένες ειδικά για την κατάσταση. Για την προστασία αλλά και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ και των κρατών μελών της, τα ήδη υφιστάμενα συστήματα που λειτουργούν ομαλά θα πρέπει να ενσωματωθούν στο ΕΣΑΚ·
9. θεωρεί ότι οι ευρωπαϊκές τράπεζες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο και για τις επιχειρήσεις εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ως βάση για την ευρωπαϊκή οικονομία, συμβάλλουν στη λειτουργία της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς. Η εμπιστοσύνη των πολιτών και των επιχειρήσεων στις τράπεζες και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την υλοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων στα κράτη μέλη·

Ο ρόλος των δημόσιων τραπεζών στην Ευρωπαϊκή Ένωση

10. αναγνωρίζει ότι, παρά τις καταστροφικές επιπτώσεις της κρίσης στην ευρωπαϊκή οικονομία και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε διάφορα κράτη μέλη, υπάρχουν ορισμένα παραδείγματα αποτελεσματικής προστασίας των περιουσιακών στοιχείων των πολιτών, ακόμη και σε αυτή την περίοδο·
11. επαναλαμβάνει ότι οι δημόσιες τοπικές και περιφερειακές τράπεζες, μέσω των δεσμών τους με το τοπικό επίπεδο, κατόρθωσαν να διατηρήσουν την εμπιστοσύνη των πολιτών ακόμη και κατά τη διάρκεια της τραπεζικής και οικονομικής κρίσης·
12. επιβεβαιώνει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές τράπεζες δρουν προς το γενικότερο συμφέρον των πολιτών και όχι για τη μεγιστοποίηση των κερδών. Όπως και οι αναπτυξιακές τράπεζες των κρατών μελών, έτσι και οι τοπικές και περιφερειακές τράπεζες δρουν καταρχάς και κατά κύριο λόγο προς το συμφέρον των πολιτών και των επιχειρήσεων της περιοχής τους. Σε συνεργασία με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές, διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην κατασκευή και στη συντήρηση των βασικών υποδομών, καθώς και στη χρηματοδότηση των ΜμΕ, των πολύ μικρών και των νεοσύστατων επιχειρήσεων·
13. επισημαίνει ότι οι δραστηριότητες των δημόσιων τραπεζών είναι χαμηλού κινδύνου και ρυθμίζονται από την εθνική ή περιφερειακή νομοθεσία, η οποία απαγορεύει οποιαδήποτε συσσώρευση επικίνδυνων εργασιών ή άλλων κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητες των εμπορικών τραπεζών. Σε καμία περίπτωση δεν ευθύνονται οι δημόσιες τράπεζες για την οικονομική κρίση. Αντιθέτως, συχνά εξασφαλίζουν τη χρηματοδότηση του δημόσιου τομέα όταν η υπόλοιπη χρηματοπιστωτική αγορά είναι εντελώς στεγνή·
14. ζητεί για τον λόγο αυτό να υπάρξει μέριμνα ώστε οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να μη φέρουν σε μειονεκτική θέση τις δημόσιες τοπικές και περιφερειακές τράπεζες. Η οργάνωση και η λειτουργία αυτής της τραπεζικής μορφής δεν πρέπει να συνεπάγεται μειονεκτήματα σε σχέση με τις μεγάλες τράπεζες που λειτουργούν διασυνοριακά. Το ίδιο ισχύει και για τις δημόσιες αναπτυξιακές τράπεζες οι οποίες, λόγω του σκοπού και της λειτουργίας τους, διαφέρουν από τα άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Αυτές οι διαφορές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό των ποσοστών συνεισφοράς·

15. σημειώνει ότι σε πολλές περιπτώσεις η ύπαρξη αυστηρότερων εθνικών συστημάτων προστασίας, όπως π.χ. τα θεσμικά συστήματα προστασίας, συνιστούν σε πολλές περιπτώσεις χρήσιμο συμπλήρωμα του απλού συστήματος εγγυήσεων. Ένα σύστημα που σε περίπτωση ανάγκης δεν προστατεύει μόνο τα περιουσιακά στοιχεία των πολιτών αλλά ολόκληρο το ίδρυμα, με την υποστήριξη των συμμετεχουσών τραπεζών, θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των πολιτών και της οικονομίας. Επιπλέον, με την εφαρμογή του κατάλληλου συστήματος μπορούν να περιοριστούν στο ελάχιστο οι επιπτώσεις των αναδιάρθρωσεων στις αγορές·

16. υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ιδρύματα που θα ανήκουν σε ένα λειτουργικό θεσμικό σύστημα εγγυήσεων δεν πρέπει να συνεπάγεται σημαντική πρόσθετη επιβάρυνση μέσω συνεισφορών στο ευρωπαϊκό ταμείο εγγυήσης καταθέσεων και, συνεπώς, να θέτει σε κίνδυνο την ύπαρξη των εν λόγω αξιόπιστων θεσμικών συστημάτων εγγυήσεων·

Ενισχυμένη συνεκτίμηση των κατευθυντήριων γραμμών για τη βελτίωση της νομοθεσίας

17. υπενθυμίζει ότι στις 19 Μαΐου 2015 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε κατευθυντήριες γραμμές για ένα νέο σύστημα βελτιωμένης νομοθεσίας. Οι σχετικές διατάξεις προβλέπουν, μεταξύ άλλων, ότι πριν από τη δημοσίευση θα διερευνάται η γνώμη των ενδιαφερομένων μερών σχετικά με τις διάφορες πτυχές της υπό επεξεργασία πρότασης, με τη μορφή δημόσιας διαβούλευσης. Στην περίπτωση της πρότασης για το ΕΣΑΚ δεν έχει πραγματοποιηθεί αυτό του είδους η δημόσια διαβούλευση, αν και μέσω αυτής παρέχεται ιδιαίτερη νομιμοποίηση σε κάθε ευρωπαϊκή αλλά και εθνική ή περιφερειακή νομοθετική πράξη·

18. επικρίνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το γεγονός ότι η αιτιολογική έκθεση που υποβλήθηκε δεν πληροί τα κριτήρια που απαιτούνται βάσει των άρθρων 2 και 5 του πρωτοκόλλου περί επικουρικότητας (πρωτόκολλο αριθ. 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση), καθώς και για το γεγονός ότι δεν προέβη, πριν από τη δημοσίευση της πρότασης, σε αξιολόγηση επιπτώσεων. Η αξιολόγηση επιπτώσεων αποτελεί σημαντικό στάδιο για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Χωρίς προηγούμενη αξιολόγηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών συνεπειών της, μια νομοθετική πρόταση μπορεί να επιφέρει σημαντικό κόστος αλλά και ανεπιθύμητες επιπτώσεις. Επιπλέον, με τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων των εν λόγω αξιολογήσεων, επιτυγχάνεται σε σημαντικό βαθμό η βελτίωση της νομοθετικής διαφάνειας·

19. καλεί, ως εκ τούτου, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να επανορθώσει τις παραλείψεις στις οποίες υπέπεσε κατά τη διαδικασία και να παράσχει αιτιολογική έκθεση για την επικουρικότητα πριν να υποβάλει την πρόταση για διαβούλευση στα όργανα που συμμετέχουν στη νομοθετική διαδικασία. Τα όργανα που συμμετέχουν στη διαδικασία θα μπορούσαν να καταλήξουν σε πρακτικά αποτελέσματα μόνον αφού έχουν εξεταστεί όλες οι υπόλοιπες νομοθετικές επιλογές και μόνο μετά από πλήρη αξιολόγηση των επιπτώσεων της πρότασης. Υφίστανται σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσον η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής συνάδει με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας·

20. επισημαίνει, στο πλαίσιο αυτό, ότι οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν λαμβάνουν υπόψη θεσμικά συστήματα προστασίας. Ιδιαίτερα σημαντικές αναμένεται να είναι οι επιπτώσεις για τα κράτη μέλη τα οποία έχουν ήδη θεσπίσει τέτοιου είδους συστήματα στο πλαίσιο της εφαρμογής της οδηγίας του 2014, που κωδικοποιεί εκ νέου την εγγύηση των καταθέσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται να εξηγήσει με ποιον τρόπο τα συστήματα αυτά θα αντιμετωπιστούν από τις νέες προτάσεις·

21. ζητεί με έμφαση οι πραγματικές ποσοτώσεις που χρησιμεύουν στον υπολογισμό των συνεισφορών να συμπεριληφθούν στο διατακτικό της πρότασης και να μην θεσπίζονται από την Επιτροπή με κατ' εξουσιοδότηση πράξεις. Η βάση υπολογισμού επηρεάζει σημαντικά τη διοίκηση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να αποφασίζεται με τη συμμετοχή του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Κατάλληλη νομική βάση για ένα ευρωπαϊκό σύστημα εγγύησης των καταθέσεων

22. θεωρεί ότι, για μια τέτοια πρόταση, κατάλληλη νομική βάση δεν είναι το άρθρο 114 της ΣΛΕΕ, αλλά οι διατάξεις περί συμπλήρωσης αρμοδιοτήτων του άρθρου 352 της ΣΛΕΕ. Το άρθρο 114 της ΣΛΕΕ προβλέπει μέτρα για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς. Το άρθρο δεν αιτιολογεί γενική νομοθετική αρμοδιότητα της ΕΕ για την εσωτερική αγορά, αλλά χρησιμεύει για την κάλυψη των ελλείψεων στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς λόγω των διαφορών στις εθνικές νομοθεσίες·

23. πιστεύει ότι η πρόταση για ένα ευρωπαϊκό σύστημα ασφάλισης καταθέσεων επιδιώκει κατά κύριο λόγο τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, διότι τούτη αποτελεί τη βάση της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και επομένως το άρθρο 352 της ΣΛΕΕ θα πρέπει να αποτελέσει τη νομική βάση·

Ευρωπαϊκή δημοσιονομική πολιτική — προτεραιότητα στην προστασία των περιουσιακών στοιχείων

24. ζητεί να εξαλειφθούν, κατά προτεραιότητα, οι υφιστάμενοι κίνδυνοι από τους ισολογισμούς των τραπεζών πριν να θεσπιστεί ένα ευρωπαϊκό σύστημα εγγύησης των καταθέσεων. Οι σχετικές προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν είναι επαρκώς ακριβείς. Εντούτοις, είναι εύλογο ότι ένα εναρμονισμένο σχήμα ασφάλισης καταθέσεων προϋποθέτει τη λήψη ειδικών μέτρων άμβλυνσης του κινδύνου, τα οποία σε κάθε περίπτωση οφείλει να διατυπώσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πριν από κάθε περαιτέρω συζήτηση των προτάσεων·

25. θεωρεί ότι, λόγω των διαφορετικών δομών του τραπεζικού τομέα των κρατών μελών, δεν μπορεί να εφαρμοστεί μια ενιαία λύση. Αντίθετα, τα συστήματα που λειτουργούν θα πρέπει να διατηρηθούν και να ενσωματωθούν σε ένα ευρωπαϊκό σύστημα. Η πρόταση δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απαιτεί την αναδιοργάνωση όλων των συστημάτων στα κράτη μέλη, διότι τούτη, με τη σειρά της, θα προκαλούσε σημαντικό κόστος αλλά και σημαντική αβεβαιότητα όσον αφορά τη λειτουργικότητα και την ασφάλεια των σχετικών συνθηκών·

26. Ζητεί μια ευρωπαϊκή τραπεζική πολιτικών η οποία να προστατεύει πλήρως τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα περιουσιακά τους στοιχεία. Ένα τέτοιο σύστημα κατά κύριο λόγο οφείλει να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και των αγορών. Ένα ευρωπαϊκό σύστημα ασφάλισης καταθέσεων δεν θα πρέπει να ενισχύει ή να στηρίζει με οποιονδήποτε τρόπο την κερδοσκοπική δραστηριότητα υψηλού κινδύνου. Αντίθετα, πρέπει να προωθηθεί κατά προτεραιότητα μια σταθερή χρηματοπιστωτική πολιτική που να βασίζεται σε υγιή πρότυπα ιδρυμάτων από μακροοικονομική σκοπιά.

27. Θεωρεί επιπλέον ότι ένα ευρωπαϊκό σύστημα ασφάλισης καταθέσεων δεν μπορεί να αποβεί σε βάρος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που ακολουθούν συντηρητική διαχείριση. Εκτός από το ότι πρέπει να συμμετέχουν περισσότερο στην εγγύηση των καταθέσεων, οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται κατά κύριο λόγο σε συναλλαγές υψηλού κινδύνου θα πρέπει να συμμορφώνονται με πρόσθετες απαιτήσεις, προκειμένου να αποκλείεται η μετατόπιση της ευθύνης για την εγγύηση των καταθέσεων στα μικρά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται κατά κύριο λόγο σε συναλλαγές χαμηλού κινδύνου ή μόνο στη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας σε τοπικό επίπεδο.

28. Εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η πρόταση της Επιτροπής δεν περιέχει επαρκώς λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τη συγκεκριμένη θέση σε εφαρμογή του προβλεπόμενου ευρωπαϊκού συστήματος ασφάλισης καταθέσεων. Δεν είναι σαφές εάν, τότε και σε ποιον βαθμό θα είναι δυνατόν να εφαρμοστούν μέσα για τη λήψη προληπτικών ή εναλλακτικών μέτρων. Η απλή εγγύηση των καταθέσεων προβλέπει την αποζημίωση των αποταμιευτών για τα περιουσιακά τους στοιχεία έως το όριο του καλυπτόμενου ποσού, αλλά όχι και τη δυνατότητα να αποφευχθεί η ίδια η περίπτωση ανάληψης ευθύνης. Η κύρια προτεραιότητα, από οικονομική αλλά και από πολιτική άποψη, θα πρέπει να είναι η αποφυγή αυτής της κατάστασης.

Βρυξέλλες, 12 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία»

(2017/C 088/16)

Εισηγήτρια: Babette Winter (DE/PES), υφυπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και Πολιτισμού στην καγκελαρία του ομόσπονδου κρατιδίου της Θουριγγίας

Έγγραφο αναφοράς: Ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα «Το κλείσιμο του κύκλου: Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία»

COM(2015) 614 final

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ****Γενικές παρατηρήσεις**

1. επικροτεί τις προσπάθειες που καταβάλλει η Επιτροπή προκειμένου να αναπτύξει, μέσω της μετάβασης σε μια πιο κυκλική οικονομία, όπου η αξία των προϊόντων, των υλικών και των πόρων εντός του κύκλου ζωής διατηρείται στην οικονομία, μια βιώσιμη και ανταγωνιστική οικονομία με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, τεχνολογικά προηγμένη και με αποδοτική αξιοποίηση των πόρων, η οποία προσφέρει αειφόρα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και δημιουργεί θέσεις εργασίας στην Ευρώπη·
2. υπογραμμίζει ότι, για την επίτευξη αυτών των στόχων, οι δράσεις που αναλαμβάνονται σε όλα τα κράτη μέλη πρέπει να ενταχθούν στο ίδιο πλαίσιο, που θα καθιστά δυνατή, σύμφωνα με την πρωτοβουλία για την πράσινη απασχόληση και το νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη ⁽¹⁾, τη δημιουργία θέσεων εργασίας στους νέους θύλακες απασχόλησης που αναπτύσσονται μέσα στη νέα κυκλική οικονομία (οικολογικά βιώσιμες κατασκευές, διαχείριση αποβλήτων κ.λπ.) και την κατάρτιση ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, το οποίο θα είναι σε θέση να αξιοποιήσει τις νέες ευκαιρίες απασχόλησης. Με την κατάλληλη υποστήριξη και κατάρτιση θα μπορούσαν πολλοί άνεργοι να επανεναχθούν στην αγορά εργασίας, με την παράλληλη δημιουργία νέων ευκαιριών για τους εργαζομένους·
3. υπογραμμίζει ότι πολλά από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν η παραγωγή και η κατανάλωση στην ΕΕ έχουν επιπτώσεις σε άλλες περιοχές του κόσμου, ιδίως στις αναπτυσσόμενες και τις αναδυόμενες χώρες, και ότι, με την εφαρμογή μεταβολών στην παραγωγή και την κατανάλωση, μπορούν επίσης να αναμένονται θετικές επιδράσεις σε αυτές τις περιοχές. Η ΕτΠ δεσμεύεται να αναλάβει τις αντίστοιχες ευθύνες που απορρέουν για την πολιτική δράση, την οικονομία και την κοινωνία της ΕΕ και, ως εκ τούτου, συνιστά, στο πλαίσιο επίσης του θεματολογίου του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030, που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2016, να δοθεί έμφαση σε δράσεις οι οποίες να εξασφαλίζουν σε διεθνές επίπεδο ότι, και εκτός της επικράτειας της ΕΕ, δρομολογούνται τα αναγκαία μέτρα για την προστασία και τη διατήρηση των πόρων·
4. τονίζει ότι, για να επιτευχθεί ο φιλόδοξος στόχος μιας ολοκληρωμένης κυκλικής οικονομίας, χρειάζεται η πολιτική βούληση όλων των πολιτικών επιπέδων προκειμένου να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα. Στα μέτρα αυτά συμπεριλαμβάνονται ο οικολογικός σχεδιασμός των προϊόντων και των υπηρεσιών, η αποφυγή της δημιουργίας αποβλήτων, η ανακύκλωση και η επαναχρησιμοποίηση των υλικών και των κατασκευαστικών στοιχείων, καθώς και ο περιορισμός των επιβλαβών συστατικών και η επανεπεξεργασία άλλων ενοχλητικών ουσιών, ώστε να προάγονται η ανθεκτικότητα και η δυνατότητα επισκευής, ανακύκλωσης και αναβάθμισης των προϊόντων. Είναι επίσης αναγκαίο να αλλάξουν ριζικά η επικρατούσα αντίληψη της κοινής γνώμης για το συγκεκριμένο θέμα και η συμπεριφορά των καταναλωτών, όπως επίσης να δημιουργηθεί μια σταθερή αγορά προϊόντων και υλικών που παράγονται από δευτερογενείς πρώτες ύλες·
5. υποστηρίζει τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία ⁽²⁾, στα οποία διατυπώνεται η έκκληση για έγκαιρη και φιλόδοξη εφαρμογή του σχεδίου δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κυκλική οικονομία και επισημαίνεται ότι η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία απαιτεί μακροπρόθεσμη δέσμευση και δράση, σε ένα ευρύ φάσμα τομέων πολιτικής στην ΕΕ και σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης στα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της ενεργού συμμετοχής όλων των επιπέδων διοίκησης σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους οικονομικούς και κοινωνικούς φορείς, καθώς και με τους πολίτες·

⁽¹⁾ COM(2014) 446 final, COM(2016) 381 final.

⁽²⁾ Συμπεράσματα του Συμβουλίου «Περιβάλλον» της 20ής Ιουνίου 2016, http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/env/2016/06/st10444_en16_pdf/

6. επισημαίνει, σε αυτό το πλαίσιο, ότι οι υπηρεσίες διαχείρισης των αποβλήτων παρέχονται συχνά ως υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος κατά την έννοια του άρθρου 14 της ΣΛΕΕ, ενώ το πρωτόκολλο αριθ. 26 σχετικά με τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας εξασφαλίζει, μεταξύ άλλων, ευρεία διακριτική ευχέρεια στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές. Έτσι καθίστανται δυνατές η ανάπτυξη και η παροχή βέλτιστων περιφερειακών και τοπικών λύσεων για τη διαχείριση των αποβλήτων·
7. επισημαίνει ότι η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ φορέων και κλάδων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός συστήματος κυκλικής οικονομίας μεγάλης κλίμακας. Η από κοινού ανάπτυξη προϊόντων, η διαφάνεια και η ανταλλαγή πληροφοριών με την αξιοποίηση της πληροφορικής, τα κοινά συστήματα συλλογής, τα τομεακά πρότυπα, η εναρμόνιση των κινήτρων και των ενδιάμεσων μηχανισμών θα μπορούσαν να επιτευχθούν μέσα από τη δημιουργία πλατφορμών και συνεργατικών σχηματισμών σε διάφορους τομείς στους οποίους συνεργάζονται επιχειρήσεις και πολιτικοί ιδύνοντες·
8. είναι της άποψης ότι η συνολική στρατηγική για την κυκλική οικονομία, με μέλημα την επίτευξη πραγματικής αλλαγής προτύπου, θα πρέπει να βασίζεται στην επιδίωξη των περιβαλλοντικά βέλτιστων λύσεων («από λίκνο σε λίκνο» — «cradle-to-cradle») καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής — ανεξάρτητα από την τρέχουσα μορφή των επιμέρους νομοθετικών ρυθμίσεων, στρατηγικών και μέσων, στοιχεία τα οποία αναπτύσσονται περαιτέρω, τροποποιούνται ή συμπληρώνονται ανάλογα με τον γενικό στόχο που έχει τεθεί·
9. είναι πεπεισμένη ότι αυτός ο στόχος μπορεί να επιτευχθεί μόνον εφόσον, πέρα από τα βραχυπρόθεσμα έργα που προσδιορίζονται στο προτεινόμενο σχέδιο δράσης, τεθούν συγκεκριμένοι και ρεαλιστικοί μεσοπρόθεσμοι και μακροπρόθεσμοι στόχοι, οι οποίοι να εξασφαλίζουν σε όλους τους συμμετέχοντες φορείς τη δυνατότητα να δρομολογούν τους απαραίτητους προγραμματισμούς σε αξιόπιστη βάση και να δημιουργούν τις αναγκαίες υποδομές·
10. συνιστά, ως εκ τούτου, λαμβανομένης υπόψη της μακράς διάρκειας των διαδικασιών χάραξης και υλοποίησης των πολιτικών, να τεθεί ως στόχος η χρονική περίοδος έως το 2050 ⁽³⁾ και να θεσπιστούν ενδιάμεσοι στόχοι και δράσεις με ορίζοντα το έτος 2030·
11. θεωρεί ότι, ως πρώτο σημαντικό βήμα, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μια κριτική αξιολόγηση, προκειμένου να προσδιοριστεί σε ποιους τομείς τα χρηματοδοτικά προγράμματα, οι ενισχύσεις και τα ρυθμιστικά μέτρα είναι αποτελεσματικά, ή αν είναι ακόμη και αντιπαραγωγικά, και ποια ζητήματα προτεραιότητας θα πρέπει να αντιμετωπιστούν σε ποια χρονικά πλαίσια·
12. είναι της άποψης ότι, λόγω της περιορισμένης εμπειρίας τους, τα ερευνητικά προγράμματα, τα μέτρα στήριξης και τα εθελοντικά μέσα μπορούν να λειτουργήσουν μόνον υποστηρικτικά για τη δέουσα επίλυση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η ΕΕ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της περιορισμένης αποτελεσματικότητας αυτών των δράσεων αποτελεί το σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου της ΕΕ (EMAS — Eco-Management and Audit Scheme), που δημιουργήθηκε πριν από 20 χρόνια και έχει υιοθετηθεί μόνον από 4 000 περίπου επιχειρήσεις και ΜΚΟ και διαθέτει εγκαταστάσεις σε μόλις 10 000 τοποθεσίες σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ. Αντιθέτως, υπάρχουν 30 περίπου εκατ. επιχειρήσεις οι οποίες έχουν εγκαταλείψει τη χρήση αυτού του μέσου·
13. προτείνει να θεσπιστούν φιλόδοξες νομοθετικές απαιτήσεις, οι οποίες να συνοδεύονται από υποστηρικτικά μέτρα. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να δρομολογηθούν επίσης καινοτόμες προσεγγίσεις όπως, λόγω χάρη, η προσέγγιση Top-Runner ⁽⁴⁾. Η εν λόγω προσέγγιση αποφέρει οφέλη τόσο για τους φυσικούς πόρους και το κλίμα όσο, και πρωτίστως, για τους καταναλωτές, οι οποίοι, μακροπρόθεσμα, επιβαρύνονται με χαμηλότερο κόστος, καθώς και για την οικονομία, η οποία αποκτά, κατ' αυτόν τον τρόπο, πλεονέκτημα έναντι άλλων ανταγωνιστικών οικονομιών σε ό,τι αφορά την καινοτομία.
14. επισημαίνει ότι πολλές τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν ήδη δρομολογήσει διάφορες πρωτοβουλίες για την προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων και της κυκλικής οικονομίας. Οι πρωτοβουλίες αυτές αποτελούν καλά παραδείγματα για προσανατολισμό. Η Επιτροπή θα πρέπει να στηρίξει τις υφιστάμενες πλατφόρμες για την ανταλλαγή εμπειριών·
15. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι το ζήτημα της εκπαίδευσης και της ευαισθητοποίησης του κοινού δεν διαδραματίζει κανέναν ρόλο στο προτεινόμενο σχέδιο δράσης και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναπτύξει αυτές τις πτυχές από κοινού με τα κράτη μέλη, καθώς και με τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές και με άλλους εταίρους, και επίσης να προωθήσει την ανάπτυξη και την ανταλλαγή γνώσεων και συναφών ορθών πρακτικών για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης· χαιρέτιζε, στο πλαίσιο αυτό, τη δημιουργία συγκεκριμένων ενοτήτων εξειδίκευσης στα σχετικά μαθήματα προπτυχιακών σπουδών και κατάλληλων προγραμμάτων κατάρτισης, με την καθιέρωση στενής συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων, της ερευνητικής κοινότητας και του εκπαιδευτικού κλάδου·

⁽³⁾ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 9ης Ιουλίου 2015 με θέμα «Αποδοτικότητα των πόρων: προς μια κυκλική οικονομία» [2014/2208(INI)].

⁽⁴⁾ CdR 140/2011.

Σχεδίαση προϊόντων και μέθοδοι παραγωγής

16. σημειώνει ότι η Επιτροπή στηρίζεται στις υφιστάμενες στρατηγικές, αλλά, σε πολλά πεδία, υπάρχει έλλειψη συγκεκριμένων μέτρων, όπως, για παράδειγμα, ενιαίων κριτηρίων για την εφαρμογή και την υλοποίηση αυτών των στρατηγικών. Ωστόσο, στις εξαγγελθείσες νομοθετικές προτάσεις σχετικά με τη διευρυμένη υπεύθυνη διαχείριση των προϊόντων, θα πρέπει επίσης να αποσαφηνιστεί το πώς προγραμματίζεται η εσωτερικήυση του συνολικού κόστους των προϊόντων σε όλο το μήκος της αλυσίδας αξίας από τους παραγωγούς·

17. συνιστά, προκειμένου να επιτευχθούν οι γενικοί στόχοι και η συνοχή μεταξύ όλων των τομέων πολιτικής, να καθιερωθούν διαδικασίες ρουτίνας κατά την επανεξέταση των αδειών χορήγησης των ενισχύσεων, οι οποίες να εγγυώνται ότι δεν θα χορηγείται καμία ενίσχυση για τις εγκαταστάσεις παραγωγής ή την ανάπτυξη προϊόντων που δεν συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του οικολογικού σχεδιασμού·

18. υπογραμμίζει ότι είναι αναγκαία μια ενδεδειγμένη αναθεώρηση των απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού⁽⁵⁾, καθώς και ο έλεγχος του καθορισμού των απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού που αφορούν το προϊόν ή τον κλάδο·

19. ζητεί, στο πλαίσιο αυτό, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλει το ταχύτερο ένα φιλόδοξο πρόγραμμα εργασίας για τον οικολογικό σχεδιασμό για την εφαρμογή της οδηγίας 2009/125/ΕΚ (οδηγία για τον οικολογικό σχεδιασμό), η οποία επρόκειτο να καλύψει την περίοδο 2015-2017·

20. τονίζει ότι τα απόβλητα και τα υποπροϊόντα που προέρχονται από την παραγωγή μπορούν να αξιοποιηθούν ως δευτερογενείς πρώτες ύλες για την παραγωγή άλλων προϊόντων και υπογραμμίζει ότι ο συγκεκριμένος τομέας εξακολουθεί να διαθέτει αξιόλογο δυναμικό όσον αφορά τη βιομηχανική συμβίωση με σκοπό μια γνήσια κυκλική οικονομία, ιδίως στο πεδίο των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), οι οποίες αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας πολλών περιφερειών. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να μειωθούν στον μέγιστο δυνατό βαθμό τα υφιστάμενα νομικά εμπόδια για τις ΜΜΕ και να περιοριστούν στο ελάχιστο δυνατό επίπεδο στους νέους κανόνες που θεσπίζονται. Θα πρέπει, επομένως, να προωθηθούν οι δράσεις που προβλέπονται, π.χ., στο άρθρο 5 παράγραφος 2 και στο άρθρο 6 παράγραφος 2 της οδηγίας-πλαίσου για τα απόβλητα όσον αφορά τη θέσπιση κριτηρίων για τη δήλωση των υποπροϊόντων και του τέλους ζωής των αποβλήτων·

21. ενθαρρύνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να θεσπίσουν δεσμευτικούς κανονισμούς για βιώσιμες δημόσιες συμβάσεις και συνεργασία καθ' όλο το μήκος της αξιακής αλυσίδας, αλλά και για την οικονομία, σε περίπτωση που οι δεσμεύσεις αυτές δεν έχουν εκπληρωθεί σε εύλογα χρονικά διαστήματα και σε επαρκή βαθμό. Αυτό θα ήταν σκόπιμο να το πράξουν κατόπιν διαβούλευσης με τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές·

22. σημειώνει ότι, ανεξάρτητα από την περιορισμένη εφαρμογή του συστήματος EMAS, όπως επισημαίνεται στο σημείο 9, το μέσο αυτό διαθέτει καταρχήν μεγάλο δυναμικό για τον προσδιορισμό και την τεκμηρίωση των (αναποτελεσματικών ή/και περιβαλλοντικά επιβλαβών) ροών υλικών στις διεργασίες (παραγωγής) και, ως εκ τούτου, επιδοκμάζει το γεγονός ότι η Επιτροπή προτιμάται, στο υπό εξέταση σχέδιο δράσης της, να εξετάσει την περαιτέρω βελτίωση αυτού του μέσου, προς όφελος των επιχειρήσεων, ιδίως των ΜΜΕ. Εκτός αυτού, υπενθυμίζει ότι το EMAS, χάρη στη συστηματική διαφάνεια και τον συστηματικό έλεγχο που το χαρακτηρίζουν, ως ενιαίο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης, συνιστά μια εξαιρετική μέθοδο για την επαλήθευση αυτών των ροών·

23. συνιστά, ως εκ τούτου, το σύστημα EMAS, ως εθελοντικό μέσο για τους σκοπούς μιας αξιόπιστης επαλήθευσης των απαιτούμενων δικαιολογητικών και δεδομένων, να ενσωματωθεί πολύ ευρύτερα απ' ό,τι κατά το παρελθόν σε άλλες νομοθετικές πράξεις και στη συνακόλουθη εφαρμογή τους·

Κατανάλωση

24. υπογραμμίζει ότι για το πρόβλημα των διαρκώς μειούμενων κύκλων χρήσης των προϊόντων, όπως, για παράδειγμα, των ηλεκτρονικών συσκευών και των ειδών ένδυσης, η συμπεριφορά των καταναλωτών και οι κοινωνικές εξελικτικές τάσεις έχουν μεγαλύτερη σημασία απ' ό,τι η εικαζόμενη και η πραγματική τεχνική απαρχαίωση των προϊόντων·

25. επισημαίνει με έμφαση, εν προκειμένω, ιδίως υπό το κοινωνικό και δεοντολογικό πρίσμα, ότι η Επιτροπή, τα κράτη μέλη, και ιδίως οι αυτοδιοικητικές αρχές, οι οποίες συνιστούν το εγγύτερο στους πολίτες πολιτικό επίπεδο, θα πρέπει να δρομολογήσουν δράσεις στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της επαγγελματικής εξειδίκευσης, οι οποίες να ενισχύουν ουσιαστικά, τόσο στους πολίτες όσο και στην οικονομία, την ευαισθητοποίηση και την κατανόηση των συσχετίσεων μεταξύ της βιώσιμης και της μη βιώσιμης κατανάλωσης, της μείωσης των αποβλήτων, της διαφύλαξης των πόρων και του περιβάλλοντος, της ευθύνης του παραγωγού και της σχεδίασης και διαφήμισης των προϊόντων. Συνιστά να ενισχυθούν οι εν λόγω πτυχές στα εκπαιδευτικά προγράμματα και στις ενημερωτικές εκστρατείες·

(5) COR-2014-04083: Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 2014/2208(INI).

26. συνιστά να καθίστανται διαφανείς οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων σε όλο το εύρος χρήσης τους μέσω της κατάλληλης επισήμανσης και να αξιοποιείται στο πλαίσιο αυτό η εμπειρία με τις υπάρχουσες ετικέτες. Συγχρόνως, η ετικέτα θα πρέπει να είναι απλή, κατανοητή και τα στοιχεία επάνω σε αυτήν ευδιάκριτα και επαληθεύσιμα·

27. φρονεί ότι, για τον σκοπό αυτό, η μέθοδος του «περιβαλλοντικού αποτυπώματος προϊόντος» (PEF — product environmental footprint) συνιστά μια ενδεδειγμένη προσέγγιση, επισημαίνει ωστόσο ότι για τη μεθοδολογική της ανάπτυξη απαιτούνται ακόμη περαιτέρω εντατικές προσπάθειες και υπογραμμίζει ότι το «περιβαλλοντικό αποτύπωμα προϊόντος» μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά έναντι των πολλαπλών εμπορικών σημάτων και της επακόλουθης έλλειψης διαφάνειας μόνον εάν είναι καθολικά δεσμευτικό. Για την εκπλήρωση αυτού του στόχου, και λαμβανομένων υπόψη των παραμέτρων της ανταγωνιστικότητας και της αναλογικότητας, το PEF πρέπει να είναι εύχρηστο για τους κατασκευαστές, χωρίς αυτή η ευχρηστία να επηρεάζει αρνητικά την καταλληλότητα ή την ελεγχιμότητα του. Σε αυτό θα μπορούσε να συμβάλει η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού σήματος που θα αποτελεί σαφή εγγύηση της καλής φήμης του προϊόντος και θα ανοίγει δρόμους για την κυκλική οικονομία. Η δημιουργία και η προβολή του σήματος απαιτούν μια στρατηγική η οποία θα μπορούσε να συγκεκριμενοποιηθεί με την υλοποίηση ενός σχεδίου που θα προβλέπει, για παράδειγμα, προγράμματα προώθησης και διαφημιστικές εκστρατείες σε πανευρωπαϊκό επίπεδο·

28. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη, μέσω μιας μεσοπρόθεσμης μεταρρύθμισης των φορολογικών συστημάτων, να αυξήσουν τη φορολόγηση της κατανάλωσης πρωτογενών πρώτων υλών σε υψηλότερα επίπεδα από την αντίστοιχη φορολογία των επαναχρησιμοποιούμενων δευτερογενών πρώτων υλών, υλικών και κατασκευαστικών στοιχείων, ούτως ώστε να αυξηθούν κατ' αυτόν τον τρόπο σημαντικά τα κίνητρα για επαναχρησιμοποίηση αυτών των πρώτων υλών, υλικών και κατασκευαστικών στοιχείων που έχουν ήδη εισαχθεί στην κυκλική οικονομία, αντί να εισάγονται νέες πρωτογενείς πρώτες ύλες. Η οδηγία της ΕΕ για τον ΦΠΑ ενδέχεται να πρέπει να αναθεωρηθεί, ούτως ώστε να μην αποτελέσει εμπόδιο στην εφαρμογή διαφορετικών συντελεστών ΦΠΑ για τους σκοπούς αυτούς. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη, σε συνεργασία με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές, θα πρέπει να προωθήσουν περισσότερο τη χρήση δευτερογενών πρώτων υλών, υλικών και κατασκευαστικών στοιχείων και με άλλα κατάλληλα οικονομικά μέσα·

29. αναγνωρίζει ότι οι οικολογικές δημόσιες συμβάσεις (GPP — green public procurement), λόγω του μεγάλου μεριδίου που καταλαμβάνουν στο ΑΕγχΠ, αποτελούν σημαντικό μοχλό για την κυκλική οικονομία. Η ΕτΠ υπογραμμίζει ότι στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές αναλογεί ένα πολύ υψηλό μερίδιο της αγοράς δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ και, ως εκ τούτου, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα εξασφαλιστούν τα αναγκαία κίνητρα ανάπτυξης για την πράσινη οικονομία (green economy) και θα δημιουργηθούν σημαντικές δυνατότητες απασχόλησης, έτσι ώστε να μπορούν να εφαρμοστούν καλύτερα το «Πράσινο σχέδιο δράσης για τις ΜΜΕ» και η «Πρωτοβουλία για την πράσινη απασχόληση» της ΕτΠ⁽⁶⁾·

30. σημειώνει ότι εξακολουθεί να υφίσταται έλλειψη ουσιαστικής εφαρμογής των επί σειρά ετών προβαλλόμενων οικολογικών δημόσιων συμβάσεων και επικροτεί, συνεπώς, κάθε πρωτοβουλία της Επιτροπής που συνεπάγεται μια αποτελεσματικότερη εφαρμογή αυτής της πολιτικής για τις δημόσιες συμβάσεις· τονίζει ότι στις δημόσιες συμβάσεις είναι σημαντικό να εξετάζεται όχι μόνον η χαμηλότερη τιμή, αλλά και «η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά». Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στις λύσεις αγορών που έχουν χαμηλότερο συνολικό κόστος ζωής, παρουσιάζουν ισχυρές τεχνολογικές επιδόσεις και είναι συνολικά πιο βιώσιμες. Οι πρακτικές αυτές θα πρέπει να συμπεριληφθούν στους κανονισμούς των διαρθρωτικών ταμείων, προκειμένου να βελτιωθεί η διάθεση δευτερογενών πρώτων υλών στην αγορά·

31. επισημαίνει ότι, ακόμη και όταν τα κράτη μέλη της ΕΕ θα έχουν θέσει σε εφαρμογή τους νέους κανόνες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις⁽⁷⁾, υπάρχουν περαιτέρω δυνατότητες για βιώσιμες, ανταγωνιστικές και διαφανείς δημόσιες συμβάσεις που θα προωθούν την καινοτομία, όπως π.χ. εξυπνότεροι κανόνες και αύξηση της χρήσης των ηλεκτρονικών διαδικασιών. Φρονεί ότι οι επιχειρήσεις, ιδίως οι ΜΜΕ, θα πρέπει να ευαισθητοποιηθούν περισσότερο σχετικά με τις νέες δυνατότητες που προσφέρουν οι αναθεωρημένοι κανόνες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις·

32. προτρέπει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να υποβάλουν κατευθυντήριες γραμμές και προτάσεις για την ενθάρρυνση της χρήσης των οικολογικών δημοσίων συμβάσεων. Το εγχειρίδιο που έχει εκδώσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τίτλο *Buying Green! A Handbook on Green Public Procurement* (Αγοράστε οικολογικά! Εγχειρίδιο για τις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις) αποτελεί μια καλή αφετηρία. Ζητεί, επίσης, να καταρτιστεί και να επικαιροποιείται τακτικά για το εν λόγω εγχειρίδιο σαφής κατάλογος δευτερογενών υλών και υλικών, καθώς και προϊόντων που παράγονται με τη χρήση τέτοιων υλών και υλικών, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο οικολογικών δημοσίων συμβάσεων·

33. ζητεί, λαμβανομένων υπόψη των μελλοντικών τροποποιήσεων που θα εισαχθούν στο νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ το οποίο τέθηκε σε ισχύ το 2016, την υποχρεωτική συνεκτίμηση των οικολογικών δημοσίων συμβάσεων στις δημόσιες συμβάσεις εάν αυτές υπερβαίνουν τα όρια που έχουν θεσπιστεί για τις προσκλήσεις υποβολής προσφορών σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και για τα έργα που χρηματοδοτούνται με δημόσια κονδύλια. Οι οικολογικές δημόσιες συμβάσεις θα πρέπει να εφαρμόζονται στα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, ούτως ώστε τα εν λόγω έργα να λειτουργήσουν ως πρότυπα και κίνητρα για την εφαρμογή των οικολογικών δημοσίων συμβάσεων·

⁽⁶⁾ COM(2014) 440 final, COM(2014) 446 final.

⁽⁷⁾ Οδηγίες 2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ, 2014/25/ΕΕ.

34. συνιστά, υπό αυτό το πρίσμα, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή στο δίκαιο της ΕΕ, και σύμφωνα με την προηγούμενη σύσταση, να αναθεωρηθεί η οδηγία σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις (2014/24/ΕΕ), ούτως ώστε, στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, αφενός να δίνεται καταρχήν προτεραιότητα στα αειφόρα, φιλικά και αποδοτικά ως τη χρήση των πόρων προϊόντα και στις βιώσιμες λύσεις, και, αφετέρου, στις περιπτώσεις απόρριψής τους, αυτό να αιτιολογείται δεόντως· προτείνει, επιπλέον, να διεξαχθεί παρακολούθηση στο πλαίσιο της οποίας θα αξιολογηθούν, λαμβανομένης υπόψη της συνολικής αξιακής αλυσίδας, τα συνολικά κόστη που συνδέονται με την ανάθεση των παραδοσιακών δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες προσανατολίζονται αποκλειστικά σε βραχυπρόθεσμα κέρδη βάσει της οικονομικής αποδοτικότητας ως προς το κόστος, και αυτά θα συγκριθούν με τα αντίστοιχα κόστη των οικολογικών δημόσιων συμβάσεων·

Διάθεση αποβλήτων

35. υποστηρίζει την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να ενισχύσει τη συνεργασία της με τα κράτη μέλη προκειμένου να βελτιωθεί η εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για τα απόβλητα και τονίζει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο αυτό. Ως εκ τούτου, η ΕτΠ απευθύνει έκκληση στην Επιτροπή να διασφαλίσει ότι τα κράτη μέλη θα ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή των αυτοδιοικητικών αρχών στην εφαρμογή των αναγκαίων τεχνικών και φορολογικών μέτρων, καθώς και στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών·

36. επαναλαμβάνει την έκκλησή της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να προαγάγουν την καθιέρωση υψηλής ποιότητας διαδικασιών ανακύκλωσης, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, και ζητεί να επιταχυνθεί η εφαρμογή οικονομικών μέσων, όπως π.χ. η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», η επιβολή τελών υγειονομικής ταφής και τα συστήματα πληρωμής κατά την απόρριψη⁽⁸⁾·

37. τονίζει ότι, δεδομένων των διαφορών μεταξύ των περιφερειών και μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ όσον αφορά τους στόχους που θέτει η ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη διαχείριση των αποβλήτων, έχει ιδιαίτερη σημασία η ενθάρρυνση της συνεργασίας και της διάδοσης των παραδειγμάτων ορθών πρακτικών στον τομέα, προκειμένου τα κράτη μέλη με τις χαμηλότερες επιδόσεις να υποστηριχθούν στην επίτευξη των απώτερων στόχων, δεδομένου ότι σε περιφέρειες ή περιοχές αραιοκατοικημένες, νησιωτικές, εξόχως απόκεντρες, οι οποίες υφίστανται μεγάλες πληθυσμιακές πιέσεις ή απέχουν πολύ από τα κέντρα διαχείρισης, ο στόχος της μηδενικής απόρριψης είναι πρακτικά αδύνατον να επιτευχθεί·

38. υπογραμμίζει ότι είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί η ενεργός συμμετοχή των καταναλωτών σε όλα τα μέτρα που σχετίζονται με τη διάθεση των αποβλήτων. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, οι αυτοδιοικητικές αρχές που είναι υπεύθυνες για την επεξεργασία των αστικών στερεών αποβλήτων θα ενημερώνουν με διαφάνεια τους καταναλωτές σχετικά με τις διαδικασίες επεξεργασίας και παρακολούθησης της ανακύκλωσης όλων των υλικών, προκειμένου αυτοί να συμμετέχουν πιο ενεργά στην εξέλιξη ή την προσηύκους ανακύκλωσή τους·

39. υπογραμμίζει ότι η υιοθέτηση ίσων όρων ανταγωνισμού στην εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με τη διάθεση των αποβλήτων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ στην ευρωπαϊκή ενιαία αγορά·

40. επιδοκιμάζει τα σχέδια της Επιτροπής να προβεί σε αξιολόγηση του ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει στην αξιοποίηση των αποβλήτων ως ενεργειακής πηγής στις πολιτικές για την ενέργεια και το κλίμα. Η ΕτΠ τονίζει ότι η διάρκεια του κύκλου ζωής και η ιεράρχηση των αποβλήτων της ΕΕ με στόχο τη μέγιστη δυνατή μείωση της ποσότητας των παραγόμενων αποβλήτων πρέπει να αποτελέσουν τη βάση του προτεινόμενου σχεδίου, ενώ το πρότυπο της κυκλικής οικονομίας δεν θα πρέπει να υπονομευθεί λόγω υψηλών ποσοτώσεων επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης με στόχο την παραγωγή ενέργειας⁽⁹⁾·

41. επισημαίνει ότι για τα απόβλητα που δεν μπορούν να αποφευχθούν ή να ανακυκλωθούν κρίνεται σκόπιμη η επεξεργασία σε θερμικές εγκαταστάσεις υψηλής απόδοσης («παραγωγή ενέργειας από απόβλητα» — «Waste to energy»), ιδίως στην περίπτωση της ταυτόχρονης χρήσης της παραγόμενης ενέργειας, αποφεύγοντας τις μεγάλης κλίμακας υποδομές απόρριψης ή καύσης των αποβλήτων·

42. υποστηρίζει σθεναρά την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να επιταχύνει την επιβολή του αναθεωρημένου κανονισμού για τις μεταφορές αποβλήτων, πράγμα που θα επιτρέψει την αντιμετώπιση των παράνομων εξαγωγών αποβλήτων μετά την κατανάλωση και της μεταφοράς αποβλήτων σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας εντός ή εκτός της Ένωσης που δεν ανταποκρίνονται στα σχετικά πρότυπα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να μεριμνήσει για την ενεργό συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στις δραστηριότητές της και να προωθήσει την ανάπτυξη ενός συστήματος ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων για τις μεταφορές αποβλήτων και να παράσχει καθοδήγηση ως προς έναν επαρκή προγραμματισμό επιθεωρήσεων, απαίτηση η οποία συμπεριλήφθη στην οδηγία μετά την τελευταία αναθεώρησή της·

Ενίσχυση της αγοράς δευτερογενών πρώτων υλών

43. διατυπώνει, καταρχάς, την άποψη ότι τα ποιοτικά πρότυπα βάσει των αναγκών πρέπει να καθοριστούν από τους βιομηχανικούς κλάδους που χρησιμοποιούν τις πρώτες ύλες, δεδομένου ότι μόνον οι παραγωγοί των προϊόντων γνωρίζουν ποιες ιδιότητες των πρώτων υλών χρειάζονται για την κατασκευή των συγκεκριμένων προϊόντων και υλικών. Ωστόσο, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ΕτΠ τονίζει ότι αυτό που πρέπει να είναι καθοριστικό είναι η ποιότητα ενός προϊόντος και όχι η προέλευσή του·

⁽⁸⁾ CDR 4083/2014.

⁽⁹⁾ CDR 3751/2013.

44. φρονεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι αρμόδια για τον προσδιορισμό και την άρση των υφιστάμενων νομικών εμποδίων που παρεμποδίζουν ή δυσχεραίνουν τη χρήση δευτερογενών πρώτων υλών, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή η χρήση δεν προσκρούει σε πτυχές που αφορούν την ασφάλεια (π.χ. επιβλαβείς ουσίες, ζωικές νόσοι, ζητήματα υγιεινής).

45. χαιρετίζει τη δέσμευση της Επιτροπής να προσδιορίσει τα σημεία αλληλοσύνδεσης της νομοθεσίας για τις χημικές ουσίες, τα προϊόντα και τα απόβλητα, και θεωρεί ότι αυτό θα πρέπει να πραγματοποιηθεί το συντομότερο δυνατό. Η ΕτΠ υπογραμμίζει στο πλαίσιο αυτό ότι η αντικατάσταση των επικινδυνών και τοξικών ουσιών με ασφαλείς εναλλακτικές ουσίες που είναι ήδη διαθέσιμες ή πρόκειται να αναπτυχθούν, καθώς και η ιχνηλασιμότητα των επικινδυνών χημικών προϊόντων στην αλυσίδα αξίας και στους κύκλους των υλικών, συνιστούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την ορθή λειτουργία της κυκλικής οικονομίας.

Τομείς προτεραιότητας

46. επικροτεί την εστίαση της Επιτροπής στον τομέα των πλαστικών υλών, παραπέμπει στη γνωμοδότησή της με θέμα «Πράσινη Βίβλος σχετικά με μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πλαστικά απόβλητα στο περιβάλλον»⁽¹⁰⁾, και τονίζει ότι, όσον αφορά τη χρήση των πλαστικών υλών σε ορισμένες περιοχές, πρέπει να θεσπιστούν κανόνες προκειμένου να διευκολυνθεί η ανάκτηση των πλαστικών υλών ή να περιοριστεί η χρήση τους σε συγκεκριμένους τομείς. Πλαστικές ύλες που περιέχουν ουσίες βλαβερές για το περιβάλλον ή για την υγεία δεν θα πρέπει να επαναχρησιμοποιούνται ή να ανακυκλώνονται όταν οι επιβλαβείς ουσίες που περιέχουν δεν μπορούν να αφαιρεθούν με επεξεργασία ή να απομακρυνθούν από τον κύκλο ζωής των υλικών. Οι πλαστικές ύλες που περιέχουν επιβλαβείς ουσίες θα πρέπει, για παράδειγμα, να αποσυρθούν από την κυκλοφορία με καύση. Η Επιτροπή οφείλει να συνεκτιμήσει αυτήν την παράμετρο κατά την εκπόνηση της νομοθεσίας και τον καθορισμό των στόχων. Εκτός αυτού, η Επιτροπή οφείλει να μεριμνήσει ώστε η πρωτογενής παραγωγή να απαλλαγεί το ταχύτερο δυνατό από επιβλαβείς ουσίες για το περιβάλλον ή για την υγεία.

47. επισημαίνει ότι πολλά καινούρια συνδυασμένα υλικά μπορούν να έχουν θετική επίδραση στο περιβάλλον (όπως η μόνωση, η εξοικονόμηση βάρους κ.λπ.), αλλά από την άλλη πλευρά μπορούν να θέσουν νέες προκλήσεις κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους από την άποψη της επαναχρησιμοποίησης, της ανακύκλωσης ή της διάθεσής τους.

48. επικρίνει το γεγονός ότι τα ζωτικά θέματα της δημιουργίας απορριμμάτων και της απόπλυσης των πλαστικών υλών δεν εξετάζονται περαιτέρω στο σχέδιο δράσης και καλεί, ως εκ τούτου, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην εξαγγελθείσα για το 2017 στρατηγική της σχετικά με τις πλαστικές ύλες στην κυκλική οικονομία, να αποδώσει ευρύτερη προσοχή σε αυτά τα ζητήματα και να θέσει σαφείς στόχους για την εξεύρεση λύσεων.

49. προτρέπει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να προωθήσουν πρωτοβουλίες που προσανατολίζονται στην αγορά, ούτως ώστε να ενισχυθεί η χρήση των ανακυκλωμένων υλικών, παρέχοντας φορολογικά και οικονομικά κίνητρα στις επιχειρήσεις για να υιοθετούν επιχειρηματικά πρότυπα που βασίζονται στην κυκλική οικονομία, αλλά και στους καταναλωτές υπέρ της αγοράς προϊόντων και υπηρεσιών που προάγουν την κυκλική οικονομία.

50. θεωρεί ότι ο περιορισμός της σπατάλης τροφίμων συνιστά, τόσο από οικονομική και περιβαλλοντική όσο και από δεοντολογική σκοπιά, έναν σημαντικό τομέα της κυκλικής οικονομίας και παραπέμπει επ' αυτού στις γνωμοδοτήσεις της που καταρτίστηκαν στο πλαίσιο της σχετικής δέσμης νομοθετικών προτάσεων, καθώς και στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα τη σπατάλη τροφίμων⁽¹¹⁾.

51. δεν φρονεί ότι τα μέτρα για τον περιορισμό της σπατάλης τροφίμων κατά μήκος της αλυσίδας αξίας αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών, των τοπικών και των περιφερειακών αρχών και των επιχειρήσεων, αλλά ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ, δεδομένης της συνοχής αυτού του θέματος με άλλους τομείς πολιτικής (π.χ. υγιεινομικές απαιτήσεις/προστασία των καταναλωτών, εμπορικά πρότυπα, γεωργικές επιδοτήσεις), διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο.

52. εκτιμά ότι, ιδίως στον τομέα της οικοδομικής βιομηχανίας, λόγω της αυξανόμενης κλίμακας των αποβλήτων που παράγονται στον συγκεκριμένο κλάδο, καθώς και λόγω της ολοένα και πολυπλοκότερης σύνθεσης αυτών των δομικών αποβλήτων, χρειάζεται σε κάθε περίπτωση μια συνολική αξιολόγηση. Ειδικά για τα δομικά προϊόντα, ο οικολογικός σχεδιασμός πρέπει να καλύπτει τον συνολικό κύκλο ζωής του προϊόντος και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να ενισχυθεί περισσότερο για αυτήν την κατηγορία προϊόντων. Μολονότι είναι αδιαμφισβήτητο το ενδιαφέρον για τη βελτίωση της χρήσης των πόρων στον οικοδομικό κλάδο στην ΕΕ, οι διαφορετικές προσεγγίσεις των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων στα κράτη μέλη αυξάνουν την πολυπλοκότητα του πλαισίου εργασίας για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η έλλειψη κοινών στόχων, δεικτών και δεδομένων και η απουσία αμοιβαίας αναγνώρισης των διαφορετικών προσεγγίσεων θα μπορούσαν σε σύντομο χρονικό διάστημα να ακυρώσουν τη μέχρι τώρα πρόοδο και να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις της εσωτερικής αγοράς στον τομέα του προγραμματισμού, του σχεδιασμού, της κατασκευής και της παραγωγής.

⁽¹⁰⁾ CDR 3751/2013.

⁽¹¹⁾ CDR 6646/2015.

53. φρονεί ότι, κατά την εφαρμογή των αρχών της κυκλικής οικονομίας στον τομέα των ακινήτων και στον κατασκευαστικό τομέα, πρέπει να υπάρχει πολυεπίπεδος σχεδιασμός, ελαχιστοποίηση των αποβλήτων, επιλογή υλικών και κατασκευαστικών στοιχείων, ανάπτυξη διαδικασιών που να λαμβάνουν υπόψη την αποσυναρμολόγηση και την προσαρμοστικότητα. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να συμμετέχει η βιομηχανία, επαναπροσδιορίζοντας τη διαφορά ως πολύτιμο πόρο και τα κτίρια θα πρέπει να καταστούν «τράπεζες» υλικών για τις μελλοντικές γενιές. Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί με τη δημιουργία δομών οι οποίες να μπορούν να αποσυναρμολογηθούν, εν όλω ή εν μέρει, για την επαναχρησιμοποίηση των διαφόρων στοιχείων, την ανάκτηση υλικών και την ανακατασκευή των κτιρίων σε άλλη τοποθεσία·

54. υπογραμμίζει την περιφερειακή σημασία της κυκλικής οικονομίας των αποβλήτων κατασκευών, δεδομένου ότι, λόγω του όγκου και του βάρους τους, είναι οικονομικά ασύμφορη η μεταφορά τους και, κατά συνέπεια, παραμένουν στην περιοχή όπου παρήχθησαν·

55. πιστεύει ότι ο οικοδομικός κλάδος αποτελεί σημαντικό τομέα δράσης των δημόσιων διοικήσεων σε όλα τα επίπεδα διοίκησης, καθότι, αφενός ως ιδιοκτήτες δημόσιων κτιρίων και αφετέρου ως αρμόδιοι για την κατασκευή και τη συντήρηση των υποδομών, οι δημόσιες αρχές καλούνται να πρωτοπορήσουν εξασφαλίζοντας ευρεία πρόσβαση στην αγορά όσον αφορά την εφαρμογή καινοτόμων, φιλικών προς το περιβάλλον διαδικασιών και προϊόντων, όπως π.χ. η χρήση δευτερογενών αδρανών υλικών προερχόμενων από απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων σε έργα οδοποιίας και σε άλλες δομικές κατασκευές⁽¹²⁾·

56. τονίζει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην έγκριση διαδικασιών κατασκευών και κατεδαφίσεων και, για την ενσωμάτωση της κυκλικής οικονομίας σε αυτόν τον τομέα, χρειάζονται υποστήριξη μέσω κατευθυντήριων γραμμών εκ μέρους της ΕΕ·

57. επαναλαμβάνει ότι η ανάπτυξη δεικτών για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των κτιρίων σε σχέση με τον κύκλο ζωής τους συνιστά μείζονα παράμετρο για τις αυτοδιοικητικές αρχές στην ΕΕ και αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τον καθορισμό γενικών στόχων και προτύπων για την προστασία του περιβάλλοντος στον κατασκευαστικό τομέα. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές θα πρέπει να συμμετέχουν στην ανάπτυξη των εν λόγω δεικτών⁽¹³⁾·

58. σημειώνει ότι τα ζητήματα των φαρμακευτικών προϊόντων και των ναουλικών ως αποβλήτων ή ως εκροών στο περιβάλλον δεν εξετάζονται στο προτεινόμενο σχέδιο δράσης και προτρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα ως περαιτέρω προτεραιότητες μέσα από τις αντίστοιχες στρατηγικές·

Καινοτομία, επενδύσεις και άλλα οριζόντια μέτρα

59. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή δεσμεύεται στο σχέδιο δράσης της να παράσχει στήριξη στα κράτη μέλη και στις τοπικές και περιφερειακές αρχές μέσα από στοχοθετημένα μέτρα προκειμένου αυτές να ενισχύσουν τις δράσεις τους στον τομέα της κυκλικής οικονομίας και τους εξασφαλίζει προς τούτο πόρους από διάφορους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς της ΕΕ, όπως τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) και το ΕΤΣΕ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων), και χρηματοδοτικά προγράμματα, όπως το LIFE, το «Ορίζοντας 2020» και το πρόγραμμα COSME· υπογραμμίζει ότι χρειάζεται να ενισχυθούν οι συνέργειες μεταξύ των διαφόρων ταμείων και προγραμμάτων και να απλουστευθεί η χρήση τους. Ζητεί να υιοθετηθεί μια μονοαπευθυντική προσέγγιση·

60. επισημαίνει στο πλαίσιο αυτό ότι, συχνά, αυτά τα χρηματοδοτικά μέσα δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των περιφερειών και των αυτοδιοικητικών αρχών και απευθύνει, ως εκ τούτου, έκκληση τα μέσα αυτά να προσανατολιστούν στις ανάγκες καθώς και στις οικονομικές και διοικητικές δυνατότητες των τοπικών και των περιφερειακών αρχών· τα μέτρα και τα μέσα απαιτείται να προσαρμοστούν στις διαφορετικές καταστάσεις που επικρατούν στις ευρωπαϊκές περιφέρειες, λαμβάνοντας υπόψη ειδικότερα την πυκνότητα του πληθυσμού και την εδαφική διασπορά του·

61. σημειώνει ότι τα επιχειρησιακά προγράμματα των ΕΔΕΤ είχαν ήδη καθορισθεί πριν από την εκπόνηση του παρόντος σχεδίου δράσης και, ως εκ τούτου, τα αναγκαία για την κυκλική οικονομία επενδυτικά μέτρα δεν μπορούσαν να προγραμματιστούν κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζουν και στα μικρότερα έργα τη δυνατότητα να μειώσουν τα απόβλητα, να αναπτύξουν δίκτυα για την επαναχρησιμοποίηση, την επισκευή και τη συνεργατική οικονομία, να δοκιμάσουν νέες πρακτικές στον τομέα της διαλογής και της επεξεργασίας των αποβλήτων ή για να αναπτύξουν ικανότητες για τις ΜΜΕ ή να προωθήσουν δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού·

62. καλεί, ως εκ τούτου, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αποδώσει μεγαλύτερη προσοχή σε αυτήν την πτυχή κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού και, γενικότερα, να αναδείξει την κυκλική οικονομία σε ύψιστη προτεραιότητα στο πλαίσιο της προσεχούς περιόδου προγραμματισμού των ΕΔΕΤ, όπως εφαρμόστηκε μέχρι σήμερα για την κλιματική αλλαγή·

⁽¹²⁾ Βλέπε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «EU GPP Criteria for Office Building Design, Construction and Management» (Κριτήρια οικολογικών δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ για τον σχεδιασμό, την κατασκευή και τη διαχείριση κτιρίων γραφείων) [προσωρινή μετάφραση] της 20ής Μαΐου 2016, SWD(2016) 180 final.

⁽¹³⁾ CDR 4084/2014.

63. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προωθήσει τις αποκαλούμενες «διασπαστικές τεχνολογίες» («disruptive technologies»), οι οποίες μπορούν να μεταβάλουν μαζικά ή ακόμη και να παραγκωνίσουν ολόκληρα τμήματα της αγοράς —περισσότερο αποτελεσματικά ως μέρος της κυκλικής οικονομίας—, προκειμένου να εξασφαλίσουν καλύτερη αξιοποίηση των γνώσεων·

Παρακολούθηση και διακυβέρνηση

64. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλλει στην Επιτροπή των Περιφερειών περιοδικές εκθέσεις προόδου σχετικά με την κατάσταση της εφαρμογής του σχεδίου δράσης, να συζητά τακτικά με την Επιτροπή των Περιφερειών την πρόοδο που επιτυγχάνεται και να εξετάσει την περίπτωση υποβολής αιτήσεων κατάρτισης διερευνητικών γνωμοδοτήσεων στην Επιτροπή των Περιφερειών, ώστε να μπορέσει η Επιτροπή των Περιφερειών να συμβάλει στις σχετικές εργασίες ήδη κατά τη φάση της προετοιμασίας της εν λόγω πολιτικής.

Βρυξέλλες, 12 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Μια στρατηγική της ΕΕ για τη θέρμανση και την ψύξη»

(2017/C 088/17)

Εισηγήτρια: Daiva Matonienė (LT/ECR), δημοτική σύμβουλος Šiauliai**Έγγραφο αναφοράς:** Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Στρατηγική της ΕΕ για τη θέρμανση και την ψύξη

COM(2016) 51 final

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

1. επιδοκιμάζει την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία εντάσσει την παραγωγή θέρμανσης και ψύξης στο πλαίσιο του κοινού συστήματος ενέργειας και επισημαίνει ότι για πρώτη φορά η θέρμανση κατατάσσεται ως σημαντική πτυχή του ενεργειακού τομέα, ο οποίος μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη διασφάλιση της ενεργειακής ανεξαρτησίας, στη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού, στην επίτευξη των στόχων για την κλιματική αλλαγή και στη μείωση των καταναλωτικών δαπανών·
2. θεωρεί ότι δεν είναι δυνατόν να υπάρξει ενιαία αντιμετώπιση που να εγγυάται τη βιωσιμότητα του τομέα της θέρμανσης και ψύξης και τονίζει ότι πρέπει να εξεταστεί ένα ευρύ φάσμα λύσεων, όπως, λόγω χάρη, διάφορες τεχνολογίες και διάφορες —τόσο μεμονωμένες όσο και για το σύνολο του τομέα— λύσεις, για να μπορέσουν να επιτευχθούν ουσιαστικά αποτελέσματα·
3. επισημαίνει ωστόσο ότι η προτεινόμενη στρατηγική είναι πολύ γενική, στερείται σαφήνειας και δεν διευκρινίζει επαρκώς με ποιον τρόπο και προς ποια κατεύθυνση θα πρέπει να αναπτυχθούν οι κλάδοι της θέρμανσης και της ψύξης, ποια μέτρα πρέπει να ληφθούν στην πράξη για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί, ποιες θα είναι οι επιπτώσεις αυτών των μέτρων στις τοπικές και τις περιφερειακές κυβερνήσεις, στις επιχειρήσεις και στους καταναλωτές (νοικοκυριά) ή ποια πρότυπα θα πρέπει να εφαρμοστούν σε ό,τι αφορά τη χρηματοδοτική στήριξη και τα παρεχόμενα κίνητρα προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι σχετικά με τον αιεφόρο ενεργειακό εφοδιασμό·
4. τονίζει ότι η ΕΕ εξακολουθεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές ενέργειας. Η θέρμανση και η ψύξη αντιπροσωπεύουν σήμερα το 50 % της ετήσιας κατανάλωσης ενέργειας. Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το 59 % της συνολικής κατανάλωσης φυσικού αερίου και το 13 % της συνολικής κατανάλωσης πετρελαίου στην Ευρώπη ⁽¹⁾. Τα στοιχεία αυτά σημαίνουν ότι υπάρχουν πολλές δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας, για την επίτευξη της οποίας είναι απαραίτητο να ληφθούν μέτρα για την αναδιάρθρωση του τομέα της θέρμανσης και της ψύξης και για την εξασφάλιση αποδοτικής θέρμανσης και ψύξης·
5. υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία ο τομέας της θέρμανσης και της ψύξης θα μπορούσε να ενσωματωθεί στα εθνικά σχέδια δράσης των κρατών μελών για την ενέργεια και το κλίμα, στο πλαίσιο της διακυβέρνησης της Ενεργειακής Ένωσης·
6. υπογραμμίζει ότι η νομοθεσία της ΕΕ —όπως, λόγω χάρη, η οδηγία για την ενεργειακή απόδοση (OEA), η οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (OEAΚ) και η οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας—, στις οποίες θεσπίζονται ειδικά μέτρα στον τομέα της ενεργειακής παραγωγής και κατανάλωσης, αποτελούν σημαντικά στοιχεία για την ανάπτυξη του τομέα θέρμανσης και ψύξης. Επομένως, υπογραμμίζει ότι τυχόν μελλοντική αναθεώρηση της εν λόγω νομοθεσίας πρέπει να γίνει με γνώμονα τον κεντρικό ρόλο των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στον τομέα αυτό και, ιδίως, τις συστάσεις της παρούσας γνωμοδότησης·
7. επισημαίνει ότι η παγκοσμίως επικρατούσα τάση μείωσης της χρήσης των μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι παγκόσμιες κλιματικές αλλαγές και η αυξημένη έμφαση που αποδίδεται στην ποιότητα του περιβάλλοντος και στην ανθρώπινη υγεία καθορίζουν συνολικά και σημαντικά τις κατευθυντήριες γραμμές για τις σύγχρονες μεθόδους κατασκευής και τις βασικές προτεραιότητές τους: εξοικονόμηση και αποδοτική χρήση της ενέργειας και αξιολόγηση του αντίκτυπου στο περιβάλλον και στην ανθρώπινη υγεία·

⁽¹⁾ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EL/1-2016-51-EL-F1-1.PDF>

8. φρονεί ότι η προτεινόμενη στρατηγική θα εξασφαλίσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αξιολογήσουν αντικειμενικά τις πολιτικές και διοικητικές αποφάσεις που έχουν λάβει μέχρι σήμερα στον τομέα της θέρμανσης και επίσης θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη του εν λόγω τομέα μέσα από τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων θέρμανσης, την ανακαίνιση των κτιρίων, τη μετάβαση από το φυσικό αέριο σε τύπους καυσίμων από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ή σε τύπους καυσίμων από άλλες, πιο καθαρές πηγές ενέργειας και τη σύνδεση νέων χρηστών· κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να μειωθεί το κόστος παροχής αυτής της υπηρεσίας, καθώς και οι καταναλωτικές δαπάνες, και επίσης να εξασφαλιστεί καλύτερη ποιότητα ατμοσφαιρικού αέρα στις πόλεις·

9. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναθεωρήσει τις πολιτικές της ΕΕ, με σκοπό την ανάπτυξη ενός βιώσιμου και αποδοτικού τομέα θέρμανσης και ψύξης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα που καταδεικνύει την έλλειψη συνέπειας μεταξύ των διαφορετικών στοιχείων της νομοθεσίας της ΕΕ αποτελεί ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 244/2012 της Επιτροπής⁽²⁾, ο οποίος συμπληρώνει την οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων. Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός επιτρέπει την παραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας από τις ενεργειακές επιδόσεις του κτιρίου, εάν αυτές παράγονται επιτόπου αλλά όχι εφόσον παρέχονται μέσω κεντρικής παραγωγής ενέργειας. Αυτή η ασυνέπεια ενέχει τον κίνδυνο υπονόμευσης δυνητικά αποδοτικότερων και βιώσιμων συστημάτων τηλεθέρμανσης, τηλεψύξης και συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας και θα μπορούσε, συνεπώς, να αποβεί αντιπαραγωγική ως προς το στόχο προώθησης της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της θέρμανσης από τα απόβλητα και της μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Θεωρεί ότι ο πρωταρχικός στόχος της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων πρέπει να είναι η χρήση ενέργειας και οι σχετικές ανάγκες του κτιρίου·

10. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διατυπώσει συστάσεις προς τα κράτη μέλη λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητές τους, ούτως ώστε να αναπτύξουν έναν βιώσιμο τομέα θέρμανσης και ψύξης με τη χρήση αποδοτικών τεχνολογιών, την προώθηση της καινοτομίας και την άρση των νομικών και των διοικητικών εμποδίων·

11. εκφράζει την απογοήτευσή της για το γεγονός ότι ο ρόλος των τοπικών και των περιφερειακών αρχών δεν καθορίζεται επαρκώς στην παρούσα στρατηγική και τονίζει ότι οι αυτοδιοικητικές αρχές είναι οι κύριοι αρμόδιοι φορείς για τους τομείς της θέρμανσης και της ψύξης. Οι τοπικές αρχές όχι μόνο συμμετέχουν στην ανάπτυξη και στη διαχείριση των υποδομών, αλλά συγκαταλέγονται και μεταξύ των μεγαλύτερων χρηστών ενέργειας·

12. υπογραμμίζει το γεγονός ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές επιδιώκουν να συμβάλλουν όσο το δυνατόν περισσότερο στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ενέργειας. Πολλές κοινότητες και πόλεις σε όλη την επικράτεια της ΕΕ έχουν ήδη αναπτύξει εδώ και πολλά χρόνια σχέδια δράσης για τη βιώσιμη ενέργεια και το κλίμα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται πτυχές όπως η θέρμανση και η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, η χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και η λήψη μέτρων με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης·

13. τονίζει ότι η Επιτροπή των Περιφερειών, ως η συνέλευση των τοπικών και των περιφερειακών εκπροσώπων της ΕΕ, αποδίδει μεγάλη σημασία στα ενεργειακά θέματα στις εργασίες της και ότι σε αρκετές γνωμοδοτήσεις έχουν διατυπωθεί εισηγήσεις όσον αφορά τις προτάσεις για την ενεργειακή ένωση⁽³⁾· οι γνωμοδοτήσεις αυτές περιέχουν συστάσεις προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την ανάπτυξη του τομέα της ενέργειας, ειδικές αναφορές στον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στην υλοποίηση των στόχων της πολιτικής βιώσιμης ενέργειας, καθώς και προτάσεις για μια πιο δραστήρια συνεργασία μεταξύ των κεντρικών αρχών των κρατών μελών και των τοπικών αρχών όσον αφορά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την εκπροσώπηση των συμφερόντων των καταναλωτών·

14. υπενθυμίζει ότι η Επιτροπή των Περιφερειών έχει επανειλημμένως επισημάνει τον σημαντικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στην ανάπτυξη της συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας. Η τεχνολογία αυτή, στην οποία συνυπάρχει παραγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας, επιτρέπει την αξιοποίηση της πρωτογενούς ενέργειας των καυσίμων σχεδόν κατά 90 %. Η ΕΕ θα πρέπει να δημιουργήσει τις απαραίτητες προϋποθέσεις στήριξης ούτως ώστε να διασφαλιστεί η κάλυψη του κόστους λειτουργίας αυτών των εγκαταστάσεων υψηλής απόδοσης⁽⁴⁾·

⁽²⁾ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 244/2012 της Επιτροπής, της 16ης Ιανουαρίου 2012, προς συμπλήρωση της οδηγίας 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση των κτηρίων με τον καθορισμό συγκριτικού μεθοδολογικού πλαισίου για τον υπολογισμό των επιπέδων βέλτιστου κόστους των ελάχιστων απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης των κτηρίων και των δομικών στοιχείων (ΕΕ L 81 της 21.3.2012, σ. 18).

⁽³⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Δέσμη μέτρων για την Ενεργειακή Ένωση». Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Οικονομικά προσιτή ενέργεια για όλους» (ΕΕ C 174 της 7.6.2014, σ. 15), κατόπιν επιστολής της ελληνικής προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ της 4ης Νοεμβρίου 2013.

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: σημαντικός παράγοντας στην ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας» (ΕΕ C 62 της 2.3.2013, σ. 51).

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενεργειακή απόδοση» (ΕΕ C 54 της 23.2.2012, σ. 49).

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Το σχέδιο δράσης για την ενέργεια 2011-2020 της ΕΕ» (διερευνητική γνωμοδότηση) (ΕΕ C 42 της 10.2.2011, σ. 6).

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενέργεια: στρατηγικός έλεγχος και απόδοση των κτιρίων» (ΕΕ C 200 της 25.8.2009, σ. 41).

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές» (ΕΕ C 325 της 19.12.2008, σ. 12).

⁽⁴⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: σημαντικός παράγοντας στην ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας».

15. θεωρεί ότι είναι σημαντικό το κόστος της ενέργειας να παραμείνει οικονομικά προσιτό για τους πλέον άπορους πολίτες, οι οποίοι συχνά δαπανούν ένα μεγάλο μέρος του εισοδήματός τους για θέρμανση, ψύξη, φωτισμό και για τη λειτουργία οικιακών συσκευών, και τα προγράμματα ενεργειακής απόδοσης να εστιάζονται πρωτίστως στους πολίτες που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη ⁽⁵⁾.

Τα συστήματα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης, ατομικός εφοδιασμός με θερμική ενέργεια

16. εκτιμά ότι τα συστήματα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης είναι απολύτως ενδεδειγμένα για να συνδέσουν τις διάφορες πηγές ενέργειας με την παραγωγή και την κατανάλωση ενέργειας. Η τηλεθέρμανση ενδέχεται να είναι μία από τις καθαρότερες μορφές παροχής θερμικής ενέργειας και μπορεί να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στη μείωση των εκπομπών CO₂, καθώς και στην εξασφάλιση της ενεργειακής ανεξαρτησίας και της ενεργειακής ασφάλειας. Ως εκ τούτου, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι συνθήκες είναι ευνοϊκές και τα συνολικά περιβαλλοντικά οφέλη τέτοιων συστημάτων μπορούν να αποδειχθούν, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ανάπτυξή τους·

17. επισημαίνει ότι σε περιοχές με υψηλή πυκνότητα πληθυσμού τα συστήματα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης μπορούν να αποτελέσουν εξαιρετικό μέσο παροχής θέρμανσης και ψύξης, σε αυτή δε την περίπτωση πρέπει όλα τα μέτρα να προσανατολιστούν προς την αποδοτικότητα της παραγωγής, οι δε καταναλωτές να έχουν τη δυνατότητα να κάνουν χρήση θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας από πηγές με ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι διαφορές στις δομές ενέργειας μεταξύ των κρατών μελών είναι σημαντικές και ότι δεν υπάρχει ένα ενιαίο καθολικό πρότυπο το οποίο να ισχύει για όλες τις χώρες. Είναι σημαντικό το κίνητρα υπέρ των νέων μορφών παραγωγής ενέργειας να καθορίζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην υπονομεύουν ευρύθμως λειτουργούντα συστήματα σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο·

18. πιστεύει ότι τα δίκτυα τηλεθέρμανσης διαθέτουν ουσιαστικό δυναμικό για την αποτελεσματική παροχή ενέργειας στα νοικοκυριά και ζητεί από τα εθνικά επίπεδα διακυβέρνησης και από την ΕΕ να εξασφαλίσουν στήριξη για την κάλυψη πιθανών αναγκών όσον αφορά την επέκταση και την αναβάθμιση των υφιστάμενων δικτύων. Το ίδιο ισχύει για τα τοπικά (νησιωτικά) δίκτυα μεταφοράς βιοαερίου, τα οποία είναι έτσι προσαρμοσμένα ώστε να μεταφέρουν καύσιμα στους κατά τόπους ιδιώτες·

19. σημειώνει επίσης ότι σε πολλές περιοχές της επικράτειας της ΕΕ η ατομική θέρμανση αποτελεί την αποδοτικότερη, ενίοτε δε τη μόνη οικονομικά ή τεχνικά εφικτή επιλογή λόγω της κατανομής του πληθυσμού, και τονίζει πως σε αυτές τις περιοχές πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην παροχή ατομικής θερμότητας και να ενθαρρυνθεί ο εφοδιασμός των κτιρίων με θερμική και ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καθώς και η αντικατάσταση παλαιών λεβήτων με νέους, αποδοτικότερους και λιγότερο ρυπογόνους· τούτο δε και για λόγους βελτίωσης της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα, δεδομένου ότι σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες έως και τα τρία τέταρτα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης από αιωρούμενα σωματίδια προέρχονται από τη χρήση στερεών καυσίμων για τη θέρμανση των νοικοκυριών·

20. επισημαίνει ότι η αποδοτική ανάπτυξη των συστημάτων θέρμανσης και ψύξης προϋποθέτει τη σύνδεση των ενεργειακών πηγών με τη βιομηχανία και τους καταναλωτές. Για παράδειγμα, η ενσωμάτωση των δικτύων θέρμανσης, ψύξης και ηλεκτρικής ενέργειας θα μπορούσε να μειώσει το συνολικό κόστος των ενεργειακών συστημάτων και να αποφέρει οφέλη για τους καταναλωτές. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη νέων και καινοτόμων τεχνικών λύσεων·

Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων

21. υπογραμμίζει ότι η ενεργειακή απόδοση συνδέεται κατά κύριο λόγο με τα κτίρια, δεδομένου ότι αυτά διαθέτουν τεράστιο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 45 % της τηλεθέρμανσης και της τηλεψύξης καταναλώνεται από τις κατοικίες ⁽⁶⁾. Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στον τομέα αυτό πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί προτεραιότητα·

22. υπογραμμίζει ότι η ενεργειακή απόδοση των κτιρίων είναι το αποτέλεσμα της συνδυασμένης εφαρμογής διαφόρων μέτρων και αντιπροσωπεύει ουσιαστικά την ικανότητα αποκόμισης ωφελιών από κάθε μονάδα ενέργειας: ορθολογική χρήση της ενέργειας, χρήση τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας και αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και ενθάρρυνση των καταναλωτών να υιοθετούν νοοτροπία ενεργειακής εξοικονόμησης. Πρέπει να σημειωθεί ότι η επιλογή των κατασκευαστικών υλικών και τεχνολογιών θα πρέπει να διέπεται από μια σφαιρική προσέγγιση και θα πρέπει να εφαρμόζονται οι προτεραιότητες των βιώσιμων κατασκευών·

23. επισημαίνει ότι η εξοικονόμηση ενέργειας καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός κτιρίου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις αποφάσεις που λαμβάνονται κατά τον σχεδιασμό ενός νέου κτιρίου ή κατά την εκπόνηση του σχεδίου ανακαίνισης ενός υπάρχοντος κτιρίου. Ως εκ τούτου, η ΕΤΠ προτείνει οι δράσεις να επικεντρωθούν πρωτίστως στη διασφάλιση της βιωσιμότητας της διαδικασίας ήδη από τα πρώιμα στάδια ανάπτυξης ενός έργου. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να αξιοποιηθούν καινοτόμα μέσα, όπως π.χ. η μοντελοποίηση κτιριακών πληροφοριών (BIM — Building Information Modeling) ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Το σχέδιο δράσης για την ενέργεια 2011-2020 της ΕΕ» (διερευνητική γνωμοδότηση).

⁽⁶⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

⁽⁷⁾ https://en.wikipedia.org/wiki/Building_information_modeling

24. προτείνει να επανεξεταστούν τα υφιστάμενα πρότυπα ανακαίνισης, προκειμένου να αξιολογηθούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους, καθώς και οι εμπειρίες των κρατών μελών στην ανάπτυξη μοντέλων ελκυστικότερης χρηματοδότησης για τους καταναλωτές. Είναι επίσης αναγκαία η άρση των νομικών και διοικητικών εμποδίων για την ανακαίνιση των κτιρίων. Περίπου το 70 % των πολιτών της ΕΕ ζουν σε ιδιωτικές κατοικίες. Οι ιδιοκτήτες συχνά δεν αναλαμβάνουν οικονομικά αποδοτικές ανακαινίσεις διότι δεν διαθέτουν επαρκείς γνώσεις σχετικά με τα οφέλη, δεν τους παρέχονται αμερόληπτες συμβουλές σχετικά με τις τεχνικές δυνατότητες, έρχονται αντιμέτωποι με διαφορετικά συμφέροντα (για παράδειγμα, σε κτίρια πολυκατοικιών) και αντιμετωπίζουν χρηματοδοτικούς περιορισμούς. Ως εκ τούτου, οι αρχές των κρατών μελών και οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές πρέπει να εστιαστούν κυρίως στη συνεργασία με το κοινό, προκειμένου να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την προώθηση της εξοικονόμησης ενέργειας·

25. καλεί τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές να αναζητήσουν τρόπους για τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα και των εταιρειών ενεργειακών υπηρεσιών (ΕΕΥ) στην υλοποίηση μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης με τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών και την άρση των διοικητικών και νομικών εμποδίων·

26. προτείνει να χρησιμοποιηθούν στα κτίρια σε μεγαλύτερο βαθμό οι προηγμένες τεχνολογίες, οι οποίες, χωρίς να θίγουν την άνεση των καταναλωτών, συμβάλλουν στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας για θέρμανση εσωτερικών χώρων, ψύξη, αερισμό, παραγωγή ζεστού νερού, φωτισμό και άλλες ανάγκες. Υπάρχουν, λόγω χάρη, τεχνολογίες με τις οποίες επιτυγχάνεται η αποτελεσματική ανάκτηση θερμότητας από τον αέρα απαγωγής θερμότητας του κτιρίου και η μεταφορά αυτής της θερμότητας προς τον αέρα παροχής —αυτή η μέθοδος μπορεί να εξοικονομήσει σημαντικό μέρος της ενέργειας που χρησιμοποιείται για τη θέρμανση των εσωτερικών χώρων·

27. σημειώνει ότι, για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα στηριχθεί, μεταξύ άλλων, σε μεγάλο βαθμό σε έξυπνα συστήματα, εξασφαλίζοντας εργαλεία μέτρησης, ελέγχου και αυτοματισμού και παρέχοντας στους καταναλωτές τη δυνατότητα να συμμετέχουν στη διαχείριση της ζήτησης. Τα μέτρα αυτά πρέπει καταρχήν να επικροτηθούν. Ωστόσο, εκφράζονται επιφυλάξεις ως προς τον αντίκτυπό τους στην οικονομία και στην ιδιωτικότητα, ο οποίος πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω και λόγω του οποίου η έξυπνη μέτρηση πρέπει να παραμείνει εθελοντική·

28. αναδεικνύει τη σημασία της προώθησης των παθητικών κατοικιών πολύ χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης και στηρίζει επίσης και ενθαρρύνει την εκτενέστερη πρακτική εφαρμογή των ενεργητικών κατοικιών που χρησιμοποιούν εναλλακτικές πηγές ενέργειας·

29. υπογραμμίζει ότι είναι πολύ σημαντικό να υιοθετηθεί μια υπεύθυνη προσέγγιση στον κατασκευαστικό τομέα· συνιστά να καθοριστούν αυστηρότερες συνιστώμενες προδιαγραφές για τις οικιακές συσκευές και τα νέα κτίρια και να θεσπιστούν αυστηρότερα συνιστώμενα κριτήρια σχεδιασμού και δόμησης, ούτως ώστε να ενθαρρυνθούν οι αρχιτέκτονες, οι πολεοδόμοι και οι κατασκευαστές να κατασκευάζουν κατοικίες που πληρούν τις προϋποθέσεις για τα έξυπνα κτίρια·

30. επισημαίνει ότι, για να επιτευχθούν οι στόχοι της στρατηγικής της ΕΕ για τη θέρμανση και την ψύξη, είναι σημαντικό να επιδιωχθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση και να ενθαρρυνθεί η ανακαίνιση ολόκληρων συνοικιών· για παράδειγμα, όταν πραγματοποιείται μια ανακαίνιση κτιρίων, κρίνεται σκόπιμο, συγχρόνως, ολόκληρη η συνοικία να επωφελείται από μια ολοκληρωμένη περιβαλλοντική αναβίωση, αναβάθμιση των υποδομών, καθορισμό των πράσινων ζωνών, δημιουργία υποδομών φιλικών προς τους ποδηλάτες κ.λπ·

Βιομηχανία, συμπαρογωγή και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

31. τονίζει ότι υπάρχει σημαντικό δυναμικό εξοικονομήσεων ενέργειας στη βιομηχανία βάσει της ιδέας της βιομηχανικής συμβίωσης, η οποία αποτελεί σημαντικό στοιχείο της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία· σημειώνει ότι σε πολλές τοποθεσίες δημιουργούνται πλεονάζουσες ροές θερμότητας και ψύξης οι οποίες απλώς απορρίπτονται στο περιβάλλον και συμφωνεί με την άποψη ότι η χρήση της απορριπτόμενης θερμότητας και ψύξης στα δίκτυα αστικής θέρμανσης και ψύξης θα μπορούσε να συμβάλει στη μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας και να αποφέρει οφέλη τόσο για την οικονομία όσο και για το περιβάλλον. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο αυτό, δεδομένου ότι αποτελούν τους αρμόδιους φορείς για τον σχεδιασμό των συστημάτων θέρμανσης·

32. σημειώνει ότι η βιομηχανία θα πρέπει να ενθαρρυνθεί να αποδώσει μεγαλύτερη έμφαση σε μια πιο αποδοτική χρήση των υφιστάμενων τεχνολογιών, προκειμένου να μειωθεί το ενεργειακό κόστος. Το ένα τέταρτο της τελικής κατανάλωσης ενέργειας της ΕΕ το 2012 αφορούσε τη βιομηχανία. Το 73 % της εν λόγω κατανάλωσης χρησιμοποιείται για θέρμανση και ψύξη ⁽⁸⁾·

⁽⁸⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

33. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να επικεντρωθεί περισσότερο στην καινοτομία στον κλάδο της βιομηχανίας και να στηρίζει τη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα (CCS), που μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, και φρονεί ότι ένα μεταρρυθμισμένο ΣΕΔΕ θα αποτελέσει καθοριστικής σημασίας εργαλείο προς τούτο·

34. συμφωνεί ότι η συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας (ΣΠΗΘ) δεν έχει αξιοποιηθεί πλήρως. Παροτρύνει, ως εκ τούτου, την Επιτροπή να εκπονήσει συγκεκριμένο πρόγραμμα δράσης, το οποίο θα απαριθμεί λεπτομερώς τα μέτρα που συσιστώνται για την προώθηση της συμπαραγωγής·

35. προτρέπει τις εθνικές αρχές να διαβουλευονται με το τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο σχετικά με την ανάπτυξη της συμπαραγωγής. Επιπλέον, θα πρέπει να καταργηθούν οι διοικητικοί και οι κανονιστικοί φραγμοί που εμποδίζουν την ανάπτυξη της συμπαραγωγής, λαμβανομένων υπόψη των τοπικών συνθηκών και ευκαιριών, καθώς και των οικονομικών οφελών της επέκτασης της συμπαραγωγής, όπως βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας μέσω της αξιοποίησης της θέρμανσης από τα απόβλητά της·

36. θεωρεί ότι η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης θα μπορούσε να αποτελέσει έναν από τους τρόπους για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής ανάπτυξης των κλάδων της θέρμανσης και της ψύξης. Στα συστήματα τηλεθέρμανσης θα μπορούσε να γίνεται χρήση διαφόρων ανανεώσιμων και τοπικών ενεργειακών πόρων, συμπεριλαμβανομένων των εξής: ενέργεια από απόβλητα, αστικά απόβλητα, βιοκαύσιμα, ηλιακή και γεωθερμική ενέργεια κ.λπ. Επομένως, η ανάπτυξη των συστημάτων θα πρέπει να ενθαρρυνθεί με τη διευκόλυνση της ενσωμάτωσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας·

Η ανάγκη και οι δυνατότητες χρηματοδότησης του τομέα της θέρμανσης και της ψύξης

37. υπογραμμίζει ότι για τη βελτίωση της απόδοσης του τομέα της θέρμανσης και της ψύξης απαιτούνται σημαντικοί οικονομικοί πόροι και, ως εκ τούτου, είναι εξαιρετικά σημαντικό να αναπτυχθεί μια κοινή προσέγγιση και να επιδιωχθεί μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ των διαφόρων πηγών χρηματοδότησης·

38. εισηγείται την επανεξέταση των υφιστάμενων προγραμμάτων χρηματοδοτικής στήριξης, σε διάφορα επίπεδα, τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη των συστημάτων αστικής θέρμανσης και ψύξης, την εφαρμογή μέτρων ενεργειακής απόδοσης και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Κατά δεύτερο, ζητεί την εκπόνηση ελκυστικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων, με στόχο την εφαρμογή αποτελεσματικότερων μέτρων στον τομέα θέρμανσης και ψύξης·

39. προτείνει να ενισχυθεί η χρήση καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης των τομέων της θέρμανσης και της ψύξης, να ενθαρρυνθούν οι επενδύσεις σε καθαρές τεχνολογίες και να διευκολυνθεί η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα. Είναι σημαντικό να επιδιωχθούν συνέργειες μεταξύ των νέων μεθόδων και δυνατοτήτων χρηματοδότησης και να εφαρμοστούν μέτρα χρηματοοικονομικής τεχνικής, όπως χαμηλότοκα δάνεια, εγγυήσεις, επιδοτήσεις επιτοκίου, επενδύσεις κεφαλαίου, τιτλοποιήσεις κ.λπ.·

40. τονίζει ότι η εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για τη θέρμανση και την ψύξη και η χρηματοδότηση μεγαλύτερων έργων θα μπορούσε να επωφεληθεί από την επιλογή του συνδυασμού των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων (ΕΔΕΤ) ⁽⁹⁾ με τα χρηματοπιστωτικά μέσα του ΕΤΣΕ. Ζητεί, ως εκ τούτου, την ευρύτερη δυνατή εφαρμογή αυτού του συνδυασμού μέτρων στα κράτη μέλη της ΕΕ και την επιτάχυνση καθώς και την απλούστευση της σχετικής διαδικασίας·

41. επισημαίνει την ανάγκη να προωθηθεί η μεγαλύτερη χρήση του προτύπου των εταιρειών ενεργειακών υπηρεσιών (ΕΕΥ) για ενεργειακά έργα και να καταργηθούν οι νομικοί και διοικητικοί φραγμοί που παρεμποδίζουν τη χρήση του στους τομείς της θέρμανσης και ψύξης. Προβάλλει επίσης τη σημασία της συνέχισης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στα κράτη μέλη της ΕΕ προκειμένου να αρθούν οι επενδυτικοί φραγμοί στον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης και να εξαλειφθεί η γραφειοκρατία·

42. υπογραμμίζει τη σημασία της συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και την ανάγκη να υποστηριχθούν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στην εξεύρεση πρόσθετων πηγών χρηματοδότησης και στην υλοποίηση μεγαλύτερων έργων ενεργειακής απόδοσης. Για παράδειγμα, χάρη στη χρηματοδοτική στήριξη της ΕΤΕπ, η Λιθουανία κατόρθωσε να δημιουργήσει ένα καινοτόμο ταμείο Jessica, να προσελκύσει πρόσθετες καινοτόμες πηγές χρηματοδότησης και να επιτύχει ένα πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα·

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/european-structural-and-investment-funds_el

43. εκφράζει την ικανοποίησή της για την υποστήριξη που παρέχει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ)⁽¹⁰⁾, το οποίο εστιάζει κυρίως στην παροχή κάλυψης του τμήματος πρωτεύουσας ζήτησης, σε επενδύσεις ευρύτερης κλίμακας και σε έργα ενεργειακής απόδοσης υψηλότερου κινδύνου. Επισημαίνει επίσης ότι μέχρι σήμερα το ΕΤΣΕ αποδείχθηκε ιδιαίτερα χρήσιμο για τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Ως εκ τούτου, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η μεγαλύτερη συμμετοχή του ΕΤΣΕ στα κράτη μέλη όπου οι δραστηριότητές του ήταν περιορισμένες μέχρι στιγμής, υπογραμμίζει την ανάγκη να αυξηθούν οι δράσεις ευαισθητοποίησης σε τοπικό επίπεδο·

44. επιδοκιμάζει την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων (EIPP — European Investment Project Portal)⁽¹¹⁾, μια διαδικτυακή πλατφόρμα που θα συνδέει τους φορείς υλοποίησης και τους επενδυτές των ευρωπαϊκών έργων. Προτείνει να συμπληρωθεί αυτή η πλατφόρμα με περιγραφές των χρηματοδοτικών μέσων, συγκεντρώνοντας παραδείγματα ορθής πρακτικής που εφαρμόζονται για την ανάπτυξη προγραμμάτων χρηματοδότησης σε ενεργειακά έργα στα κράτη μέλη της ΕΕ·

45. θεωρεί ότι θα ήταν χρήσιμο για την ΕΕ να εκπονήσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την αποτελεσματική διαχείριση και χρηματοδότηση του ενεργειακού τομέα και να παρουσιάσει παραδείγματα πιθανών προτύπων αποτελεσματικής διαχείρισης, τα οποία θα μπορούσαν να εφαρμόσουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης·

Ο ρόλος των τοπικών και των περιφερειακών αρχών

46. επισημαίνει τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης:

- οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές έχουν άμεση ευθύνη για τον συγκεκριμένο τομέα: εξασφαλίζουν την παροχή αυτών των υπηρεσιών, είναι αρμόδιες για τον σχεδιασμό των συστημάτων και διαχειρίζονται χρηματοδοτικά ζητήματα που συνδέονται με την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων,
- οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές αποτελούν την αλυσίδα που συνδέει όλους τους παράγοντες του τομέα —καταναλωτές, προμηθευτές, παραγωγούς, επενδυτές και διαχειριστές συστημάτων—, συμβάλλοντας, μεταξύ άλλων, στη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος,
- οι μείζονες αποφάσεις λαμβάνονται σε τοπικό επίπεδο, όπου και δρομολογούνται οι κύριες συναφείς πρωτοβουλίες. Το τοπικό επίπεδο είναι ο τόπος όπου η θεωρία τίθεται σε εφαρμογή στην πράξη και οι νομικές απαιτήσεις μετουσιώνονται σε ορατά και απτά αποτελέσματα,
- παρέχουν ενημέρωση και συμβουλές στους καταναλωτές·

47. επισημαίνει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές, ως αρμόδιες αρχές για τον χωροταξικό σχεδιασμό, μπορούν να συμβάλλουν στην προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, για παράδειγμα, με τον καθορισμό φιλόδοξων στόχων και σχεδίων δράσης, με την απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών και κανόνων ή με την παροχή χρηματοδοτικής στήριξης·

48. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι στην υπό εξέταση στρατηγική οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές δεν αναφέρονται ως βασικοί παράγοντες στον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αντιμετωπίζει τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές ως εταίρους σε ισότιμη βάση με την κεντρική διοίκηση με σκοπό την εφαρμογή περαιτέρω μέτρων στον συγκεκριμένο τομέα·

49. θεωρεί ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές θα πρέπει να συμμετέχουν στη διαδικασία διαβούλευσης σχετικά με τα μελλοντικά ειδικά μέτρα δεδομένου του ρόλου που διαδραματίζουν στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση των υποδομών, στην προσέλκυση επενδυτών και στην ενημέρωση των καταναλωτών και τη διαβούλευση με αυτούς·

50. σημειώνει ότι σε πολλές χώρες ο τομέας της θέρμανσης και της ψύξης συνιστά αρμοδιότητα των δήμων (αποτελεί δηλαδή μία από τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας) και, επομένως, η δράση σε τοπικό επίπεδο είναι απαραίτητη για την ενθάρρυνση όλων των ενδιαφερόμενων φορέων του τομέα (νοικοκυριά, βιομηχανία) να συμμετέχουν στην ανάπτυξη του τομέα, δημιουργώντας τις κατάλληλες συνθήκες για την τόνωση του ανταγωνισμού και τη μείωση του κόστους θέρμανσης·

Η σημασία της ενημέρωσης και της συμμετοχής του κοινού

51. επισημαίνει ότι η προώθηση της γενικευμένης χρήσης σύγχρονων τεχνολογιών και αποτελεσματικών και βιώσιμων συστημάτων θέρμανσης ή ψύξης που επιτρέπουν την αποτελεσματική χρήση της ενέργειας και των πόρων θα συμβάλει στην προστασία της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα, καθώς και της κοινωνικής και ατομικής ευημερίας·

⁽¹⁰⁾ <http://www.eib.org/efsi/index.htm>

⁽¹¹⁾ <https://ec.europa.eu/eipp/desktop/el/index.html>

52. σημειώνει το γεγονός ότι οι ανακαινίσεις ή η μετάβαση στη χρήση άλλων καυσίμων ή η εφαρμογή άλλων μέτρων δεν μπορούν από μόνες τους να αποφέρουν αξιολογικά αποτελέσματα· η δέουσα ενημέρωση είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Συχνά οι ιδιοκτήτες κτιρίων δεν διαθέτουν επαρκείς γνώσεις σχετικά με τα οφέλη της ανακαινίσης. Η θέρμανση και η ψύξη αντιπροσωπεύουν κατά μέσο όρο το 6 % των καταναλωτικών εξόδων των Ευρωπαίων. Το 11 % των πολιτών δεν διαθέτουν την οικονομική δυνατότητα να διατηρήσουν αρκετά ζεστά τα σπίτια τους κατά τη διάρκεια του χειμώνα ⁽¹²⁾. Οι επιλογές των καταναλωτών περιορίζονται λόγω της έλλειψης πληροφόρησης σχετικά με την πραγματική κατανάλωση ενέργειας και το σχετικό κόστος, καθώς και, συχνά, λόγω έλλειψης επαρκών πόρων για επενδύσεις σε τεχνολογίες υψηλών αποδόσεων. Είναι δύσκολο να συγκριθούν οι τεχνολογίες και οι λύσεις με βάση το κόστος και το όφελος καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, την ποιότητα και την αξιοπιστία. Προτείνει, ως εκ τούτου, οι κεντρικές διοικήσεις να συνεργάζονται με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές για την αύξηση της ευαισθητοποίησης του κοινού και για την εκπαίδευση των καταναλωτών σχετικά με μέτρα ενεργειακής απόδοσης και τεχνικές εξοικονόμησης ενέργειας·

53. επισημαίνει ότι, λαμβανομένης υπόψη της επιστημονικής προόδου και των σύγχρονων τεχνολογικών εξελίξεων, ο τομέας της θέρμανσης και της ψύξης (όπως και πολλοί άλλοι τομείς) δεν διαθέτει επαρκές εξειδικευμένο προσωπικό με ενδεδειγμένες γνώσεις στους τομείς της κατασκευής ενεργειακά αποδοτικών κτιρίων, της ενεργειακής απόδοσης και των τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα, είναι σημαντικό όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς του κλάδου να συνεργαστούν για την κατάρτιση εξειδικευμένων επαγγελματιών, τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων και την εφαρμογή προγραμμάτων ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης·

54. χαιρετίζει με ικανοποίηση τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Κόμβου Επενδυτικών Συμβουλών (ΕΚΕΣ) ⁽¹³⁾, ο οποίος παρέχει σε ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς υλοποίησης έργων τεχνική υποστήριξη και εξατομικευμένες συμβουλές. Ωστόσο, επισημαίνει ότι θα ήταν σκόπιμο να παρέχονται περισσότερες συμβουλευτικές υπηρεσίες σε τοπικό επίπεδο, σε στενότερη συνεργασία με τις επιχειρήσεις που τις έχουν ανάγκη. Είναι σημαντικό να αυξηθεί η ενημέρωση του κοινού και των παραγόντων του κλάδου σχετικά με την εξοικονόμηση ενέργειας·

55. εκφράζει την ικανοποίησή της για το σύμφωνο των δημάρχων, το οποίο αποτελεί πρωτοβουλία της Επιτροπής, σύμφωνα με το οποίο οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές δεσμεύονται να μειώσουν τις εκπομπές CO₂ συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην εφαρμογή βιώσιμης ενεργειακής πολιτικής, και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παράσχει κίνητρα έτσι ώστε να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή σε παρεμφερείς πρωτοβουλίες.

Βρυξέλλες, 12 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

⁽¹²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

⁽¹³⁾ <http://www.eib.org/eiah/index.htm>

ISSN 1977-0901 (ηλεκτρονική έκδοση)
ISSN 1725-2415 (έντυπη έκδοση)

Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
2985 Λουξεμβούργο
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

EL